خوجا جاھان ئەرشى

دىۋانى ئەرشى

نەشرگە ئۇيۇشتۇرغۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى

نەشرگە تەييارلىغۇچى : مەھەممەتتۇرسۇن باھاۋىدىن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۇيغۇر كلاسسىك
ئەدەبىياتىغا دائىر كىتابلار
تەھرىر ھەيئىتى ئەزالىرىنىڭ تىزىملىكى

تۆمۈر داۋامەت (ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ پەخرىي رەئىسى) .

سىجىت ناسىر (كاندىدات تەتقىقاتچى)

مەمتىمىن يۇسۇپ (تەتقىقاتچى)

مۇھەممەت ئىسمايىل (ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى)

ئابدۇرېھىم رەجەپ (دوتسېنت)

ئوبۇل ئىسلام (ئالىي مۇھەررىر)

جاڭ خۇڭچاۋ (كاندىدات تەتقىقاتچى)

قەييۇم تۇردى (I - دەرىجىلىك يازغۇچى)

ئىمىن تۇرسۇن (ئالىي مۇھەررىر)

شەرىپىدىن ئۆمەر (پروفېسسور)

مەھەممەتتۇرسۇن باھاۋىدىن (كاندىدات ئالىي مۇھەررىر)

ليۇ بىڭ (تەتقىقاتچى)

مۇندەرىجە

سۆز بېشى 1
نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن 1
غەزەللەر 1
مۇستەھزاد 105
مۇخەممەسلەر 107
مۇسەممەنلەر 124
تەرجىئبەند 135
مەسنەۋىي 143
رۇبائىيلار 152
لۇغەت 154
فاكسىمىل 182

سۆز بېشى

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ئۇيغۇر مەدەنىيىتى خەزىنىسىنىڭ مۇھىم بىر تەركىبىي قىسمى. ئۇ قەدىمىيلىكى، كۆلىمىنىڭ ئىنتايىن كەڭلىكى، تۈرىنىڭ خىلمۇ خىللىقى، شەكلىنىڭ رەڭمۇ رەڭلىكى، مەزمۇنىنىڭ موللۇقى، دەۋرى جەھەتتە ئىزچىللىقى، بەدىئىي سەنئەت يېقىدىن دۇنياۋى سەۋىيە ياراتقانلىقى، تارىخىي ۋە رېئال ئىجتىمائىي تەربىيىۋى قىممەتكە ئىگە ئىكەنلىكى بىلەن خاراكتېرلىنىدۇ.

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى كۆپ تەرەپلىمە تەتقىقات قىممىتىگە ئىگە بولۇپ، ئۇ ئۇيغۇر مەدەنىيىتىنىڭ بارلىق ساھەلىرىگە، مەسىلەن: پەلسەپە، تارىخ، ئېتنوگرافىيە، دىن، سەنئەت، جۇغراپىيە، لوگىكا، تىلشۇناسلىق، ئاسترونومىيە، ئەخلاق ۋە ئىنسانشۇناسلىق، ھوقۇقشۇناسلىق، ئۆرپ - ئادەت، تىبابەت، مىللەتشۇناسلىق، سىياسەت، ئىقتىساد، ھەربىي ئىشلار ... قاتارلىق ساھەلەرگىچە بېرىپ چېتىلىدۇ. بۇ مەنىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا، ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىنى نوقۇل ئەدەبىي نۇقتىدىنلا ئەمەس، بەلكى ئىلىم - پەننىڭ باشقا بارلىق ساھەلىرى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا توغرا كېلىدۇ.

ئەجدادلىرىمىز ئۇزاق ئەسىرلەر داۋامىدا ئۆزىنىڭ ئەقىل - پاراسەت جەۋھەرلىرىنىڭ نامايەندىسى بولغان كۆپلىگەن قىممەتلىك ئەدەبىي مىراسلارنى قالدۇرۇپ كەتكەن. ئۇلار بۇ مىراسلار ئارقىلىق ۋەتەنپەرۋەرلىك، خەلقچىللىق، قەھرىمانلىق غايىلىرىنى ئىلگىرى سۈرگەن. ئىنسانىي سۆيگۈ - مۇھەببەتكە، ۋاپادارلىققا، ساداقەت ۋە سەمىمىيلىككە، چىنلىق ۋە گۈزەللىككە، ئادالەت ۋە ھەققانىيەتكە مەدھىيە ئوقۇغان. مۇناپىقلىق، زالىملىق، رىياكارلىق، ۋاپاسىزلىق، ساختىلىق، ياۋۇزلۇق، ئادالەتسىزلىككە نەپرەت بىلدۈرگەن. ئۆزلىرىنىڭ گۈزەل ۋە ئەركىن ھاياتقا بولغان ئىنتىلىشىنى، ئىزگۈ

ئارزۇ - ئارمانلىرىنى ئەكس ئەتتۈرگەن . ئۇلار بۇ خىل ئىلغار مەزمۇنلارنى بەدىئىي ئەدەبىيات تەقەززا قىلىدىغان گۈزەل شەكىل ۋە ۋاستىلەر ئارقىلىق كىشى ئەقلىنى ھەيران قالدۇرىدىغان يۈكسەك بەدىئىي ماھارەت بىلەن ئىپادە قىلغان .

ئەدەبىي مىراسلىرىمىز گەرچە تارىخنىڭ بوران - چاپقۇنلىرىدا دەۋر بارخانلىرى ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان بولسىمۇ ، لېكىن ئۇلاردىن زامانىمىزغىچە يېتىپ كەلگەنلىرىمۇ ئاز ئەمەس . كلاسسىك ئەدەبىي مىراسلىرىمىزنىڭ تۈرلۈك قول يازما نۇسخىلىرى قولدىن قولغا ئۆتۈپ ، كۆچۈرۈلۈپ ، خىلىلا كەڭ تۈردە تارقالغان . بۇ ئەدەبىي مىراسلار مەيلى سەنئەت جەھەتتىن بولسۇن ، ياكى مەزمۇن جەھەتتىن بولسۇن بىزنىڭ بىباھا مەنىۋى بايلىقىمىزدۇر .

ئازادلىقتىن بۇيان ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى مىراسلىرىنى يىغىش ، رەتلەش ، نەشر قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش جەھەتلەردە كۆپلىگەن ئۈنۈملۈك خىزمەتلەر ئىشلەندى . بولۇپمۇ پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن مەركىزىي كومىتېت ۋە گوۋۇيۈەننىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى يىغىش ، رەتلەش ، نەشر قىلىش توغرىسىدىكى بىر قاتار يوليورۇقلىرىنىڭ ئىلھامى بىلەن ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ساھەسىدە تېخىمۇ كۆپ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلار ۋۇجۇدقا چىقتى . ھازىر خەلقىمىز ئارىسىدا ۋە مۇناسىۋەتلىك بەزى ئورۇنلاردا ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىغا ئائىت يۈزلىگەن ، مىڭلىغان قول يازمىلار ساقلىنىپ ياتماقتا . بۇ قول يازمىلار ئىچىدە ھازىرغىچە ئىلىم دۇنياسىغا مەلۇم بولمىغان ئاجايىپ نادىر نۇسخىلار ، سىياھى ئۆچەي دەپ قالغان يەككە - يېگانە نۇسخىلارمۇ بار . ئۇلار بىزنىڭ قۇتقۇزۇشىمىزنى ، تەتقىق قىلىشىمىزنى كۈتۈپ تۇرماقتا . كلاسسىك مىراسلارنى قۇتقۇزۇشنىڭ شەرت - شارائىتى پىشىپ يېتىلگەن ۋە بۇ مىراسلارنى قۇتقۇزۇشقا جىددىي ئېھتىياج تۇغۇلغان بۇ ئاچقۇچلۇق پەيتتە ، ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى ئۆزىنىڭ نىزامنامىسىدىكى ۋەزىپىسىگە ئاساسەن ، دەسلەپكى قەدەمدە 30 پارچە كلاسسىك ئەدەبىي ئەسەرنى نەشر قىلىپ قۇتقۇزۇشنى پىلانلىدى . بۇ ئەسەرلەر قىسمەن قەدىمكى

ئۇيغۇر يازما يادىكارلىقلىرى، كۆپ قىسمى 16 - ئەسىردىن 19 - ئەسىرنىڭ ئاخىرى- غىچە بولغان ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تارىخىدىكى مەشھۇر نامايەندىلەرنىڭ خاراكتېرلىك ئەسەرلىرىدىندۇر. بۇ قېتىم نەشرگە تەييارلانغان بۇ 30 پارچە ئەسەر ھازىرغىچە بىزگە مەلۇم بولغان تۈرلۈك قول يازمىلارنى ئەستايىدىل سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق تاللاپ چىقىلغان مۇنەۋۋەر نۇسخىلاردۇر. يەنە بەزىلىرى باشقا نۇسخىلىرى تېخى بايقالمىغان، يەككە - يىگانە قول يازمىلاردۇر. بۇلارنى قوتقۇزۇش، تەتقىق قىلىشتىن مەقسەت — قەدىمكىنى ھازىرقى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش ئارقىلىق ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش يولىدا تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشتىن ئىبارەت.

جەمئىيىتىمىز بۇ ئەسەرلەرنى نەشرگە تەييارلاشتا ئالدى بىلەن نەشرگە تەي- يارلاشنىڭ كونكرېت ئىلمىي پرىنسىپلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. ئاندىن مۇناسىۋەتلىك مۇتەخەسسىسلەرنى تەشكىللەپ يۇقىرىقى پرىنسىپلار ئاساسىدا بۇ 30 پارچە ئەسەرنى نەشرگە تەييارلاشقا ئۇيۇشتۇردى.

بۇ ئەسەرلەرنى نەشرگە تەييارلاشتا ئەسلىگە سادىق بولۇش (ئەسەرلەرنىڭ تارىخىيلىقى، قەدىمىيلىكى، ئەينەنلىكىگە قەتئىي كاپالەتلىك قىلىش)، كلاسسىكلارنىڭ دۇنيا قارىشى، بەدىئىي ئۇسلۇبى ۋە تىل ئىشلىتىش ئالاھىدىلىكلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، ئۇيغۇر تىلىنىڭ ھەرقايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى خاس خۇسۇسىيەتلىرىنى ئىمكانقەدەر تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈش، تېكىستولوگىيىلىك قائىدىلەرنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇش قاتارلىق ئىلمىي پرىنسىپلارغا ئەمەل قىلىندى.

جەمئىيىتىمىز دەسلەپكى قەدەمدە قوتقۇزۇشنى پىلانلىغان بۇ كلاسسىك ئەدەبىي ئەسەرلەرنىڭ نەشر قىلىنىشى پارتىيە مىللىي سىياسىتىنىڭ ئەمەلىي نەتىجىلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇيغۇر مەدەنىيەت تارىخىدىكى خۇشاللىنارلىق مۇھىم ۋەقە ھېسابلىنىدۇ. كلاسسىك مىراسلارنى قوتقۇزۇش ۋە ئۇنى كېيىنكى ئەۋلادلارغا يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت بۇ ئۇلۇغۋار ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش جەريانىدا جەمئىيىتىمىز ھەر دەرىجىلىك پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت

ئورگانلىرى، كۆپلىگەن كەسپىي ئورۇنلار، كارخانىلار، ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ، شۇنداقلا ئۆزىنىڭ مەدەنىي مىراسلىرىنى قەدىرلىگۈچى مەرىپەتپەرۋەر كىشىلىرىمىزنىڭ قىزغىن قوللىشىغا، ماددىي ۋە مەنىۋى ياردىمىگە ئېرىشتى. بۇ جەھەتتە ئۇلارغا سەمىمىي مىننەتدارلىق بىلدۈرىمىز.

ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى گەرچە يۈزلىگەن پېشقەدەم، ئوتتۇرا ياش ۋە ياش تەتقىقاتچى، مۇتەخەسسىسلەرنى ئۆز ئەتراپىغا ئۇيۇشتۇرۇپ، بۇ ئۇلۇغۋار ئىشتا قەدەم قويغان ۋە دەسلەپكى قەدەمدە بەزى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەن بولسىمۇ، ئۇ يەنىلا كەڭ ئاممىنىڭ ۋە خەلقىمىز ئىچىدىكى ئىقتىدارلىق يوشۇرۇن كۈچلەرنىڭ يېقىندىن ياردەم بېرىشىگە، ماسلىشىشىغا موھتاج. شۇڭا، جەمئىيىتىمىز مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن كۆپچىلىكنىڭ خىزمىتىمىزگە يەنىمۇ يېقىندىن ياردەم بېرىشىنى، يېڭىدىن بايقالغان كلاسسىك ئەسەرلەرنىڭ قول يازمىلىرىدىن ئۇچۇر يەتكۈزۈشىنى، شۇ ئارقىلىق بۇ خىزمەتكە بىۋاسىتە قاتنىشىشىنى مۇراجىئەت قىلىدۇ. تەجرىبىمىزنىڭ كەملىكى تۈپەيلىدىن كۆرۈلگەن كەمچىلىك ۋە سەۋەنلىكلەرنى ئۆز ۋاقتىدا تۈزىتىشىمىز ئۈچۈن قىممەتلىك پىكىرلىرىنى سۇنۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

ئاخىرىدا شۇنىمۇ ئېيتىپ ئۆتۈش كېرەككى، ئۇيغۇر ئەدەبىي مىراسلىرى دۇنيادىكى بارلىق مىللەتلەر ئەدەبىي مىراسلىرىغا ئوخشاش مۇئەييەن دەۋرنىڭ مەھسۇلى بولغاچقا، ئۇنىڭدا يا ئۇنداق، يا مۇنداق تارىخىي چەكلىمىلىكلەرنىڭ بولۇشى تەبىئىي ئەھۋال. شۇڭا، كلاسسىكلار ۋە كلاسسىك مىراسلارغا باھا بەرگەندە، تەتقىق قىلغاندا چوقۇم تارىخىي ماتېرىيالىزملىق نۇقتىئىنەزەر بىلەن مۇئامىلە قىلىشىمىز لازىم.

بۇ كىتابلار شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىغا سوۋغا قىلىندى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر كلاسسىك

ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى

نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كلاسسىك مىراسلار ئۈستىدىكى ئىزدىنىش چوڭقۇرلىششقا قاراپ يۈزلەندى. بۇ خىل يۈزلىنىش نەتىجىسىدە دەۋر بارخانلىرى ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان كۆپلىگەن ئەدەبىي مىراسلار ئارقا - ئارقىدىن نامايان بولۇپ، ئۆزىنىڭ چوڭقۇر ئىجتىمائىي مەزمۇنى، يۈكسەك بەدىئىي قىممىتى بىلەن مەدەنىيەت خەزىنىمىزنى تېخىمۇ بېيىتىشقا باشلىدى. يېڭىدىن تېپىلغان « دىۋانى ئەرشى » ئەنە شۇ قىممەتلىك مىراسلارنىڭ بىرى.

« دىۋان » نىڭ ئاپتورى خوجا ياقۇپ بولۇپ، ئۇ تارىختا « خوجا جاھان » نامى بىلەن مەشھۇر. « ئەرشى » ئۇنىڭ ئەدەبىي تەخەللۇسىدۇر.

خوجا جاھان ئەرشىنىڭ ھايات - پائالىيىتى توغرىلىق « تەزكىرەئى ئەزىزان »،« تارىخىي ھەمىدى »، « تارىخىي نادىرىيە »، « شەھنامەئى تۈركى » قاتارلىق مەنبەلەردە بەزى مەلۇماتلار ئۇچرايدۇ. بۇ مەنبەلەردە كۆرسىتىلىشىچە، خوجا جاھان « قارا تاغلىقلار » گۇرۇھىغا مەنسۇپ خوجا شۇئەيبنىڭ نەۋرىسى، دانىيال خوجىنىڭ چوڭ ئوغلى بولۇپ، مىلادىيىنىڭ 1685 - يىلى خوجەنتتە تۇغۇلدى. بۇ يەردە شۇنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈش كېرەككى، ئافاق خوجا ھاكىمىيەتنى چاڭگىلىغا كىرگۈزۈۋالغىنىدىن كېيىن، « قارا تاغلىقلار » غا قارىتا دەھشەتلىك تۈردە باستۇرۇش ئېلىپ باردى. شۇ مەزگىلدە خوجا جاھاننىڭ بوۋىسى خوجا شۇئەيب ئافاق خوجىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قىرغىنچىلىقىدىن ساقلىنىش

ئۇچـۇن بىر قىسىم « قارا تاغلىقلار » بىلەن كەشمىر ئارقىلىق 1677 ـ يىـلى ئوتتـۇرا ئاسـىياغا چىقىپ كەتتى . ئوغلى دانىيال خوجەنتكە ئورۇنلاشتى . ئارىدىن سەككىز يىل ئۆتكەندە خوجا جاھان دۇنياغا كەلدى .

خـوجـا جاھان ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە مەركىزىي ئاسىيانىڭ ئەينى دەۋرىدىكى مەدەنىي مەركەزلىرىدىن بولغان خوجەنت ، يەركەن قاتارلىق شەھەرلەردىكى مەدرىسىلەردە ئىلىم تەھسىل قىلدى . بۇ جەريانـدا ئۇ ئەرەب ، پارس تىللىرىدا كامالەتكە ئېرىشىپ ، ئۆز دەۋرىنىڭ مۇتەپەككۇرلىرىدىن بولۇپ يېتىلدى . بۇخارا ، سەمەرقەنت ئالىملىرى ۋە شائىرلىرىنىڭ ئەدەبىي ، ئىلمىي مۇھاكىمىلىرىگە ئىشتىراك قىلىپ بەلگىلىك شۆھرەت قازاندى .

1690 ـ يىـلى يەركەن خانى ئارسلانخان (ئاقباشخان) نىڭ تەكلىپى بويىچە ئاتىسى دانىيال خوجا بىلەن بىللە يەركەنگە قايتىپ كەلدى .

1716 ـ يىلى سىۋانارابدان باشچىلىقىدىكى جوڭغارلار تەرىپىدىن يەركەن خانلىقى يىمىرىلگەندىن كېيىن ، خوجا جاھان ئاتىسى بىلەن بىللە ئىلىغا سۈرگۈن قىلىنىپ ، جوڭغار خانلىقىنىڭ نازارىتى ئاستىدا 14 يىل تۇتقۇنلۇقتا ياشىدى .

1735 ـ يىلى دانىيال خوجا ۋاپات بولغاندىن كېيىن ، خوجا جاھان تۇتقۇنلۇقتىن بوشىتىلدى ۋە پايتەخت يەركەندە 20 يىل دۆلەت ئەربابى سۈپىتى بىلەن ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇردى . مۇھەممەت سادىق قەشقەرى ئۆزىنىڭ « تەزكىرەئى ئەزىزان » ناملىق ئەسىرىدە خوجا جاھان ھۆكۈم سۈرگەن چاغلارنى سۇلتان ھۈسەين بايقارا دەۋرىگە ئوخشىتىدۇ .

دەرھەقىقەت ، شۇ دەۋردە سۇ ئىنشائاتى ، قاتناش ، مەدەنىيەت

قۇرۇلۇشى جەھەتلەردە ئۆز دەۋرىگە خاس بەلگىلىك تەرەققىياتلار بارلىققا كەلدى. يەركەندە يېڭىدىن ئېرىق - ئۆستەڭلەر ئېلىندى، قەشقەر - خوتەن تاشيولىنى بويلاپ كۆپلىگەن قۇدۇقلار قېزىلدى ۋە لەڭگەرلەر ياسالدى، بۇ ئارقىلىق قاتناش ئىشلىرى تېخىمۇ راۋانلاشتۇرۇلدى. شۇنداقلا خوجا جاھاننىڭ كۆرسەتمىسى بىلەن يەركەندە «ئاق مەدرىسە» ناملىق بىر ئالىي ئوقۇش يۇرتى بىنا قىلىندى. بۇ ئوقۇش يۇرتى كېيىنچە «مەدرىسەئى خامۇش» دەپ ئاتالدى»①

خوجا جاھان ئەرشى ئۆز ئەتراپىغا خامۇش ئاخۇن ياركەندى، مۇھەممەد سىددىق زەلىلى، خوجا سىددىق فۇتۇھى، مىرئابىددىن ئاخۇندى ... قاتارلىق ئالىم، شائىر، تەرجىمانلارنى توپلاپ ئەدەبىي مەجلىسلەرنى تەشكىل قىلدى. نەتىجىدە، كۆپلىگەن دىۋان، غەزەلىيات ۋە داستانلار مەيدانغا چىقتى. خوجا جاھاننىڭ بىۋاستە تەۋسىيىسى بىلەن خامۇش ئاخۇن ياركەندى تەرىپىدىن فىردەۋسىنىڭ مەشھۇر داستانى «شاھنامە» ئۇيغۇر تىلىغا نەسرىي يوسۇندا تەرجىمە قىلىندى. «سىيەرى شەرىف» ناملىق چوڭ ھەجىملىك ئەسەرمۇ دەل شۇ دەۋردە ئۇيغۇر تىلىغا تەرجىمە قىلىنغانىدى.

يەنە بىر تەرەپتىن ئىدېئولوگىيە جەھەتتە سوپىزمنىڭ مۇتەئەسسىپ كۈچلىرىگە قارشى جىددىي كۈرەش ئېلىپ باردى.

خوجا جاھان ئەرشى 1756 - يىلى «ئاق تاغلىقلار» گۇرۇھىغا مەنسۇپ مۇتەئەسسىپ كۈچلەرنىڭ ۋەكىلى بولغان بۇرھانىددىن خوجا تەرىپىدىن پۈتۈن ئەۋلادى بىلەن قوشۇپ قەتلى قىلىندى.

---

① مۇھەممەد سادىق قەشقەرى — «تەزكىرەئى ئەزىزان»

ئەرشىنىڭ ئىجادىي پائالىيىتى قاچاندىن باشلانغانلىقى ۋە قانچە-لىك ئەسەر قالدۇرۇپ كەتكەنلىكى هازىرچە بىزگە مەلۇم ئەمەس، ئۇنىڭ پەقەت «ئەرشى» تەخەللۇسىدىكى بىر قول يازما دىۋانى بىزگىچە يېتىپ كەلگەن بولۇپ، ئۇنىڭ بىر نۇسخىسى هازىر ئاپتونوم رايونلۇق مۇزېيدا ساقلانماقتا. دىۋان خوتەننىڭ يىپەك قە-غىزىگە خەتتى پارسى بىلەن هەر بېتىگە 11 قۇردىن ئىككى قاتار قىلىپ ئىنتايىن چىرايلىق كۆچۈرۈلگەن، جەمئىي 132 بەت، فورماتى 5 .12×21 س. م. قول يازمىنىڭ ئاخىرىغا خوجا جاهاننىڭ ئوغلى خوجا سىددىق فۇتۇهىنىڭ غەزەللىرى كىرگۈزۈلگەن. بۇ قول يازمىنىڭ قاچان، كىم تەرىپىدىن كۆچۈرۈلگەنلىكى مەلۇم ئەمەس. ئەيىنى هالىتىدىن قارىغا ئۇنىڭ خېلى قەدىمىيلىكى چىقىپ تۇرىدۇ. يەنە ئۇندىن باشقا ئەرشى دىۋانىنىڭ ئۈچ نۇسخا قول ياز-مىسى قولىمىزدا ساقلىنىۋاتىدۇ. بىر قىسىم شېئىرلار يۇقىرىقى نۇسخىلار ئاساسىدا تولۇقلاندى.

«دىۋان» نىڭ بۇ قول يازما نۇسخىسىغا دىۋان تەرتىپى بو-يىچە ئەرشىنىڭ 90 غەزىلى كىرگۈزۈلگەن. ئۇندىن باشقا، دىۋان سەككىز رۇبائى، بىر ساقىينامە، ئالتە مۇخەممەس، ئىككى مۇسەد-دەس، ئۈچ مۇھەببەتنامە، بىر مۇستەهزادنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

يۇقىرىقىلاردىن ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇكى، شائىر خوجا جاهان ئەرشى ئۆزىنىڭ لىرىك شېئىرلىرىنى كلاسسىك شېئىرىيەت-نىڭ تۈرلۈك ژانىرلىرىدا، ئەرۇز ۋەزنىنىڭ خىلمۇ خىل بەھرىلىرىدە يارىتالىغان ئىستېدادلىق شائىردۇر.

ئەرشىنىڭ ياراتقان شېئىرلىرى مەزمۇنىنىڭ چوڭقۇرلۇقى، تەپەككۇرىنىڭ ئوبرازلىقلىقى، تەسەۋۋۇر كۆچىنىڭ يۇقىرىلىقى، هېسسىياتىنىڭ بايلىقى، تىلىنىڭ راۋانلىقى بىلەن خاراكتېرلىنىدۇ.

خوجا جاھان ئەرشى جۇڭغارلارنىڭ پاراكەندىچىلىكى، «ئاق تاغلىق» لار گۇرۇھىنىڭ ئىچكى قالايمىقانچىلىقىدىن ئىبارەت زىددىيەتلەر ئۆزئارا گىرەلىشىپ كەتكەن مۇرەككەپ بىر تارىخىي شارائىتتا ياشىدى. ئەينى دەۋر جەمئىيىتىدىكى بۇ خىل رېئاللىقلار ئەرشى دىۋانىدا ئەكس ئەتمەي قالمىدى.

ئەرشى ئىجادىيىتىدە مۇھەببەت تېمىسى ئاساسىي ئورۇندا تۇرسىمۇ، لېكىن ئۇ ئۆز نۆۋىتىدە رېئالىست سۇپىتى بىلەنمۇ مەيدانغا چىقىپ، خەلقپەرۋەرلىك، ۋەتەنگە مۇھەببەت، تەرەققىپەرۋەرلىكنى تەشەببۇس قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۇ «ھىممەت ئەھلىنى تۇتقۇن قىلىپ، رەزىللەرنى ئازاد قىلغان زالىم، ۋاپاسىز تەتۈر زامان» دىن قاتتىق شىكايەت قىلىپ، ئەينى دەۋردىكى مەۋجۇت ئىجتىمائىي رېئاللىقنى چوڭقۇر ئەكس ئەتتۈرۈدۇ.

شائىر يەنە «دۇنيادىكى مەۋجۇداتلار ئىچىدە خەلقتىنمۇ شەرەپلىك يەنە بىر مەۋجۇدىيەت يوق» لۇقىدىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار پىكىرنى ئالغا سۈرىدۇ. شۇنداقلا دەۋر تەرەققىياتىغا توسقۇن بولۇۋاتقان تەسەۋۋۇپچىلىق ئېقىمىنى قاتتىق تەنقىدلەيدۇ ۋە تەقۋادارلىق قىلىپ چىقىش يولى تاپقىلى بولمايدىغانلىقىنى، ئەمدى باشقىچە يول تۇتۇش لازىملىقىنى چۈشىنىدۇ. ئەپسۇسكى بۇرھانىدىن باشچىلىقىدىكى قارا كۈچلەر شائىرنىڭ بۇ ئارزۇسىنىڭ تولۇق ئىشقا ئېشىشىغا يول بەرمىدى.

خوجا جاھان ئەرشى ئۇلۇغ سەنئەتكار ئەلشىر نەۋائىنىڭ ترادىتسىيىسىنى ئۆز ئىجادىيىتىدە ئىزچىل جارى قىلىپ، نەۋائى مۇقامى بىلەن ناۋا چەككەن لىرىك شائىردۇر. ئۇ ئۆزىنىڭ 30 ـ غەزىلىدە:

گويىيا يەر ئۆزرە گۈللار كۆرسەتۈر فەسلى رەبىئ،

سەفھەدە ئەرشى ئاچىلدۇرمىش گۈلى ئەشئارلار .
دەپ كۆرسەتكىنىدەك ، باھار زېمىننى گۈل بىلەن بېزىسە ، ئەرشى ئۆز دىۋانىنىڭ ھەر بىر سەھىپىسىدە شېئىرىيەتنىن ئاجايىپ چىرايلىق گۈللەرنى ئېچىلدۇرۇپ كەتكەن تالانتلىق شائىردۇر .
تۆۋەندە بىز شائىر قالدۇرۇپ كەتكەن شېئىرىي گۈلدەستىنى كىتابخانلارنىڭ ھۇزۇرىغا تەقدىم قىلىمىز .

غەزەللەر

1

ئەتلەئەت مىن جەبھەتىس ـ ساقى تەجەللىيۇل ـ ھۇدا ①،
مۇرشىدى ئەھلى ھەقىقەت ۋەجھ ئەيلەر ئىقتىدار .
ئوخشاماس كەئسىغە شەمسۇ كەيفىگە فەيزى مەسىھ،
لامەكان سەير ئۇلغۇسى بۇ نەشئەدىن تاتىغان گەدا .
غەم غۇبارى مەي خۇمارىدىن كۆڭۈل كۆزگۈسىدە،
ساقىيا، بىر جۇرئە تۇت ئانداغكى يوقتۇر غەمزىدا .
بادە زورىدىندۇر ئەل ئىچرە بەسى ئوتلۇغ فىغان،
يوقسە مەي گەر ئەرغەنۇن قانىدىن چىكەر تۈرلۈك سەدا .
قەترە ـ قەترە يەرگە تۆككەچ جۇرئەسىن مەيخارەلەر،
بولسە يۈز جان ھەر بىرىنى بىرگە ئەيلەر يۈز فىدا .
ساقىيا، مەي تەشنەسى مەندىن بۆلەك كىمدۇر بۇدەم،
مەي تەمامىن مەندە سىپقار، مەندىن ئەتكىل ئىبتىدا .
زەر قىزى كەيفىيەتى سەندەكلەدىن مەستۇردۇر،
بىلمەي ئەسرارىن ئىچۆك نەفىنى قىلغۇڭ زاھىدا .
جامۇ مەي ئىسمىن جۇدا زىكر ئەيلەمەك مەرغۇب ئەمەس،
زىكرىنى ئەيلەر كىشى بىر ھەرف ئىلە قىلغاي ئەدا .
مەھۋ مۇتلەق بولسە ئانداغ بادە زورىدىن ئىرىپ،
قايدا قالسۇن بۇ كۆڭۈل جامىدا نەقشى مائەدا .
ئەرشىيا، مەي ئىچ دەما ـ دەم، قىلماغىل تەئخىر كىم،
« ئىشرەبۇ يائەييۇھەل ـ ئەتشان » ② كېلۇر ھەردەم نىدا .

---

① « ساقىنىڭ پىشانىسىدىن ھىدايەت نۇرى چاقنىدى »

② « ئەي تەشنالار، ئىچىڭلار ! »

2

زىھى تاپىپ نىشان ئاندا ، ئەمەس مەھرەم نىشان ئاندا ،
سىغىپ ئانداكى سىغماس نۇكتەئى ھەرفى بەيان ئاندا .
ئاتاپ ئاتىنى ئىسىيان ئەھلى كۆڭلى ئەرسەسىدەكىم ،
يازۇقلار سەفلەرىن سىندۇرغالى ساھىبقىران ئاندا .
بۇ رەڭ خىلۋەتكى نې تاڭ بەلكى ئادەت بۇ دۇرۇر بولغاچ ،
كى تالىب مېزبان ، مەتلۇب بولغاي مىھمان ئاندا .
ھۇزۇرى غەيرىدىن گەرچە ھەرىمى قۇدس ئېرۇر فارىغ ،
كى تۇفراق ئۆزگەدىن تاپماقغە بولدى پاسبان ئاندا .
بۇ رەڭ بارماغلىقۇ كەلمەگىلىك ئاڭلاپ تىشلەبان بارماغ ،
تەجەللى جىلۋە قىلدى باربان خۇرشىدى سان ئاندا .
ۋۇجۇدى مەجمەئۇلبەھرەين رەھمەتدىن تاپىپ تەركىب ،
بىجۇز لۇتفۇ شەفائەت ئىستەسەڭ يوق ھەر قايان ئاندا .
نەبى ياخۇد مەلەك فەرز ئەيلەدىم گەرچە مەكان تاپمىش ،
زەمانى ئول مەكان تاپتى بىجۇز ئول ھەر زەمان ئاندا .
ھەرىمىكىم نە مىھر ئولغاي ئانىڭ يا ھەمدەمى ئەيسا ،
يوق ئېرمىش جىلۋەئى جاناندىن ئۆزگە ھېچ جان ئاندا .
ئاجايىب تۇھفە بۇ مىھمانغە چۇنكىم شەھ چېكىپ خۇشراق ،
يوق ئېرمىش جۇز مەتائى فەقر بەھرى ئەرمۇغان ئاندا .
مەكان گەر لامەكان ئېردى بەسى فەزلى شەرافەتدىن ،

يەقىن ئول نەۋئىكىم « قەۋسەين » ①دىن تاپتى مەكان ئاندا .
خەيالى ئاندادۇر گەرچە ئۆزى دەئۋات ئولمىشكىم ،
نې تاڭ ئېردى ئەگەر بولسە ئۆزى هەم هەر قاچان ئاندا .
يازۇقلارغە كى ئەفۋ ئىشكىن ئاچۇرماق ئىددىئاسىدىن ،
لەۋايى مەرھەمەت باشقە چېكىپ شاهى جەھان ئاندا .
بۇ خىلۋەت بەزمىدە مەھجۇر بولماغلىق تەرىقىدە ،
نەبى بولغاي ھەمان ئاندا ، ۋەلى بولغاي ھەمان ئاندا .
نەفۇسى قۇدسىلەر ئەۋجىگە يوق بىر زەررە كۇنجايىش ،
ئەجەب ئولدۇركى ، بۇ سۇرەت بىلە بولدى ئەيان ئاندا .
ئىلاھا ، بارچە جۇرمىن ئەفۋ ئېتەردە ئول شەفىئ ئولغاچ ،
فەرامۇش ئولماسۇن ئەرشى قۇلۇڭ ھەم ناگەھان ئاندا .

---

① « فەكانە قابى قەۋسەين ئەۋ ئەدنا » ـــ ئىككى ياچاق مىقدارى ياكى ئۇنىڭدىنمۇ يې‑قىنراق يېقىنلاشتى (مۇھەممەد پەيغەمبەرنىڭ مىئراجغا چىققان ۋاقتىدا تەڭرىگە قانچىلىك يېقىنلاشقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ) . «قۇرئان كەرىم » 53 ـ سۇرە ، 9 ـ ئايەت .

3

جۇنۇن تاراجىدىن مەندە نې جان ، نې خانىمان پەيدا ،
نىشانى سورماغىل چۇنكىم ئەمەس نامۇ نىشان پەيدا .
كۆڭۈل يادىدا خۇرسەنددۇر ، خەيالى بىرلە جان خۇشتۇر ،
نە هاجەت بولماسا ئول مەھ قاشىمدا ھەر زەمان پەيدا .
ھۇما گەر ئۇستىخانىم كۆرسە كىرپىك تارى دەپ باقماس ،
قاچان ئالەمدە مۇنداغ ئىبردى جىسمى ناتەۋان پەيدا .
رەۋاجى ھۇسن ئۇچۇن چىھرەمنى كاھى ئەيلەمىش ئەز بەس ،
بولۇر گۈل ھۇسنى زاھىر بولسە گەر رەڭگى خەزان پەيدا .
مېنى كۆرگەنچە نەفرىن قىلماڭىز ، ئەي ئەھلى ئالەمكىم ،
جەھان ياخشىلىغى مەئلۇم ئەمەس گەر يوق يامان پەيدا .
جەھان مىكرىغە خۇرسەند ئولماين ئاھىستە باسغىلكىم ،
بۇ دەھر ئىچرە بولۇپدۇر فىتنەئى ئاخىر زەمان پەيدا .
فەلەك ئۇستىدە مىھرۇ يەر ئۆزە مەھۋەشلە مەھۋ ئولمىش ،
سەمەندىن سەكرەتىپ ئول شوخ بولسە ناگەھان پەيدا .
سۇجۇدى دەرگەھىدىن باش كۆتەرمە ، ئەرشىيا ، ۋەھكىم ،
جەھاندا بولمادى مۇنداغكى شاھى خۇردەدان پەيدا .

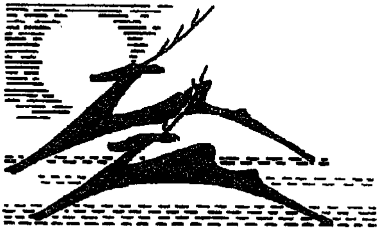

4

كۇندۇزۇمدۇر كېچە ، ئۇل خۇرشىدى تابان بولماسا ،
قامەتىم خەمدۇر ، ئەگەر سەرۋى خىرامان بولماسا .
زاھىدا فىردەۋس ئارا جەۋرۇڭ تەماشاسىن نېتەي ،
كۇلبەم ئىچرە گەر خەيالى ھۇسنى جانان بولماسا .
بەس ، نەدىن دەرسەن بۇ يەڭلىغ سوزى ئەفغانىم كۆرۇپ ،
بۇ كۆڭۈل گەر ئاتەشى ئىشقىدا گىريان بولماسا .
بۇلبۇلى شورىدە قايدىن كەسب ئېتەر ئېردى نەۋا ،
گەر بۇ شورىش ئىلە كۆڭلۇم ئۆيى ۋەيران بولماسا .
دۇررى يەكتا تاپماس ئېردىكىم سەدەف ئىچرە ۋۇجۇد ،
كۆزلەرىم ئەبرى ئەگەر مىھرىڭدە گىريان بولماس .
بارچە تەشۋىشى زەمانە چۇغز بىلكىم ئاشيان ،
قىلماس ئېردى گەر بۇ كۆڭلۇم ئۆيى ۋەيران بولماسا .
گەر يىراق تاشلارسە ئۇل ھەم ، خوب ئېرۇر ، دەر ھېچكىم ،
بىلمەس ئېردى لەززەتى ۋەسلىڭنى ھىجران بولماسا .
ئەرشى ، يارىڭ نەقدى ئىمانىنى تاراج ئەيلەدى ،
نېگە بەس ئۇل شوخ زالىم نامۇسولمان بولماسا .

5

خۇشا ، ھۇسنۇڭ زۇھۇرى مەسجىدۇ مەيخانەدە پەيدا ،
بولۇپدۇر ئىشقىدا ھەيرانۇ بىخۇد مۇئمىنۇ تەرسا .
بولۇپ ھۇسنۇڭگە زارۇ ئىشقىڭگە ئارامسىز ھەردەم ،
يۈرۈرلەر شەمئىۋەش ھەربىر ساچىلىڭ باشىدا يۈز غەۋغا .
ئەگەر ئول گۇل گۇزەر قىلسە چەمەن سارى ، بولۇر گۇللار ،
بىرى مەستۇ بىرى بىخۇد ، بىرى ۋالە ، بىرى شەيدا .
قونۇپ سۆز شاخىغە بۇلبۇلدەك ئەتسەم نالە شەۋقۇڭدا ،
بولۇر فەيزى فىغانىمدىن سەرا ـ سەر بەرگلەر گويا .
تۈشۈپ مەزمۇن رەڭگىنكىم ، بۇ گۇل كۆڭلىگە سالغاچ بەرق ،
گۇلىستانى سۇخەن ئىچرە بولۇر بىر نەۋئ گۇلى يەكتا .
نىچۈك ئەي ئاشىقى شەيدا ، دىمەسسەن ۋەسفىدە گۇلرۇخ ،
كىم ئول ئەكسى تۈشەر گۇللار گۇلىستان ئىچرەدۇر رەئنا .
دىمە ، ئەي بىخەبەر ، ئەرشىنى كەمگوي كەم ئىستىئداد ،
سەدەف بىر قەترەگە قانىئ بولۇپ تاپتى دۇرى يەكتا .

6

چىقىپ كەتتى تۆنى قاشدىن قۇياشىم ئىزتىراب ئەيلەب ،
ئانىڭدەك دەيكى ، جان چىقمىش بۇ جىسمىمدىن شىتاب ئەيلەب ،
ۋىسالى جامىدىن بىر نەچچە كۆن سەرشار ئىدىم ، يارەب ،
بۇ كۆن كەتتى مىنى فۇرقەت خۇمارىدا خەراب ئەيلەب .
لەبىڭ يادىدا تۆككەن قان ياشىمدۇركىم شەھىدى ئىشق ،
تەمەننا ئەيلەگۇم « يا لەيتەنى كۇنتۇ تۇراب » ① ئەيلەب .
ئاياغىڭ رەخشىنى فەرخۇندە ئۆزرە كۆزلەرىم سۈرتۈپ ،
ھەياتى تازە تاپمىش نۇشىدىن سامى گۇلاب ئەيلەب .
فەلەكدە مىھر ، گۇلشەن ئىچرە گۇللار يافراغىن ناگەھ ،
تەزەلزۇل ئىچرە سالدى ئارەزىنى پىچۇتاب ئەيلەب .
فىراقى رەڭگى رۇخسارى لەبىڭدە تۆنلەپۇ كۆنلەپ ،
سىرىشكىم يىغلارەم ھەر قەترەسىن دۇررى خۇشاب ئەيلەب .
دىيارى ھۇسنىدىن ئەزم ئەيلەسە كۇلبەم سارى ناگەھ ،
يولىنە كۆزلەرىم سەردابەلەر قىلغۇم پۇرئاب ئەيلەب .
يۈزۈڭ مىھرىدە كۆڭلۈم زەررە يەڭلىغ ئىزتىراب ئەيلەر ،
ساچىڭ يادىدا تۈنلەر تولغانۇرمەن پىچۇتاب ئەيلەب .
كىشىكىم تۈشتە كۆرسە ئول پەرىنى ، جىلۋەگەر يۈرمەس ،
نىگە ئەرشى كەبى تا روزى مەھشەر تەركى خاب ئەيلەب .

① « ئەي كاشكى مەن تۇپراق بولۇپ كەتكەن بولسامچۇ ! » « قۇرئان كەرىم » سۈرە نەبەئ ، 40 ـ ئايەت .

7

مۇھەببەتنامە يازدىم قانلىغ ئەشكىمدىن مىداد ئەيلەب ،
ئاڭا كۆز مەردۇمىن بەل مۇزمەر ئەتتىم ئىئتىقاد ئەيلەب .
سەلامەت يەتكەچ ئوق لۇتف ئەيلەباب شىرىن پەيامىڭنى ،
نە بولدى گەر ئىبەرسەڭ بۇ ھەزىن كۆڭلۈمنى شاد ئەيلەب .
سەبا يەتكۈرسە بۇ ئوتلۇغ پەيامىڭ دەرد ئىلە كۆڭلۈم ،
نې تاڭ فەرياد قىلسە ئەرغەنۇن بىرلە باياد ①ئەيلەب .
فىراقىڭ تۈنلەرى ۋەسلىڭ خەيالى گەر مۇيەسسەردۇر ،
پەرى گەر مۇمكىن ئىرمىشدۇر نە ئەيلەي ئىتتىھاد ئەيلەب .
بۇ بارىم بىرلە پاك ئىشكىڭدە گەر مۇمكىن ئەمەس سىغماق ،
كى بارى سەبقەي ئىردىم ھەرنە بارىمنى بىباد ئەيلەب .
كويۇڭدا مەن كەبى ئەۋۋارە بولغان زەئفلىغ ئىتلەر ،
سورارسەنمۇ گەھى ھالىن بۇ ئايتغان ئىتنى ياد ئەيلەب .
قاشىڭدىن كەمتەرىن قۇل كەلسە ئەرشى مۇھتەرەم تۇتمىش ،
گەھى جەمشىد ، گەھى خۇسرەۋ ، گەھى شاھى قۇباد ئەيلەب .

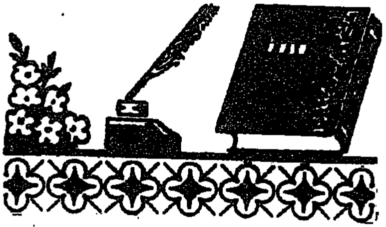

① بـايـاد ـ بـايـات مـۇقامىنىڭ نامى بولۇپ ، بۇ يەردە قاپىيە ئېھتىياجى بىلەن « باياد » ئېلىنغان .

8

ئۆزى ئۆز ھۇسنىگە ئول مەھ مەيل ئېتەر كۆزگۈ كۆرۈپ ،
سۇدا گويا تەلپىنۈر قۇش ئەكسىنى ئۇترۇ كۆرۈپ .
ھىيلەگەر زاھىدنى كۆرگەچ ئىشق ئېلى بولمىش بۇ رەڭ ،
قەسدى جان ئانداغكى بۈركۈت ئەيلەگەي تۈلكۈ كۆرۈپ .
ھەر نەچە زەخمىم ئارا بولغانسارى ئۇريان سۆڭەك ،
تاڭ قىلۇر ئالەم ئېلى جىسمىمدە بۇ كۈلكۈ كۆرۈپ .
دۇد سالدىم كىرفىك ئىلە كەلمەكىن ئىستەر زەبەس ،
جەمئ ئولۇپ كەلمىش پەرى ھەر سارىدىن خۇشبۇ كۆرۈپ .
نەچچە شامى غەمدە ئولسام ، بولمايىن فەرياد رەس ،
شاد ئولۇپ ئىلكىن قاقار بىللاھكى ئول مەھرو ① كۆرۈپ .
دەھر بەريان ، شوخ بەريان زۇلم ئېتەر گەردۇن داغى ،
كۆرمەدىم مۇنداغ جەفا ئەھلىنى مەن ئەسرۇ كۆرۈپ .
ۋەھمدىن ئۆرتەندى جانىم جانلار ئۆزرە داغكىم ،
قويغانىدىن نەچچە يۈزدە خال ئەمەس بەلگۈ كۆرۈپ .
كۆز قاراغى تۈشسە گەر ئول كۆزگە ئارتار شوخلۇق ،
غەيرىنىڭ چۇنكىم سەۋادىن پۇتراشۇر ئاھۇ كۆرۈپ .
شەۋقى ئارەز تۈشكەن ئول گۇلگۇن مەگىز ياد ئەيلەمىش ،
ئەرشى ئاي رۇخسارىدىن گۇلبەرگ ئۆزە ياغدۇ كۆرۈپ .

① ئەسلى نۇسخىدا « چىھرەم » دەپ يېزىلىپ قالغان .

9

تۇغمىش ئېردى ئىلگەرى مەشرىق سارىدىن ئافتاب ،
بۇلئەجەب پاتتىڭ سەن ئول سارى، مېنى ئەيلەپ كەباب .
تولغانىپ تۇشكەن ساچىڭ يادىدا فۇرقەت تۈنلەرى ،
ياد قىلسام تولغانىپ بىلگىل بەسى مەن پىچۇتاب .
جانفەزا لەئلىڭ بىلە شىرىن سۆزۈڭ ،سۈۋۇق كۆزۈڭ ،
قىلغۇسىدىن نەچچە كۈندۈر كۆزلەرىم بولدى پۇرئاب .
دەۋلەتى ۋەسلىڭ بىلە بىر نەچچە كۆڭلۈم ئېردى خۇش ،
فۇرقەت ئىچرە خەستە ئەيلەپ نېگە قىلدىڭ ئىجتىناب ؟
دىمە لېك ئەبرۇلەرىڭ تاقىنى ياد ئەتكەن زەمان ،
ئاقار ئانداغكىم ياشىم ئۈستىدە گەردۇندەك ھۇباب .
ئەي ، نە بولغاي كېلىبان كۆزۈمگە قويساڭ قارەدەك ،
سىزدى كۆزۈم قارەسى كەتكەن يولۇڭ سارى قاراب .
لەبلەرىڭ كەيفىيەتىن ھەردەم تەسەۋۋۇر ئەيلەسەم ،
ئىچەرەم خۇنابە ھەسرەت گاھى ھەم گۈلگۈن شەراب .
ناتەۋان جانىمغە جانا ئۇلفەتىڭ دەرمان ئىدى ،
ماڭا ئەمدى فۇرقەتىڭدىن نې تەۋان قالدى نې تاب .
يەتكەچ ئوق بۇ نامە بەرگىل سۇنبۇلۇڭدىن نەچچە تار ،
قىلسە خۇش كۆڭلىنى ئەرشى يىغلابان گاھى پۇراب .

10

سەيلى ئەشكىم لالەگۇندۇر لەئلى رەخشانىن كۆرۈپ ،
خاتىرىم ئاشۇفتەدۇر زۇلفى پەرىشانىن كۆرۈپ .
يەر ئۆزە پەيدا ئەمەس خىزر ، فەلەك ئۆزرە مەسىھ ،
بولدىلار پىنهان ئىكەۋ لەئلى دۇرەخشانىن كۆرۈپ .
خۇسرەۋۇ فەرھادۇ مەجنۇن باش كۆتەرمەس روزى ھەشر ،
بۇ جەھاندا چۇنكى ئىشقىم شەئنە ئەلۋانىن كۆرۈپ .
تەۋئەمان مىھرىدە فەھم ئەت ھەر سەھەركى سۇبھىنىڭ
كۆڭلەكىم چاكى ئىلە چاكى گەرىبانىن كۆرۈپ .
باغى كىسرەتدە نىھانى ۋەھدەتى كۆردى كۆڭۈل ،
جىلۋە نەخلىستانىدا نەخلى خىرامانىن ① كۆرۈپ .
سۇزى دىلدىن پەيكەرى قەقنۇسنىڭ كۆيگەنلەرىن
فەھم ئېتەرمەن بۇ كۆڭۈلدە سۇزى ھىجرانىن كۆرۈپ .
قاشلارى ياسى ئوقىنىڭ تەككەنىنى بىلدى ئەل ،
خەستە ئولغان جاندا ھەريان زەخمى پەيكانىن كۆرۈپ .
سەبز تەھ گۇلگۇن كۆرۈنۈر ھەر نەزارەم تۇتىسى ،
خىزر خەتتى بىرلە لەئلى شەككەر ئەفشانىن كۆرۈپ .
بىنەۋا ئەرشى تىلەر رۇھى نەۋائىيدىن فۇتۇھ
مۇرغىزارى نەزم ئارا مۇرغى خۇش ئەلھانىن كۆرۈپ .

---

① ئەسلى نۇسخىدا « خىرمان » دەپ يېزىلىپ قالغان .

11

ئانىڭ گۇلزارى ھۇسنىنى خەزاندىن ئاسراغىل ، يا رەب ،
نىھالى قەددىن ئاسىي زەماندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
مىنى ئۇچراتماغىل ئول زاھىدى تەررار زەھرىگە ،
كۆڭۈل ئەھلىن بەلايى ناگەھاندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
قاچار بۇلبۇل گۇلىستان ئىچرە گەر چەكسەم فىغانلار ھەم ،
چەمەن ھۇسنىنى ئول سۇزى فىغاندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
قۇتۇرغان ئىت كەبى بەدمەست ئولۇپ ھەريان چىقار ئېرسەم ،
جەھان ياخشىلارىنى مەن ياماندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
تەنىم چۇن ناتەۋان لالە ، يۈزۈم ھەمرەڭگى نەي ئولمىش ،
بۇرەڭ ئەمدى ئىتابى مىھرىباندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
ئىتابى شوخدا كۆردۈم بەسى لۇتفۇ مۇھەببەتلەر ،
نە دەي ئەمدىكى لۇتفى مىھرىباندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
بۇ ئىشقىم غەيرەتىدىن ئىككى ئالەمنىكى ئايتماسمەن ،
نەزەرنى ئەمدى ئول ئىككى جەھاندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
قايانكىم مەيل ئېتەر جانان مۇھەببەت ئەھلى رىز ئەيلەپ ،
كۆڭۈل ئىچرە نىھانراق ئانى جاندىن ئاسراغىل ، يا رەب .
ئۇلۇسنىڭ غارەتى ئىمانىغە گەر چىقسە ئول كافىر ،
فەرامۇش ئولماسۇن ئەرشىكىم ، ئاندىن ئاسراغىل ، يا رەب .

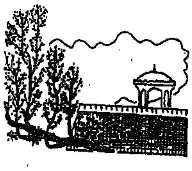

12

كىلۇرمۇ جان ئىلىگە گەھ دەبان جانانە ئاندىن كۆپ ،
ياساپ مەن ھۇجرەلەر كۆپ ـ كۆپ ، ئۇلۇغ كاشانە ئاندىن كۆپ .
مۇيەسسەر بولسە گەر ۋەسلى غەنىمەت بىلمەكۇ قۇتماق ،
كەتۇرمەكدۇر سۇراھى نەچچەۋۇ پەيمانە ئاندىن كۆپ .
بۇ دەم گەر قۇيسە جامى مەي ئالىپ ئىلكىگە ئول ساقى ،
جەۋاھىرلار باشىدىن ساچماقۇ دۇردانە ئاندىن كۆپ .
قىلۇر ھەركىم چۇ ئۇسرۇك نەرگىسىن يادى ، نە ھاجەت مەي ،
ئىرۇر خۇمخانەلەر ھەريان بۇدەم مەيخانە ئاندىن كۆپ .
گەر ئول مىھر نۇزۇل ئەتمەكنى ھەر يەرگە خەيال ئەتسە ،
مۇھەييا ساغەرى گۇلفام ميناخانە ئاندىن كۆپ .
ئۇزارى شەۋقى ئولغاچ جىلۋەگەر بۇ خىلۋەت ئىچرە ، ۋەھ !
گۆيەر شەمئى جەھان ھەر تۈن داغى پەرۋانە ئاندىن كۆپ .
مەگەر تەشرىف ئەتسە ، ئەرشيا ، سال پەردەسىدىنكىم ،
كۆزۈلۈك مەئۋالار ئەيلەپ مەسنەدى شاھانە ئاندىن كۆپ .

13

ئەزدى كۆڭلۈم جىلۋەگەر كۆرگەچ بۇ رەڭ ئاقىل يىگىت ،
بەرقدەك جەۋلان قىلۇردا ھەر تەرەف مايىل يىگىت .
سۆرگەلى قەتلىم فۇسۇنى كۆز بىلەن مەسرۇر مەن ،
كىم فۇشەيمان ئولماغاي ، يا رەبكىم ، ئول قاتىل يىگىت .
پەرتەۋى ھۇسنۇڭ قەمەرمۇ ، لەززەتى لەئلى شەكەر ،
بولۇبان شىرىن سەمەر ھەر سۆزىدىن ھاسىل يىگىت .
نې ئۈچۈن ئەھلى جەھان ئىشقىدا كامىل ئولماسۇن ،
كىم ئىرىلمەي دەرسى ئىشق ئەيلەرگەدۇر قابىل يىگىت .
كۆرگۈزۈپ ئارەزدە خالى كۆن چاغى يەلدا كەبى ،
روزىگار ئىلتۈرنى بىزگە ئەيلەدى مۇشكىل يىگىت .
ئەيلەمىشمەن ئاڭلاماي قادىرلىغىم ۋەسفىن ھەۋەس ،
كىم قاچان ئەيلەر قارىنى بەزمىگە داخىل يىگىت .
مۇمكىن ئىرمەس ، ئەرشىيا ، ھۇشغە كەلمەك تا ئەبەد ،
مەستدۇر كۆرگەچ بۇ يەگلىغ مەستى لايەئقىل يىگىت .

14

كۆردى كىم ئالەمدە مۇنداغ شوخ بىپەرۋا يىگىت ،
خۇلقى خۇش ، ئايىنە دىلكەش ، ھەيئەتى زىبىبا يىگىت .
قاش ھىلالى ، ئېيدى كىرپىك ، ناۋەكى دىلدۇز ئېرۇر ،
قەددى ئەرئەر ، لەئلى شەككەر ، كۆزلەرى شەھلا يىگىت .
ئىستەسەم گەرچە پەرى رولار تەمامىن دەھر ئارا ،
بارچەسى خۇر - مىھر ، بۇ بىر گەۋھەرى ۋالا يىگىت .
نىگە ۋەسلىڭ فۇرقەتىدىن مېنى قىلغۇڭ تىيرە روز ،
كىم شېئار ئەيلەپ ئۆزۈڭگە مۇنچە ئىستىغنا يىگىت .
مەستمەن بىر باقماغىدىنكىم ، جەھانغە كەلمەگەي ،
كۆزلەرى جامى بىلە مۇنداغ قەدەھ پەيما يىگىت .
مۇمكىن ئېرمەس مەھجەبىنلەرغە بۇ رەڭ ھۇسنۇ جەمال ،
بۇ جەھەتدىن ئۆزى ئۆز ھۇسنىگەدۇر شەيدا يىگىت .
مۇمكىن ئېرمەس دەھر ئارا بۇ شەكل ئىلە بىر كافىرى ،
بۇ كەبى ھەيئەت ئارا ھەم يوقتۇرۇر ھاشا يىگىت .
يارۇدى شەمئى تەجەللى يا مەگەر كىم ياغدى نۇر ،
تىيرە كۇلبەمنى تۇنەكۇن ئەيلەدى مەئۋا يىگىت .
نەچچە بىپەرۋا ئېسەڭ گەر ھۇسنى ئىستىغناسىدىن ،
قىلغاي ئېردىڭ گاھى - گاھى ئەرشىغە ① پەرۋا يىگىت .

① ئەسلى نۇسخىدا « ئەرشيا » دەپ يېزىلىپ قالغان .

15

ئاھكىم، كەتتى بۇ ئاقشام مېنى زار ئەتكەن يىگىت،
شىش پەر مىژگان بىلە جانىم فىگار ئەتكەن يىگىت.
ئاچىپان گۇلدەك يۈزىن ئەيلەپ كۆڭۈل سەھنىن چەمەن،
بىر نىگاھى تىغىن ئاندا خار - خار ئەتكەن يىگىت.
دىمەدىم شەيدا بولاي ئۆزلۈكدىن ئول جادۇسىنە،
ئاسراسام ھەر چەند كۆڭۈلنى ئىختىيار ئەتكەن يىگىت.
ئەيلەر ئېردىم بىر ئۆزۈم دەئۋايى ئاشىقلىق ساڭا،
ئاقىبەت يۈز مۇنچە مەندىن شەرمسار ئەتكەن يىگىت.
بىر كېچە كۆلبەم يارۇپ، بۇ شەمئى ۋەسلى ماھۋەش
بەلكى يۈزىن يۈز تەجەللى ئاشكار ئەتكەن يىگىت.
مەن ۋەفاۋۇ مىھر ئايىنىنى خۇ قىلغان سارى،
سەن جەفاۋۇ جەۋر رەسمىينى شىئار ئەتكەن يىگىت.
ئانەشى لەئلىڭ ئىلە ئۈستىدە خالىڭ داغىدىن
ئاھكىم، بۇ خەستە كۆڭلۈم لالەزار ئەتكەن يىگىت.
ئالىبان مەندىن قەرارىم، سەبرۇ ھۇشۇم بىدەرىغ،
بەلكى يۈز مەندەكنى ھەردەم بىقەرار ئەتكەن يىگىت.
ئەرشىيا، گەرچە نەۋائى ھەم ئەسىر بولمىش ئىكەن،
بولماغاي مۇنداغ ئانى دىۋانەۋار ئەتكەن يىگىت.

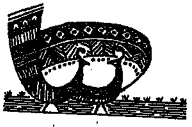

16

ئەي كۆڭۆل ، دەۋران غەمىدىن سۆز دېمە خۇنابە يۇت ،
ئاندىن ئەيلە غۇنچەدەك كۆڭلۈڭگە قۇۋۋەتى لايەمۇت .
يادى ۋەسلىڭدىن ئېتىپ مەھزۇن كۆڭۆل سەرمايەسىن ،
لەئلىڭ ئارمانىن قىلاي مەرجان كەبى جانىمغە قۇت .
نەچچە ئۆزلۈك رىشتەسىگە قىلغانىن ۋابەستەلىك ،
ئال ئاچىغ مەيلىك قەدەھ سىپقار دەمى ئۆزنى ئۇنۇت .
كۆز يۇمۇلماستىن بۇرۇن كۆرسەت جەمالىڭ ، ئەي ھەبىب ،
ئاق ساقالىم قار كۆرۈنۈپ قۇرۇتۇر قىلماقغە ھۇت .
چار فەسل دەير ئېچىدە فارىغ ئېرمەس غۇسسەدىن ،
چەك مۇغەننى چارگاھىڭ ، كەل ، بۇ كۆڭلۈمنى ئاۋۇت .
دەھر ئەسبابىن نېتەرسەن كۆر ھەۋادىس ئوقلارىن ،
كەيگەنىڭدۇر گەر ساۋۇت ، پەرران ئۆتەر ، كۆڭلۈڭ ساۋۇت .
كارۇ بارى دەھر ئارا يوقدۇر تەفاۋۇت ئەي خرەد ،
غەم يىمە كۆپ ، غەم غۇباردىن ئۆزۈڭ مەسرۇر تۇت .
دىلرەبالار قەسدىن ئەيلەپ بولماغىل مەغرۇر كىم ،
شاھىدى دەۋران ساڭا گەر كۆرسەتۇر بادى بۇرۇت .
چۇن نەزەرگە تىيرەلىك يوق چەرخ مىھرىن كۆردىكىم ،
كويى گەردىن سۈرمە ئەيلەپ ، ئەرشى ، كۆزۈڭنى يارۇت .

17

كۆز فىداسى قىلغالى كۆڭلۈم قىلۇر جان بىرلە بەھس ،
دىن قىلۇر تاراج ئالۇرغە بەلكى ئىمان بىرلە بەھس .
زۇلفى ئۆلتۇرمەككە يۈز تىرگۈزگەلى قىلمىش جەدەل ،
چۈن قىلۇر يەلدا تۈنى خۇرشىدى تابان بىرلە بەھس .
ئابىھەيۋان نېگە بولسە جىلۋەئى خىزرى مەسىھ ،
قىلماغاي ھەددىن ئاشىپ ئول لەئلى خەندان بىرلە بەھس .
سۆز دېمە رەسۋالىغىم ئەنۇ ئەيلەبان ، ئەي شەھر كىم ،
ئەقل ئېلىگە خوب ئەمەسدۇر قىلسە ھەيران بىرلە بەھس .
بۇيى لەب ئول دەھر ئارا ھەر يان ساچىلۇر گەر نەسىم ،
قايدىن ئەتكەي تۈندە ئول زۇلفى پەرىشان بىرلە بەھس .
لەئلى يوقكىم يادى مەردۇم تىرگۈزۈر ئۆلگەن كۆڭۈل ،
ئار ئېتەر ئاندىنكى قىلماق ئابىھەيۋان بىرلە بەھس .
زۇلم چاغى گەر بىر ئاي گەر دېسە ، ئەرشى ، چەك نەۋا ،
كىم ئەجەل مۇجىبىدۇر ھەر كىمكى سۇلتان بىرلە بەھس .

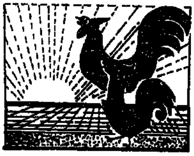

ئېرۇر دەردىم نىھايەتسىزكى مەن جانىمدىن ئايرىلغاچ ،
نە تەنھا جانىم ئېردى ، بەلكى ئىمانىمدىن ئايرىلغاچ .
كۆرۈڭ ھەجر قارارتتى روزگارىم يوق قارالىقدىن ،
قالىپ زۇلمەتدە سەندەك ماھى تابانىمدىن ئايرىلغاچ .
يۈزۈڭ ئۆزرە ئەرەقلەر يادى كۆزۈمنى پۇرئاب ئەيلەپ ،
دەۋا تاپماي قالىپ دەرد ئىچرە دەرمانىمدىن ئايرىلغاچ .
بىلىڭ ئارمانىدا مەندە نىچۇككىم قالمادى دەرمان ،
كى سەندەك شوخ تەبىئى ، شوخ جەۋلانىمدىن ئايرىلغاچ .
ماڭا مۇمكىن ئەمەس بۇ كۆن بۇلاردىن بىرى ھەم ئەسرۇ ،
سىنىڭدەك نۇشى جان ، خۇرشىدى رەخشانىمدىن ئايرىلغاچ .
فىراقىم زورىدىن گاھى بارىم بەرباد ئەيلەرمەن ،
كى سەندەك بىر سۇخەن فەھم سۇخەندانىمدىن ئايرىلغاچ .
كى ئاندىن سەۋتى دىلكەش بۇ مىنىڭ تارىمغە يەتكۈرگىل ،
نەۋا تۈرلۈك چىكەي شەمئى شەبىستانىمدىن ئايرىلغاچ .

....

① ....

---

① بۇ يەردە ئىككى مىسرا چۈشۈپ قالغان بولۇشى مۇمكىن .

19

كۆڭۈل مىژگان خەدەڭگىلىك كۆزلەرىڭدە ناگەھان كۆرگەچ،
ھەراسان يەلدەك ئۆلمىش كافىر ئىلكىدە سىنان كۆرگەچ.
سۇ ئىچكەن كۆز ياشىمدىن فەھم ئېتىپ سورماڭ كۆڭۈل چاكىن،
جەفا شەمشىرىنى رەڭگىن سىتەم تىغىدا قان كۆرگەچ.
تىكىلمىش كۆزلەرى كۆڭلۈمدە تائەت نەقدىن ئەتسەم جەمئ،
سىتىز ئانداغكى غارەتگەرلەر ئەيلەر خانىمان كۆرگەچ.
كۆزى مىژگان چىن جان قەسدىغە تىير ئەيلەر ئانداغكىم،
سىنان نەۋكىن قاراقچىلار ئىتىكلەر كارۋان كۆرگەچ.
دىگەيلەركىم مەساس ئولماق ئۈچۈن ئاي كۆكدىن ئەتمىشدۇر،
ئاياغىڭ نەقشىدىن فەرخۇندە يەر ئۈزرە نىشان كۆرگەچ.
يۈزۈڭ شەۋقىنى زۇلف ئىچرە سەئادەت ئەھلى جۇرم ئەيلەر،
تەجەللى يەر يۈزىنى قىر كۈنۈ تۈندە ئەيان كۆرگەچ.
مۇنەۋۋەر يەر ئۈزە تەم ـ تەم ئەرەقلەرگە مىسال ئەتمەك،
نەچە رەخشەندە ئەختەرلەرگە ئاي بىرلە قىران كۆرگەچ.
كۆزۈم ئاقۇ قاراسى ئالىشىپ تۆككەن ياشىم فەھم ئەت،
بولۇتلار يامغۇرىدىن دېمەكىم مۇھلىك قىيان كۆرگەچ.
ۋەفاسىزدۇر جەھان بىھبۇدى، ئەرشى، بولماغىل خۇرسەند،
نەچە كام ئەھلىدىن ئارتۇق ئۈزۈڭنى كامران كۆرگەچ.

20

ئەي ، كۆزلەرى نەرگىس ، خەتى رەيھان ، قەدى شەمشاد ،
بۇلبۇل كەبى ئىشقىڭدا ئىشىم نالەۋۇ پەرياد .
جان مۇلكىنى سەئىي ئىلە نەھاجەت ئاڭا بۇزماق ،
بىر نىمى نىگاھى بىلە كىم ئەيلەدى بەرباد .
شىرىن لەبىنىڭ يادىدا بىر لەيلىۋەشىنىڭ ،
قان يۇتغان ئەمەس مەن كەبى مەجنۇن ئىلە فەرھاد .
كۆڭلۈم قۇشى كۆپ خەستە دۇ مىژگان ئوقىدىنكىم ،
سەيدىگە ئانىڭ ئېردى مەگەر كۆزلەرى جەللاد .
ئوقۇپ تۈنۈكۈن زەمزەمە قىلغۇم سەبەقى ئىشق ،
چۇنكىم يەنە ھەرفى ماڭا ئۆرگەتمەدى ئۇستاد .
گەر تۈشسە سىنىڭ بەندەلىكىڭ تەۋقى بويۇنغە ،
بولغۇمدۇ بۇ ھالەتدە ئىكى كەۋنىدىن ئازاد .
كىم ئول پەرىسىز قىلغۇسىدۇر دىۋە تەسەۋۋۇر ،
ئەرشىكى ئانىڭ بولسە چۇ ھەمخابە پەرىزاد .

21

خەيالى شۇئلەئى رەڭگىن قوياشىم قىبلەگاھىمدۇر ،
دەمى فىكرى ھىلالى نازەنىنىم سەجدەگاھىمدۇر .
مەيۇ مەيخانەنىڭ دائىم رەۋاجى مەندىن ئولغاندىن ،
رىياۋۇ زۇھد ئېلى فەرياد ئەيلەپ دادخاھىمدۇر .
يۈزى مەيگۇن ئەمەس قانلىغ ياشىم تەئسىرىدۇر ، بىلكىم ،
قارا كاكۇل ئەمەس باشىمدا پۈتكەن دۇدى ئاھىمدۇر .
دېسەڭكىم : « يوق ھەدىڭ ۋەسفىمدە سۆز سورماق ، ئەلىم تۇتماق »
جەۋابىم ئولدۇرۇركىم : « ئۇزكۇرۇنى ① » ھەق گۇۋاھىمدۇر .
قاچان ۋابەستە ئولغۇم رىشتەئى ئىشقىڭغە ئۆزلۈكدىن ،
ماڭا لېكىن ئەسىر ئولماق چۇ تەقدىرى ئىلاھىمدۇر .
نە ھەد مەھجۇر ئەرشىگە ۋىسالىڭ ئىددىئا قىلماق ،
سۇلۇك ئىچرە ۋەلى « ئەھبەبتۇ ئەن ئەئرىف » ② پەناھىمدۇر .

---

① « مېنى ياد ئېتىڭلار » سۈرە بەقەرە . 152 ـ ئايەتنىڭ باش قىسمى .
② « سېنى تونۇشقا مۇھەببەت باغلىدىم » (ئاپتور)

22

يا رەب ، ماڭا يۇز ۋەفا نىدىندۇر ،
كۆڭلۈمگە بەسى بەلا نىدىندۇر .
ئىشقىڭ ھەۋەسىدە گەر يۇرۇرمەن ،
دىيدەم ئۆزەسىدە جا نىدىندۇر .
بىر مەھۋەشى يۇر جافا قۇلىدىن ،
ھەردەم ماڭا يۇز بەلا نىدىندۇر .
سەن رەھم نىگاھى بىرلە باقماي ،
مەندىن ساڭا بۇ ۋەفا نىدىندۇر .
ئەي ئىشق كويىغە تۇشمە ھەرگىز ،
جانۇ جىگەرىڭ يارا نىدىندۇر .
گەر ئاشىق ئۇلۇپسە نەگدىن كەچ ،
بۇ كوي ئىچىدە ھەيا نىدىندۇر .
گۇلچىھرەئى چىھرەسىنى كۆرمەي ،
بۇلبۇل كەبى بۇ نەۋا نىدىندۇر ،
ئىشۋە ئۇقىنى جانىمغە ئاتماي ،
بولماق ئاڭا مۇبتەلا نىدىندۇر .
ئۇششاق ئاراسىدا شاھ ئەرشى
سۇلتانۇ گەدا نەما نىدىندۇر .

23

سېنى جانا ھەمە كۆڭلۈم ئالۇرغە دىلرەبا دەرلەر ،
مېنى دائىمكى زۇلفۇڭ رىشتەسىغە مۇبتەلا دەرلەر .
سېنى تەختى مەلاھەت ئۇستىدە بىر شاھى مەھرويان ،
مېنى كويۇڭدا خارۇ زار بولغان بىر گەدا دەرلەر .
ئەگەر ئول شوخلاركىم كەلسە ھەريانىدىن خىرام ئەيلەر ،
ئېرۇر بۇ لەشكەرى كافىر ۋەيا جەمئى بەلا دەرلەر .
ئىنىڭ دەۋرىدە بولماقنى ھەمىشە فەخر ئېتەر ئۇششاق ،
ئىشىكىڭ تىيرە گەردىن كۆزىمىزگە تۇتىيا دەرلەر .
بۇ ئۇمر ئىچرە نەچە مەھرويلار ئىشقىدە جان چەكسەم ،
نە ئاشىق مېھرىبان قىلدۇرسە بىزگە ئاشنا دەرلەر .
يۈزۈ زۇلفۇڭنى كۆرگەچ مۇشكدۇر يا سۇنبۇلى سارا ،
يۈزۈڭ تابىن كۆرۈپ « ۋەششەمسى » ① بىرلە « ۋەززۇھا» ② دەرلەر .
مېنى ئەل دائىما فەرھاد بىرلە تەۋئەمان كۆرگەچ ،
فەلەك بىدادىدىن ناكام كەتكەن بىنەۋا دەرلەر .
جۇنۇن سەھراسىدا ئەرشنى ئەل خۇنىن كەفەن كۆرگەچ ،
شەھىدى ئىشق سەنمۇ يا بۇ دەشتى كەربەلا دەرلەر .

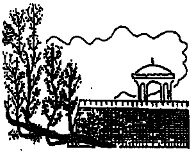

---

① «قۇياش بىلەن قەسەم» ، « قۇرئان كەرىم » 91 ـ سۈرە 1 ـ ئايەتنىڭ 1 ـ سۆزى .
② « چاشگاھ ۋاقتى بىلەن قەسەم » « قۇرئان كەرىم » 93 ـ سۈرىنىڭ 1 ـ ئايىتى .

24

جەھاندا بىر مېنىڭدەك يانە زارۇ بىنەۋا يوقتۇر ،
مۇھەببەت تارىغە دائىم ئەسىرۇ مۇبتەلا يوقتۇر .
نېتاڭ گەر ئىشۋە بىرلە ئەيلەسەڭ كۆڭلۈم بارىن غارەت ،
نېچۈككىم سەن كەبى بۇ ئالەم ئىچرە دىلرەبا يوقتۇر .
ئەبەس گەرچە يۈرۈرمەن ئاھ ئۇرۇپ ئىشقىڭدا قان يىغلاپ ،
زەبەس مەھبۇبلار ئىچرە سېنىڭدەك بىۋەفا يوقتۇر .
بىلالمان بۇ تۇلۇئى تالەئىمدۇر قايسى كەۋكەبدىن ،
جەھان ئىچرە ماڭا ھەرگىز رەفىقۇ ئاشنا يوقتۇر .
مەتائى ھۇسنۇڭا ھەر سارى سائىل كۆپدۇرۇر ، لېكىن ،
كويۇڭدا مەن كەبى ئەۋۋارە بولغان بىر گەدا يوقتۇر .
مېنى بەسكىم شەھىد ئەتكەچ ئىرۇر قانىم بىلە گۇلگۇن ،
ۋە گەرنە ئول سەنەم تىرناغىدا رەڭگى ھىنا يوقتۇر .
مىژەڭ ناۋەكلەرى ھەر قايسىدۇر كۆڭلۈمگە بىر ئاففەت ،
جانىم كۆيدۈرگەلى بەرقى نىگاھىڭدەك بەلا يوقتۇر .
كۆڭۈل ئەھلىنى ھەرگىز سالماغىل فۇرقەت ئارا ، يا رەب ،
شەھىدى ئىشقىغە ئول نەۋئ دەشتى كەربەلا يوقتۇر .
نېگە يادىدا ، ئەرشى ، روزگارىڭ بولماسۇن تىيرە ،
زەبەسكىم دەھر ئارا ئانداق كۆزۈ قاشى قارا يوقتۇر .

25

ئەي سەنەملەر سەرۋەرى ، جانىم ساڭا دىۋانەدۇر ،
كىم چىراغى ھۇسنۇڭا كۆڭلۈم قۇشى پەرۋانەدۇر .
بۇ كۆڭۈل ئۆيىگە زىيب ئولدى سەفاۋۇ سىدقىدىن ،
كىم نۇزۇل ئەتسەڭ نە بولغاي دىلكۇشا كاشانەدۇر .
دەيچۇ كويۇڭدا تاپىپ ئىشقىم كەمال ئول نەۋئىكىم ،
ئالغامەن ۋەقتى سۇجۇد ئەر كەئبەۋۇ بۇتخانەدۇر .
خەستە كۆڭلۈمگە نۇزۇل ئەتسەڭ خىرام ئەيلەپ نىتاڭ ،
نەڭ ئەمەس خۇرشىدغە تۇشمەك ئەگەر ۋەيرانەدۇر .
بۇ تەلەب ۋادىسىدە ھەر كىمگە بىر مەقسۇد بىل ،
زاھىدا ، سالۇسغە جەننەت ، ماڭا جانانەدۇر .
تاڭ ئەمەس گەر مەست يۇرسەڭ دەھر ئارا ، چۇنكىم نەسب
بار رىيا ئەھلىگە مەسجىدۇ ماڭا مەيخانەدۇر .
شەۋكەتى ھۇسنۇڭ بىلە شەئنى جۇنۇنۇمغە باقىپ ،
دەفتەرى پەرھاد ـ شىرىن پارەئى ئەفسانەدۇر .
تەشنەلەب جامى مۇھەببەتدىن نوغا سەرشار ئەمەس ،
چۇن ئەزەل ساقىسىدىن ھەردەم ماڭا پەيمانەدۇر .
خەستە ئەرشى نامەسىن ئول گۇلغە بەرگىل ، ئەي سەبا ،
بۇيى مىھرى كەلگەي ئول ھەرچەندىكىم پەيكانەدۇر .

26

نىگارا ، خاكى پايىڭغە نىسار ئەز خانۇمانىمدۇر .
دەمى تىيغى ھىلالىڭغە فىدا يۈز قاتلە جانىمدۇر .
نىچۈك نۇشى مەيى لەئلىڭنى ئەيلەي ئاررۇ ئەزبەس ،
ھەياتى تازە قانىمغە ئىزىڭ ئۆپكەن زەمانىمدۇر .
كۆزۈم گەۋھەلەرى خالىڭغە بىر ـ بىرىدىن نىسار ئولمىش ،
نىھالى قەددىڭە ھەردەم فىدا رۇھى رەۋانىمدۇر .
سىپاھى ئىشق زۇلم ئەتسە ، ئەجەب ھالىمنى بىر سورماس ،
مۇھەببەت كىشۋەرىغە گەرچە ئول نۇشىرىۋانىمدۇر .
ھەزەر ئەيلەر توققۇز ئەفلاك ئاھىم بەرقىدىن ئەزبەس ،
جەھاننى كۆيدۈرۈپ كۈل ئەيلەگەن ئوتلۇغ فىغانىمدۇر .
ۋىسالىڭدىن نەچۈك مەھجۇر ئولاي بىرلەھزەئى لىكىن ،
مىنى سەندىن جۇدا قىلغان قەزايى ئاسمانىمدۇر .
فىراقىڭ ئەيلەدى ئانداغ زەلىلۇ ناتەۋان گويا ،
يۈزۈم ھەمرەڭگى نەيى ، نال جىسمى ناتەۋانىمدۇر .
ھەزىن كۆڭلۈمنى ئەزبەس ناۋەكى ئىشقىڭ نىشان ئەتكەچ ،
كۆزۈم ياشىنى گۈلگۈن ئەيلەگەن زەخمى نىھانىمدۇر .
لەبى لەئلى ، تۈنى لەئلى سەراپا لەئل گەر كەلسە ،
دىمەڭ بىر گۈل قەبا ، بىلكىم قەزايى ئاسمانىمدۇر .
كۆزۈ قاشىڭغە جانۇ دىل بارىن ئىسار قىلمىشلار ،
لەبىڭ يادىدا گەۋھەربار چەشمى خۇن فىشانىمدۇر .
خەدەڭگىڭ تەئنەسىگە ، ئەرشىيا ، كۆكسۈڭ نىشان ئەتكىل ،
دەمى پەيكانى ئەزبەسكىم ھەياتى جاۋىدانىمدۇر .

27

ئويناشىپ تۇرغان كۆز ئۆزرە ئىككى قاشىڭ ياراشۇر ،
ياراشىپ بەلكىم ئىكەۋ ئۆلتۈرگەلى جان تالاشۇر .
غەمزە كافىر كۆزلەرىڭنى نەقد تاراجى ئۈچۈن
سەبقەت ئەيلەرگە ئىكەۋلەن بىر ـ بىرىنى ماراشۇر .
غەمدە سارۇلغان تەنىم گەردىن كۆرۈپ شاشماس كۆزىن ،
تۇغ كۆرۈپ ئانداغ كىيىكلەركىم تىكىرقاپ قاراشۇر .
مىكر ئايىن ، دام پىشە ئەنبەرىن كاكۇللارىڭ ،
خاتىرىم تارقاتماق ئۈچۈن ھەر تەرەفكە تاراشۇر .
ئەنبەرىن خالىڭ فىداسى قىلغالى ئۇششاقلار ،
جان فۇلۇرىن ئىلكىگە ئالىپ دەما ـ دەم ساناشۇر .
ئويناشىپ تۇرغان ئىكى كۆز ... ... ① . جادۇيى مەست ،
يا ئىكى ئاھۇ بەچە ئىككى قازاندا قايناشۇر .
ئايۇ كۈن دەرمەن قىران قىلمىش مەگەركىم بۇ مەھەل ،
ئويناغان چاغ قوۋلاشىبان بىر ـ بىرىنى ماراشۇر .
بۇلئەجەب يار ئالىدا مەھرەم بولۇپ نەچچە رەقىب ،
ئاھ ، نەيلەي ، كەلمەگىل دەپ مىنى دائىم قاۋلاشۇر ،
ئەرشى مەھزۇن[نىڭ]جانى كۆرگەن زەمان سەكرەپ چىقار ،
سەكرەتىپ گاھى سەمەندىن شوخلاركىم ئويناشۇر .

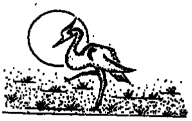

① بۇ يەردىكى سۆز ئېنىق ئەمەس .

28

ئول بۇتى چابۇكسەۋار ئۇلغاچ سەمەندىن سەكرەتۇر ،
تىترەگۈچ باشىغە سانجىپ ئالەم ئەھلىن تىترەتۇر .
ئىشق ئېلى كۆڭلىن بارىن غارەت قىلۇرغە ، قالپاقىن
گاھى تۈزۈ گاھى ئەگرى قويۇبا ، گەھ ئېرغەتۇر .
قامەتىم خەم ئەيلەبان جانىمنى سەكرەتمەك ئۈچۈن ،
گاھى قاشىن تەبرەتىپ ، گەھ كۆزلەرىنى ئوينەتۇر .
كەئبەۋۇ خۇلدى بەرىننى كۇلبەئى ئەھزان دېمىش ،
كىمسە گەر شەمئى جەمالىڭنى قۇياشقە ئوخشەتۇر .
ئاھلارىم ئارەزىلىك مېھرىدە چەكسەم زەررەدەك ،
ئايۇ كۈن بەلكىم توققۇز چەرخى بەرىننى تىترەتۇر .
ئول شەھى چابۇكسەۋار ئالسە ئۇقابىن ئىلكىگە ،
ئىشق ئېلىن ① سۆدرەتمە ئەيلەپ خەستە جىسمىن سۆدرەتۇر .
نەيلەسۇن ئەرشىكى قىلماي دەمبە ـ دەم تەكرار ئىشق ،
ئىشق پىرى مەنئ ئېتىپ ، ئۆزگەنى مۇنى ئۆرگەتۇر .

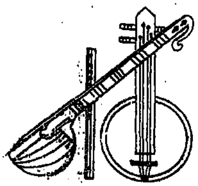

① ئەسلى نۇسخىدا « ئېلى » دەپ يېزىلىپ قالغان .

29

مەھۋەشىم رۇخسارىدىن خۇرشىدى پەرتەۋراسى بار ،
خىزر خەتتى ئاستىدا لەئلى مەسىھ ئەنفاسى بار .
ئارەز ئۆزرە خالى خەتتى سۇنبۇلى تۇشكەن ئۇچۇن ،
لەشكەرى كۇففارنىڭ ئىسلام ئىلە غەۋغاسى بار .
پەرتەۋى ھۇسنى تەجەللى يا يەدى بەيزا ئېرۇر ،
كەئبەئى كويىنى كۆركىم لامەكان ئىماسى بار .
نەچچە غەم خەيلى ئاراغە سالسە ، مەھزۇن ئولماغىل ،
كىم غەمى مەھبۇبىنىڭ يۇر جەننەتۇلمەئۋاسى بار .
قاشلارى فەررۇخ ھىلالى تىشلارى دۇررى گۇھەر ،
لالە يەڭلىغ لەبلەرىنىڭ لەئلى ناپەيداسى بار .
نەچچە ئۆلسەمكىم مەقامىدىن سەنەم لۇتف ئەيلەمەس ،
بارگاھى ناز شاھى ئىچرە ئىستىغناسى بار .
نازىش ئەتمە ئەي كۆكۈل ئىشقىدا ئول گۇلروينىڭ ،
ھەر تەرەفدە يۈز سىنىگدەك بۇلبۇلى شەيداسى بار .
فەخر ئېتەرمەن ۋەسفى ئول ئايىنە رۇخدىن ھەر سارى ،
ۋەسف ئېتەرگە گەرچە يۈزمىڭ تۇتىئى گوياسى بار .
دىمە ئىشقىم ئەنىدىن ، گەرچە ئەبەسدۇر گەر دىسەڭ
ئەرشىنىڭ ئەغيار سۆزىدىن نېچۈك پەرۋاسى بار .

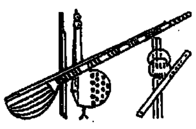

30

ۋەھ ، نە خۇشتۇر فەسلى گۇل ھەر سارى كۆپ گۇلزارەلەر ،
گۇل ئاراسىدا يەنە ئولتۇرسە گۇلرۇخسارەلەر .
گۇل ئارا ئەيلەپ نەسىمنى قىلسە ھەريان زەۋقى گۇل ،
بولسە ئول چاغ ۋەسلى يارۇ ، بولماسە ئەغيارەلەر .
يوق ئىدى مەئلۇم ، گۇل رەڭگى قىزاردى ئول زەمان ،
ئوتلى كۆڭلۈم ئۇردى تاكىم ئاھى ئاتەشپارەلەر .
گۇل چاغى گۇلگۇن قەدەھلىك گۇل ئەراقىن سەۋت ئىلە
بىخۇد ئولماي نەيلەيىن تۇتسا شەكەر گۇفتارەلەر .
ساۋۇرۇغان گۇل بەرگىنى بىلمان خەزان يىلىدۇرۇر ،
يا مەگەر يەتمىش نەسىمى ئاھى دىلئەفكارەلەر .
گۇلشەن ئىچرە رەشكى گۇل ساقى قولىدىن گۇل مەيىن
سىپقارىپ جان نەقدىنى قىلسە كىشى ئاسارەلەر.
بەسكى نەرگىس بۇ چەمەندە جىلۋە خۇنكار ئەيلەدى ،
يوق چەمەن نەرگىسلەرى ، بەل نەرگىسى بىمارەلەر .
گۇلشەنۇ گۇلبەرگۇ ساقى ، سايەئى بەرگى كەدۇ ،
بىل غەنىمەت گەر ئىرۇر ئەترافىدا كەنارەلەر .
گويىيا يەر ئۆززە گۇللار كۆرسەتۇر فەسلى رەبىئ ،
سەفھەدە ئەرشى ئاچىلدۇرمىش گۇلى ئەشئارەلەر

31

كۆرمەگۈر سېنى دېمىشلەر ، كەل ، گۈلى رەئنانى كۆر ،
نازىغبان جەۋلانغە كىرگەن بۇ ئىككى رەئنانى كۆر .
جان مۇسەۋۋەر بولغانىن كۆرمەك تىلەرسەن ئەي رەفىق ،
جىلۋەئى قاش ـ كۆز ئىلە ئول قامەتى زىبانى كۆر .
داغلىغ كۆڭلۈم تالاشقان قاش ئىلە كۆزلەرگە باق ،
پۈللۈق ئۆي ئۆزرە بۇ كۈلگەن لەشكەرى يەغمانى كۆر .
كۆزى نەچچە قەتلىك ئىستەر ، بولماغىل نەۋمىدكىم ،
دۇرجى لەبدىن تىر گۈزۈرگە خەستە سۇپ ئىمانى كۆر .
قۇش بالاسى ئاشيان ئۆزرە يىلان كۆرگەچ كەبى ،
خاتىرى شەيداۋۇ زۇلفى تابىدىن غەۋغانى كۆر .
نەرگىس ئالتۇن جامىدىن مەي ئىچمەك ① ئەتسەڭ ئارزۇ ،
گۈل نەزەر ۋەقتىدە كۆزدىن بۇ قەدەھ پەيمانى كۆر .
مىھر ئوتى بىتاب قىلغان كىمسەنى قەتلىك تەلەب ،
مۇزنەرىب كۆپ زەررە يەڭلىغ ئەرشىئى شەيدانى كۆر .

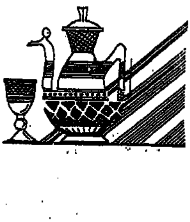

① ئەسلى نۇسخىدا « ئىچمەك » دەپ يېزىلىپ قالغان .

32

يۈزمۇ بۇ يا مىهرى تابان يا يەدى بەيزامۇدۇر ،
يا كۆڭۈللەر كۆزگۈسى يا بىر گۈلى ھەمرامۇدۇر .
شەھپەرى جىبرىل يا نەۋرەس نىھالى باغى ئىشق ،
جىلۋەگەر يا رۇھ شەكلى يا قەدى رەفتامۇدۇر .
رىشتەئى ھىجرانمۇ بۇ يا سۇنبۇلى باغى بىھىشت ،
ئاھ دۇدىدىن نىشان يا زۇلفى ئەنبەرسامۇدۇر .
كۆز ئىكى خۇنرىز كافىر يا ئىكى ئاھۇ بەرە
يا ئىكى جان نۇقتەسى يا نەرگىسى شەھلامۇدۇر .
سەھنى گۇلشەن يا تەجەللى يا مەگەر ئەينى جەمال ،
مەشئەلى خۇلدى بەرىن يا مىهرى رۇھ ئەفزامۇدۇر .
مەددى بىسمىللاھمۇ بۇ يا سەر خەتى ئاياتى ھۇسن ،
يا جەفا جىبىمى يازىلمىش يا خەتى زىبىامۇدۇر .
نۇقتەئى مەۋھۇم ئىرۇر يامىمى فەم يا ئەينى ئىشق ،
يا ئاغىز يا غۇنچە يا يوقلۇق سارى ئىمامۇدۇر .
كويىدۇرمۇ رەشكى جەننەت يا مەلائىككە مۇتۇف ،
يا كۆڭۈللەر خىلۋەتى يا مەسجىدى ئەقسامۇدۇر .
بۇلبۇلى باغى سىيادەت مەنبەئى فەيزى غەفۇر ،
جامدىن جام ئىزدەگەن يا ئەرشئى گويامۇدۇر .

33

يۈزدە بۇرنۇڭ ھۇكمىدە ئاياتى «ۋەنشەققەلقەمەر» ①،
لەبدە خەتتىنىڭ سەفھەسى گۇلگۇن ئاياتى «زەمەر» ②،
غەبغەب ئۇل سىيمىن زەقەن دەۋرىدە ئانداغكىم ئېرۇر،
ھالە ئۆز جىرمىدىن ئۇل دەۋرىگە قىلغاندەك كەمەر.
سەر ــ بەسەر سۇرئەتدىن ئۇل ئارەز ئۆزە تەم ــ تەم ئەرەق
نەۋنىھال ئۈستىدە قۇدرەت يېلىدىن شىرىن سەمەر.
گوي ئولۇپ كويۇڭدا باشىم ياتتى چەۋگانىڭدا كۆپ،
ئەيدى ئىنساق ئەيلەسەڭ كەل ئايلانىپ ئانى كەمەر.
خۇنى دىلدىن تۇشە ئەيلەپ، ئەرشى، قىل قەتئى تەرىق،
ئىشق ئەتۋارىندا يوقتۇر مۇندىن ئارتۇغراق مەمەر.

① « ئاي يېرىلدى » . «قۇرئان كەرىم» ، 54 ـ سۈرە، بىرىنچى ئايەتنىڭ ئاخىرقى سۆزى.

34

ئۇل پەرى ھۇسنى، جەھان ھۇسنى ئارا شەھدۇر مەگەر،
كۆزلەرىم ئاقۇ قارالىق ئىككى خەرگەھدۇر مەگەر.
چەشمى گىريانىم جىلا تاپتى ئىزى پەرتەۋ ساچىپ،
ئىنىنىڭ ھەر نەچچەسى يۈز نەچچەئى مەھدۇر مەگەر.
جان سۇجۇد ئەيلەر كۆرۈبان ئافتابى ئارەزىن،
جىلۋەگەر رۇخسارەسىدە نۇرى لىللاھدۇر مەگەر.
يوقتۇرۇر فەرزەندى ئادەمدە بۇ رەڭ ھۇسنۇ جەمال،
دەرمە بۇ شەكلى شەمايىلدىن فەرىشتەھ دۇر مەگەر.
چەشم گىريانىم ۋۇجۇدۇمنى قىلۇر ئانداغ خەيال،
ھەلقەئى گىردابغە تۈشكەن پەرق كەھدۇر مەگەر.
گۇشەئى بۇرقەئ كۆتەرسە يۈزىدىن، دەر بۇ كۆڭۈل:
جىلۋەگەر شەمئى تەجەللى پەيكەرى گەھدۇر ① مەگەر.
ئەرشىنىڭ باشى فەرھدە ئەرشدىن ئۆتكۈسىدۇر،
گەر دېسەڭ، بۇ زارۇ مىسكىن خاكى دەرگەھدۇر مەگەر.

① ئەسلى نۇسخىدا «كاھ پەيكەر» دەپ يېزىلىپ قالغان.

35

ئول سەنەم ئاشۇفتە بولغاچ بۇ كۆڭۈل خۇررەم ئەمەس ،
بىۋەفالىق قىلغاچ ئول جانىم مېنىڭ بىغەم ئەمەس .
سەر بەسەھرا ئۇرغۇمۇ جاندىن داغى كەچكۈمدۇرۇر ،
بۇ جەھان ئىچرە ماڭا جانان ئەگەر ھەمدەم ئەمەس .
ئىككى گىريان كۆزلەرىم كويۇڭدا يىغلاپ ئولتۇرۇر ،
كەئبەدە ئەھلى جەھان كۆرگەن چەھى زەمزەم ئەمەس .
خۇشەزارى دەھر ئارا بىر ھۇسن كۈندەم كۈن كۆرۈپ ،
پۇشتى پايى ئۇزماسە فىردەۋسنى ، ئادەم ئەمەس .
قان يۇتۇپ شامۇ سەھەر لەئلى لەبىڭ ئارمانىدا ،
بىر زەمان كىرپىكلەرىم شاخىدا مەرجان كەم ئەمەس .
ئالەم ① ئارا قامەتىڭ چۇن سەرۋى بولماي جىلۋەگەر ،
بوستانلار بوستان ، ئالەم ماڭا ئالەم ئەمەس .
ئەرشئى مەھجۇردىن ئۆتتى نىچۈك تەقسىرلەر ،
ۋەسلىڭە ئەي شاھى خۇبان بىر زەمان مەھرەم ② ئەمەس .

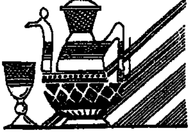

① ئەسلى نۇسخىدا « ئام » دەپ يېزىلىپ قالغان .
② ئەسلى نۇسخىدا « مەھرۇم » دەپ يېزىلىپ قالغان .

36

دەرىغ ، ئۇل كۆڭلۈم ئىچرە پارە قىلغان يارەلىغ بىلمەس ،
ئۆكۈپ جانىم ئارا بارچە غەمنى ئەفكارەلىغ بىلمەس .
كۆرۈك بىر دىلبەرىدە تۇرفە ھالەت تۇرفە كەم بولماس ،
بولۇر ھۇش ئەھلىدىن گەرچە ، ۋەلې ھۇشيارەلىغ بىلمەس .
نەچە كۈندۈركى بىر شوخى ستەمگەر ئىشقى زورىدىن
كېچپېمەن ھۇرمەتىمدىن گەرچە ھۇرمەتدارەلىغ بىلمەس .
بېرىپ كۆڭلوم ، ئانى دىلبەر دەبان سەھۋ ئەتكەن ئېرمىشمەن ،
غەلەت دىلبەر دېمەكلىك ، غەيرى ① دىل ئازارەلىغ بىلمەس .
تەغافۇلدىنمۇ يا دانالىغىدىنمۇ بىلالمانىم ،
ئالىپ ئۇيقۇنى مەندىن لەھزەئى بىدارەلىغ بىلمەس .
بولۇپ ھەر كىمسەگە يار مۇنچە دىل ئازار بولغايمۇ ،
مېنى بىزار ئۇمرۇمدىن قىلىبان ، زارەلىغ بىلمەس .
كۆزۈم ئەيلەر تەماشاسىدە نەچە راستلىق پىشە ،
كۆزىن فەھم ئەيلەسەم جۇز شىۋەئى مەككارەلىغ بىلمەس .
ئەگەرچە ئۇل ئېرۇر خۇرشىدى خۇش دىل ، بىخەبەرۋەش ھەم ،
ئېرۇر بۇ تۇرفە ئەرشى غەيرى دىل ئەفكارەلىغ بىلمەس .

① ئەسلى نۇسخىدا «ئەر» دەپ يېزىلىپ قالغان .

37

جان ماڭا ئېرمەس كېرەك ، دەھر ئىچرە جانىم بولسە بەس ،
مېھرى كۆڭلۈم مەھۇ ئەتكەن مېھرىبانىم بولسە بەس .
گەرچە كۆپدۇر دىلرەبالار ۋەسلىن ئەتمەن ئارزۇ ،
دەھرە ئارا دىلجويلۇق ئەتكەن دىلستانىم بولسە بەس .
مېھر ئەگەر پۇر نۇردۇر چەرخ ئەۋجىدە ، سالمان نەزەر ،
كۆلبەم ئىچرە جىلۋەئى ماھى جەھانىم بولسە بەس .
ھۆر ۋەسلى بىرلە ئۇچماق قۇشلارىن لەفزىن دېمەي ،
گاھى ـ گاھى شىۋەئى شىرىن زەبانىم بولسە بەس .
يەتتە ئىقلىم ئۆزرە كۆپ شەھلەر ماڭا مەنزۇر ئەمەس .
كىشۋەرى ھۆسنى مەلاھەت ئۆزرە جانىم بولسە بەس .
نېتكۈك ئەي جان گەرچە ئىستەر بۇتى ئارامىڭ سېنىڭ ،
رام ئولغان كۆپدىن ئوق ئارامى جانىم بولسە بەس .
بىلمەگەن قەدرىم يىگىتلىك چاغى ، ئەمدى كىم بىلۇر ،
ئەرشى تاشلاپ ئۆزگەنى بۇ قەدردانىم بولسە بەس .

38

گۈلنى نەيلەي گۈلشەن ئىچرە بولسە گۈلرۇخسار بەس ،
شىۋەئى ھۇسنى مەلاھەت جىلۋەئى دىيدار بەس
زۇلفىغە نى ھەد ماڭا كۇفر ئىستەبان سالماق نەزەر ،
تارى زۇلفى يادى بىرلە ئەيلەسەم دىيدار بەس .
دەۋلەت ئىستەپ ئىستەمەن دەۋلەت قۇشىنىڭ سايەسىن ،
تەگسە بىر كۆن كويى سارى سايەئى دىۋار بەس .
ئول جەفاۋۇ جەۋرى ئايىنىنى گەر ئەيلەر فۇزۇن ،
سەن ۋەفاۋۇ مىھر رەسمىن قىلماغىل زىنھار بەس .
گەرچە كۆپدۇر بۇ چەمەندە جىلۋەئى ھۇرى – پەرى ،
بولسە دائىم كۇلبەم ئىچرە بىر پەرى رۇخسار بەس .
كۆزۈ كۆڭلۈم خۇشلۇغىن خالۇ لەبىدىن ئىستەمەن ،
ھەجرىدە كۆڭلۈمگە داغۇ دىيدەئى خۇنبار بەس .
كۆيدۈرۈپ جانۇ كۆڭۈل ھەم قانىن ئىچمەكلىك ئۈچۈن ،
لەئلى ئاتەشبار ئىلە ئول نەرگىسى خۇنخار بەس .
كۇفر زۇلفىدىن يانارغە تەۋبە قەسدىن ئەيلەسەڭ ،
كىم بۇ يەڭلىغ تەۋبەلەردىن قىلمە ئىستىغفار بەس .
سايىراساڭ كويىدا بىھەد قىلماغىل ئاندىن سەرىھ ،
ئەرشى ، ئەرزىڭ قۇش تىل ئىلە ئەيلەسەڭ ئىزھار بەس .

39

ئەي، بۇ چاغلىق قامەتىڭ نەخلىغە رەفتار ئولسە بەس،
پۈر شەكەر لەئلى لەبىڭگە مۇنچە گۇفتار ئولسە بەس.
گەر دېسەڭكىم، باق مېنىڭدەككە، كۆزلۈك يىغ ئۆزگەدىن،
قىيمەتى ھۇسنۇڭگە مەندەك ھەم خەرىدار ئولسە بەس.
يۈز بۇزۇغلۇق تۇشسە كۆڭلۈمگە يۈزلۈك ئاشۇبىدىن،
ئىستەبان ھەرگىز پۈتۈنلۈك قانچە ئەفكار ئولسە بەس.
مۇنچە ھەم بولمىش غۇرۇرى ھۇسن شەيدا تۇرفەكىم،
دېمەگەيسەن ھەر سارىدىن يۈز گىرىفتار ئولسە بەس.
گۇلشەنى ۋەسلىڭ تەمەننا سىدا سايرار جان قۇشى،
ئۇمر باقى كۆرگەنىدىن مەھۋ دىيدار ئولسە بەس.
نېگە بەس قىلدىڭ جەفا رەسمىن ۋەفا ئايىن ئولۇپ،
مەن قاچان دېدىم: قوي ئەمدى مۇنچە ئازار ئولسە بەس.
كىملىك ئىستەپ ئەرشى قىلغاي يارلىق سەندىن تەمەئ،
زار كۆڭلۈمگە خەيالى ئۇلفەتىڭ يار ئولسە بەس.

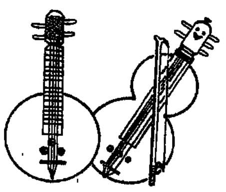

40

كۆزۈ لەئلى بەرق سىررىن بىلمەك ئەتسەڭ ئىلتىماس،
ئۆرتەمەكلىكدۇر جەھان ئەھلىن ئەلا ھازەل ـ قىياس ①.

خىلئەتى زەربەفت كۆرگەچ ئەگنىدە، كۆڭلۈمگە ھۇسن
بولدى ئانداغكىم زەرۇ ياقۇتغە خارا لىباس.

زۇلفى سەۋداسى ئاشىپ ھەددىن، كۆڭۈلگە كىيچەكىم
كۆزگە تاڭ ئۇلدى سەھەر ئۆتكەنچە تۈندىن نەچچە پاس.

ئاشىقى شورىدەدىن قورقۇپ قاچار ئەھلى ۋەرەئ،
شىير كۆرگەچ يوق ئەجەب گەر تۈلكەگە بولسە ھەراس.

قىلمامىش كۆڭلۈمدە قىرقىلماي مەئاشى سەبرىدىن،
ھەجرىدە بولغان نىگۇن قەددىم ئاڭادۇر ھۇكمى داس.

خانىقەھ شەيخى ئۇماچىن ئىچمەكىم يوق ئەمدى سۇد،
ساقى ئەمدى جامى مەي ئىچ، بول ھەم ئولدەم ھەقشىناس.

كۆزۈ قاشى، يۈزۈ زۇلفى، لەئلىدىن ئول بەس بولۇپ،
ئالدى مەندىن جىلۋەلەر ئەيلەپ بۇ بەس ھۇسن ھەۋاس.

خانىقەھ تەۋفىنى قىلسام ئەرز، شەيخ ئەتمەس قەبۇل،
مەرھەبا، دەر دەير پىرىدىن گەر ئەتسەم ئىلتىماس.

ئەرشى، گەر رىندە فەناسەن كەي لىباسى فەقركىم،
زەر قۇماشىدىن مۇرەججەھ كەلدى فەقر ئىچرە لىباس.

① بۇ قىياسقا ئاساسەن، بۇ قىياس بويىچە.

41

ئارەزىن جانان ئاچىپدۇر مېھرى نۇر ئەفزا ئەمەس ،
خۇش نىگاھى گەرم قىلدى نەشئەئى سەھبا ئەمەس .
ئاغنامىش گۇلزار ئارا مەئشۇقۇ ئاشىق بىر بولۇپ ،
ئىككى رەڭلىك جىلۋە قىلغان بىر گۇلى رەئنا ئەمەس .
قاشىن ئەگمىش ھۇسن ئەۋجى ئۆزرە يوق قەۋسى قۇزەھ ،
كاكۇلىن قىلدى فەرىشان خاتىرى شەيدا ئەمەس .
زەربى ئىشقىمكىم قاتىغ كۆڭلىگە ئانداغ بولدى نەقش
زەئفى فەرھاد [ئىلە] مەجنۇن قاش ئۆزە پەيدا ئەمەس .
ئايدا كۆرگەچ داغ تىمسالىن دېمەڭ ئىشق ئەھلىدىن ،
دۇدى ئاھىمدىن قارارىپدۇر يۈزى سەۋدا ئەمەس .
كىمسەنىڭكىم مېھر ، ماھى كۆڭلىدە قىلماس سۇكۇن ،
سىدق ئەتۋارىندا ئۇل چۇن چەرخى پا بەرجا ئەمەس .
باغ ئارا سەرۋۇ سەنەۋبەر قەددى گەر مەۋزۇن ئېرۇر ،
نەۋ نىھالى قامەتىڭ يەڭلىغ ۋەلې زىبىبا ئەمەس .
قامەتى مەۋزۇنۇڭ ئۆزرە ئارەزىڭ گۇلگۇنەسى ،
سەرۋى باشىدا ئاچىلغان بىر گۇلى ھەمرا ئەمەس .
ئىشق جامىدىن ئاچىلغان مەست ـ بىخود بولغان ئەل ،
ئەرشى ، گەر ھەددىن فۇزۇن سەندەك ۋەلې رەسۋا ئەمەس .

42

ماڭا بىر گۇشەئى فەقر فەنا بەس ،
فەراش ئورنىدا يىرتۇق بورىيا بەس .
ئۇلۇس ۋەسلى مەيى نۇشىن تىلەردە ،
ماڭا فۇرقەت چاغى خارى بەلا بەس .
بۇزۇغلۇقدۇر ئەزەلدە ئۇق سىرىشتىم ،
تۈزۈكلۈك نېدىن ئەت ، ئەي ، پارسا بەس .
چەمەندە نەيلەيىن ئاچىلسا يۈز گۈل ،
گەر ئۇلسە جىلۋەئى گۈلگۈن قەبا بەس .
مېنى كۆيدۈرسە گەر ئوتنەك تۇتاشىپ ،
نىگاھىڭ قىلماغىل ، ئەي ، دىلرەبا بەس .
كىشى ۋەسلىدە قىلماس شۈكر ئۆزە شۈكر ،
ئاڭا يۈز ھەسرەت ئىچرە ئىبتىلا بەس .
سىرىشت ئۇلسە چۇ بىزگە شورىشى ئىشق ،
نېچۈك قىلغايمىز ئاندىن ماجەرا بەس .
نېتەي جەننەتدە بولسە يۈز تۈمەن ھۇر ،
جەھان باغىدە بىر ھۇرلىقا بەس .
چەك ئەمدى ، ئەرشىيا ، تۈرلۈك نەۋانى ،
نەۋائى سەۋتىدە چەكسەڭ نەۋا بەس .

43

ئەي ھەرىمىكىم، ساڭا جۇز سەن ئاڭا مەھرەم ئەمەس،
لى مەئەللاھ ①، كەلدى شاھىد بەسكى بۇ مۇبھەم ئەمەس.
دەرگەھىڭ فەيزىدىن ئولمىش بارچەغە قۇربى كەمال،
قۇررەتۇلئەينىڭنى ② زىكرىن قىلماغان ئادەم ئەمەس.
چەشمە سارى مەشرەبىڭ ھەر يان قىلۇر تۇرلۇك زۇھۇر،
ئۆزلۈكىدىن كۆكدە كەۋسەر، يەر ئۆزە زەمزەم ئەمەس.
مىھر ئايىن شەرئىڭ ئەنۋارىنى قىلماي ئاززۇ،
مىھر ئەۋجىن مەسكەن ئەتكەن ئەيساۋۇ مەريەم ئەمەس.
فەتھۇلئەبۋابى ③ فۇيۇزاتىڭدىن ئېردى ئىززۇ جاھ،
مايەئى مۇئجىز سۇلەيمان ئىلكىدە خاتەم ئەمەس.
ئالمايىن بۇيى نەسىمى خىلئەتىڭ ئەنۋارىدىن،
ھاشا لىللاھ ④ بىر گۇلى بۇ باغ ئارا خۇررەم ئەمەس.
نەردىبان ئولغاندا سىررىڭ چاغى توققۇز چەرخىم،
پايەلەردىن پايە ئېردى نەيىسرى ئەئزەم ⑤ ئەمەس.
ئاي كەبى ئەلبەسكىڭ ئۆپەي قەسدىدە چەرخ ئولدى دۇتەھ،
شەيخلىق دەئۋاسىن ئەيلەپ قەددى ئانىڭ خەم ئەمەس.
كويۇڭ ئىچرە ھەر گەدا ئىلكىدە بىر كاچكۇلكىم،

---

① «مەن ئاللاھ بىلەن بىللە» دېگەن مەنىدە، (ئەۋلىيالىقنىڭ بىر دەرىجىسى).
② كۆز نۇرى.
③ ئىشىكلەرنى ئېچىش.
④ ھېچقاچان، ھېچبىر؛ خۇدا ساقلىسۇن.
⑤ قۇياش.

سىلكىدە بولماقىغە ئانىڭ ھەددى جامى جەم ئەمەس .
رەھمەتەن لىلئالەمىن ① سىررى ساڭا مۇختەس ئۇچۈن ،
گەرچە سەرۋەر كۆپ سىنىڭدەك سەرۋەرى ئالەم ئەمەس .
كۆرمەك ئىستەپ تاپتى كۆرمەسلىك نىداسىنى كەلىم ،
ما ئەرەفناك ② ئىردى چۈنكىم سىررىغە مۇلھەم ئەمەس .
مەقدەمى سۇرەت بىلە بەزمىگەكىم قويدۇڭ قەدەم ،
شەھپەرى رۇھۇل ـ ئەمىن ③ ھەم لال ئولۇپ ھەمدەم ئەمەس .
ئەرشى ھەم نەۋمىد ئەمەس ، چۈنكىم ئىرۇر لۇتفۇڭ ئەمىم ،
بارچە جۇرم ئەھلىدىن ئانىڭ جۇرمى گەرچە كەم ئەمەس .

---

① (سىنى) ئالەملەرگە رەھمىتىم سۈپىتىدە ئەۋەتتۇق (مۇھەممەد پەيغەمبەرگە قارىتىلـ
غان) «قۇرئان كەرىم » 21 ـ سۈرە ، 107 ـ ئايەت .
② سىنى ئۆزەڭگە[خاس سۈپەتلىرىڭگە]لايىق تونۇيالمىدۇق .
③ جىبرىل ئەلەيھىسسەلامنىڭ سۈپىتى .

44

چەرخ زالىن كۆركى، يۈزرەڭ مىكر بۇنياد ئەيلەمىش،
يۈز جەھان شاد ئەھلىنى بىر دەمدە ناشاد ئەيلەمىش.
كۆرە ئالماي ئافىيەتدىن دەھر ئېلى خۇررەملىغىن،
شادلىغ مەئمۇرەسىنى فىتنە ئاباد ئەيلەمىش.
مىكرى تارىدىن يۈزىگە سالىبان تۈرلۈك تۈگۈن،
ئۆزىگە ئازادەلەر قەيدىنى مۇئتاد ئەيلەمىش.
فىتنە ئەھكامىن سورۇرگە دانەئى ئەنجۇم ساچىپ،
ئىگنەسىن غەم خىرقەسىن تىكمەككە فۇلاد ئەيلەمىش.
ۋۇسئەتى كۆڭلۈمدە سالسام شادلىغدىن يۈز بەنا،
فىتنەلەر ئەيلەپ دەما ـ دەم، جۇملە بەرباد ئەيلەمىش.
بۇ نە تالېئدۇر، مۇسۇلمانلار، نە بەختى ۋاژگۇن،
ھىممەت ئەھلىن بەند ئېتىپ، دونلارنى ئازاد ئەيلەمىش.
يۈز جەفاۋۇ جەۋر ئەسبابىن تۈزەر، كۆركىم، بۇ دەھر،
خاتىرىم خۇررەملىغىن ھەر لەھزەكىم ياد ئەيلەمىش.
ئىستەمە قەددىڭ جەھاندىن بەسكى ئەفرىدۇن ئەسىر،
مىدھەتى دېۋ ئەيلەبان سۇلبى پەرىزاد ئەيلەمىش.
بارچەغە ئەيلەپ سىتەم ھەم ئەيلەپ ئارتۇغراق ماڭا،
زۇلمكەشلىك بابىدا ئەرشىنى ئۇستاد ئەيلەمىش.

45

نه ئەنبەر بۇي خەتدۇر ئۇل گۇلى رۇخسارە ياستانمىش ،
كى دۇدى ئاھى ئاشىقلار مەھى ئەنۋارە ياستانمىش .
دىمە كوينىدا ھەر سارى ئاچىلغان نەرگىسى شەھلا ،
سەرا ـ سەر رەھگۇزارىن لەشكەرى نەززارە ياستانمىش .
كۆز ئۇچىدا قىيا باقمايمۇ دەپ ئەي شوخ ، بىپەرۋا ،
سەرى كويۇڭنى يىللار ئاشىقى بىچارە ياستانمىش .
مەنى ھەيران باشىغە سايەسى تۈشنسە ئەجەب ئېرمەس ،
نىنالىك ، خۇرشىدى شەۋكەر كىم سەرى دىۋارە ياستانمىش .
قاچان پەيكانلارىنىڭ يادى كىنبەر مەجرۇھ كۆڭلۈمدىن ،
كى گويا مەرھەمى كافۇرىدۇر كىم يارە ياستانمىش .
بىلۇر مەنسۇر ئەسرارىنىڭ مەيى تەۋھىد ئىچكەنلەر ،
چىقىپ دارى فەناغە دەرگەھى جەببارە ياستانمىش .
كۆتەرمە باش سۇجۇدى ئاستانە يار دىن ، ئەرشى ،
چۇ ھەركىم بولسە ئاشىق دەرگەھى دىۋارە ياستانمىش .

46

مەي تۇتۇپ ساقى بۇ كۆڭلۈم تەرەبناك ئەيلەمىش ،
بادە ئىچكەن شوخلاردەك داغى چالاك ئەيلەمىش .
گاھى چىھرە كۆرسەتىپ گەھ مەي بىلە دەفئىن قىلۇر ،
غەم سىفاھى زور ئېتىپ ھەر نەچچە غەمناك ئەيلەمىش .
بۇ كۆڭۈل ئايىنەسىنى گەرچە تۇتسە زەڭگۇ غەم ،
بادە سافىن رىز ئېتىپ ئول نەۋئىكىم باك ئەيلەمىش .
ئۇرغان ئاھىم سۇبھى چاغى بادەئى گۇلگۇن ئىچىپ ،
كۆك ياقاسىن سۇبھۆش بىر دەمدە ئول چاك ئەيلەمىش .
كۆيدۇرەي دەپ ئاتەشىن مەي بىرلە ئول بۇت مەستكىم ،
ھەجر ئوتى يانىمدا جىسمىم خارۇ خاشاك ئەيلەمىش .
ئەيلەمىش دەم سەرد ئېتىپ گەز چەرخى مۇستەغنا مېنى ،
ساقى ئوتلۇغ مەي ئانىڭ دەفئىگە تەرياك ئەيلەمىش .
قانىئ ئولغىل دەردىغە كىم ، ئەرشىيا ، گەر پىرى دەير
جۇرئەئى غەم سافىدىن بەرمەككە ئىمساك ئەيلەمىش .

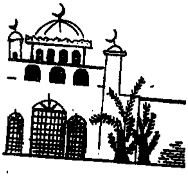

47

تۇنۇ كۈن ئەزم ئەيلەپ ئۇل ئالەمگە بولغاچ نۇر تاش ،
خىجلەت ئەيلەپ ئاي قارالىق بولدى ، سارغاردى قۇياش .
ھۆسن ئارا كۆركىم قىلىپ دىن قەسدىغە كۆزلەر سىتىز ،
غارەتى ئىمان ئىشىن بىلماقغە قۇشلار قويدى باش .
تۇرفەكىم سەرگەشتەلىك ھەم قىلغاي ئۇل ئەفكەندەلىك ،
لىك ئېتەر بۇ شىۋەلەرنى ناز پەرۋەر ئەگمە قاش .
ئىلكىدە كۆزگۈ بولۇپ ھايىل كۆرەلمەن يۈزىنى ،
كىم قۇياش نەززارەسىن مەنئ ئەيلەگەندەك كۆزدە ياش .
داغدىن جىسمىم ئارا ھەر سارى ئاچىلغان سۆگەك
كۆرسە ، رەھم ئەتكەي كۆلۈمسۈپ ، شاد ئولۇر ئۇل باغرى تاش .
خەت ھۇجۇمى بۇ كۆڭۈل قەسدىغە ئانداغكىم ئېرۇر ،
نەچچە كافىر جەمئ ئولۇپ بىر سەيد ئۆزە قىلغاي تالاش .
بىر دەمى ۋەسلى خەيالىدىن كۆڭۈل فارىغ ئەمەس ،
سۇھبەتىم ئەھلى جەھان بىرلە ئېرۇر مەھز مەئاش .
ئەقل دەر : رەسۋا بولۇرسەن بۇت بىلە باقىشمە كۆپ ،
ئىشق ئايتۇر : بىر - بىرىڭگە كۆز ئۇچى بىرلە قاراش .
مەن قاچان دېدىم : كۆڭۈل دەردىنى ، ئەرشى ، فاش ئېتەي ،
قىلدى ئىشقى بىتەھاشى ياشۇرۇن دەردىنى فاش .

48

فەھم ئېتەرمەن بولماغۇم ئۆلگۈنچە ھىجراندىن خەلاس،
ھەجرىدە شامۇ سەھەر يۈز ئاھۇ ئەفغاندىن خەلاس.
بىر ساچىپ زۇلفىنى، يۈز ئالەم فەرىشان ئەيلەسە،
مەن نېچۈك بولغايمەن ئول زۇلفى فەرىشاندىن خەلاس.
ئىشق ۋەھمىدىن ئەبەسدۇر بۇ كۆڭۈلدە ياشۇرۇن،
كىم كىرىپ ۋەيرانە ئىچرە بولدى تۇفاندىن خەلاس.
ئىلتىماس ئەت جۇرئەئى دەير ئىچرە پىرى جامىدىن،
ئىستەسەڭ دەردى جەھان ئەندۇھىدۇر ئاندىن خەلاس.
ئىشق تىغى بىرلە جانىم، دەرمە، قۇربان ئەيلەسە،
بولسە يۈز جان، بولماسۇن ھەر كۈندە قۇرباندىن خەلاس
كىمسە گەر ئىشكىگنى ياستانماقدىن ئۇلمىشتۇر مەلۇل،
ھەجر ئىلە تا رۇزى مەھشەر قىلمە ھىرماندىن خەلاس.
ئەرشىنى قەيدى نىگاھىڭدىن خەلاس ئەتكىل دېسەم،
دېدى: قىلمام بولماسا گەر ھۆكمى سۇلتاندىن خەلاس. ①

---

① ئەسلى نۇسخىدا مۇشۇ غەزەلدىن كېيىن ئىككى بەت ئاق تاشلانغان بولۇپ، «زات» (ض) ھەرپى بىلەن قاپىيەلىنىدىغان غەزەللەر كۆچۈرۈلمەي قالغان.

49

باش ـ ئاياغىمدىن نىشان بەرمەككە گەر تارتىلسە خەت ،
ئۇل خەتنى مەۋھۇمدەك باشدىن ـ ئاياغ بولغاي غەلەت .
سەجدە ئەيلەپ قاشلارىڭ ئۈترۇسىدىن ئالمان باشىم ،
نې ئۈچۈن مەتلۇب ئېرمىشدۇر ماڭا ھەددى ۋەسەت .
نەچچە غەم چەكسەم خەتىڭدىن بولدى چىھرەم زىينەتى ،
لەۋھى زەررىن ئۆزرە ئانداغكىم ياراشقاندەك شەمەت .
بىر دەرەم چاغلىق زەكاتى ھۇسنىدىن قىلمىش دەرىغ ،
دۇررى ئەشكىمدىن تەلەب كويىدا ساچسام يۈز تەمەت .
كۆزلەرىڭ مەردۇملارىنى كۆزگە ئافەتمۇ دەيىن ،
يا مەگەر كەلدى جەفا جىسمىدا يازىلغان نۇقەت .
يا مەلەك خەيلىغە گەردۇن زەۋرەقى نىلىن ئېرۇر ،
ھەجرىدىن تا كۆككە تەگرۈ سېلى ئەشكىم بولدى سەت .
زەر قىزى ھەنگامەسىدىن ئەرشى ئانداغ بولدىكىم ،
كۆزلەرىم شەكلى مۇھىتى مەردۇمى ئوينارغە بەت .

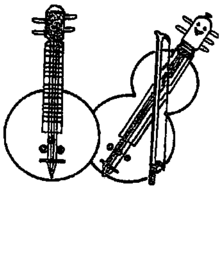

50

كىمسە ھەرگىز كۆرمەگەي بۇ تەرز ئىلە بىر نازلىق ،
ناز شىرىن پەردەسىدە قىلغاي ئۇل تەننازلىق .
قوزغالىپ ئەھلى جەھان تۈرلۈك تەماشا ئەيلەگىز ،
ئۇت ساچىپ ئاھىمدىن ئەيلەي تۈرفە ئاتەشبازلىق .
چەكسەم ئۇل رەشكى پەرى ھەجرىدە تۈرلۈك نالەلەر ،
قاندىن ئەتكەي بۇلبۇلى بىخانىمان دەمسازلىق .
مۇنچەمۇ بولغاي ستەم چۇن زۇلم پىشە سەگىدىل ،
ھەر دەمى يۈز جەۋرى قىلسە ئۇل قىلۇر ھەم ئازلىق .
سارغارىپ خۇرشىد كۆكتە ، يەردە گۇل يەپ ھەسرەتىڭ
مۇنچە ھەم بولمىش ساڭا ھۇسن ئىچرە ئەي شەھبازلىق .
ئات ئاياغىدا قالۇر فەرھاد ـ مەجنۇن خۇبلاشىپ ،
ئىشق مەيدانىدا قىلساڭ نەچچە تۈركتازلىق .
مىھر كىم سەركەشلىغىدىن شۇئلەسى تۇشمىش قەۋى ،
دانە ئەيلەر يەرگە ياتغاچ ، كۆركى ، بىر ئەفرازلىق .
چەرخ ئۆزە خۇرشىددەك بار مەن جەھان ئىچرە غەرىب ،
دەردمەندى تاپمادىم قىلغاي ماڭا ھەمرازلىق .
شاھىدى مەئنىغە ئەرىشى كەيدۈرۈپ تۈرلۈك لىباس ،
كۆرگۈزەي ئەمدى خىرەد ئەھلىغە سىئەتسازلىق .

51

پەرىلەرگە شىئار ئۇلمىش ئەگەرچە بىۋەفا بولماق ،
ماڭا مۇئتاددۇر كويىدا ئانىڭ بىنەۋا بولماق .
ھەسەل ئىردىكى ئادەمگە پەرى ۋەسلى ئەمەس مۇمكىن ،
ۋەلې بولدى ماڭا يۈز ئانچە مۇشكىل ئاشنا بولماق .
فەلاسى فەقرنى ھەر كىم كۆرەر زەربەفتدىن ئەلا ،
مۇيەسسەر بولسە گەر ئۇل شوخ كويىدا گەدا بولماق .
ھەۋايى سۇنبۇلى ئەزبەس كۆڭۈل كوينغە بەد ئۇلمىش ،
نە ھاجەت ئۇل سەنەمنىڭ تارى زۇلفىدىن رىدا بولماق .
ئەزەلدىن ئوق كۆڭۈل نەقدى نىسارى ئىشق ئۇلغاندۇر ،
ئەمەس ھاجەت پەرىلەرگە كىم ئۇلدى دىلرەبا بولماق .
خىراملىڭ چاغى لۇتف ئەيلەپ نە بولغاي پايمال ئەتسەڭ ،
ماڭا بەسكىم تەمەننادۇر كويۇڭدا خاكى پا بولماق .
نە مۇمكىن جان قۇشى تاپماق رىيالىق ئۇمر ئىچى بەسكىم ،
كى باشدىن ئوق ئاڭا قىسمەت ئىمىشدۇر مۇبتەلا بولماق .
بۇ جان باشىغە ئاي زالىم دەمى تىغىڭ تەمەننادۇر ،
زەبەس جان باشىغە مىئراج تىغىڭغە فىدا بولماق .
چۇ ھەر ئوت ئىچرە سالغىل ، سالما ھىجران ئوتىغە ، يارەب ،
بەسى مۇشكىلدۇرۇر مەئشۇق ئاشىقدىن جۇدا بولماق .
ئەگەرچە بىننشان بولماق ماڭا مەتلۇبدۇر ، ئەرشى ،
ۋەلې مەرغۇبدۇر مەھرويلەرغە ئاشنا بولماق .

52

كۆردى كىم ئالەمدە مۇنداق قاتىلى يەكتنا ساۋۇق ،
زىشت رويۇ تۇندخۇي سەخت بىھەمتا ساۋۇق .
قىشلار ئەتفالىغە توگدۇرماق بەسى تەئلىم ئېتىپ ،
دەرسى سەرد ئەيلەرگە يوقتۇر بۇ كەبى موللا ساۋۇق .
بىر نەفەسدە ئىچۇ تاشىن ئەيلەر ئول ئۆز ھالىدەك ،
بولسا يۈزمىڭ ئالەم ئىچرە سەرۋ گەر بەرنا ، ساۋۇق .
كۆر بۇ دەم ئەشجار ھالىنى ، ساۋۇق زاھىد كەبى ،
ئىچىدە مۇزلار توگىبان تاشى سەر تاپا ساۋۇق .
دەلۋ چاغى ، جىددى چاغى جىلۋەگەردۇر بۇلئەجەب ،
يوقدۇرۇر دەۋزەخدە مۇنداغ ھەم يانا ھاشا ساۋۇق .
نەچچە يىل كوھسار ئارا كۆردۈم ساۋۇقلار كىم بەسى ،
كۆرمەدىم مۇنداغ ساۋۇق دەملىق يانا ئەسلا ساۋۇق .
كېلىبان كەلمەكلىكىدىن كىمگە غەم بىل ، كاشكى ،
سۇد يوق پەيدالىغىدىن بولسا ناپەيدا ساۋۇق .
يوق ساۋۇقراق بۇ جەھان ئىچرە ساۋۇق ئەلدىن بۆلەك ،
ئەرشى نادان بولسە بولغىل ، بولماغىل [ئەسلا] ساۋۇق .

53

يۈز گىرىھ دەۋراندىن ئۇلغاچ ئەيلەمىش كۆڭلۈم قەلەق ،
شايەد ئەتكەي دەفئ بۇ مۇشكىللەرىم رەببىلفەلەق ① .
مەن قاچان ئۆزلۈكدىن ئەتتىم جۇستۇجو ئەۋۋەلدىن ئوق ،
قىسمەتىم كەلمىش زىبەس مەي بىرلە كەيفۇلمۇتتەفەق ② .
ئەشك دۇررىن تىزغالى جىسىم ئۆزرە كۆزلەر ھېكمەتى ،
گوييا كەۋكەب ساچىلغان يەر ئۆزە يەتتى تەبەق .
بىلمەي ئۆز ھەددىن قەلەم قىلغاچ ھەۋەس تەسۋىرى ئىشق ،
سەنگۇنۇ يۈزى قارا ھەم بولۇپدۇر باشى شەق .
كىرگەچ ئول كافۇر پەردە جىلۋە گۇلگۇن ئەيلەمىش ،
كۈن ياشۇنغاچ جەمئ ئۇلغان [دەك] ئۇفۇق بىرلە شەفەق .
كۆر نەزاكەت گۇل كەبى تاڭ يەلىدىن گۇلبەرگىكىم ،
مەيلى رەفتار ئەيلەسە زاھىر قىلۇر يۈزدە ئەرەق .
زىكرىم ئولدى ئىشق ئۇمر ئىچرە ، نېچۇككىم بەرمەدى
ئىشق پىرى « ئەين » ، « شىن » ، « قاف » دىن ئۆزگە سەبەق .
ئوتغە تۈشسە مەھۋ ئولماي نېتكۈسى ناگاھ قىل ،
قايدا قالسۇن سوزىشى ئىشق ئىچرە بۇ جاندىن رەمەق .
گەر فەرشانمەن ، فەرىشانراق بولايكىم ، ئەرشىنىڭ
قىسمەتى قىلمىش زىبەس مەي بىرلە كەيفۇلمۇتتەفەق .

---

① « سوبھىنىڭ پەرۋەردىگارى » دېگەن مەنىدە .
② « بىرلەشمە كەيف » دېگەن مەنىدە .

54

سەرىغ كۇلاھ ئىلە ئول شوخ گۇل قەباغە باقىڭ ،
كۇلاھى ئۆزرە ساچىلغان داغى جىلاغە باقىڭ .
سىنانى ئىلكىدە بىر كافىر ئەر سوراغىنە سىز ،
قارا ـ قارا مىژە بىرلە كۆزى قاراغە باقىڭ .
زۇھۇرى زاتىدىن ئەيلەپ نەچچەئى كاكۇل ،
بۇ رەڭ رەمۇزى بىلە سەنئەتى خۇداغە باقىڭ .
يانىدا بىر نەچە قاتىل ، ئۆزىدۇرۇر خۇنخار ،
ھۇجۇمى مار بىلە كاكۇل ئەژدەھاغە باقىڭ .
نەمۇد زۇلفى يۈزىگە تىلەر ئەسىز تەشبىھ ،
قارا تۈن ئۈيقۇ قوپۇبان سەھەر سەباغە باقىڭ .
بۇ شىۋە بىرلە مەگەر غەرەتى جەھان قىلماس ،
خەلايىق ئىچرە بەسى شور ئىبتىلاغە باقىڭ .
سەداغى ئۇچىدا ئاسرابدۇ بىر بۆلەك قاتىل ،
جەھان خەرابىغە ئول كافىرى بەلاغە باقىڭ .
ۋەفا ئىبلىگە ئۇرار دەم ـ بەدەم جەفا تىغىن ،
فەلەك ئىشنى كۆرۈڭ شوخ بىۋەفاغە باقىڭ .
نەۋائى گەرچە نەۋا تاپمايىن ئۆلۈپ سىزدىن ،
كېلىڭكى ، ئەمدى سىز ، ئەرشى ، ھەۋاغە باقىڭ .

55

نە مۇمكىن سەئىي ئىلە كويى سارىغە نەچچە ئۇرسام تەك ،
تەمەننا ھەلقەسىدۇر ئول قۇياش ئىشكىدە سالىنچەك .
كۆيۈپ ۋەسلىدە ھەم ھەجرىدە سارغارماقلىغىم گويا
ئىرۇر كەيگەنگە ئوخشا نەستەرىن يافراغىدىن كۆڭلەك .
ئۇلۇۋۋى دەرگەھىڭغە تىكلەنىپ بىر دەم باقا ئالماي ،
ئىنىڭ سىنغان سەفالىدىن ياساپمەن كۆزۈمە ئەينەك .
ئەلىف تىمسالىكىم جانلار ئارا قاش ياسىدىن ئالغان ،
خەدەڭگى تارى مىژگان پارەسىدۇر دىمەگىنز ناۋەك .
مۇھەببەت غەيرەتى گۇلگۇن ھەرىرىن قىلمىش ئانداغ رەفئ ،
تۈن ئاقشام تۆكمەئى جىبىغە گەر مەھكەم ئىرۇر ئىلمەك .
نە ھەد زۇلفۇڭ ھەۋاسىن قىلغامەن كۇفر ئىستەبان كۆنلەر ،
ئىنىڭ بوينى تەنابىدىن ئالاي زۇننار ئۈچۈن ئۆلچەك .
لەبىڭدە ئاستىن ـ ئۈستۈن ئىككى خالىڭ جانغە ئىككى داغ ،
نە ئىمكان بولغاي ئول سەئيى ئىلە ئىككى نۇقتەسىدەك ھەك .
بولۇپ ھەم سەئىب ھالەت بولماغاي ھىجران بەلاسىدىن ،
خۇشا ئىككى كۆڭۈللۈك بولسە ۋەسىل ئاقشامىدا بىردەك .
لەبى لۇتفى بىلە ئوتلۇغ ئۇزارى شىۋەسىن بىلدىم ،
بىرىگە قەسد تىرگۈزمەك ئىكەندەك بىرگە كۆيدۈرمەك .
فىراق ئەندۇھىدىن ئۇمر ئىچرە بىر دەم بولمايىن فارىغ ،
كىچىكدىن ئوق ماڭا ۋەرزىش ئىكەن ماڭماي يۈرۈپ [كۆيمەك] .
فىراق ئەندۇھىدىن ئۇمر ئىچرە بىردەم بولمادىم فارىغ ،
بەھەم بولماس كىشىگە يار كويىدا بۇ رەڭ ئۆلمەك .

56

ساچسه گەر ئەندەك زەكاتى ھۇسن ئول كانى نەمەك ،
تۇزغە قانمىشدۇر جەھان ئەھلى سەمادىن تا سەمەك .
فارىغ ئولسە ئالتەدىن رىندانە يۇركىم ، باك ئەمەس
خاھى ئوگۇ خاھى سول چەۋرۇلسە گەر يەتتى فەلەك .
خاھى كۆيدۇرسۇن ئۇزارى ، خاھى تىرگۇزسۇن لەبى ،
خال يەگلىغ نەيلەين ، چۇنكىم تۇشۇپمەن مۇشتەرەك .
پەردەدە بولغاچ نەزەر كۆز ئەيلەمىش مەيلى نەزەر ،
كۇن ياشۇنغاندىن كېيىن چۇنكىم ئۇچارلار شەبپەرەك .
دېدى ، گەرچە ئاشىقى سەن [كىم] ۋەلې شەرتى بۇدۇر :
نالە بىھەد چەكسە چەككىل ، بولسە ھەم ئاھىستەرەك .
ئاھ ، كۆپ پىچىش ئىلە چەكتىم ئاگا نىسار ئۇچۇن ،
خاھ ئانى فاش ئەيلەسۇن ، خاھ ئەمدى بۆركىگە كىچەك .
خالىن ئىزدەپ داغ تاپتىم ، زاتىن ئەيلەپ كۆپ شەفئ ،
چۇنكى ، « شەيئۇللاھ » ① چىكىپ سائىل دەرەم ئۆزرە تىلەك .
گەر ماگا ئىشق ئەھلى شىركەت دەئۋىسىن قىلسە نې غەم ،
غەيرەتى ئىشق ئىلغامىش چۇنكىم ئېرۇر ئەسلى مەھەك .

....

② ....

---

① ئاللانىڭ يولىدا بىر نەرسە بېرىڭلار .
② بۇ يەردە ئىككى مىسرا كۆچۈرۈلمەي قالغان .

57

ئاتەشىن لەئلىكىم ئوت لەبىدىن نەۇدار ئەيلەمەك ،
بۇلئەجەبكىم ئوتىدىن ئوت ئىزھارى ئازار ئەيلەمەك .
رەسم ئاڭاكىم دەفەرى ھۇسنىن كۆڭۈل قىلسە ھەۋەس ،
يەلدە سارۇلغان ۋەرەقلەردىنمۇ ئەفكار ئەيلەمەك .
دېمەسە بىلمەس كۆڭۈل دەردىنى ، دېسە قەھر ئېتەر ،
مۇشكىل ئولدى ئاسراماغلىق يا ھەم ئىزھار ئەيلەمەك .
بىلمەدىم ۋەجھىدىن نېدىندۇر ئەيلەبان قەتئى نەزەر ،
زار كۆڭلۈم زار ئەيلەپ زار ئۆزە زار ئەيلەمەك .
يوق ماڭا خەلۋەت ، ۋەلې بار ئۆزگەلەرگە ، تۇرفەكىم ،
يارنى ئەغيار ئېتىپ ئەغيارنى يار ئەيلەمەك .
ئاچمە كۆز گۇستاخ ئولۇپ ، ئۇيقۇ چاغىدا ئانىكىم
خۇپ ئەمەس كىرپىك سەداسى بىرلە بىدار ئەيلەمەك .
يوقسە جان قەسدى ئاڭا ، ئەرشى ، نېدىن دەرسەن بۇ كىم :
لەبنى بىر ئەفسۇنگەرۇ كۆزلەرنى ئەييار ئەيلەمەك .

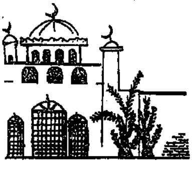

58

بەسى كۆڭلۈمنى ئالدىڭ بىر نىگاھى بىرلە، ئەي جانىم،
ساڭا ئەمدى فىدا ئەيلەي بۇ جانىم، بەلكى ئىمانىم.
ئىشتىنسەم ھەر كۈنى سەن ئاندا شادۇ خۇررەم ئېرمىشسەن،
بەسى سەنسىز زەبۇن بولدى مېنىڭ ھالى فەرىشانىم.
مۇھەببەت ۋادىسىدا ھەر كىشى بىر سارى مەيلاندۇر،
بۇ ئالەمدە مېنىڭكى سەندىن ئۆزگە يوقتۇر ئارمانىم.
كۆزۈڭ سەر فىتنەئى ئىمان نىگاھىڭ ئافەتى جاندۇر،
قاشىڭ ئىتتىك قىلىچمۇ كىم، قىلۇر ئول قەسدى قۇربانىم.
تىشىڭ گويا دۇرى گەۋھەر، لەبىڭ ياقۇتى ئەھمەردۇر،
ساچىڭ چۇن سۇنبۇلى سارا، يۈزۈڭدۇر ماھى تابانىم.
كۆزۈڭ شەۋقى سالىپ ئالەمگە ئوتلار ئانچەكىم كۆيگەچ،
جەھاننى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلغۇسىدۇر سوزى ئەفغانىم.
ماڭا بەس گۇشەئى خاتىر ئېرۇر ئول شاھى خۇباندىن،
ئەجەب ئېرمەس ئەگەر ئىشق ئەھلى بولسە بەندە فەرمانىم.
مىژەڭ چۇن ناۋەكى جاندۇر، داغى تەڭ غۇنچەدىن ئاغزىڭ،
بېلىڭ چۇن خىفچەئى گۇلدۇر، قەدىڭ سەرۋى خىرامانىم.
تەلەب ئولدۇركى ئەرشنى ئۇنۇتمە، گاھى ياد ئەتكىل،
بەسى كۆڭلۈمنى ئالدىڭ بىر نىگەھى بىرلە، ئەي جانىم.

59

تۈن ئۇلسە كەلمەگەچ ماھىم، كۈن ئۇلسە مېھرى رەخشانىم،
بولۇر بىتابلىغىدىن زەررە يەڭلىغ مۇزتەرىب جانىم.
دېمە تۈنلەر ئارا كۆرگەچ بۇلۇتتىن ئوت چاقنىمىشدۇر،
شەرەرلەر ئۆرلەتۈر كۆڭلۈم ئوتىدىن دۇدى ئەفغانىم.
تامىپ يەر يۈزىگە ئەشكىم نىشان كۆرگۈزسە كۆرگۈزسۈن،
نە چاغ مەخفى قىلۇر ئۆزنى كۆڭۈلدە داغى پىنھانىم.
جەھان تەركىن تۇتۇپ تاپتىم تەجەررۇد رۇتبەسىن ئانداغ،
قەبۇل ئەتمەس قەبا گەر ھۇللەدىندۇر جىسمى ئۇريانىم.
ئەمەس كەۋكەب فەلەك ئايىنەسىدە كۆزگۈزۈپ ئەكسىن،
جەھان سەتھىدە گەۋھەردەك ساچىلغان ئەشكى غەلتانىم.
كۆز ئايتۇر تۇتمە جاندىن كۆزلەر ئىلە غەمزە خۇنرىزىم،
لەب ئايتۇر كۆڭلۈك ئۆلسۈن يوق مېنىڭكى ئابى ھەيۋانىم.
دېسە كۆكسۈڭنى تۇت ئەرشى، ئاتاي دەپ كۆزلەرىم ئۈستۈن،
دېيەلگەيمەن دەپ ئول ئافاتكە شايەد بەندە فەرمانىم.

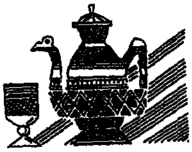

60

ۋادەرىغا ، ئالەم ئىچرە ئاشنايى تاپمادىم ،
بىر باقىپ كۆڭلۈم ئالۇرغە دىلرەبايى تاپمادىم .
مەن ۋاپا قىلغانسارى ئارتار جەفاسى يارنىڭ ،
دەردىمە نۇشى لەبىدىن بىر دەۋايى تاپمادىم .
ئاستانى يار مەندەككە نېچۈك بولسۇن بەھەم ،
ئىتلارىنىڭ كويىدا بولماقغە جايى تاپمادىم ،
سەرنەۋىشتىم ئېردىمۇ يا تالېئىمنىڭ دونلۇغى ،
بۇ ھەمە مەھرويلاردىن بىر دەۋايى تاپمادىم .
ئالەم ئىچرە تۆرت بازارى ئەناسىرنى كېزىپ ،
بار خەلايىق گەۋھەرىدە بىر جىلايى تاپمادىم .
بۇلبۇل ئاسايى چەھار باغ ئالەم ئىچرە ، ۋادەرىغ ،
يۈز نەۋا قىلدىم ۋەلې بەرگى نەۋائى تاپمادىم .
دانەئى ھۇسنىن كۆرۈپ ، ئەي ئەزشئى ئاشۇفتە دىل .
ئىشق دامىغە سېنىڭدەك مۇبتەلايى تاپمادىم .

61

ئۈزارى ئۆزرە نىقابىن نەزارە ئەيلەمەدىم ،
نەزەردە پەردەئى غەيرىڭنى پارە ئەيلەمەدىم .
فىراق تىغى بىلە دەم بەدەم بەلا تاشى ،
يېتىشسە كۆكسۈمى تۇتتۇم ، چارە ئەيلەمەدىم .
تېنىمدە ناۋەكى زەخمىن نىھايەتىن سورما ،
زىبەسكى بىھەد ئېرۇر دەپ شۇمارە ئەيلەمەدىم .
كەۋاكىب ئۆيلە فەلەك چېھرەسىغە دۇر زىينەت ،
چۇ تىيرە ئاھ ئىلە مەن ئانى يارە ئەيلەمەدىم .
قارا كۆزۈم قارا زۇلفۇڭ قاراسىدۇر ئۆزدىن ،
كۆزۈم قاراسىن ئىزىپ ئانى قارە ئەيلەمەدىم .
تىلەر چۇ زۇھد ئىلى ھەر تۈن ئۇلسە جەننەتكىم
بىجۇز ۋىسالىڭە مەن ئىستىخارە ئەيلەمەدىم .
قىلىپ نىھان جىگەرىم زەخمى كۆز ياشىم زاھىر ،
مەن ئۇتلۇغ ئاھ ئۇرۇپ ئاشكارە ئەيلەمەدىم .
كۆيۈپ فىراقىدا مەخپى كۆل ئىچرە قالمىشمەن ،
ئەجەبكى ئوت كەبى بىر دەم شارارە ئەيلەمەدىم .
نى تاڭ چۇ بەزمىدە ئەرشىنى يوقلاسە مەھۋەش ،
زەبەس چۇ كويىدىن ئانىڭ كەنارە ئەيلەمەدىم .

62

قىلدى ماڭا ئول جىلۋەئى ناگەھ باقا قالدىم ،
دۇنيا بىلە ئۇقبانى جويغە ساتا قالدىم .
شىرىن لەبىدىن بەردى مەگەر ۋەئدەئى ئول شوخ ،
جان نەقدىنى ئىلكىمگە ئالىبان بارا قالدىم .
مەئشۇق دېدى : باۋەر ئەمەسدۇر ماڭا ئىشقىڭ ،
غەيرەت تىغى بىرلە يۈرەكىمنى يارا قالدىم .
غەمزە ئوقى بىرلە ئېتىپ ئېردى يۈرەكىمگە ،
بەرداشت قىلالماي ئىشىكىمدە ياتا قالدىم .
مەجلىس ئارا ئول شەمئىنى كۆردۈم ، بارا ئالماي
پەرۋانە كەبى ئۆيرۈلۈپ ئەلدىن ياقا قالدىم .
قىلدى مەگەر ئول نۇھ سۇفەت دەئۋەئى پۇر شور ،
تۇفانى بەلا ئىچرە بىناگەھ ئاقا قالدىم .
ۋەسلىن تەمەئ ئەيلەپ بارىپ ئېرىدىم ئىشىكىگە ،
نەۋمىد بولۇبان كىرە ئالماي يانا قالدىم .
مەي سۇندىكى ئەغيارغە ئول ، رەشك يۈزىدىن
دەرھال قوپۇبان مەينى قولىدىن ئالا قالدىم .
ساقىكى بەسى مەينى بۇ كۈن ئەرشگە تۇتتى ،
ساقىنى ئىچىپ دەردىغە باغرىم ياقا قالدىم .

63

ئىشق ئوتى باشىمدا يانغاچ ھەمزەبانىمدۇر چىلىم،
نالەلەر تۈرلۈك چېكەر دائىم فىغانىمدۇر چىلىم.
ئوت بىلە سۇنى بەھەم ئەيلەپ، چىقارىپ دۇدلار،
شىر ـ شىر شۇرىش بىلە مۇئجىز بەيانىمدۇر چىلىم.
سوزى دىل تەقرىر ئېتەر چاغ ئاغزىدىن ئوتلار ساچىپ،
تۇمتەراقى سىينە بىرلە نۇكتەدانىمدۇر چىلىم
بۇ جەھاندا يوقتۇرۇر بىر ئاندىن ئۆزگە مۇنىسىم،
رازدارىم، غەمگۇسارىم، مېھرىبانىمدۇر چىلىم.
دۇدنى تارتىپ ئانى دەر قىلماسام يوقتۇر ئەجەب،
قۇتى دىل ھەم قۇۋۋەتى رۇھى رەۋانىمدۇر چىلىم.
رويى زەردۇ ئاھى سەردىم كىمگە تەقرىر ئەيلەيىن،
ئۆزىدە بۇ سۈرەت ئولغاچ رازدارىمدۇر چىلىم.
تا قىيامەت ئۈزمە كۆڭلۈك، ئەرشىيا، بۇ نەشئەدىن،
بەسكى، ئالەم ئىچرە ئۆمرى جاۋىدانىمدۇر چىلىم.

64

سىتەمگەر بىمۇرۇۋۋەت چەرخى كەجرەفتار بۇ ئالەم ،
ئانىڭدا زەررەئى مېھرۇ ۋەفا يوق ، ئەي بەنى ئادەم .
قانى ئىسكەندەرۇ دارا ، قانى جەمشىد ، ئەفرىدۇن ،
نەسىب ئەتمەي ئۇلارغە تەختىدە ئىچمەككە جامى جەم .
ئەگەر يۈز يىل ئەمىرى سەلتەنەت ئەۋجىگە يەتكەندە ،
ۋۇجۇدۇم فانى ئەيلەپ ، يەر يۇتۇپ قىلغاي ئانى مەھكەم .
جەھاننىڭ تەختۇ بەختىنى مۇھەببەت فەقرىگە ساتقاچ ،
جەمئى ئەھلى ھىممەت باشىغە تاج ئولدىلار ئادەم .
كى ھەر كۈن ناز بىرلە جىلۋە قىلسە زال مەككارە ،
يۈزىنى كۆرسەتىپ كۆڭلىن ئالىپ ، ئۇمرىنى قىلغاي كەم .
ئەگەر شاھۇ گەدالار فانى بىلسە ئۇشبۇ ئالەمنى
يۈزىگە لۇتف ئىسانىنى قىلغاي قەترەئى شەبنەم .
ئىلاھا ، رەھىم ئېتىپ ئەرشى دۇئاسىن مۇستەجاب ئەيلە ،
رەھىمى رەھنەماسەن ، سەن ماڭا قىل مەغفىرەت ئەرھەم .

65

كىردىگارا، لۇتنى ئېتسپ قىلغىل گۇناھىمنى كەرەم،
كۆپ يازۇقلار ئەيلەگەن فېئلى تەباھىمنى كەرەم.
غەفلەت ئىلە ھەر زەمان يادىڭنى قىلماي، قىل بۇدەم
تارتغان ئىشقى مەجازى ئىچرە ئاھىمنى كەرەم.
رەھمەتىڭ ئىشكىن ئاچىپ قەھر ئەتمەي ئەمدى، ئەيلەكىم
قىلغان ئۇشبۇ جۇرمدىن رويى سىياھىمنى كەرەم.
ئەيلە، يا رەب، فەقر كويى لەززەتىن بىلدۇرمەيىن،
ئىلتكەن كۆڭلۇمنى ئانداغ ئىززۇ جاھىمنى كەرەم.
كۆز لىمەي ھۇسنۇڭ زۇھۇرىن بارچە ئەشيا ئىچرە كىم،
غەيرىگە سالغان نەزەر قىلغىل نىگاھىمنى كەرەم.
يا رەب، ئەتكىل خەستە ئەرشى بىر دەم ئاگەھ ئۇلمايىن
غەفلەت ئىچرە ئۆتكەن ئۇشبۇ سالۇ ماھىمنى كەرەم.

66

ﯾﻪﮬﺮ دﻩﻳﺮى ئىچرﻩ مۇنداغ قايدا بىر زىبا سەنەم ،
گويىيا بۇ ھۇسنۇ خەللاقىغە مەزھەردۇر ئەتەم .
كاشىفلىئەسرارلىق زاھىر قىلۇر نەرگىسلەر ،
ئەھسەنۇتتەقۋىم ئانىڭ شەئنىگە بىر مۇختەس رەقەم .
قامەتىڭ كۆرگۈزمەدى تا قىلمادى مەۋزۇن خىرام ،
جۇز تەكەللۇم فەھم ئولماس ئاڭا رۇخسار ئىچرە فەم .
باۋەر ئەتمەن تىلدىن گەر دىسەلەر ئەخبار قىل ؛
مۇمكىن ئېرمەس كەلمەكى تەئرىفىغە نەۋئى ئەدەم .
نۇش لەب بىرلە ئاغىز شەھدىنىمۇ دەي شىرىن شەكەر ،
يا مەگەر ھەيۋان سۈيىدۇر ئابى زەمزەم بىرلە زەم .
نۇر ئەر مىشكىن ھىلال ئۈستىدە مىژگان يوق ئەجەب ،
مەسھەف ئىچرە كەلسە « نۇن » يانىدا ھەم باردۇر « قەلەم » .
بىنەھاشا چەكمە ئۈن زىكرىدە ئەرشى تۇت مۇرۇر ،
ھەق كەلامىغە زەبەس مەرغۇب ئىمىش سەۋتى غەنەم .

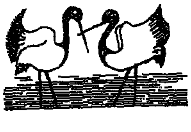

67

ئەگەر رىفئەتلىكىم ۋەسلىن تىلەپ ھەر چەند ھەۋا قىلدىم ،
كۆرۈپ بىر تازە گۈل زەۋقىدە بۇلبۇلدەك نەۋا قىلدىم .
جەھان ئاشۇبى بىر شوخى جەفاجو جىلۋەگەر ئولغاچ ،
نەزەر مەنئىن قىلا ئالماي خەستە بۇ جانغە جەفا قىلدىم .
قۇچالماسدىن مىنى قۇچقان لەبى بولغايمۇ دەپ گۇلبەرگ
قىزىلگۇل يافراغىن پەيۋەندلەر ئەيلەپ قەبا قىلدىم .
ھەياتى تازە ئىستەپ لەئلىڭ ئارمانىن نەچە چەكتىم ،
نە ئۇمرى قۇتى جان تاپتىم ، نە دەردىمگە داۋا قىلدىم .
ئۇزارىڭ شەۋقىدە تۈنلەر ماڭا ھەيرەت بولۇپ ئەفزۇن ،
نەۋالار ئەيلەگەنچە ئەيلەي ـ ئەيلەي تا سەبا قىلدىم .
بەلەند پەرياد ئۇرماي ئول پەرىغە يوق ئۇچۇن مەرغۇب ،
ھەزىن نالىش ئىلەن جان ئۇددىن ئەندەك سەدا قىلدىم .
كەل ئەمدى ، ئەرشى ، ئۆز كۆڭلۈڭ سەلاھى پارىسالىقدىن ،
نىچۇككىم پارە ئەيلەپ خىرقە تارىدىن رىدا قىلدىم .

68

كەمالى ھۆسنۆڭە « ئەلھەمد» ئىلە دۇئا قىلايىن ،
يۈزۈڭ سىفاتىنى « ۋەششەمس » ئىلە ئەدا قىلايىن .
سەۋادى سايەئى سەرۋى قەدىڭ ئەگەر تۇشسە ،
ئىكى جەھاندا ئىكى يۈزۈمە قارا قىلايىن .
ھەۋايى كاكۇلى كۇفرۇڭنى ئەيلەبان زۇننار ،
ساچىڭ سەۋادى خەيالىنى مەن رىدا قىلايىن .
بۇ دەير ئىچرە نىچە يۈرگەمەن خۇمار ئالۇد ،
شەرابى شەۋق ئىچىپ زەۋقنى راسا قىلايىن .
مەيى لەبىدىن ئەگەر ئەيلەسەم رەۋا كامىم ،
كى نەقد ، جانۇ جەھاننى ئاڭا فىدا قىلايىن .
بۇشۇرىش ئىلە سالاي ئالەم ئىچرە يۈز غەۋغا ،
كى تىيرە ئاھ ئىلە كۆك كۆكسىنى يارا قىلايىن .
نىتەي بۇ زۇھدى رىيانى مەسجىد ئىچرە مۇدام ،
بارىپ سەنەمكەدەگە زىكرى رەببەنا قىلايىن .
مۇيەسسەر ئولماسە گەر ئىتلارىڭ ئىزىن ئۆپمەك ،
ئۆپۈپ كۆزۈمگە غۇبارىنى تۇتىيا قىلايىن .
بۇ نەزم تارىغە مەئنى دۇرىن تىزىپ ئەرشى ،
سۇخەنسەرا لە يۈزىن مىسلى كەھرەبا قىلايىن .

69

ئاتىپ ئىردى غەمزە ئوقىن جانىمە قاش ياسىدىن ،
يارەلىغ قۇشدەك ئۇچۇپ كەتتى كۆڭۈل مەئۋاسىدىن .
مەن نىچۈك شاد ئەيلەي ئەمدى ، بەسكىم ئول گۈلرۈينىڭ
خاتىرى ئازۇردە ئولمىش بۇلبۇلى شەيداسىدىن .
گۇشەئى ۋەيرانەدە يۇرسەم نىشمەن نى ئەجەب ،
خاتىرىم ئاشۇفتەدۇر چۇنكىم ئۇلۇس غەۋغاسىدىن .
پەرتەۋى ھۇسنىن كۆرۈپ مەجلىس ئارا خۇرشىد چىھر ،
چەۋرۇلۇر پەرۋانە يەڭلىغ شەمئ بەزم ئاراسىدىن .
تۇتى گەرچە نۇقل شەككەردىن ئىرۇر شىرىن دەھەن ،
كىم بۇ جانگە مەي خۇش ئولمىش لەئلى شەككەر خاسىدىن .
ئولسە گەر زۇلفۇڭ خەيالى بۇ كۆڭۈلدە جىلۋەگەر ،
شانە يەڭلىغ چاك - چاك ئولمىش كۆڭۈل مەئۋاسىدىن .
سەر نىگۇندۇر باغ ئارا شەمشاد ، بوستان ئىچرە سەرۋ ،
كۆرسە گەر رەڭگى خىرامى قامەتى زىباسىدىن .
زەر قىزىنىڭ ھەسرەتىدە تەشنە كەلدىم ساقىيا ،
نەشئەئى ياب ئىلە [ئول] لەئلى لەبى ئەفزاسىدىن .
قىلغۇسىدۇر ئەرشى كۇندىن - كۇن جۇنۇنىنى فۇزۇن ،
كۆرسە گەرچە بىۋەفالىق شوخ بىپەرۋاسىدىن .

70

لۇتف ئىلە جانان نىگاھ ئەتسە ، نىسار ئەتكۈم بۇ جان ،
چۈن نىسار ئەتسە بۇ جان جانان ئىلە قىلمىش قىران .
گۈل چاغى بۇلبۇل نېچۈككىم ئەيلەمىش تۈرلۈك نەۋا ،
مەن ھەم ئول گۈل زەۋقىدە ئەيلەرمە گۇنا ـ گۇن فىغان .
گۈل ۋەرەق ئاچىپ چەمەندە مۇسھەفى ۋەسفىن ئوقۇر ،
غۇنچەلەر شەرھى گۈلى ھۇسنى ئۈچۈندۇر سەد بەيان .
ئارەزى دەۋرىدە دەۋرى زۇلفلار گويا ئېرۇر ،
كەئبە ئەتراپىنى ئالغان لەشكەرى ھىندۇستان .
سۇرەئى ئىشقىڭنى تەفسىر ئەتكەلى بار كىمدە تىل ،
مەكتەبى خامۇشلۇقغە كىردى ئەربابى بەيان .
ناۋەكى ئىشقىڭ تىگىپ ئانداغ كۆڭۈل مەجرۇھدۇر ،
ھەر قايان بولدى رەۋان ، ھەر قەترە قانىمدىن قىيان .
ئەھلى ئالەم گەرچە ئىسكەندەرنى ئالەمگىر دەر ،
ئالەمى ئىشق ئىچرە مەن گويا سۇلەيمانى زەمان .
خۇد نەما ئەنقايىدىن سورما نىشانىمنى مېنىڭ ،
بى نىشاندىنكىم قاچان ئەھلى نىشان بەرگەي نىشان .
ئەرشىئى مەھجۇرنى مۇنچە نەزەردىن سالماغىل ،
لۇتف ئىلە جانان نىگاھ ئەتسە ، نىسار ئەتكۈم بۇ جان .

71

ئىككى بۇت بىر كېچە كۆڭلۈم كافىرىستان ئەيلەبان،
ئالدىلار ئىمانۇ دىنىم ئانچە ئىمكان ئەيلەبان.
بىرى لۇتف ئەيلەپ ھەمىشە تىيرە كۆڭلۈم يارۇتۇر،
شۇئلەئى نەرگىسلەردىن شەمئى شەبىستان ئەيلەبان.
بىرى گاھى قالپاقىن ئەگرى قويۇپ گەھ سىندۇرۇر،
سىندۇرۇر جانۇ كۆڭۈل مۇلكىنى ۋەيران ئەيلەبان.
بىرى خەتتى بىرلە چەكتى گۇل ئۆزە تۇرلۇك رەقەم،
لالەۋۇ رەيھانىنىكىم رەشكى گۇلىستان ئەيلەبان.
بىرى ئىشق ئەھلىنى قەيد ئەتمەككە دامى سۇنبۇلىن،
كۆزگۇ مەۋجىدەك ئۇزار ئۆزرە پەرىشان ئەيلەبان.
بىرى ئەخزەر تون كىيىپ باشىغە ھەم گۇلنار بۆرك،
گويىيا باشىدا گۇل سەرۋى خىرامان ئەيلەبان.
بىرى كىيدى قىرمىزى تون ئەستەرىن نەيرەڭ ئېتىپ،
كۆزگۇ ھالىدەك گۇلى رەئنانى ھەيران ئەيلەبان.
بىرى شىددەت بەلگۇرۇر، بىرى جەمالىن كۆرسەتۇر،
بىرى گەر ئۆلتۈرسە، بىرى لۇتفۇ ئېھسان ئەيلەبان.
بىرى قاش ياسى بىلە كىرپىك ئوقىنى كەزگەرىپ،
ئاتتى ۋەھكىم ئول ئىكەۋگە جانىنى قۇربان ئەيلەبان.
بىرى نۇشى لەب بىلە گەر دېسە كامى جان بىرەي،
رەشكىدىن ئۆلتۈرمىش ئول بىر تىيرى باران ئەيلەبان.
ئەرشى ئول دامەن نەھەد تۇتغىل نەۋائى دامەنىن،
نەيلەگۈڭ ناياب ئىش ئىستەپ ئۆزگە بۇھتان ئەيلەبان.

72

كۆزدىن ئۆچتى ئول پەرى تەندىنمۇ يا جانمۇ دەيىن ،
« جان » ئاراسىدىن ئەلف يا تاجى ئىمانمۇ دەيىن .
ئانسىزىن جانسىز كۆرەرمەن گەر تېنىم جانلىغ ئېرۇر ،
يا ماڭا جان بەرگۈچى يا جانغە دەرمانمۇ دەيىن .
قامەتىن ياد ئەيلەسەم ئەيلەر دىماغىمغە تۈتۈن
چەككەن ئاھىمدۇرمۇ بۇ يا دۇدى ھىجرانمۇ دەيىن .
كۆيدۈرۈپ ئوتدەك مېنى ئوتدەك ئۆزىن كۆزدىن يىتەر ،
ئافەتى دەۋرانمۇ بۇ يا تەبئى ئىرانمۇ دەيىن ،
ئوت سالىپ كۆزدىن نەپەس تىرگۈزگەلى لەبدىن سورار ،
ئۆرتەگەچ جانلار بەلاسى ياكى جانانمۇ دەيىن .
نەچچە سەنئەتلەر كۆرۈپ تەزمىم ئارا ھەر كۈن بۆلەك ،
ھېكمەتى يۇنانمۇ بۇ يا تەبئى ئىرانمۇ دەيىن .
ئەرشىنى قۇشلار تىلى بىرلە بۇ يەڭلىغ سايراغاچ ،
بۇلبۇلى نالانمۇ بۇ يا مۇرغى خۇشخانمۇ دەيىن .

73

ئىشق ئوتى كۆيدۈردى ئانداغ يوقۇ بارىم نەيلەيىن ،
ئالدى ئىلكىمدىن ئىنانى ئىختىيارىم نەيلەيىن .
كۆيدۈرۈپ كۆل قىلسە جەھرى كۆرمەسەم پەرۋانەدەك ،
ئۆرتەنەسە ۋەسلىدە داغى ھەرنە بارىم نەيلەيىن .
كۆرمەسەم بىردەم ئانى ھەرگىز قەرارىم يوق ئىدى ،
بىر يولى ئانداغ كۆزۈمدىن ئۆچتى يارىم نەيلەيىن .
بىر كۆرۈندۈردى قاراسىن قاراسام ھەر نېچەكىم ،
بىقەرارىم ئەيلەدى ئالغاچ قەرارىم نەيلەيىن .
بىر زەمان شەمئى ۋىسالىڭدىن جۇدا بولغايمىدىم ،
قۇدرەتىم بولسە ئىدى يا ئىقتىدارىم ، نەيلەيىن .
تۇرماغىمنىڭ بائىسى دەھر ئىچرە ئېردى ئۇلفەتىڭ
قالمادى ئەمدى جەھان ئىچرە تۇرارىم نەيلەيىن .
ئەرشىيا ، ھەرنېچە قىلدىڭ ئىشقىدا كۆپ نالەلەر ،
ھېچ يەرگە يەتمەيىن بۇ ئاھۇ زارىم نەيلەيىن .

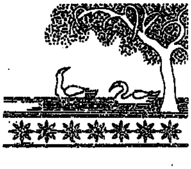

74

ۋەھ ، نە خۇشنۇر خۇش نىگاھىم باقسە نەرگىسزارىدىن ،
ئىشۋە بىرلە ھال سورسا ئاشىقى بىمارىدىن .
سېھرىلەر كۆرگۈزدى ئول يۈز غەمزەئى جادۇ بىلە ،
مەن نېچۈك جان ئېلتەيىن بىر غەمزەئى خۇنخارىدىن .
لەئل يەڭلىغ رەڭگىلىغ چىقمىش ئۆيىدىن ئافتاب ،
بادەئى رەڭگىن مەي ئىچتى [ئول] لەبى سەرشارىدىن .
مەن جەمالىغە ئاچارمەن ھەر تەماشا كۆزىنى ،
خۇش قىلۇر كۆڭلىنى زاھىد ھۇرلار دىيدارىدىن .
مەن شەرابى لەئلىدىن سەرشاردۇرمەن ، ئەي رەقىب ،
سەن يۈرۈرسەن تەشنەلەب ئىچمەي مەيى رۇخسارىدىن .
مەندە تەبئى شائىرى يوقتۇر نىشانى ئاشىقى ،
ھەرنە فەيزى تاپمىشەم مەن مەھرەمى ئەسرارىدىن .
بار مەلەك نىشانىدۇرلار ئىشق زاتىدىن تەمام ،
ئەرشىيا . كەل ، جامى مەي ئىچكىل مۇھەببەت سارىدىن .

75

تاپماساڭ گەر ھۇش باتەن ئەھلی کاری ـ باریدىن ،
ئال نەسىب ئەتمەك ھەزەر باری بۇلار ئىنكاریدىن .
دۇرد كەشلەر بىر نەفەسدە كۆیدۇرۇپ كۇل قىلغۇسى ،
ئەي فەلەك ، قىلغىل ھەزەر بۇ ئاھ ئاتەشباریدىن .
تاز غەفلەتدىن تۇشۇپدۇر بوینۇمە بەند ئۆزرە بەند ،
یارەب ، ئەت خالىس كۆڭۇل بوینىن باغىر زىننارىدىن .
قىل تەسەۋۋۇر جۇملە ئالەم سۇرەتىن مەھز خەیال ،
لىك باردۇر جىلۋەگەر زەمىندە ھەق ئاساریدىن .
ئەندەك ئەر باقى ئىرۇر بارلىغ نۇقۇشىدىن ئەسەر ،
مۇمكىن ئىرمەس شىممەئى بۇي ئالماغىڭ ئەسراریدىن .
ئالەمۇ ئادەمگەدۇر نۇری سىفاتىدىن سەبۇت ،
مەھۋ مۇتلەق ئولغۇسى كۆرسەتسە گەر دىیداریدىن .
خاھلا سا ئول ئارىفىكىم بىر نەزەردە مەھۋ ئىتەر ،
بولسە كىمنىڭ كۆڭلىدە یۇز نەقش یوقۇ باریدىن .
مىھرى مۇتلەق پەرتەۋیدىن بارچە ئەل مەھرۇم ئەمەس ،
قىلغۇسى دەریۇزە ئەرشی زەررەئى ئەنۋاریدىن .

76

بۇ باشۇ تاش ئارا ھەر كۈن نە چاغ ، يا رەب ، تالاش ئۇلسۇن ،
فەلاخەن گەر ئاتار ئول يار تاش ئۇرنىغە باش ئولسون .
سەمەندى نەقش پايىن يەر ئۈزە كۆرگەچ بەدەل قىلمان ،
تالۇن ئاي شۇئالەلىغ چولپان ۋەيا كۆكدە قۇياش ئولسۇن .
مامۇق ھەر نەچچە ئوتنى تۆكسە كۆڭلدە شەرار ئارتار ،
نە چاغ مەخفى قىلۇرسەن ئىشق ئوتىن ، فاش ئولسە فاش ئولسۇن .
مۇسىبەتلەركى سالدى كۆڭلۈمە ھىجران تۈنى گەردۇن ،
يۈزى بىھەد يارالىغ بۇ كۆڭۈلدىن ھەم خەراش ئولسۇن .
قۇياشكىم مىھر ئەمەس ناز ئەۋجىدە ئول نەۋئىكىم تىنماس ،
دەمى ئىسا بىلە ئاھىم ئۇرۇجى گەر تۇتاش ئولسۇن .
بۆلەكلەر زۇلم ھەددىن ئول ئىكەۋغە يەتكۈرە ئالماس ،
جەفانىڭ « جىم » ى كۆزۇ ، سىتەمنىڭ « سىن » ى قاش ئولسۇن .
سۇغارىپ بۇ كۆڭۈل قانىدا پەيكانىن يەنە ئاتمىش ،
چىقىپ ئول يول بىلە ئەمدى بۇ كۆزلەر ئىچرە ياش ئولسۇن .
كۆڭۈل ۋەھشىسىن ئول بىر زۇلف دامىغە ئەسىر ئەتكىل ،
نە چاغ سەيىيادلارغە بىر كىيىك ئۆزرە تالاش ئولسۇن .
تەرەھھۇم يۈزىدىن تارتىپ ئاتاردا قىلماغىل تەئخىر ،
ئىكى ئوقۇڭغە مەئۋا كۆز ھەدەف ، كاش ئولسە كاش ئولسۇن .
نە سۇدا ئەر بولسە زەر ئەۋراقىدىن شەھلەرغە كۆپ مەفرەش ،
گەداغە .... ① گەر فەراش ئولسۇن .
نەۋائىيدەك نىشانە ئۇرنىغە باشىن تۇتار ئەرشى ،
ئەگەر ئىشقىڭ ھەۋاسىدىن ياغار ھەر ژالە تاش ئولسۇن .

---

① بۇ يەردىكى سۆزلەر ئەسلى نۇسخىدا كۆچۈرۈلمەي قالغان .

77

كۆزى ، ئايا كۆر ، قان ئىچمە [كىكە] بىر ئاچمۇ ئىكىن ،
جان ئالا جۇقىنە ئوت ياقماقغە ئوتقاچمۇ ئىكىن .
نەرگىسى ئەفكارنى نىسبەت بېرۇرلەر كۆزىنە ،
يىرتىلاج ئېرمەس ئانىڭدەك ھەم بۇ قىماچمۇ ئىكىن .
ئەۋجىدىن تا ئەۋجىگە سالماق نەزەر مۇمكىن ئەمەس ،
يا ئېرۇر بۇ دۇدى ھىجران [يا] ئۇزۇن ساچمۇ ئىكىن .
نەچچە ئاشىقكەشلىك ئۆتسە زاھىر ئولماس سىررىلىك ،
يا ئۆزى خۇنرىز قاتىل يا كۆزى ئاچمۇ ئىكىن .
تىرگۈزۈر ھەر چەندلەب قىلمىش ئۆلۈم ۋەھمىن كۆڭۈل ،
ھەر دەمى قەتلىم خەيالىن كۆزى قىلغاچمۇ ئىكىن .
گەرچە ئالەمگىردۇر يۈز ۋەسلىنى قىلمان ئۇمىد ،
كۆيدۈرۈپ ھىجران ئوتى داغى ساۋۇرغاچمۇ ئىكىن .
ئوتلۇغ ئاھىمدىن يۈزۈم كۆيمەسلىكىنى بىلمەدىم ،
ئەرشى ھەردەم سەيلى ئەشكىم ئوتغە ئۇرغاچمۇ ئىكىن .

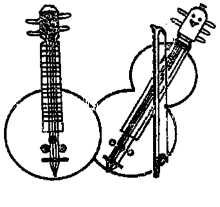

78

سالىبان كۆڭلۈمگە مىھرىڭ ، مىھرىبانىم قايدا سەن ،
جانىم ئارامىن ئالىپ ، ئارامى جانىم قايدا سەن ؟
جاننى نېتكۈم جان ئارا تۇشكەن « ئەلىف »دەك قامەتىڭ
بولمەسە گەر ۋەسلى ئانىڭ ، ئاھ جانىم قايدا سەن ؟
گەرچە مەن فەرھاد ئەمەسمەن ، دەردىم ئاندىن كەم ئەمەس ،
يوقسە سۆز شىرىن ۋەلې شىرىن زەبانىم قايدا سەن ؟
كۆرگەلى كافىر كۆزۈڭنى ئالماساڭ ئەمدى كۆڭۈل ،
كەتكۈدەك بولدى كۆڭۈلدىن ، دىلىستانىم قايدا سەن ؟
سەنسىزىن كۈندۈز ماڭا ھەم تۈندىن ئارتۇق تىيرە تۈن ،
رەۋشەن ئەيلەرگە ئانى ماھى جەھانىم قايدا سەن ؟
گەرچە ياش نادانلاردەك قەدرىمنى ھەر كۈن بىلمەدىڭ ،
بىلگەلى قەدرىمنى ئەمدى قەدرىدانىم قايدا سەن ؟
سەرۋ ئىلە شەمشاد تۈرلۈك دەئۋ قىلسە ، سەن كېلىپ
قىل خىرام ئەيلەپ خەجىل ، سەرۋى رەۋانىم قايدا سەن ؟
كۆزلەرىمگە سايە ئەيلەپ مەردۇمىن تەخت ئەيلەدىڭ ،
ئەمدى ئولتۇرسەڭ بۇ تەختىڭ ئۆزرە جانىم ، قايدا سەن ؟
كۈندە يۈز ئۆلگۈنچە فۇرقەت ئىچرە ، ئۆلتۈر بىر يولى
ئەرشىنى ئەمدى بەلايى ناگەھانىم قايدا سەن .

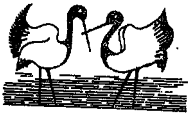

79

تاكى ، ئەي زالىم ، ماڭا جەۋرۇ سىتەم كەم قىلغاسەن ،
بۇ نىھالى قامەتىم غەم بىرلە خەم كەم قىلغاسەن .
يۈز نىگاھى لۇتف ئىلە ئەغيارنى سەرشار ئېتىپ ،
گۇلشەنى لۇتفۇڭنى مەندىن نېچەكىم كەم قىلغاسەن .
جۇرئەئى جامى ۋىسالىڭدىن مۇيەسسەر ئەتمەيىن ،
كىم ئەرۇسى ئىشقىڭ ئىلە مۇتتەھەم كەم قىلغاسەن .
ۋادەئى ھىجران ئارا ئەيلەپ مېنى خارۇ زەلىل ،
ۋەسلى ئارا ئاغيارلارنى مۇھتەرەمكىم قىلغاسەن .
ئىشقىڭە جانىنى بەرگەن ئەرشىنى ئەيلەپ گەدا ،
بۇلھەۋەس ئەغيارلارنى مۇھتەشەمكىم قىلغاسەن .

80

كۆگۈل ئالۇردا نە مۇئجىز نەما ئىمىشدۇكسەن ،
كۆگۈل بىرۇردە كۆگۈلگە جىلا ئىمىشدۇكسەن .
دېدىمكى : «لەئلى لەبىڭ تۇت ماڭا ئۆپۈپ قويايىن ، »
دېدىكى سەسكەنىبان : «بىھەيا ئىمىشدۇكسەن .»
كويۇڭدا ياتتىم ئېسە ياستانىپ ئىلاجىم يوق ،
نە رەھمئەيلەگۈگۈ بىر بەلا ئىمىشدۇكسەن .
دېدىمكى : « ھالىمى ئايناي ساڭا » ، دېدى : « بىلدىم ،
كى ئىشق كوچەسىدە بىر گەدا ئىمىشدۇكسەن . »
كويۇڭ سارى بارۇرۇمدا قاچان سېنى بىلدىم ،
بۇ خەستە جانىمە مۇنداغ جەفا ئىمىشدۇكسەن .
بۇ ناز بىرلە ئانى كۆرگەچ ئايدىم : «ئەي كافىر ،
سەنەملە قاشىدا خۇش خۇدنەما ئىمىشدۇكسەن . »
ئاياغى ئاستىدا كۆرگەچ كۈلۈپ دېدى : «ئەرشى ،
كەمەندى زۇلفۇمە خۇش مۇبتەلا ئىمىشدۇكسەن .»

81

ئارەزىن زۇلف ئىچرە قىلدىم مىھر پۇرتاب ئارزۇ ،
تاڭ ئەمەس خەففاش قىلسە تۇندە مەھتاب ئارزۇ .
بۇكى مەجنۇنلۇقدە تۇشتى كۆڭلۇمە سەۋدايى زۇلف ،
قىلغان ئېرمىشمەن مەگەر زەنجىرى قۇللاب ئارزۇ .
لەئلىگۇن لەبنى قىدىغان جان ئەگەر ئىلكىمدەدۇر ،
نېگە قويغايمەن بۇ دەمدە لەئلى سىراب ئارزۇ .
ئۇڭدا ناپمان تۇشدە كۆرگەچ ئارەزىڭ بىر يول كۆزۇم ،
قىلدى كۆزلەر قىلماغاي مۇنداغ شەكەر خاب ئارزۇ .
جىلۋەگەر ئول تەب ھىلالى كۆرگەچ ئوق باش ئىندۇرۇك ،
كەئبەدە گەر سەيرگاھدۇر شەيخ مىھراب ئارزۇ .
قانىئ ئولماي كويىدا ئىتلار ئاياغى قانىغە ،
تەشنە ئۆلگەيمەن گەر ئەتسەم بادەئى تاب ئارزۇ .
نەۋكى مىژگان نىش نۇشى ئەرشى گەر قىلدى ھەۋەس ،
باۋەر ئەتمە چىن دەبان قىلدى چۇ ئوبناب ئارزۇ .

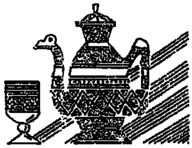

82

كۆرمەدىم كۆڭلۈم ئالۇرغە سەن كەبى يارى يەنە ،
خەستە جانىم تىرگۈزۈرگە لەئلى دۇربارى يەنە .
جەننەتى فىردەۋس ئارا گەر ھۇرى رىزۋان ئىزدەسەم ،
تاپماغايمەن بىر سىنىڭدەك ساھىب ئەسرارى يەنە .
ئايۇ كۈن بىلكىم يەدى بەيزاغە پەرتەۋ سالدى بۇ ،
كىم كۆرۈپتۇر بۇ كەبى دەھر ئىچرە دىيدارى يەنە .
تىشلارىن يادىدا ھەردەم دۇررى غەلتان يىغلادىم ،
بولماغاي ئىشقىڭدا مۇنداغ چەشم خۇنبارى يەنە .
ۋەسل ئىبتەي دەپ گەر ئاتىن تۇتسام زەبانىم ئۆرتەنۇر ،
يوقتۇرۇر ئالەمدە بىر مەندەك گىرىفتارى يەنە .
تاغ ئارا غەم تىشەسىن ئۇرماقغە فەرھاد ئەيلەدىڭ ،
كۆرمەس ئىرمىش ھىچكىشى سەندەك ستەمكارى يەنە .
گەر ھەقىقەت ئىستەسەڭ بەلكىم ئەجايىب دىلبەرى ،
تۇرفە مۇنداغ بولماغاي بىر مەست خۇنخارى يەنە .
تىيرە قىلغان رۇزگارىمنى بۇ كۆزى قارەدۇر ،
مەئلۇم ئۇلكىم يوقتۇرۇر مەندەك دىل ئەفكارى يەنە .
بىنەۋادۇر گەرچە كويۇڭدا تۈمەنمىڭ شاھلار ،
بارمۇدۇر ئەرشى كەبى بىر ئاشقى زارى يەنە .

83

كەئبەۋۇ رۇم ئېتەي نىسار ئارەزىنىڭ خەتاسىنە ،
ھىندۇ ھەبەش باغىشلايىن كۆزلەرىنىڭ قەراسىنە .
ناۋەكىن ئاتسە ھەر زەمان جانۇ كۆڭۈلگە بىدەرىغ ،
كۆز قاراسىن فىدا قىلاي ئوقلارىنىڭ ياراسىنە .
رەمزى رەمۇزى نارىغە يوقۇ بارىم نىياز ئېتىپ ،
جانۇ كۆڭۈل گەرەۋ قىلاي شىۋەئى خۇش ئەداسىنە .
نەچچە كويىدا يۈردۈمۇ گەھ يىقىلىپ گەھى قوپۇپ ،
بىر نەزەرىنى سالمادى ئاشىقى بىنەۋاسىنە .
ئۆرتەسەلەر خەيالىكىم ئايتۇر ئىمىش ئەجەب بۇدۇر ،
ۋەسلى چاغى ئەگەر كىشى ئەرزەئى دىلرەباسىنە .
خالى خەتىكى يۈزدەدۇر جەۋھەرىدىن ساچىپ ئاگا ،
لەئلى ئۆزە لەئلىلۈككە مەن لەئلى رەۋان قاراسىنە .
ئۆلگۈچە ئەرشى كۈندە يۈز ، بىر كۈنى ئۆلكى ، يەتكەي ① ئول
زالىمى شوخ ، پۇر جەفا بىر يولى مۇددەئاسىنە .

---

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز «نېتكەي» دەپ يېزىلىپ قالغان .

84

خىلافى رەسم ئۇچۇن بۇ رەمزىدىن بولمىش كىشى ئاگەھ،
پەرىزادى پەرى ئاسىبىدىن تەئۋىز تاپىغاي ۋەھ.
فىغان ھەجرىدە چەكسەم، ۋەسلىدە ئاندىنمۇ ھەم ئارتار،
نىچۈككىم گۈل ۋىسالىن تاپسە بۇلبۇل كۆپ چېكەر چەھ ـ چەھ.
مەنۇ زاھىد چېكەرمىز ئاھۇ ۋەھ بۇ دەھر ئارا ھەرچەند،
كى بىر باغ ئىچرە گويا نالە بۇلبۇل، چۇغز ئۇرار قەھ ـ قەھ.
نەسىبىم گەر ئەمەسدۇر گۈلشەنى ۋەسلىڭ تەماشاسى،
ئىرۇر باغى ئىرەم دەۋزەخ ماڭا، فىردەۋس ئاتەشگەھ.
كۆزۈم جامى مەيى ۋەسلىڭدىن ئەر مەھرۇملۇق كۆرسە،
ئىرۇر كەۋسەر سۇيىن نۇش ئەيلەمەك كۆڭلۈمگە مۇستەكرەھ.
گەدايى كويۇڭ ئولغاچ نەچچە يىلدۇر ئىزز دەرگاھىم،
قويار باش باشىغە ھەردەم مۇرەسسەئ تاج قويغان شەھ.
سۇنۇق كۆڭلۈم ئۇزارىڭ شەۋقىدىن تاپمىش تولۇغۇنلۇككىم،
ھىلال ئانداغكى ئولمىش مىھرىدىن ئونتۆرت كۈنلۈك مەھ.
كۆڭۈللەر يۇسۇفىن ھەردەم ئەسىر ئەتمەك ئۈچۈن، ھەيھات،
زەنەخدانى ئارا نۇن چەشمەسىدەك كۈلكۈ قازمىش چەھ.
ماڭا مەتلۇب دەردى سۇز ئىرۇر، زاھىدغە ئاسايىش،
نىچۈككىم مەن ئىرۇرمەن ئاشىق، ئول ھەردەم فىرىب ئىلەھ.
نەچە ئۆرلەر باشىڭدىن دۇدى ھىجران، ئەرشى، بىلمەنكىم،
قارا پەر باشىغە چەككەن پەرى بولماس نىچۈك ئاگەھ.

85

قىيا باقىپغىنە بىر كۆزى قارە ،
قىيا باشلادى كۆڭلۈمنى ، نە چارە .
مىژەلەر تارىدىن ئاتماقغە ، ھەيھات ،
بىرىنى ئوق ، بىرىن ئەيلەر كەنارە .
مەن ئۆز دەۋرىمدە كۈسى نەزم ئۇردۇم ،
سۆز ئەھلى بارچە چالمىشلار نەقارە .
كۆزىن يۇمسە گەھى يوق ئۇيقۇ زەيلى ،
جەھان شورىغە ئوقدۇر ئىستىخارە .
ماڭا قىلغانلارىن تەئداد ئېتەرگە
يوق ئەختەر ، تۆكتى كۆك سەڭگى شۇمارە .
كۆڭۈلنى دەرد ئىلە دەرمان پەزىر ئەت ،
كىشىكىم دەردى يوق ئول ھېچ كارە .
تۈنۈ كۈن شۇۋەك ئولسۇن ئىشق بازى ،
دېسەڭكىم ، كۆرگەمەن ئۇمر دۇ بارە .
كۆڭۈل ئەگرەش خىرەد پەيدىن ئەبەس تۇت ،
تۇرۇپ بۇلبۇل ، زەغەن سەۋتى چەكارە .
تەرەب ۋەقتىنى ، ئەرشى ، مۇفتەنەم بىل ،
سۇمۇر گەردۇنغە ئۆلچەپ بىر تەغارە .

86

ئىشق ئارا مەن ئۆلدۈمۇ ئەغيار ئۇلدى كام ئىلە ،
تۇرفەكىم ئۇل جان تاپىپ گەر ئۆلسەمەن بەدنام ئىلە .
خۇش ئىرۇر نارىندەك چۇنكىم تاپىپ ئاچچىغ ـ چۇچۇك ،
لۇتف بىرلە سورسا گەر ھالىمنى ھەم دەشنام ئىلە .
سارغارىپ تىش ، باش ئاقارىپ ، پىشمادى ئاخىر ئىشىم ،
چۇنكى يۇردۇم ۋەسلىن ئىزدەپ كۆپ ئۇمىدى خام ئىلە .
نەچچە ئىمساك ئەتكەسەن ، ئەي ساقى ، مەي دەر پەي تۇتۇپ ،
بىر يولى ياغۇ يىقىت يا ياز خۇمارىم جام ئىلە .
بىر كۆن ئۇلغاچ سوفىلار سەۋتى سەمائىدىن مەلۇل .
چالدۇرۇپ چەڭو چەغانە ، ئويناديم ئەسنام ئىلە .
گاھى چىھرەم ئۆزرە ياش ئۇل شەرھى ھال ئەيلەپ تۇرۇپ ،
ئەيلەگەيمەن ئەرزى ھالىمنى نىچۇك ئىئلام ئىلە .
زۇھد ئەھلىن قويكى ، ھەرچەند نۇش ئىتەر كەۋسەر سۇيىن ،
بىردەمى ھەم بولسە بولغىل رىندە دەرد ئاشام ئىلە .
كۆيدۇرۇپ كۆل ئەيلەدى جىسمىمنى ئانداغ ئىشقكىم ،
ئۇمر ئىچى بولدۇم نە بىر ئاغاز نى ئەنجام ئىلە .
ئىشق ئارا بۇدۇر مۇسەللەم ، ئەرشى ، تۇرلۇك تەركىن ئەت ،
ئۆلگۈچە رەسۋالىق ئىزدەپ ئۆل بۇ نەڭۇ نام ئىلە .

87

كۆلمۇسۇپ ئاچتى جەمالىن بىر كۈن ئول ماھ ئۆزگەچە ،
دەرمەن ئۆز ھالىمغە بۇ دەم ، شۇكر لىللاھ ئۆزگەچە .
چىن چىندىن ئالىپ ئولدەم ئاچىلسە گۈل كەبى ،
بولماغاي ناگەھ بۇ ئافەت پىشە ، ناگاھ ئۆزگەچە .
ئۇمر ئىچى سەئيد ئەيلەبان بىر شوخ ھالىن تاپمادىم ،
بۇ نە ھالەتكىم ، بولۇر گاھى تۈزۈك گاھ ئۆزگەچە .
خاھىشىن ھەرچەند ئىزدەپ ، خاھىشغە سىغمادىم ،
بارمۇ بۇ ئافەتكە بىلمان تاكى دىلخاھ ئۆزگەچە .
ئەي فەلەك ، كۆكسۈگدە زەخمىن گەرچە كۆپدۇر ، قىل ھەزەر ،
تىيرە دىلدۇز ئۆزگەدۇر بۇ ناۋەكى ئاھ ئۆزگەچە .
يوقۇ بارىن تەرك قىلماي يار تاپماق يوقدۇرۇر ،
تۇرفەدۇركىم بۇ زەماندىن ئىزدەر ئەل خاھ ئۆزگەچە .
ئەرشى ، ياستان فەقر كويىن ، قىلمە شەۋكەت ئاررزۇ ،
شىۋەئى گۇلخەن بۆلەكدۇر ، شەئنە خەرگەھ ئۆزگەچە .

88

دەھرىنىڭ شەكلىنى كۆركىم، بولدى ھالى ئۆزگەچە.
بىلمان، ئايا، بارمۇدۇر ئانىڭ خەيالى ئۆزگەچە.
تەقۋا ئەيلەپ دەير ئارا يول تاپمادۇق، كەل، ئەي رەفىق،
مەست ئولۇپ مەيخارەلەر يەڭلىغ بارالى ئۆزگەچە.
ئەي مۇسەۋۋەر، سەھۋ ئەيلەپ قىلما تەسۋىرىن خەيال،
كۆزۈ قاشى ئۆزگە ئانىڭ، خەتتۇ خالى ئۆزگەچە.
بۇلھەۋەسلەر غەممىنى ئەيلەپ كىبىلىڭ ئەھبابىكىم،
تەلمۈرۈپ ئۇترۇسىدا ئانىڭ تۇرالى ئۆزگەچە.
تاب كەلتۈرمەس نەزەر ھۆسن جەھان ئاراسىغە،
ياشۇرۇن كۆپ پەردە كەينىدىن قارالى ئۆزگەچە.
سارغارىپ گاھى قىزارىپ مىھرۇ مەھ بىر ھال ئەمەس،
ئەيلەمىش ئانى ئۇزارى ئىنفىئالى ئۆزگەچە.
ئىشق ئارا قەدر ئىستەسەڭ بىباك بولكىم، ئۆزگەدۇر
ئەھلى تەقۋا ئاندا، رىندى لائۇبالى ئۆزگەچە.
قىلسە كۆز غارەت كۆڭۈلنى، يۈز قىلۇر ئۆرتەرگە جەھد،
زۇلفى ئاڭا تەقۋىيە ئەيلەپ جىسمى دالى ئۆزگەچە.
دەھر ھەر چەند كۈلسە، ئەرشى، سەن سارى بىل زەھرخەند،
بارمۇ جان قەسدىن قىلۇردىن ئىھتىمالى ئۆزگەچە.

89

جىلۋەگەر بولدى ماڭا بىر كەنىزەكى نازۇككىنە ،
كاكۇلى ھەريان ساچىلغان ، قاپقارا كۆزلۈككىنە .
ياشلىغ ئەيلەرمۇ ۋە يا شوخلۇق قىلۇرنى بىلمەدىم ،
لابەلەر كۆرگۈزمىش ئول ھەرلەھزە يۈز تۈرلۈككىنە .
لەبلەرىدىن جان بېرۇردە ناز ئىھمالىن كۆرۈك ،
جان ئالۇردا يوق ئىمىش مۇنداغ يەنە چابۇككىنە .
سەبزەئى گۈل رەڭگىدە بىر ھال يوقتۇر يازۇ قىش ،
تۇرفەدۇركىم قىپقىزىل مەڭزى ، قاشىدۇر كۆككىنە .
ئايتىپ ئېردى بىر كۈنى ، كەلگىل ، خۇمارىڭنى يازاي ،
دەپ ئىكەن بارسام ئۇمىد ئەيلەپ بارىن ئۇترۇككىنە .
شوخلۇق ئىجناس ئېتىپ ، بىلمەي نەچەدىن تۇتما سەھل
گەرچە ئوغلانئۇەش ئېرۇر ئول بولسە ھەم سۆزلۈككىنە .
شوخ جەۋلان جىلۋە كافىر شىۋەسى سەييادلىق ،
سەرۋى قەد ، سىيمىن زەقەن ھەم ئارەزى ئوتلۇككىنە .
نىمچە نارەنجى ، قىزىل كۆڭلەك ، باشىدا قەرقارا ،
سۇنبۇلى بەشدىن ئۆرۈلگەن تالچىبىق بۆركلۈككىنە .
ئەرشى ، ياشلار ۋەسفىدە ياشلىقلىقىڭنى قويمايىن ،
لائۇبالىقدىن دېدىك سۆزلەر ، بول ئەمدى شۇككىنە .

90

ئەيلەمەس گەر ماڭا ئول شوخ جەفادىن غەيرى ،
يوق ئاڭا مەندە سەھەر سىدقۇ سەفادىن غەيرى .
رەھمەتىلىك ئىشكى ئاچۇقدىن تۇتارەم كۆز ، ۋەرنە
نە قىلۇر ئۇمر ئىچى بەندە خەتادىن غەيرى .
بارمۇ قىلغان كۆڭلىنى تىيرە قارا تۈندىن ھەم ،
سۇنبۇلۇڭ ھەجرى مېنى بەختى قارادىن غەيرى .
ئۇمر ئىچى باشۇ ئاياغ پويەگەر ئولغان كىمدۇر ،
ئىشق دەشتىدە مېنى بىسەرۇپادىن غەيرى .
تۇرفەكىم سىررى نىھانىم بارىغە كاشىفسەن ،
غەيب ئىشىن بىلمەس ئىدى كىمسە خۇدادىن غەيرى .
قايىتا ئالمان بويۇن ئاندىن نەچە زۇلم ئەيلەسە كۆپ ،
قۇلدا يوق ئاچچىغلاسە خابە رىزادىن غەيرى .
ئەرشى ، كەۋنەيىن ئىچىدىن ئىستەمە جۇز فەقر ھۇسۇل ،
يوق ئىمىش ئەھلى شەرافەت فۇقەرادىن غەيرى .

91

ئارەزىلىڭ ئۈستىدە قاشلار كۆك ئانىڭ ئەفكەندەسى ،
ئاي يۈكۈنۈپ ، كۈن سىغىنىپ سەجدە ئەيلەر بەندەسى .
قامەتىڭ سەۋداسىدىن بولغاچ قەلەندەر سەرۋكىم ،
باشىدا شەكلى كۇلەھ ، بەرگىدىن ئولدى ژەندەسى .
ئاغزى تەھقىقىدا كۆپدىن بار ئىدى كۆڭلۈمدە شەك ،
ناگەھان شەكدىن چىقاردى لۇتىق بىرلە خەندىسى ،
فەرش ئولغان خىشتلار كىم كويىدا قىلمان بەدەل ،
ئەيلەسە گەر ئەرز ئۆزىن كۆكنىڭ مەھى رەخشەندەسى .
ئانى شاھەنشەھ بىلىڭ كۆرگەچ زۇمۇرەد تەخت ئۆزە ،
بىر گەدا تەرزىدە گۈلخەن ئىچرەدۇر جويەندەسى .
كىمسەنى گەر دەر ماگا بىر كەمتەرىن قۇل تۇغدىكىم ،
قايسى تالەئ بۇرجىدىن بۇ ئەختەرى فەرخۇندەسى .
يار ئەكسىن ئەرشىدە كۆرگەچمۇ بولدى باغ ئارا ،
سارغارىپ گاھى قىزارىپ نەستەرىن شەرمەندەسى .

92

ۋەھ، نە بەلادۇرۇر بۇ كۈن جىلۋەگەر ئولدى بىر بەتى ،
ئارەزى گۇلفەشان ئىكەن ، تامشادۇر مەلاھەتى .
كاكۇلى ئەژدەھاسى دەي ، زۇلفى مۇسەلسەلىمۇ دەي ،
نەرگىسى جادۇسىمۇ دەي ، كۆڭلۈم ئالۇرغە ئافەتى .
ئارەزى شەمس يا قەمەر ، تىشلارى دۇرر يا گۇھەر ،
خىفچەئى ① گۇلمۇدۇر بۇ يا كۆرسەم ئانىڭكى قامەتى .
خەستە جانىڭنىڭ ئەي كۆڭۈل ئىستەر ئىستەك دەۋاسىن ئەر ،
چارە قىلۇرغە لۇتف ئىلە باردۇر ئانىڭ ھەزاقەتى .
بولغالى ئىشق تۇھمەتى كۆڭلۈمە بەھرە كۆپدۇرۇر ،
خەستە جانىمنى تىر گۈزۈر يەتسە تۈمەن مەلامەتى .
يەتتى فەلەكنى ئۆرتەسە ئاھىم ئەگەر چىقىپ نېتاڭ ،
چۇنكى تۈشۈپدۇر كۆڭلۈمە ئىشق ئوتىنىڭ ھەرارەتى .
ناز قىلىپ رۇمۇز ئىلە قىلدى كۆڭۈلنى پۇر جۇنۇن ،
بارمىدى ياكى بىلمەدىم لەيلى بىلەن قەرابەتى .
لەبلەرى رەشكى لەئل ئۇلۇپ ، لالە داغى ئېرۇر خىجىل ،
سۆزلەرىدىن چۇ دۇر تامار ، كۆپدۇر ئانىڭ نەزاكەتى .
قان بىلە چۇنكى يىغلاسا ئەرشىئى خەستە دىل ، نېتاڭ ،
باردۇر جانىدا يۈز تۈمەن ئىشق ئوتىنىڭ ھەرارەتى .

① ئەسلى نۇسخىدا « خۇمچەئى » دەپ يېزىلىپ قالغان .

93

ۋىسالى ھەجرىدىن نالان كۆرەرمەن جانى زارىمنى ،
ماڭا ، يا رەب ، نەسىب ئەتسەڭ نە بولغاي گۈلئۈزارىمنى .
نەچە بىرەھم ئىلكىگە بولۇپمەن مۇبتەلا ئاخىر ،
ساۋۇرمىشلار ھەۋاغە ھەر كۈنى غەمكىن غۇبارىمنى .
تاپىپ ئىشقىم كەمال ئانداغكى رۇھى ۋامىقۇ فەرھاد ،
كېلىپ پەرۋانە يەڭلىغ ئۆيرۈلۈر شەمئى مەزارىمنى .
كۆرۈپ ئەھلى تەماشا نەۋبەھارى لالەزارى دەر ،
باغىر قانىن شەفەقگۈن ئەيلەگەن گاھى ئۈزارىمنى .
دېگىل بۇ ئۆمر ئالەمدىن ۋەفانى كۆرمەدىم ھەرگىز ،
بۇ دەھر ئىچرە نەفەس ئالغۇنچە بىلمەسمەن تۇرارىمنى .
ئەگەر گۈل پەردەدە بولسە ، نېچۈك ئارام ئالۇر بۇلبۇل ،
يۈز ئاچقىل بىقەرار ئەتكىل بۇ جانى بىقەرارىمنى .
نەچەكىم خەستە جاندۇرمەن مەيى لەئلىڭگە ، ئەي ساقى ،
تەبەسسۇم جامىنى پۇر ئەيلەگىل ، دەفئ ئەت خۇمارىمنى .
جەمالىڭدىن نېچە مەھرۇم ئولۇپ مەھرۇن يۈرۈي ، جانا ،
ۋىسالىڭ بىرلە مەمنۇن قىل دىل ئۇممىدۋارىمنى .
بولۇرمەن شاد كۆكسۇم داغىنى قايغۇ قاناتغاندىن ،
كۆرۈپ خۇرسەند ئولۇپ بىرەھم ئاچىلغان لالەزارىمنى .

ئەگەر ئەنقا ئالۇر بولسە نىشان، مەندىن نىشان تاپماس،
فەنا دەشتىدە ناپەيدا كۆرمەن مۇرغىزارىمنى.
لىقا مۇمكىن ئەمەس تەجرىد ھاسىل قىلمايىن، ئەرشى①،
خەزان بەرگى كەبى بەرباد ئەيلەي ھەرنە بارىمنى.

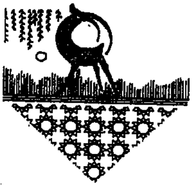

① ئەسلى نۇسخىدا «ھاسىل» دەپ يېزىلىپ قالغان.

94

دەرىغاكىم ، مېنى تاشلاپ بۇكۈن ئۇل دىلرەبا كەتتى ،
قالىپدۇرلار نەچە نائاشنا ئۇل ئاشنا كەتتى .
نەزەردىن كەتتى ئاتىن ئوينىتىپ ئۇل چابۇكى چالاك ،
ئىزىنىڭ تۇفراغىن كۆزۈمگە ئەيلەپ تۇتىيا كەتتى .
نە سۇد ئەمدى ئەگەرچە بولسە چۇن خەرمۇھرەلەر پەيدا ،
نېتەي ئەمدى ئىكى ئالەمنى ، دۇررى بىبەھا كەتتى .
خۇشا ، بەزمى ۋىسالىدىن نەچە كۈن كامران ئېردىم ،
بۇ كۈن مەھتاب ئەينىم تىيرە ئەيلەپ مەھلىقا كەتتى .
ئەبەس مەھبۇبلاردىن ئەمدى ئۇمىدى ۋەفا قىلماق ،
ئەسىرى دەردى ھىجران ئەيلەبان ئۇل بىۋەفا كەتتى .
نېچۈك بىر بىۋاقا بىر شوخ زالىم شوخ ئىدى ، يا رەب ،
تۈمەن دەرد ئىلە بەس ئەرشنى ئەيلەپ بىنەۋا كەتتى .

95

سەھەر خۇرشىدى شاھى تاغ ئۆزە زەررىن ئەلەم چەكتى ،
داغى پەرتەۋ ساچىپ گەردۇن ئارا تۇرلۇك رەقەم چەكتى .
فەنا فەرراشى ئەيلەپ سۇبھىنىڭ سىيمىن پەرۇ بالىن ،
مۇرەسسەئ تارى مىژگانىنى جارۇبى ھەرەم چەكتى .
كى ۋائىز كەئبەدە ھەردەم سەمەد زىكرىن بەيان ئەيلەپ ،
بەرەھمەن دەيرى تەختى ئۆزرە ئەسرارى سەنەم چەكتى .
باش ئالىپ كەئبەدىن شەيخى ھەرەم ، دەير ئىستەدى ئولدەم ،
كى ئول بۇت زولفى ئەنبەر بار ناگەھ پىچۇ خەم چەكتى .
ھەقىقەت ئەھلى تەئرىف ئەتمەيىن فەھم ئەيلەگەي بىردەك ،
مۇغەننى ئەرغەنۇن تارىنى نەچچە زىرۇبەم چەكتى .
كىشىكىم كويىدا كۆل ياستانىپ ، قان ئىچمەك ئىزدەر ، ۋەھ ،
فەرىدۇن بەل سۇلەيمان تەختى ئۆزرە جامى جەم چەكتى .
خۇشا ، ئول رىندكىم ئۇمر ئەساسى يوقلۇغىن بىلگەچ ،
تەرەب جامىن تەرەننۇم زەۋقى بىرلە دەم ـ بەدەم چەكتى .
جافە تىغىنى دەۋران تىغل ، ئەي ئەھباب ، بىلمەيكىم ،
نە تەنھا شىرى نەرگە ئۇردى فىل ئۆزىگە ھەم چەكتى .
دىيارى نەزم ئارا شەھلىغ نەۋائى گەرچە كۆپ سۇردى ،
گەدا ئەرشىمۇ ھەم سۆز مۇلكىدە يىللار قەدەم چەكتى .

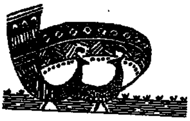

96

ياشۇرۇپ گۇلدەك يۈزىن گۇلنار شۇپۇكى ئىچرە ، ۋاي ،
گويىيا بولمىش قىزىل ئەبر ئىچرە پىنهان تولۇن ئاي .
شۇئلەدىن سالمىش يۈزىگە پەردە ئانداغكىم قۇياش ،
بولمادى مۇمكىن ، دېسەمكىم تىكلەنىپ بىردەم قاراي
نەچچە ئەرزى هال قىلسام باۋەر ئەتمەس ، ۋايكىم ،
داغى دىل زاهىر قىلۇرغە ئەمدى كۆسۈمنى ياراي .
ياد قىلسۇن بۇرقەئىن ئەسمەك نەسىمى سۇنبۇلى ،
دېسە گەر ئەهلى دىل هەر لەهزە ئۆزۈمدىن باراي .
جان سەمەندىن سورسا ئىشق ئەهلى نەچە ۋەسلىن تىلەپ ،
قۇيرۇغىن مەهكەم سوزۇپ مەن ئەلدىن ئىكەرەك قاتاي .
نېگە كۆكسۈم ئاچغامەن ، بەل چاك ئېتەر قان پەردەسىن ،
دېسە گەر سىدقى تىلەپ كۆكسۈڭنى ئاچغىل بىر ئاتاي .
ئىتلارىڭ نەقشىن سافالىن گەر نەسىبىم ئەيلەسەڭ ،
تەشنەلىكدىن قانىن ئانداغ نەقشى بىرلە سىپقاراي .
نەچچە تەسكىنىم تىلەرسەن ، ئال جەمالىڭدىن نىقاب ،
ئارەزىڭ مىهرىدىن ئانداغ زەررەلەردەك ئالدىراي .
ئەرشى ، جانان يادى بىرلە بىر قەدەھ نۇش ئەيلەگىل ،
گەر دېسەڭ ، ئۆزۈڭنى ئۆزلۈكدىن هەمىشە قۇتقاراي .

97

بارىپ سەنەمكەدەگە سەجدە ئاشىقانە قىلاي ،
كى مەنئ ئەيلەسە زاھىد ، مەن ئانى يانە قىلاي .
قاشىڭ قىلىچى دەمىگە فىدا قىلىپ بۇ كۆڭۈل ،
قەبۇل تۇتسەكى قان باشىن ئاشىيانە قىلاي .
كۆڭۈل ئۆيىن غەم شوخىغە ئەيلەبان مەئۋا ،
كۆزۈم قاراغىن ئانىڭ ئوقىغە نىشانە قىلاي .
خەيالى زۇلفى پەرىشانىدىن ئېتىپ تارى ،
كۆڭۈل دەمامەسىدە سەۋتى ئاشىقانە قىلاي .
كى ھۇسن شۇئلەسىدىنكىم يارۇت كۆزۈڭ ، ئەرشى ،
كى شامى ھەجرىنى تا سۇبھى سادىقانە قىلاي .

98

قايدا ئۆز يارىمغه ئوخشار ، بولسه گەر يۈزمىڭ پەرى ،
ئول ئېرۇر خۇرشىدى تابان ، ئۆزگەلەردۇر مۇشتەرى .
نەچچە ھۇسن ئەھلى كېلىپ ياندا شسا ئانداغ بەلگۈرۈر ،
بىر تىزىغ خەرمۇھرە ئىچرە گوييا بىر گەۋھەرى .
قىيمەتى ھۇسنۇڭنى مەندەك ئۆزگەلەر فەھم ئەيلەمەس ،
ئاڭلاماس گەۋھەر بەھاسىن گەر ئەمەسدۇر جەۋھەرى .
ئول يىگىت ئەزمىن كۆرۈپ ناگەھ يۈگۈردى كۆپ يىگىت ،
ئول يىگىتلەردىنمۇ ھەم ئارتۇق يۈگۈردۇم مەن قەرى .
دەۋرەئى خەت ئارەزى دەۋرىدە ئانداغكىم ئېرۇر ،
مىھر ئەترافىدا نىلى رەڭگى چەرخى چەنبەرى .
ھۇسن ئەتفالىغە لەۋھى ئارەزىدىندۇر سەبەق ؛
ئايغە تالقىن ئەيلەگەندەك شۇئلە مىھرى خاۋەرى .
ئادەمىيلىق پىشە ئەيلەپ ئىشق ئەفزۇن ئەيلەگىل ،
مۇمكىن ئېرمەس ئول پەرىگە گەرچە ئاشىق پەرۋەرى .
ئەۋۋەلا سيراب ئىتتىنىڭ ئىزلارىن ئۆپ ، ئەرشىكىم ،
ئۆپمەك ئىستەرسەن جەھاندىن نەچچە گۈلبەرگى تەرى .

99

جىنسى ئادەمدىنمۇ بۇ يا ھۇرى جەننەت يا پەرى ،
يا ئىبرۇر رۇھى مۇجەسسەم يا مەلائىك شەھپەرى .
بەرقدەك جەۋلان قىلىپ ئوتلار ساچىلدۇرغان چاغى ،
فەخرى رازى بولسە بۇ دەم يولغاي ئىبردى ئازەرى .
چەرخ ھەرگىز كۆرمەكەچ ئۇمر ئىچرە مۇنداغ چەرخكىم ،
چەرخ ئۈستۈن چەرخ ئۇرغاي ، ئاندىن ئارتۇق مەن قارى .
نازغىنىپ ھەريان نىھالى ئىشقىدەك قىلغاچ خىرام ،
مەست ئولۇپ تاۋۇسى جەننەت مەھۋ ئولۇر كەبكى دەرى .
تۇرفە جەۋلان بۇ چەمەندە قىلغاچ ئول گۇل پىرەھەن ،
يەر ئۆزە گۇل بەرگى تىترەر كۆكدە مىھرى خاۋەرى .
بۇلئەجەب قىلماسسەن ئانداغ جىلۋە قىلغاچ تەركى ھۇش ،
ئەي كۆڭۈل ، كەلگىلىكى ئەمدى مەن بىربىۋ سەن نارى .
جان نۇقۇدىنى نىسار ئەتمەي نېتەي ، گەر ئەيلەسە ،
شىيۋەلەر بۇ شوخ شەڭ مايىل بولۇبان ھەر سارى .
راست رەفتارىڭ رەۋان شەكلىن مۇسەۋۋەر ئەيلەمىش ،
جان ئارا پۈتكەن ئەلىفسەن ياكى جانان سەرۋەرى .
ئەرشى ، كەل ، ئەمدى خەرابات ئەھلىدىن دەريۇزە ئەت ،
جامى بىخۇدلۇقدىن ئانى سىپقارىپ پىرى ھەرى .

100

زىھى تۇرلۇك نەۋا قۇشلار تىلىدىن ھەمدىڭ ئاياتى ،
مۇلەۋۋەن باغ ئارا گۇل يافراغىدەك سۇنئۇڭ ئىسباتى .
جەھان مەھرولارىغە ئۆزلۈكىدىن بۇد ئەمەس مۇمكىن ،
كى بىل ھۇسنۇڭ زۇھۇرىغە ئىرۇرلار بارچە مىرئاتى .
بىرەۋ قەھرىڭ ھەراسىدىن مەگەر تەقۋاغە ئەيلەر جەھد ،
كى مەن لۇتفۇڭغە ئەيلەپ تەكيە بولمىشمەن خەراباتى .
خىرەد پىرىغە نې ھەد زاتىڭ ئەۋسافىدا دەم ئۇرغاي ،
ئاشار كۆك تاقىدىن ئول دەم مەگەر ھەيھاتۇ ھەيھاتى .
كىشى بىھەد سىفاتىڭ مەزھەرىنىڭ ھىكمەتىن بىلمەس ،
بولۇپ بەئزى خەرابات ئەھلىدىن بەئزى مۇناجاتى .
مەزاھىردە ئاتىم ، لېكىن نېگە بىر نازىش ئەتمەسمىز ،
قۇياش نۇرىدىن ئولسە زەررەلەرنىڭ كۆپ مۇباھاتى .
سىفاتى ۋەسفىدە ھەركىمكى ھەد ئىستەر ئىمىش ھەددىن ،
تۈگەنمەس مىڭدە بىر مىڭ يىل ئولسە ئۇمرۇ ئەۋقاتى .
ئاتانماق قەسد ئېتەرسەن دەھر ئارا گۇمنامىلىق ئىستە ،
كىشى يوق ئەيلەسە ئاتىن قالۇر باقى ئانىڭ ئاتى .
نە ھەد ، ئەرشى ، ساڭا ۋەسفىن دېمەكدە چەك قارا تىلنى ،
بەيانۇ ۋەسفىدىن چۈنكىم مۇقەددەسدۇر ئانىڭ زاتى .

101

تۇرفه سۇنئى ئىلاھىدۇر كۆك چاي ،
تەبئىنىڭ جىلۋەگاھىدۇر كۆك چاي .
چىقتى چىن شەھرىدىن چىنى بىرلە ،
چىن ئېلىنىڭ گۇۋاھىدۇر كۆك چاي .
ھېچ رويى زەمىندە يوق بۇ گىياھ ،
دارۇلار پادىشاھىدۇر كۆك چاي .
كۆزنى ئۇيقۇ ئېلى خەراب ئەتسە ،
دەستىگىرى فەناھىدۇر كۆك چاي .
تولا يەپ ئاشى كۆپ ئاغىر كەلسە ،
ئىچسەلەر ئەزم خاھىدۇر كۆك چاي .
قەدرىنى نامۇناسىب ئەل بىلمەس ،
ئەھلى مەشرەب غىزاسىدۇر كۆك چاي .
ئەر شىنىڭ تەبئىغە مۇناسىبدۇر .
بۇيى خۇش ، رەڭگى خۇشدۇرۇر كۆك چاي .

مۇسەننەزاد

بىر تۇرفە نىگارىكى ئىرۇر ھۇرۇ پەرىزاد ،
كۆزلەر ئاڭا شەھلا ،
تائەت چاغى مىھراب كەبى قاشلارى ھەر بار ،
قەۋسەين ئەۋ ئەدنا .
نەۋ بادەئى فىردەۋس ۋە يا سەرۋى خىرامان ،
ياخىنفچەئى تۇبى ،
يا بىر ئەلىفى جانغە بۇ رەڭ بولدى پەدىيدار ،
يا قامەتى زىبىبا .
ھەرچەند ھۇنەر پىشە ئىرۇر ناۋەكى ئىشقى ،
پەيكانىنى ئانىڭ ،
كۆز مەردۇمى كۆكۆل ئۆيىدە قان ئىلە ئەسرار ،
قىلسە ئانى مەئۋا .
يەر يۈزىنى قانلىغ ياش ئىلە ئالۇ قىزىللىق ،
گۇلزارلار ئەتتىم ،
ئۆيناتسە سەمەندىن دەپ ئۇشول شۇخى سىتەمكار ،
قىلغايمۇ تەماشا .
ھەرچەندىكى ناز ئەۋجىدە خۇرشىدۋەشمدۇر ،
يەتسەم ئەجەب ئىرمەس ،
يۇسۇفنى تەلەب زورى بىلە كۆردى نەمۇدار ،
ئانداغكى زىلەيخا .
ئۇمر ئىچرە خەرابات ئارا مەستانە يۈرۈپمەن ،

تەركى ۋەردە تەبلەپ ،
يۈز كاش ھەر بىر بولسام ئىدى يادىڭە سەرشار ،
پۈر ئەيلەسە سەھبا .
بىر كافىرى بەدمەست ئىدىمۇ ، ئەرشى ، نە دەرسەن ،
بولغاي ساڭا ئافەت ،
يا مۇغبەچەئى شوخ شەكەرخەندە جەفاكار ،
يوقكىم بۇتى تەرسا .

مۇخەممەسلەر

1

ئەي پەرى بىتابلىقدىن بەرقدەك پەررانمۇسەن ؟
ئوت ساچىپ ھەريان يۈزۈڭدىن ئافەتى دەۋرانمۇ سەن ؟
يا لەبى مەيگۇن بىلە دەرد ئەھلىغە دەرمانمۇسەن ؟
جىسىم ئەمەس سەن ، جانمۇسەن يا جان ئارا جانانمۇسەن ؟
شۇئلەسەن ياشەمئىسەن ، ھەي ـ ھەي ، نە خۇش جەۋلانمۇسەن ؟

چالغىنىپ مىھر سەبۇھىدەك ئەجەپ مەستانەسەن ،
تەلبەسەن ، بىباكسەنمۇ ياكى ئوتدەك يانەسەن ،
مەستسەن ، مەستانەسەن ھەم مەيسەنۇ مەيخانەسەن ،
خۇمرسەن ، مەخمۇرسەن ، خۇمر ئەھلىغە خۇمخانەسەن ،
چەشمەئى خۇرشىدسەنمۇ يا گۇلى خەندانمۇسەن ؟

ئارەزىڭ ئوتدەك يانىپ ئولدەمكى بولغاچ جىلۋەگەر ،
نەيلەسۇن ئىشق ئەھلى كۆرمەي كۆرگەچ ئوق خۇنىن جىگەر ،
كۆزلەرىڭ كافۇر ، قەدىڭ ئەرئەر ، لەبىڭ گۇلبەرگى تەر ،
ئەلھەزەر ، مۇنداغ بەلايى ناگەھاندىن ئەلھەزەر ،
بەرق جىلۋە ، شۇخ پەيكەر ، ئاتەشى سوزانمۇسەن ؟

قامەتىڭ سەرۋۇ ، ساچىڭ سۇنبۇل ، خەتىڭ رەشكى سىمەن ،
ھۇرسەن يا نۇرسەن ، يا رۇھ ، ئەي گۇل پىرەھەن ،
زىيبۇ زىينەت ، خەتتى خالىڭدىن تاپىپ سەھنى چەمەن ،

كاكۇلۇڭ جان ئۇقدەسىدۇر ھەم ئىپسى مۇشكى خوتەن ،
مىھرى رەخشان يا تەجەللى يا مەھى تابانمۇسەن ؟

ناز ـ نازان كەلمەگەي ئالەمگە سەندەك نازەنىن ،
گۈلشەنى فىردەۋس ھۇسنۇڭ خىرمەنىدىن خۇشە چىن ،
مىھر ئايىن ، ھۆر تەلئەت ، سەرۋ قامەت ، مەھجەبىن ،
ئەرزىمەس بىر كاكۇلۇڭ چىننىغە يۈز ئەقسايى چىن ،
غۇنچەئى سىرابىسەنمۇ يا گۈلى خەندانمۇسەن ؟

سەرۋ ئۆزە گۈلدەك يۈزۈڭ قەد ئۆزرە تۇشمىش بۇلئەجەب ،
ئىزدەگەن تاپماس سىنىڭدەكنى ئەجەمدىن تا ئەرەب ،
چىن ـ ماچىن ، تۈرك ، تاجىكۇ خۇراسان تا ھەلەب ،
بارچە ئالەم ئىچرە ئىشقىڭ سالدى يۈز شورۇ تەئەب ،
ئىشقسەن ، مەئشۇقسەن ياھۆر يا رىزۋانمۇسەن ؟

گۈل يۈزۈڭ شەۋقىدە كۆز يۇماي ئىرۇر بىدار گۈل ،
قۇللۇغۇڭغە داغىنى شاھىد قىلىپ ئىقرار گۈل ،
نەر گىسىڭ نەززارەسىدىن بولدى ئاتەشبار گۈل ،
لىبڭ سەندەك يوقتۇرۇر گۈللاردا بىر خۇنخار گۈل ،
سەرۋسەن ، شەمشادسەن ، تۇبلمۇسەن ، رەيھانمۇسەن ؟

يىڭى ئاي رەشكىن تۇتۇپدۇر ھەلقە ئۇرغان غەبغەبىڭ ،
تۇكتەئى ۋەھدەتدۇر ، ئايا ، يۈز ئۆزە خالۇ خەتىڭ ،
يۈزدە بۇ تەم ـ تەم ئەرەق كۆر ، ئەي ، فەلەك تۆك كەۋكەبىڭ ،
لالەئى ھەمرامۇسەن يا ئەختەرى رەخشانمۇسەن ؟

ئەي جەمالىڭ لايەزالۇ بىمىسالۇ بىبەدەل ،

سۇرەتىڭ تەسۋىر ئېتىپتۇر تۇرفە نەققاشى ئەزەل ،
قايدا يول تاپغاي بۇ زىبا شەكلىگە نۇقس خەلەل ،
سايرادىڭ ، ئەرشى ، ئانىڭ ۋەسفىدە ئايتىپ كۆپ مەسەل ،
تۇتىئى شەككەر فەشان يا بۇلبۇلى نالانىمۇسەن ؟

2

كۆندۈزۈمدۇر كېچە ئۇل خۇرشىدى تابانىدىن جۇدا ،
مەشئەلى ئەيشىم ئۆچۈك ئۇل ماھى تابانىدىن جۇدا ،
تەۋقى غەم بوينۇمدا ئۇل سەرۋى خىرامانىدىن جۇدا .
گويىيا بولمىش بۇ دەم بۇلبۇل گۈلىستانىدىن جۇدا .
يا مەگەر تۇتى بولۇپدۇر شەككەرىستانىدىن جۇدا .

ھەجر ئوتى تەندىن ئۆتۈپ نەچچە سۆڭەكنى ئۆرتەگەي ،
كۆل قىلىپ كۆڭلۈم بىناسىن تا يۈرەكنى ئۆرتەگەي ،
ئەندەك ئاھىم ، قورقەمەن ، توققۇز فەلەكنى ئۆرتەگەي ،
گەر قويى يۈزلەنسە بىللە تا سەمەكنى ئۆرتەگەي ،
بولسا ناگەھ بىر ئوچۇق بۇ دۇدى ئەفغانىدىن جۇدا .

ئەشك ئەمەس ئاقتى كۆزۈم ھەجرىدە قانلىغ ژالە كۆپ ،
بەلكى باغرىم چىقتى فۇرقەتدىن تۆكۈپ پەركالە كۆپ ،
داغدىن ھىجران ئاچىلدۇرمىش تەنىمدە لالە كۆپ ،
نې ئەجەب ھەددىن فۇزۇن قىلسام بۇ كۈندە نالە كۆپ ،
بولغۇچە ئاندىن جۇدا ، بولغاي ئىدىم جاندىن جۇدا .

كۆيدۈرۈپ كۆل قىلدى ھىجران ئوتىدىن جانان مېنى ،
ھەم ساۋۇردى كۆلدىن ئارتۇق سەرسەرى ھىجران مېنى ،
قىلدى گۇلدىن ئايرۇ تۈشكەن بۇلبۇلى نالان مېنى ،
كۆركى ، بۇ شەكلى بۇزۇلغان گەردىشى دەۋران مېنى ،
قىلغۇدەك ئېرمەس داغى ئۆلگۈنچە ھىرماندىن جۇدا .

كۆڭلۈمە ئەي نىشى فۇرقەت دەم ـ دەبەم سانچىلماغىل ،
ئەي فىراق ئەندۇھى تىيغى بىرلە باغرىم تىلماغىل ،
جانسارى ئەي تىيرى ھىجران تۈنۈ كۈن ئاتىلماغىل ،
كىم ساڭا دېدىكى ، بۇ دەمنى تىيانىنى تىلماغىل ،
قىلغاي ئېردىڭ بارچەدىن ، قىلغۇنچە جاناندىن جۇدا .

سوزى ئىشق ئىچرە كۆڭۈلنى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلدىكىم ،
جانغە ئانداغ ھەجر ئوتىنىڭ شۇئلەسى ياقىلدىكىم ،
باشمە باشدا مەگەر ھىزمان خەتى يازىلدىكىم ،
گوييا پەرۋانە كۆيدى ھەجر داغىن بىلدىكىم ،
ئۆلمەك ئىستەپ بولغۇچە شەمئى شەبستاندىن جۇدا .

قۇمرۋەش ئولماسمۇ ئاشق سەرۋ گۇل رۇخسارسىز ،
تۇتىدەك ئۇچماسمۇ ئارامى شەكەر گۇفتارسىز ،
ۋاي ، ئول بىدىلغەكىم ، ئېرمىش نىرىك دىلدارسىز ،
ئەرشى ئاغنار ئۆلمەلىك قۇشدەك نېچۈككىم يارسىز ،
بولماسۇن پەرۋانە ، يا رەب ، شەمئى رەخشاندىن جۇدا .

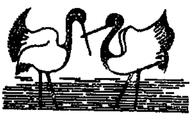

3

ئېرۇر دەردىم نىھايەتسىزكى ، مەن جانىمدىن ئايرىلغاچ ،
نە تەنھا جانىم ئېردى بەلكى ئىمانىمدىن ئايرىلغاچ ،
مەلاھەت شەھرىدە شىرىن كەبى جانىمدىن ئايرىلغاچ ،
ئازىپ ھۇشۇ خىرەددىن نەچچە سامانىمدىن ئايرىلغاچ ،
بارىن سەھۋ ئەيلەدىم بىللاھكى جانانىمدىن ئايرىلغاچ .

نېدۇر ئەھۋالىڭ ، ئەي جانا ، بۇ كۈنلەردە جۇدالىقدىن ،
كى فۇرقەت خارىدىن ھەركۈندە كۆڭلۈڭ كۆپ يارالىقدىن ،
ماڭا نې سەبرۇ تاقەت قالدى بۇ دەم بىنەۋالىقدىن ،
كۆزۈڭ ھەجرى قارارتتى رۇزگارىم كۆز قارالىقدىن ،
قالىپ زۇلمەتدە سەندەك ماھى تابانىمدىن ئايرىلغاچ .

ساچىڭ فىكرىدە كۆڭلۈم ھەردەمى يۈز پىچتاب ئەيلەر ،
داغى ئۇسرۈك كۆزۈڭ داغى ۋۇجۇدۇمنى خەراب ئەيلەر ،
دۇداغىڭ شەۋقى ھەردەم خەستە جانىمنى كەباب ئەيلەر ،
يۈزۈڭ ئۆزرە ئەرەقلەر يادى كۆزۈمنى پۇرئاب ئەيلەر ،
دەۋا تاپماي قالىپ دەرد ئىچرە ، دەرمانىمدىن ئايرىلغاچ .

ئۇزارىم گۇلشەنى يادىدادۇر كۆڭلۈم بەسى نالان ،
ئىكى نەرگىسلەرىڭ شەۋقىدە كۆڭلۈم كۆزگۈسى ھەيران ،
ساچىڭ سەۋداسىدىن بۇ خاتىرىم تارقاپ كېتىپ ھەريان ،
لەبىڭ ئارمانىدا مەندە نېچۈككىم قالمادى دەرمان ،

کی سەندەك شوخ تەبئ، شوخ جەۋلانىمدىن ئايرىلغاچ.

تۈنۈ كۈن بەلكى ھەردەم ئۈلفەتىڭنى ياد ئەيلەرمەن،
گەھى ئۈيقۇدا كۆرگەچ سەسكەنىپ فەرياد ئەيلەرمەن،
ۋىسالىڭ تاپماغاچ يادىڭدا ھەردەم شاد ئەيلەرمەن،
فىراقىڭ زورىدىن گاھى بارىم بەرباد ئەيلەرمەن،
کی سەندەك بىر سۇخەن فەھم سۇخەندانىمدىن ئايرىلغاچ.

سەبا بۇ ئەرزى ئەرشىنىكىم ئول يارىمغە يەتكۈرگىل،
کی يالغۇزلۇق بەلاسى ئۆرتەگەن زارىمغە يەتكۈرگىل،
فىراقىم ئىچرە ئول مەجنۇنى بىمارىمغە يەتكۈرگىل،
کی ئاندىن سەۋتى دىلكەش بۇ مېنىڭ تارىمغە يەتكۈرگىل،
نەۋا تۈرلۈك چېكەي شەمئى شەبىستانىمدىن ئايرىلغاچ.

4

ئۇزارىڭ جىلۋەسى زۇلفۇڭ ئارا شەمئى شەبىستاندۇر ،
سەۋادى سۇنبۇلۇڭ يادىدا گويا ئەنبەرىستاندۇر ،
ئەلىفدەك قامەتىڭ شەكلى نىھالى باغۇ بوستاندۇر ،
كۆزۈڭ بىر كافىرى ناز ئۇيقۇسىدە ئاندا ياتغاندۇر ،
گۇلىستان ئىچرە ئاغزىڭ چەشمەئىكىم ئابىھەيۋاندۇر .

نەجەللىدۇرمۇ [بۇ] يا بۇرجى ۋەھدەتدىن ئۇزۇپ سەربەر ،
لەتافەتدىن مەھۇ خۇرشىدنى ئەيلەپ مەگەر دەربەر ،
مەلائىك پىرىدىن يا ھەم نۇزۇل ئەتتى بۇ رەڭ شەھپەر ،
سەئادەت بۇرجىدىن يا ھە تۇلۇئ ئەيلەپمىدۇر ئەختەر ،
تۇمەنىمىڭ كۆز بىلە چەرخى فەلەك ھۇسنۇڭگە ھەيراندۇر .

قارا كۈن باشىمە تۈشتى جۇدا بولغاچ قۇياشىمدىن ،
خەراب ئۇلغۇسىدۇر ئەمدى جەھان توفانى ياشىمدىن ،
كۆيۈپمەن ھەجرىدە فۇرقەت ئوتى كەتكىلى قاشىمدىن ،
غەرەز جانىم ئەمەس ، جانانىم ئېرمىش ① جان تالاشىمدىن ،
ۋە گەر نە جاننى جانان بولماسا بەرمەكلىك ئاساندۇر .

قارا بەخمەل ئەمەس غەم شامىدىن كەيدى كۇلەھ باشىم ،
كى فۇرقەت تۈنلەرى جانا فىراقىڭ ئىچرە يولداشىم ،
غەمىڭ چەكمەكدە فۇرقەت تۈنلەرىدۇر بوم مۇڭداشىم ،

---

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ئېرمەس » دەپ يېزىلىپ قالغان ، مەنە ئېتىبارى بىلەن « ئېرمىش » ئېلىندى .

بولۇپ دەريايى سېل ئاقسە كۆزۈمدىن يۈز سارى ياشىم ،
ئەجەب ئىرمەس كۆڭۈل كۆپ زەخمدىن قان بىرلە تولغاندۇر .

سەبا غەمكىن كۆڭۈل ھالىدىن ئەر سورسە مەھى فەتتان ،
دىگىل ۋەسلىڭ خەيالى شەمئى باشىدىن ئىرۇر گەردان ،
جۇنۇن تاغىدا خاراكەن كەبى ھەردەم قىلۇر ئەفغان ،
بۇلۇتدەك كۆزلەرىم ئاقۇ قاراسى ئالىشىپ گىريان ،
ساچىلغان كاكۇلۇڭ يەڭلىغ بەسى ھالىم پەرىشاندۇر .

ئىشتىمەس ، ئاھكىم ، ھەرچەند ئايتسام نالە زارىمنى ،
ۋىسالىڭ تاپمايىنمۇ بەس قىلاي تاكى خەيالىڭنى ،
نە چاغ مەخفىي قىلۇرسەن ئەي مەھى تابان ۋىسالىڭنى ،
كۆيەي پەۋانەدەك ، كۆرسەت ماڭا شەمئى جەمالىڭنى ،
جەمالىڭدىن جۇدا كۈندۇر ماڭا شەمئى شەبىستاندۇر .

سەۋادى ئىشقدىن ئانداغ قارا كۈنلەرگە سالدى نار ،
يۈرۈرلەر سايەدەك يانىمداۋۇ باشىمدا ماتەمۋار ،
قۇتۇلغايمەن مەگەر كويىدا سالغاچ بوينۇمە زۇننار ،
جەفالاركىم مېنىڭ جانىمغە قىلدى ، قىلمىغان كۇففار ،
ئەجايىپ كۆڭلى قاتتىغ تاش ① باغىرلىغ نامۇسۇلماندۇر .

نېگەدىن جانىمە يۈز فىتنە سالدى ئول كۆزى قارە ،
سىرىشتىم گەر بۇ نەۋئ ئولسە نېچۈك قىلغۇم ئاڭا چارە ،
تىگەر چاغىدا جان نەقدىن ئاڭا بولمىش ھەدەف پارە ،
كى مىژگان ئوقىنى قاش ياسىدىن ئول ماھ رۇخسارە ،
ئەلى ئىرمەس ئوقىدۇر « جان » ئىچىندە ، جانغە ئاتقاندۇر .

---

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ناس » دەپ يېزىلىپ قالغان .

قۇياش رۇخسارىدىن ئالەم يۈزىنى زەرنىگار ئەتتىڭ ،
لەبىڭ پەرتەۋ سالىپ خاراغە لەئلى ئابدار ئەتتىڭ ،
نىگە ئەرشىنى خارى فۇرقەت ئىلە دىلفىگار ئەتتىڭ ،
گەدايى خەستە دىلنى گۇل يۈزۈڭگە خارۇ زار ئەتتىڭ ،
جۇدا قىلماق ئانى گۇل خارسىز بولماق نە ئىمكاندۇر .

5

كۆزلەرى ساھىر سەنەمنىڭ زىكرىۋۇ ئەفزاسى بار،
قەددىدىن سەرۋ، لەبىدىن لەئلى شەككەر خاسى بار.
ئەگىندە كۆگلەك ھەرىرى جامە تەنلىلاسى بار،
نىمچە نارەنجى سەنەمنىڭ ژوسمەندىن قاش ياسى بار،
قىرمىزى ساچباغ ئىچىدە كاكۇل ئەژدەرھاسى بار.

ئالغۇسىدۇر ناقد ئىمانىمنى بۇت قالماق ئۇچۇن،
غارەت ئەيلەپ بار مەتائى دىنىمە ئالماق ئۇچۇن،
لەشكەرى ئىسلام كۇفرى كىشۋەرىن چاپماق ئۇچۇن،
زۇلفى چىن چىن ئارەزىنى خال ئىلە ياپماق ئۇچۇن،
لەشكەرى شامۇ ھەبەشنىڭ رۇم ئىلە غەۋغاسى بار.

سۈرەئى «تاھا» ① نى زاتىدىن بىر ئىما ئاڭلادىم،
ئايەتى «ۋەللەيلى» ② شەرھىن زۇلفى يەلدا ئاڭلادىم،
«ۋەززۇھا» تەفسىرىنى ۋەجھىدە پەيدا ئاڭلادىم،
مەتلەئى ھۇسنىدە «ۋەششەمسى» ھۇۋەيدا ئاڭلادىم،
سۈرەئى «نۇن ۋەلقەلەم» ③ دەك سەبزەخەت تۇغراسى بار.

نەغمەئى قەقنۇس ئىلە تەڭ ئۇلسە ئاۋازى جەرەس،
سۇزى ئىسرافىل ئىلە ئاھىم ئىرۇر گەر ھەمنەفەس،

① «قۇرئان كەرىم» 20 ـ سۈرە.
② «قۇرئان كەرىم» 92 ـ سۈرە، 1 ـ ئايەت.
③ «قۇرئان كەرىم» 68 ـ سۈرە.

تۇتىئى تەبئىمگە بولسە ئاشيان زەررىن قەفەس ،
نالەئى بۇلبۇلغە ھەمدەم بولسە كۆڭلۈم ئەيب ئەمەس ،
بار دىماغى گۇلشەنى ماچىندە بىپەرۋاسى بار .

تىرناغىڭنىڭ تابى ھۇسنىدىن خىجىلدۇر بارچە ھۇر ،
خۇش چۇ خۇرشىدى جەبىنى ئۆزرە تۇشكەن تۇنجى تۇر ،
لەئلىگۇن نەئلىن ئىچرە نۇقرەئى خامىنى سۇر ،
زەئفىران مەندىن قىزىل بەخمەل تۇمارغە ئۆزرە كۆر ،
زەر نىگارى قۇببەئى شاھىندە ئىستىغناسى بار .

بەزمى ئەيش ئىچرە ۋىسالىڭسىز ماڭا ، ئەي دىلرەبا ،
جەننەتۇلمەئۋا ئالۇر ھەمرەڭگى دەشتى كەربەلا ،
بۇ ھەمە گىردابى غەملەردىن خەلاس ئەت ، ئەي خۇدا ،
زەۋرەقى كۆڭۈل نەزەردە جىلۋەگەر قىل ، يا خۇدا ،
مەجمەئۇل بەھرەين يەڭلىغ كۆزلەرىم دەرياسى بار .

ئەرشى بۇ ئەفلاك زۇلمىدىن دەمى بىغەم ئەمەس ،
يا ھىجرانى ، نىھالى قامەتى بىخەم ئەمەس ،
ئەرزى ھالىمنى نە دەي چۇنكىم ماڭا مۇبھەم ئەمەس ،
مەئلۇم ئولدۇركىم نەۋائىينىڭ جۇنۇنى كەم ئەمەس ،
باش ئاياغى كاكۇل ئەژدەرھاسىدەك سەۋداسى بار .

6

مەنى ، ئەي دوستلار ، ھەر يەردە بولسام ياد ئەيلەگىلەر ،
تىلەپ ھەقدىن مېنىڭ سىھھەتلىكىم فەرياد ئەيلەگىلەر ،
كۆڭۈلدىن كىينەۋۇ بۇغزۇ ھەسەد بەرباد ئەيلەگىلەر ،
دۇئايى خەير ئىلە بۇ خەستە رۇھۇم شاد ئەيلەگىلەر ،
ماڭا لۇتنى ئەيلەبان غەم قەيدىدىن ئازاد ئەيلەگىلەر .

غەرىبۇ بىكەسۇ بىچارەلىكىنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
يېتىملىك ، ئاجىزۇ يالغۇزلۇقۇمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
غەرىبلىق دەشتىدە يەتكەن ئەلەمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
مەنى ئەۋۋارە قىلغان ئول سەنەمنىڭ ھالىنى دەيمۇ ،
مېنىڭ بۇ دەردىمە ، تەگرى ئۈچۈن ، بىر چارە ئەيلەگىلەر ،

ماڭا جەۋرۇ جافا ئەيلەرگە ئالەم ئەھلىدۇر مايىل ،
زەئىفۇ ناتەۋان ھەم بولسام ئۆز نۇقسانىمە قايىل ،
ۋىسالىدىن رەقىبى بەھرە ئالدى بەندەگە ھاسىل ،
مەنى ئەۋۋارە قىلغان دائىما ئول رەھمى يوق جاھىل ،
كۆڭۈلگە جۇز رىزا كەلسە ، باشىم يۈز يارە ئەيلەگىلەر .

بەلا دەستىدە مەندەك يوقتۇر رەسۋايى جەھان بولغان ،
بۇ غۇربەت كىشۋەرىدە ساكىن ئول دەيرى فەنا بولغان ،
ئەجەلدىن ئىلگەرى دەۋزەخ ئوتىغە مۇبتەلا بولغان ،
ئۇلۇسنى ساقلا ، يا رەب ، دەردلەردىن كىم ، ماڭا بولغان ،
رىزا گەر بەرمەسەم بۇ زۇلمغە يۈز قارە ئەيلەگىلەر .

پەرىشان ئەيلەدى ھالىم مېنىڭ بۇ دەشت ـ سەھرالار ،
كۆڭۈل مۇلكىنى ئالدى ھەجر ئوتى بىدادى يەغمالار ،
.... ①

① بۇ مۇخەممەس قول يازمىدا مۇشۇ جايدىن باشلاپ كۆچۈرۈلمەي قالغان.

7

دەرىغ ، ئول جەددى بۇزۇرگۋار پىرى ئالىي شان كەتمىش ،
سالىپ زۇلمەت ئارا بار ئەلنى خۇرشىدى زەمان كەتمىش ،
قىلىپ بىزنى بەسى ئازۇردە ، بىلمانكىم ، قايان كەتمىش .
بەقاسىزدۇر جەھان مۇلكىنى شاھى خۇردەدان كەتمىش
ۋەلې گەر كەتسە ھەر كىمدەك نە بىنامۇ نىشان كەتمىش .

نېتەي ، نەيلەي ، مۇسۇلمانلار كېتىپدۇر ئول شەھى ئەئلا ،
نە سۇد ئەمدى ئەگەر قىلسام تۈمەن فەريادۇ ۋاۋەيلا ،
سىيادەت بەھرىدە ئانداغ قاچاندۇر گەۋھەرى ۋالا ،
دەرىغ ، ئول خۇلقى شىرىنۇ دەرىغ ، ئول رۇتبەئى ئەئلا ،
كى يەئنى ساھىبى مەسنەد چىراغى خاندان كەتمىش .

سۇتۇنى بامەدارى بارگاھىدىن ئىدى زاتىڭ ،
زىبائى مەشئەلى نۇرى نەبۇۋۋەت ئېردى كۆن ئاتىڭ ،
ھەمىشە نائەتۇ نەقۋايۇ تەسبىھ ئېردى ھالاتىڭ ،
مۇرۇۋۋەت ۋەقتى يەكسان ئېردى ئانداغ ئۆز بىلە ياتىڭ ،
شەرىئەت شەھرىدىن يەئنى بۇ دەم ئەمنۇ ئەمان كەتمىش .

جەھان بىھبۇدى كەتمەكلىككە بۇ ئىشنى خەبەر بىلدىم ،
چىراغى دەھر خۇبان تىنىرە بولماقغە ئەسەر بىلدىم ،
داغى مەھشەر كۈنى ياۋۇشماقىنى مۇختەسەر بىلدىم ،
بۇ كۈننى بىزگە بەل مەھشەر كۈنىدىن ھەم تەبەر بىلدىم ،
جەھاننى تىيرە ئەيلەپ چۈنكىم ئول مىھرى جەھان كەتمىش .

قايان كەتتى ، دەرىغا ، زۇبدەئى ئەسلى بەنى ئادەم ،
كېتىپ ئانداغكى تەئخىر ئەتمەدى بىر دەم مەسىھادەم ،
ئەلىف ئېرمەس ، تاك ئېرمەس بولسە ئەمدى دال يەگلىغ خەم ،
بەس ئېرمەس ئېردى مۇنداغ كۆزلەرىم سەيلابىدىن پۇر نەم ،
قويۇپ غەم ئىچرە بىزنى بۇلئەجەب ئول شادمان كەتمىش .

شەكەر يەگلىغ كەلامىڭ ياد قىلسام ئۆرتەنۇر جانىم ،
نە تەنها ئۆرتەنۇر جان . خانىمانىم ، بەلكى ئىمانىم ،
نېتاڭ گەر ئەيلەسەم كۆڭلۇم قۇشى چاكى گەرىبانىم ،
فەلەكنى قىلغۇسى پەژمۇردە ئەزبەس سوزى ئەفغانىم ،
مەدارى مەزھەبۇ ئايىنى شەمئى شەب رەۋان كەتمىش .

تىلىم ۋەسفىن بەيان ئەتمەكدە ئانداغ گۇڭگۇ لال ئولغاي ،
ھۇما تەئرىفىن ئەتمەك سەئۋەگە چۇنكىم مەھال ئولغاي ،
قاچان ئەۋسافىغە شايىستە مۇنداغ قىلۇ قال ئولغاي ،
ئەمەس مۇمكىن بار ئەل بىرىگە ھەمدىگگە مەھال ئولغاي ،
مەھالى ئالەمى مىھرى سىيادەت ناگەھان كەتمىش .

نېچۇكدۇر ھالىڭىز فۇرقەت ئىچىدە ، ئەي بۇرادەرلەر ،
مۇسىبەت شامى كۆپ ئەۋۋارە بولغان بارچە ئەختەرلەر ،
بەلىيەت خارىدىن مەجرۇھ بولغان بارچە ئەسغەرلەر ،
فىراق ئەندۇھى تىيغىدىن بەسى ئازۇردە پەيكەرلەر ،
ئېرۇرمۇ سەۋتىڭىز دەپ بۇ مەھەل ئارامى جان كەتمىش .

بەياجانى فىراق ئىچرە بەسى ئەۋۋارەلەر سىزمۇ ؟
قايۇ ئەۋۋارەلەر ، دەرد ئىچرە باغرى پارەلەر سىزمۇ ؟

يەتىم قالغان ئەلەم دەشتىدە ئاھۇ بەررەلەر سىزمۇ ؟
خەزان بەرگىدىن ئارتۇغراق سەرىغ رۇخسارەلەر سىزمۇ ؟
دەبانىكىم ، ئالغاسىدۇر كۆڭلىمىزنى دىلىستان كەتمىش .

ئالىپسەن باشىمىزدىن تاجىمىزنى ئەي ئەجەل تۇيساڭ ،
نە بولدى ئەي قەزا ئەمدى ئەجەلنىڭ كۆزلەرىن ئويساڭ ،
ئويۇپ كۆزىنى جانىمغە تۇمەنمىڭ مىننەتىن قويساڭ ،
جەھان ياخشىسىنى چۈنكىم كۆرەلمەيدۇر كۆرۇپ تۇرساڭ ،
ۋىلايەت شەھرى ئۆززە سەرۋەرى ساھىبقىران كەتمىش .

كەل ئەي مىھرى جەھان بۇ دەم ماڭا لۇتفۇڭ قەرىب ئەتكىل ،
قەبۇلى دەرگەھى قۇدسىڭنى مەدھىمگە قەرىب ئەتكىل ،
مەنى مۇخلىسلارىڭ دەردىگە يادىڭنى تەبىب ئەتكىل ،
كويۇڭدا ئەرشىنى سايىرارغە ھەردەم ئەندەلىب ئەتكىل ،
دەبان مىھرىن قويۇپ مەھزۇن كۆڭۈلدە ، ناگەھان كەتمىش .

مۇسەممەنلەر

I

ئول كۈنكىم، بۇ توققۇز تارەمى پەيدا قىلدىلار،
ئايۇ كۈنۇ تۇرفە ئەنجۇملار ھۇۋەيدا قىلدىلار،
ھەربىرى رەخشەندە شەمئى بەرقى سىيما قىلدىلار،
بەر قەدەم ئۇلغالى [كىم] لەۋھى مۇجەللا قىلدىلار،
نەردىبان بولماق ئۇچۇن كۇرسىنى پەيدا قىلدىلار،
سەير گاھى بولسۇ دەپ ئەشى مۇئەللا قىلدىلار،
لامەكان خىلۋەتگەھىنى ئاڭا مەئۋا قىلدىلار،
نى ئۇچۇنكىم ئېردى ئول مەتلۇبۇ مەھبۇبى ئىلاھ.

لامەكان ئەۋجىگە ئول تۈن قىلدى بۇراقى شىتاب،
خىيمەلەر كۆكدىن چىكىپ بەردىلەر زىيب بىھېساب،
ئاندىن ئولدى تەشتى زەررىن ئافتابە ئافتاب،
زۇھرە تۇرلۇك سەۋت ئىلە چالمىش ئىدى چەڭۇ رەباب،
قىيىر گۇن ئول كېچەگە سەپتىلە داغى مۇشكىناب،
ھەر سەھاب ئول خىيمە ئەترافىدا بىر سىيمىن تەناب،
بارچە ئەرۋاھى نەبى يەپ ھەسرەتىن ھەم بىھېساب.
ئېردى ئول كەۋنەين ئۆزە چۇنكىم نەبى ھەم پادىشاھ.

قۇدرەتىن نەققاشى ھېكمەت نەقش پەرۋەر ئەيلەدى،
گۇل مەشامىن ئەيلەدى، سۇنبۇل مۇئەتتەر ئەيلەدى،
پەرتەۋى گۇل بىرلە گۇلشەننى مۇنەۋۋەر ئەيلەدى،

زىبب ئۇچۇن سەۋسەن ئەرۇسىن ھۇللە ئەخزەر ئەيلەدى ،
ھەر چەمەنگە نەچە تۇرلۇك غۇنچەنى تەر ئەيلەدى ،
ھۇللە چىنى تۇگمەسىگە غۇنچەنى تەر ئەيلەدى ،
سەبزەدىن گۇل ئاستىغە سەبزىيە نەستەر ئەيلەدى ،
چەكمەدى قامەت سىنىگدەك بىر نىھالى تەبئى خاھ .

ئەي ، ۋۇجۇدۇڭ شەئنى كەلدى رەھمەتەن لىلئالەمىن ،
ئاندىن ئولدى بەھرۇبەر ھۇكمۇڭ بىلەن زىرى نىگىن ،
ئولدى بىر نۇرۇڭ رىكابىن نەرگىسى رۇھۇلئەمىن ،
رەھمەتىڭ پىشانەسىدە دائىما يوق ئېردى ھىن ،
مۇرغۇارى رەھمەتىگدىن بار خەلايىق خۇشە چىن ،
بار مەلائىك سۇردى ئانداغ فەزلىڭ ئىشكىگە جەبىن ،
قىلدى ئەلقابىڭ ئەزەلدە ھەق « شەفىئۇل - مۇزنىبىن » ①،
كەلمەدى ئالەمگە بىر سەندەك سەئادەتمەند شاھ .

قىلمادى زات ئىقلىمدىن جىلۋەسىدەك ھىچ زات ،
تاپتى جۇدۇگدىن ۋۇجۇد ئانداغ جەمىئى كائىنات ،
سىغمادى گۇلدەك ئىچىگە شادلىغدىن مۇمكىنات ،
بارچە ئىسيان ئەھلىگە سەندىن دۇئا ، مەندىن نىجات ،
رىفئەتىڭ دەركىدە ئانداغ خەير كەلدى مۇدرەكات ،
چەشمە سارى رىفئەتىگدىن ئىچتى جان ئابىھەيات ،
شەۋكەتى شىەرئىڭ كۆرۈپ شەرمەندە بولدى سۇمنات ،
سەن ئېرۇرسەن ئىكى ئالەم ئەھلىگە پۇشتى پەناھ .

---

① « گۇناھكارلارنى شاپائەت قىلغۇچى »

ئەي سەۋادى نەرگىسلىك شەئنىدە « مازاغەلبەسەر » ①،
سۇرەئى « ۋەششەمسى » تابى ئارەزىدىندۇر خەبەر،
كەلدى ھۇسنۇڭ تەئرىفىدە « ۋەززۇھا » يۇ « ۋەلقەمەر » ②،
ئايەتى « ۋەللەيلى » مۇشكىن كاكۇلۇڭدىن بىر ئەسەر،
قابى قەۋسەين ئولدى مىئراجىغە شەرھى مۇختەسەر،
ئېردى سىررىڭ چاغى ئەرشى لەۋھى كۇرسى رەھگۇزەر،
ئانەشى نۇر ئېردى لەئلىڭ شۇئلەسىدىن بىر شەرەر،
شەققى سەدرىڭ بابىدا كەلدى « ئەلەم نەشرەھ » ③ گۇۋاھ.

ئېردى جۇدۇڭدىن ۋۇجۇدى ئەنبىيا ئېھسان تاپىپ،
قوپتى ئادەم بىرلە ھەۋۋا خىلئەتىڭدىن جان تاپىپ،
خىزرى لەئلىڭ نەشئەسىدىن ئۆلمەدى ھەيۋان تاپىپ،
غەيرەتىڭدىن نۇھ شۇرىش باشلادى توفان تاپىپ،
سوردى يۇسۇف دەرەسىدىن ئەفسەرى رەھمان تاپىپ،
ئەيسا جانبەخش ئولدى لۇتفۇڭ فەيزىدىن ئىرفان تاپىپ،
چەشمەئى لۇتفۇڭدا ئەييۇب ئاغنادى دەرمان تاپىپ،
تاپتى فەيزى دەرگەھىڭدىن ھەم سۇلەيمان ئىززۇ جاھ.

ئەي قەدىڭ زىيبا جەمالى گۇلشەنى ئەۋجى قەدەم،
بۇي تارتىپ بارلىقىڭدىن سۇنبۇلستانى ئەدەم،
ئافەرىنىش سۇبھ زاتىن ④ خاۋەرىدە ئۇردى دەم،
قويدى سەندىن يوق جەھان بارلىق سارى بىر ـ بىر قەدەم،

① « كىۆز (ئوڭ ـ سولغا) بۇرالمىدى » « قۇرئان كەرىم » 53 ـ سۇرە، 17 ـ ئايەت باش قىسمى.

② « ئاي »، «قۇرئان كەرىم » 91 ـ سۇرە، 2 ـ ئايەت 1 ـ سۆز.

③ « قۇرئان كەرىم » 94 ـ سۇرە، 1 ـ ئايەتنىڭ 1 ـ سۆزى.

④ ئەسلى نۇسخىدا « زاتىدىن » دەپ يېزىلىپ قالغان.

شەۋكەتىڭدىن شاھلىغ ئالەمگە تولدى، يېتتى غەم،
ھەلقەئى ئىشكىڭ تەمەنناسىدا گەردۇن بولدى خەم،
دەفتەرى لۇتفۇڭغە ئىسيان خامەسى سوقتى قەلەم،
قالماس ئاندىن ھەشردە جۇرم ئەھلىدىن بىر دادخاھ.

ئەي، بۇراقىڭ ئېردى فىكرەت شاھىنىدىن تىز پەر،
لامەكان ئەۋجىگە ئۇلدەم ئەيلەدىڭ مەمنۇن سەفەر،
گەرد پەيما ھەم بۇلالماي سۇرئەتىڭ چاغى قەمەر،
مىزبان مىھمانلىغىڭگە بەردى چەندان زىيبى پەر،
ھۇسن قۇرسىن ۋەسل خانى ئىچرە قويدى ماھەزەر،
مىھرۇ مەھ ئۇلدەم قىران قىلدى ۋەيا شىرى شەكەر،
شامى ئىسيان ھۇرمەتىڭدىن زورىدىن بولدى سەھەر،
بىر شەرەر لۇتفۇڭدىن ئۆرتەر بولسە مىڭ خىرمەن گۇناھ.

« قەۋلۇ لەۋلاك » ① ئېردى زىيبا قامەتىڭدىن بىر نىشان،
« ئەھسەنى تەقۋىم » ② شەرھى خىلئەتىڭدىندۇر بەيان،
تۇتىئى باغى « ئەنە ئەفسەھ » ③ دېدى لۇتفۇڭ ئەيان،
« لەيلەتىلمىئراج » ④ بۇيى كاكولۇڭدىن تاپتى جان،
« لى مەئەللاھ » ⑤ مەنزىل ئېردىڭ داغى ئەۋئەدنا مەكان،
نۇكھەتى ۋەللەيلى زۇلفۇڭدىن ئىدى ئەنبەر فىشان،

---

① « ئەگەر سەن بولمىغان بولساڭ ئاسمان ـ زېمىننى ياراتمىغان بولار ئىدىم، ئىلاھلىقىمنىمۇ ئاشكارىلىمىغان بولارئىدىم » دېگەن ئايەتنىڭ قىسقارتىلمىسى.

② « بىز ئىنسانىنى ھەقىقەتەن گۈزەل شەكىلدە ياراتتۇق » ، « قۇرئان كەرىم » 95 ـ سۈرە، 4 ـ ئايەتنىڭ قىسقارتىلمىسى.

③ « مەن ھەممىدىن پاساھەتلىكدۇرمەن » (ھەدىس).

④ « مىئراج كېچىسى »

⑤ « مەن ئاللاھ بىلەن بىللە »

لەفزى لائۇھسى فىراقىڭ زورىدىن ئېردى فىغان ،
ئەي شەفىئۇلمۇزنەبىن ئىسمىڭ بار ئەلگە نىكخاھ .

ئەي مۇبارەك خەيلىغە بۇبەكر ئىدى تاجى سەر ئول ،
بارچە ئىقلىمى شەرىئەت ئۇستىدە ئىسكەندەر ئول ،
رۇمى ئىشقى شامى دەردى سوز ئۆزرە قەيسەر ئول ،
بارچە ئەسھابۇ سۇلۇكۇ سەيرلەرگە رەھبەر ئول ،
ناقىلان دەفتەرى ئەسرار ئۆزرە سىررى دەفتەر ئول ،
ماھى مەسجىدە مەشئەلى مىھراب ، مىھرى مۇنبەر ئول ،
سەرۋەرانى سەير فىللاھ ① بارچەسىغە رەھبەر ئول ،
جۇملە خەيلى ئىشقى ئىرفان دەرگەھىدە خاكى راھ .

بەردى قۇۋۋەت مۇستەفا شەرئىگە بازۇيى ئۇمەر ،
تۇمتەراقى كۇس قامەت بىرلە بولدى بەھرۇ بەر ،
مىھرى فەتھى ، ماھى نۇسرەت جەبھەسىدە جىلۋەگەر ،
نەچچە مىنا زەھر ئىچسە قالمادى ھەرگىز ئەسەر ،
شەمس بولغاچ ھېكمەتى كەلگەن سارى كەتتى بەدەر ،
قىلدى دىن ئەھلى غۇبارى كويىنى كۇھلۇلبەسەر ،
تىترەتىپ ئەرزۇ سەمانى بىر باقىپ ئول نامۋەر ،
ئولدى خالىس دەرگەھىگە كەلسە يۈزمىڭ روسىياھ .

ئېردى زىننۇرەين نۇرى بىرلە ئەنجۇم زىۋەرى ،
مىھرۇ مەھ خىلۋەت گەھىدە بولسە ئىككى چاكەرى ،
زۇھرە داغى فەخر ئېتىپ بولمىش ئىدى رامىشگەرى ،
خىزمەتىدە خەم قىلىپ قەددىنى چەرخى چەنبەرى ،

① « ئاللا يولىدا مېڭىش » بۇ تەسەۋۋۇپتىكى بىر دەرىجە ، مەرتىۋە .

قۇللۇغىنى ئىستەر ئېردى ھەم بىلالى بۇزەرى ،
رەقسلەر يۈز زەۋقكىم بەزمىدە ئېردى مۇشتەرى ،
خەتم ئولۇپ ئاستىندا ھىلمۇ ھەم شەرىئەت پەرۋەرى ،
مەجمەئۇل بەھرەين رەھمەت ئېردى ئول بى ئىجتىباھ .

ئەي ئەلىيۇن ، بابەھا دەپ ۋەسفىدە ئول شەھرىيار ،
كىرسە مەيدان ئىچرە ھەيبەت بىرلە ئول دۇلدۇل سەۋار ،
سۇرمىش ئېردى كۇفر ئېلىنى گەھ يەمىن گاھى يەسار ،
كۇفر تۇغيانىدىن جەھاندا قالمادى ئاندىن غۇبار ،
ئايدى ئول سۇلتانى دىن بىر كۈنى بولۇپ بىئىختىيار :
« لافەتا ئىللا ئەلى ، لاسەيفە ئىللا زۇلفىقار » ① ،
شىرى دەرگاھىم ئاتاپ ئاتىن ئەزەلدە كىردىگار ،
زىكرىن ئەيلەپ بار مەلەك تەسبىھ ھەر شامى بىگاھ .

ئول ئىكى شەھزادەگە قىلسام فىدا يۈزجان رەۋا ،
ھەر ئىكەۋ ئېردى نىچۈككىم نۇرى چەشمى مۇستەفا ،
ھەر ئىكەۋ دىلبەندى زۇھراۋۇ ئەلىيۇلمۇرتەزا ،
ھەر ئىكەۋدۇر شەمئى ئەرزۇ ھەر ئىكەۋ مىھرى سەما ،
ھەر ئىكەۋدۇر قاتىلى كۇففار قەۋمى ئەشقىيا ،
ھەر ئىكەۋ ئېردى فۇرۇغى مىھرى ئەۋجى ئىستەفا ،
ھەر ئىكەۋدۇر نۇر بەخش ئافتابى ۋەززۇھا ،
ئول ئىكەۋ مەدھى تۈگەنمەس گەرچە قىلسام سالۇ ماھ .

دەير پىرى ئىلكىدىن ئىچتىم بۇ دەم جامى ھۇدا ،
ئىكى ئالەم زىۋەرىگە ئۇردۇم ئانداغ پۇشتى پا ،

① « ئەلىدىن باشقا ھەقىقىي يىگىت يوق ، زۇلفىقاردىن باشقا ھەقىقىي قىلىچ يوق »

بولغۇسى شاھى ھەقىقەت دەھر ئارا بولغان گەدا ،
لەززەتى فەقر ئاڭلادىم شەۋكەت ئۆيىن ئەيلەپ ھەبا ،
رەخنەكى غەم بىرلە كۆڭلۈم سازىدىن چەكتىم نەۋا ،
ئول شەفىئۇلمۇزنەبىن ئىسمى قىلۇر مۇنداق نىدا ،
چىقتى داغى سىينەئى پۇرغۇسسەدىن تۇرلۇك سەدا ،
بولمە نەۋمىد ، ئەي ، يارۇغلۇق بولسە گەر فىئلىڭ تەباھ .

ئەيكى ، « ئەررەھمان » ① سىفاتىڭ قۇلزۇمىدۇر فەيزى جۇش ،
« ئەررەھىم » ② ئىسمىڭ تەزەرۋى دائىما رەھمەت خۇرۇش ،
يازدى ئەلھەي ئاتىڭ ئانداغ دەھر ئارا بىھەد نۇقۇش ،
جىلۋەگەردۇر جىلۋەئى ئاتىڭدىن ئىنسان تا ۋۇھۇش ،
رەھمەتىڭ خۇمخانەسىدىن دائىما رەھمەت خۇرۇش ،
لال ئۇلۇپ ۋەسفىڭدە ئەرشى بولدى بۇ دەم گەر خەمۇش ،
فەخرىنى لۇتفۇڭدىن ئانى بولسە ھەم قىل ھۇللەپوش ،
باردۇ ئەزبەس چاكەرى ئالى رەسۇلۇڭ ، ئەي ئىلاھ .

① « ناھايىتى مېھرىبان » (ئاللاھنىڭ سۈپەتلىرىدىن بىرى) .
② « ناھايىتى شەپقەتلىك » (ئاللانىڭ سۈپەتلىرىنىڭ بىرى) .

2

ئەيلەدى ئاخىر ئىشىن چەرخى سىتەمكار، ئەي كۆڭۈل،
باغرىمىزنى جۇزۋى يەڭلىغ ئەيلەپ ئەفكار، ئەي كۆڭۈل،
ئۇمرىدىن ئەۋلادۇر ئۆلساق بىزنى بىزار، ئەي كۆڭۈل،
چۈنكى قىلدى بىزنى بۇ غەمگە گىرىفتار، ئەي كۆڭۈل،
ئىشلا كەلگەي باشىمىزغە ئەمدى بىسيار، ئەي كۆڭۈل
نې ئاسىغ ئاھۇ فىغانلار قىلساڭ ئىزھار، ئەي كۆڭۈل،
قايدا ئەمدى غەم سورۇشماقلىقغە غەمخار، ئەي كۆڭۈل،
بولغۇمىز بىر نۇكتە ئايتۇر كىمسەگە زار، ئەي كۆڭۈل.

ئەھلى دەرد ئىچرە ماڭا ئاھۇ فىغان بولدى نەسىب،
ناله گويا قۇش ئىچىندە قىسمەت ئولدى ئەندەلىپ،
ئارەزى ئېرمەس ئۈچۈن بۇ دەرد بىلمەس ھەر تەبىب،
شاد ئولۇپ ئىلكىن قاقار ئەيلەپ چۇ نالىشلار رەقىب،
سەرنەۋىشتىم ئېركەنىن ئانداغكى بىلدىم ئەنقەرىب،
غەمكىن ئولغاچ تەئنە ئەسبابىن تۈزەر بۇ دەم ھەبىب،
چۈنكى بۇ مېھنەت ئارا ئاشۇفتە بولدۇم ھەم غەرىب،
ئۆزلۈكۈڭ تاشلاپ ئۆزۈڭدىن بول خەبەردار، ئەي كۆڭۈل.

نەچچە يارۇ دانىش ئەھلىغە بار ئېردى ئۇلفەتىم،
كۆز ئاچىپ يۇمغۇنچە ئايرىلغاچ ئاشىپدۇر ھەيرەتىم،
يۈز نەدامەتلەر بىلە ئەمدى يېگەيلەر ھەسرەتىم،
ئۆرتەبان گاھى فىراقۇ گاھى سوزى فۇرقەتىم،
ئاڭلاغاچ ھەم ھالىسىز بۇ فۇرقەت ئىچرە شىددەتىم،

شىددەتىم يوق، فۇرقەت ئىچرە ھەددىن ئەفزۇن مېھنەتىم،
قالمادى يۈرمەككە بەسكىم ئالەم ئىچرە تاقەتىم،
قايدا تاپغۇڭ ئىزدەپ ئەمدى بول خەبەردار، ئەي كۆڭۈل.

ئاخىرى بىر كۈن ئەجەل دامىغە تۈشكەي باشىمىز،
ئەيلەبان بىچارە، ئاجىز، قويماغاي دەرمانىمىز،
دەردىمىزنى ئايتىشۇرغە قالماغاي ئىمكانىمىز،
تاپماغاي تەغيىردىن خەتلەر بىزنىڭ پېشانىمىز،
باشىمىزدا سايەبان بولغاي ئەزىز ئىمانىمىز،
يەر يۈزىنى لالەزار ئەتكەي تۆككۈلگەن قانىمىز،
بارچە يارى مۇئتەقىدلەر كۆپ يېگەي ئارمانىمىز،
قانىمىزنى ئىچكۈسى بىر نەچچە خۇنخار، ئەي كۆڭۈل.

ئەھدلەر ئەيلەپ مەگەر بۇچەرخ ئاخىر سىندۇرۇر،
قايدا بىر ئازادەۋەشدۇر ئاڭا جەۋرى يەتكۈرۈر،
دانىش ئەھلىن قايدا كۆرسە تىيغى شىددەت بەلگۈرۈر،
يۈز تۈمەن دەردۇ بەلا ئوقىن باشىغە ياغدۇرۇر،
دېمەسە جاننى بۇ غەم گەر دېسە تىلنى كۆيدۈرۈر،
ئاسراسا ھەرچەندى مەخفى ھەم كۆڭۈلنى ئاغدۇرۇر،
ئۆلتۈرۈر بۇ غۇسسە ئانداغكىم تىرىلگۈم يوقتۇرۇر،
بەسكى، بۇ ئىشلارغا سەن قىلدىڭ گىرىفتار، ئەي كۆڭۈل.

كەلگۈسى مەشرىق ساردىن بىزنى ئىزدەپ نەچچە يار،
بىزنى دەپ بولغان مۇسافىر غۇربەت ئىچرە خارۇ زار،
رىشتەئى ئەھدىنى قىلغان بىزگە مەھكەم ئۇستۇۋار،
ئەيلەگەي بىرەھملەر بىرلە نەچە يىل كارزار،

رۇستەم ئاسا سالغۇسى خۇنخارەلەرغە ئىزتىرار ،
قانىمىزنى ئالماغۇنچە بولماغايلار بەرقەرار ،
جۇملەئى خۇنخارەلەر ئۆز شەھرىدىن ئەتكەي فىرار ،
تۇرفەتۇل ــ ئەينى ئۇلاردىن قالماس ئاسار ، ئەي كۆڭۈل .

نەچچە ئاي مەھزۇن گىرىفتارى ئەلەمكىم بولغاسەن .
پايمالى مىھنەتۇر رەنجۇرى غەمكىن بولغاسەن ،
نەچچە بۇ غەم سەرسەرىگە ھەمقەدەمكىم بولغاسەن ،
ئاجرابان بۇ جەركەنتدىن نەچچە كەمكىم بولغاسەن ،
شايەد ئاخىر ھەشر چاغى مۇھتەشەمكىم بولغاسە
بارىگاھى مەھرەمۇ خاسۇ ھەرەمكىم بولغاسەن .
ھۇرمەتى فەقر ئاڭلاپ ئول كۈن مۇھتەرەمكىم بولغاسەن ،
بولماغىل نەۋمىد ھەقدىن ، بول تەلەبكار ، ئەي كۆڭۈل .

گەرچە بولساڭ بۇجەھانى فانى ئىچرە خارۇزار ،
جانغە ھەردەم يۈز ئەلەم يەتسە ، كۆڭۈل بۆلسە فىگار ،
خۇش دىل ئولغىل بۇ جەفاغە قىلمە ھەرگىز ئىزتىرار ،
فەقرنى فەخر ئەتكەن ئىبرمىش ئۆزگەدىن ئول شەھسەۋار ،
بارچە ھۇش ئەھلى قىلىپدۇر بىزگە تەجرىد ئىختىيار ،
پەردەئى فەقر ئىچرە كۇنجىن مەخفى ئەتكەن پەردەدار ،
كىمگە بۇ تالەئى مۇسائىد ، كىمگە بولدى بەختىيار ،
سەبر قىل تاپساڭ ئەگەر قىلغۇنچە مىقدار ، ئەي كۆڭۈل .

ئىشق ئىلىدىن يىغلاماق ئەمدى نە مەئنا تارتىپ ئۇن ،
تەلبەلەردەك قىلمە ھەرفىڭ دەردىڭ ئايتۇردا ئۇرۇن ،
قانىلىغ ئەشكۇ ئوتلۇغ ئاھىڭ فاش بولماسدىن بۇرۇن ،

كۇلبەئى فەقر قەنائەت ئىچرە تۇتغايسەن ئورۇن ،
نى ئاسىغ ئوتلۇغ كۆڭۈلدىن مۇنچە ئۆرلەمەك تۈتۈن ،
مۇنچە سورۇلماق نېدۇر غەم دەشتىدە گويا قۇيۇن ،
ئەۋلا ئول ئېردىكى ئولغاي ئېردى ئەلدىن ياشۇرۇن ،
قىلدىلىڭ ئاخىر ئەرشىنىڭ دەردىنى ئىزھار ، ئەي كۆڭۈل .

تەرجىئبەند

بۇ ئالەم مۇلكىدۇر يەل ئۈزرە بەرباد ،
كېتەر ئاندىن بارى بىر دەمدە ناشاد .
بۇ رەڭ بەرباد بولماغلىق بىلىپ ئەل ،
ئەجەب ئولدۇركى ، بولغايلار ئاڭا شاد .
ئېرۇر تەمكىنى ئانىڭ زەررە مانەند ،
ئەمەس مۇمكىن ئانىڭ بۇدىيدە بۇنياد .
تىرىكلىك قۇشلارىن تۇتماقغە تارتىپ ،
ئەجەل سەررىشتەسىن مانەندى سەيياد .
سىنان كىرپىكلەرىدىن تارتىبان يۈز ،
قىلىچلار قاشدىن ئەيلەپ مىسلى جەللاد .
جەھان ئەھلىنى ئاھۇ بەررە يەگلىغ ،
خورەك ئەتمەكلىك ئولمىش ئاڭا مۇئتاد .
تەرەھھۇم ئايەتىن ئەيلەپ فەرامۇش ،
نىدايى « ئۇقتۇلۇ » ① بولمىش ئاڭا ياد ،
فەنادىن ئۈزگە كىم تاپتى بەقاسىن ،
مەلەكدۇر ، گەر پەرى ، گەر ئادەمىزاد .
ستەم تىغىن ئۇرارد ا بىدەرىغ ئول ،
فەزا ئورنىغەدۇر خارا ۋۇ فۇلاد .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى ، يەئنى ماسىۋەللاھ .

---

① « ئۆلتۈرۈڭلەر »

بۇ ئالەمگە بەقا قاندىن مۇيەسسەر ،
فەنا گەردى بىلە بولسە مۇخەممەر ① .
نەسىم ئەسكەچ فەنا ئالەم ۋۇجۇدىن ،
ساۋۇرمىش گەردنى چۇن بادى سەرسەر .
بۇ گەرد ئەمۋاجىدۇركىم مەھزى زۇلمەت ،
سۇ ئىستەپ ئاندا ئۆلمىش يۈز سىكەندەر .
ئەجەل دەندانەسىن يەر باشقا ئاخىر ،
كىشى جەمشىددەك گەر بولسە سەرۋەر .
فەنا شىرويەسى ئۆلتۈرمىش ئولكىم ،
كى خىسرەۋدەك جەھان قىلمىش مۇسەخخەر .
خەراب ئەيلەر بەسى فەغفۇر جىسمىن ،
ھەلاك ئەيلەر داغى گەر بولسە قەيسەر .
ئۇلۇغ زاتىدۇرۇر بىچۇن ، بى مىسىل ،
تەئالەللاھكى ئاندىن بارچە ئەسغەر .
تولادىن ئۆز كۆڭۈلنى ، بىرگە بەرگىل ،
ئەگەر بىردۇر ۋەلي ۋەللاھۇ ئەكبەر .
بۇ ئالەم زىنۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىنۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم ئەھلىدىن ئىزدەپ ۋەفانى ،
ئالىپدۇر يا مەگەر بەرمەپدۇر . ئانى .
نە قانىڭ بۇ ۋەفاسىزلىقلارىغە ،
ستەم تۈرلۈك قىلۇرلار جاۋىدانى .
سەبا خارىنى ئەيلەپ نىشى دىلدۇز ،

① ئەسلى نۇسخىدا « مەخمەۋۋەر » دەپ يېزىلىپ قالغان .

جىگەر خۇن غۇنچەنى ئەيلەر نىھانى .
ھەۋادىس سىلسىلىن گەردۇنغە ئانداق ،
ئۈرۈپ كۆكلۈك قىلىپ يۈزدە نىشانى .
ئىچۈرگەچ غۇسسە راھىن مىھر ئاياغى ،
شەفەق يۈزىگە چىقمىش كۆڭلى قانى .
جەھان خۇش جىلۋە شوخىدۇركى ، ئەمما ،
ئېرۇر بىر بىۋەفابىمىھرىبانى .
ۋەفا ئىستەر ئىسەڭ جۇز زاتى ۋاھىد ،
فەلانى ئىستەمە ، دېمە فەلانى .
بۇ ئالەمنى بەقاسىز ئاڭلا ، ئەي دوست ،
كۆڭۈل بەرمە ئەساسى بار دەپ ئانى .
ئەگەر ئاقىل ئېسەڭ بۇ سۆز قەبۇل ئەت .
« فەھۇم لايەئرىفۇن ھازەلمەئانى » ① .
بۇ ئالەم زىنۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىنۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم كۆرگۈزۈر گەر لالەۋۇ باغ ،
ئېرۇر باغى سەقەر ھەر لالەسى داغ .
جەھانىنىڭ قۇشلارىدا فەرق نېدۇر ؟
ئانىڭدۇر زاغى بۇلبۇل ، بۇلبۇلى زاغ .
جەھان ياخشىسىدىن كەچ ، رەنجىن ئالغىل ،
ئانىڭدۇر باغى گۈلشەن ، گۈلشەنى تاغ .
خەزان يەلى ئۇچۇرماقدۇر نەسىبى ،
شەجەرلەر ئۆزرە كۆپىدۇر گەرچە يافراغ .

① « ئۇلار بۇ مەنىلەرنى چۈشەنمەيدۇ »

ئەجۇزىكىم كېلىپدۇر بىكرى مانەند ،
چىكەر ئەفسۇن ئۇچۇن يۈز لالە لاغ – لاغ .
ۋۇجۇدۇڭ شەمئىنى كۆيدۇرمەك ئاخىر ،
يارۇتماغلىق ئۇچۇن قۇيسە ئەگەر ياغ .
قىلىپ ھەسرەت ئېلى كۆڭلىنى پارە ،
سۇڭەكلەردىن داغ يىرتار تىرناغ .
بۇ رەڭ فانى جەھانغا نازىر ئولساڭ ،
فەنا ئەھلىكى تىشلەر كۆرسە بارماغ .
مۇسىبەتلەر يېتىپ ئاخىر ئاتادىن ،
قايۇ فەرزەند ساچماس باشقە تۇفراغ .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ .
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم زىبىدىن بولغىل مۇجەررەد ،
فەنا ئەھلى قىلىپدۇرلار ئانى رەد .
قەبۇلدۇر نە يەئنى بەسكى سور دەپ ،
ئانىڭ رەددىدە تەجرىد ئەھلى بىھەد .
بولۇپ ھېكمەتدە مۇنچە ئىقتىدارىڭ ،
فىلاتۇن گەر ئوقۇر ئالدىڭدا ئەبجەد .
فەساھەت فەندە بولساڭ بۇ يەڭلىغ ،
كەلامىڭ ئەيلەسە ئىسانى بىخۇد ① .
كەرامەت يوقكى مۇئجىز پەرۋەر ئولغاچ ،
چۇ مۇسا كۆرگۈزۈپ گەر ئەلگە يۈز يەد .
سەباھەتدە جەھان مەشھۇرى ئولساڭ ،

① ئەسلى نۇسخىدا « بىخۇد » دەپ يېزىلغان ، بۇ سۆز قاپىيە نۇقتىسىدىن ئورنىغا چۈشمەي قالغان ، شۇنداقتىمۇ ئەينەن ئېلىندى .

ئەگەر يۇسۇف مەسەللىك كۆرگۈزۈپ خەد .
كەمالى رىفئەتنىڭ ئانداغكى بولسە ،
ئاياغىڭ ئۆپكەلى گەردۇن نىگۇن قەد .
شۇجائەت بابىدا بولساڭ تەهەمتەن ،
بولۇبان زىر دەستىڭ دىۋ ئەسۋەد .
بۇ مەزكۇر ئۇلغان ئىشلار بارچەسى ھىچ ،
بىرەۋگە باق بۇلاردىن بول مۇجەررەد .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر زىيب ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم جامىدۇر پۇر زەھرى قاتىل ،
ھەزەر قىل گەر ئىرۇرسەن مەردى ئاقىل ،
قاچان ئاقىل كۆرۈپ ئىچمىش تولا زەھر ،
كى جاھىللىقدۇر ئۇلماق ئاڭا مايىل .
بۇ رەڭ زەھر ئىچكەن ئىرمىش ھۇشمەند ئول ،
كى بەل بىلمەك ئانىڭ ھۇشىنى زايىل .
ئىچىپ گەر ئۆلدى كۆپ ، قىلمىش پەناھىم
بۇ ئىچكەنلەرنى ئۆلگەنلەرگە داخىل .
بۇ رەڭ داخىللىغىن تەئسىرىن ئاڭلاپ ،
غەرايىبكىم بولۇرلار ئاڭا شاغىل .
قۇتۇلماق قايدا مۇمكىندۇركى ، قىلماس
خەلاس ئول زەھردىن گەر پىرى كامىل .
ۋەلى پىنھان فەنا مۇلكىدە ئول شاھ ،
تەئەللۇقدۇر ئاڭا يەتمەككە ھايىل .
ئىچىپ يۈز زەھرنى ئەيلەپ پۇشەيمان ،

ياقاڭ چاك ئەيلەسەڭ ئەمدى نە ھاسىل .
بۇ زەھر ئەسرارىدىن بىر نەچچە سۆزكىم
دېدىممەن : ئاگلا ① ئەي مەغرۇرۇ غافىل .
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ .

بۇ ئالەم زالىدىن تۇتغىل كەنارە ،
ئېرۇر تەزۋىرى ئانىڭ بىشۇمارە .
بويۇنلارىدا ئالتۇن تەۋق ئېرۇر ئوت ،
قۇلاقلارىداغى ئاندىن شەرارە .
يۈزىدە داملار شەكلىن كۆرۈپ ئول ،
قىلۇر جان قۇشلارىن تۇتماقغە چارە .
ھىنا رەڭگى ئەمەس ئىلكىدە قاندۇر ،
قارار تماغلىق ئۇچۇندۇر كۆزى قارە .
بىساتلارىدا ئەنجۇمدەك ساچىلغان
نوخۇددۇر گەر ئۇچۇندۇر گۇشۋارە .
ئەساسى ئىلكىدە سىپھر ئافەرىندۇر ،
ئەمەس مۇئجىز كۆڭۈل قىلماقغە پارە .
كى بىر مۇئلەقغە يوق بۇ تۇرفەدۇركىم ،
مۇقەييەدغە قىلۇرلار ئىستىنخارە .
بەقالىق يار ھۇسنىن كۆرە ئالماي ،
كى زار ئولغۇڭ ئاگا قىلساڭ نەزارە .

① ئەسلى نۇسخىدا بۇ سۆز « ئاگلاي » دەپ يېزىلىپ قالغان . مەنە ، ۋەزىن ئېتىبارى بىلەن « ئاگلا » دەپ ئېلىندى .

ئىشتىپ «كۇللۇ شەيئىن ھالىكۇن» ① نى،
كى تۇتقايسەن سەۋەللاھدىن كەنارە.
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ.

بۇ ئالەم شوخىنى ئانداغ قىلكىم ئىخساس،
كىيەر زەربەفت يازدىن، قىشدىن ئول ئاس؛
بۇ زىۋەر بىرلە يۈزمىڭ گەنجى قارۇن،
قىلۇر قانچە كىشىگە ئانچە ئىفلاس.
جان ئۇتماق فىكرىدە غەم كەئبەتىنىن
يۈز ئاچسا كىشىگە بەرمەس يۈزدە بىر تاس.
ھەۋادىس راھىغە ئەل نۇشى ئۇچۇن،
فەلەكنى تاس ئەيلەپ، مىھرىنى كاس.
بولۇپ ئاجىزكى ئاندىن قورغاشۇنغە،
مۇسەللەت گەر ئىدى تاشلارغە ئالماس.
كۆرۈپ قاتىللىغىن بولماق نە يەئنى،
ئانىڭدەك سۇد ئېلى كۆڭلىدە ۋەسۋاس.
جەھان سەلبىيدە ئايتىپ بىر نەچە سۆز،
بەقا ۋەسفىدە بولدۇم گەرم ئەنفاس.
ۋەفا ئاندىن ئۇمىد ئەتمەك نە يەئنى،
ئۇمىد ئورنىدە ئاندىن كىمسەگە پاس.
«ۋەلا مەۋجۇد فىددارەين قىتتە،
فەقۇلتۇ ئەسمەئۇ يا ئەييۇھەنناس» ②

---

① «ھەممە نەرسە يوقالغۇچىدۇر» «قۇرئان كەرىم» 28 ـ سۈرە، 88 ـ ئايەت.

② «ئېيتتىڭكى: تىڭشاڭلار، ئەي ئىنسانلار، ئىككىلا ئالەمدە پەقەت بىر ئاللاھدىن باشقا ھەقىقىي مەۋجۇدىيەت يوق» (ھەدىس).

بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ.

كەل، [ئەي] ئەرشى، فەنا جامىنى سىپقار،
بۇ فانى دەھر ئارا ئاندىن نە ئارتار.
فەنا جامىن ئىچىپ بولغىل سەبۇكرەۋ،
تەئەللۇقدىن ئىبسەڭ گەرچە گىرانبار.
نەچە سۆزلەركى يازدىڭ بىخۇدانە،
جەھان فانىلىغىنى ئەيلەپ ئىزھار.
فەساھەت كىشۋەرى ئىچرە ئەگەرچەند،
نەۋائىيغە مۇسەللەم ئىردى گۇفتار.
جەھان فانىلىغىدىن شىكۋە ئەيلەپ،
ئانىڭدىن ھەم بۇ تەركىب ئىلە سۆز بار.
ئانىڭ پەيرەۋلىغىنى لازىم ئەيلەپ،
بۇ فەندە سەنھەم ئۇلدۇڭ نەچچە دۇر بار.
نە مۇمكىن ئىردى مۇنداغ سۆز دىمەكلىك،
ئانىڭ جامىدىن ئۇلدۇڭ بەسكى سەرشار.
نە ئول شەھ بىرلە بىز ئىككەۋ دىدۇك سۆز،
كىبلىپدۇر بۇ غەرەزدىن نەچچە ئەخبار.
غەرەز ئۇلكىم سىۋەللاھدىن كۆڭۈل ئۈز،
كى چىز ئول يوقتۇرۇر بىر يار غەمخار.
بۇ ئالەم زىۋەرىدۇر فانى ۋەللاھ،
ئەمەس زىۋەركى يەئنى ماسىۋەللاھ.

مەسنەۋىي

ئەي شوخ سىتەمگەرى پەرىزاد،
ھەردەم قىلۇرەم بەسى سېنى ياد.

يادىڭدا بەسى خەراب ئولدۇم،
ئىشقىڭ ئوتىدا كەباب بولدۇم.

ئىشق ئىچرە گەھى زار ناتەۋانمەن،
فەرھاد ئىلە چۈنكى تەۋئەمانمەن.

ئەي جۇملە سەنەملەر شاھى سەنسەن،
مەھبۇبلارنىڭ پەناھى سەنسەن.

ھۇسنۇڭدىن ئېرۇر جەھاندا يۈز شور،
شەرمەندە بىھىشت ئارا بارى ھۇر.

سەن ئاي، پەرىلەر ئەختەرىڭدۇر،
رىزۋان ئىلە ھۇر چاكەرىڭدۇر.

« ۋەششەمسى » يۈزۈڭ فەسانەسىدۇر،
« ۋەللەيلى » ساچىڭ نىشانەسىدۇر.

زۇلفۇڭدىن ئېرۇر كۆڭۈلدە يۈز بەند،
جان داغى ئېرۇر كۆڭۈلگە پەيۋەند.

گەر ئەيلەر ئېسەڭ ئانى فەرىشان،

تارتار بۇ كۆكۈل هۇجۇمى هەريان .

مىژگانىڭ ئېتىپ كۆكۈلنى پارە،
قاشىڭدا داغى هەم ئىككى پارە .

ئول بىر ئۇرۇبان كۆكۈلگە يۈز نىش،
بۇ بىر بولۇبان داغى جەفاكىش .

كۆزۈڭ كۆزۈمە چۇ شۇئلە سىزدى،
كۆزۈم كۆيۈبان فىرات ئاقىزدى .

تار ئاغزىڭ ئەيلەسەم تەۋەهھۇم،
ئۆزۈم كۆرەرمەم جەهان ئارا گۇم .

لەئلىڭكى ئاچىلدى سۆزگە چۇن گۇل،
ئارى چۇ نەۋادىن ئۆلدى بۇلبۇل .

يادىمغە كىرەر نەفەسلەرىڭ گاھ،
تارتارمە فىراقدىن [يۈز] تۈمەن ئاھ ① .

قەددىڭدۇ مىسالى سەرۋى ئازاد،
گۇلدەستەئى يا نىھالى شەمشاد .

نازۇك بىلىڭ ئەر خەيال قىلغۇم،
جان رىشتەسىغە مىسال قىلغۇم .

قىلساڭ مەگەر، ئەي، خىرام جانىم،
مەيل ئەتكۈسى چىققالى رەۋانىم .

① ئەسلى نۇسخىدا « كاھ » دەپ يېزىلغان . مەنە ئېتىبارى بىلەن « ئاھ » ئېلىندى

پەنجەڭنى كۆرەر ئىسەم بەناگاھ ،
قىلغۇمدۇ مىسال زاتى ئەللاھ .

ئۇريان قىلغان پۇتۇڭنى ھەرشام ،
فەرز ئەيلەدىم ئانى نۇقرەئى خام .

كەيدىڭ نەچە كۈن لىباسى گۇلگۇن ،
ئاندىن بىرى كۆزلەر ئولدى پۇرخۇن .

سەندەك يەنە يوقدۇر نازەنىنى ،
خۇرشىد لىقاۋۇ مەھجەبىنى .

خۇش ئىشۋەنەماۋۇ دىلرەباسەن ،
ئەمما نەدىنكى بىۋەفاسەن .

ۋەسلىڭ تەمەئىدە زاردۇرمەن ،
سەرگەشتەئى بىقەراردۇرمەن .

ئىشقىڭ بىلە گەرچە مۇتتەھەممەن ،
ۋەسلىڭدىن ھەمىشە بى بەھەممەن .

مەھرۇمى جەمال نەچچە قىلغۇڭ ،
نەۋمىد ۋىسال نەچچە قىلغۇڭ .

غەيرىڭ كۆڭۈل ئىچرە يوقدۇرۇر ، ۋاھ ،
بىلكىم ، يادىڭدا بۇلسە ۋەللاھ .

گەر دەرسە ، دىسەڭكى بىنەۋا مەن ،
زۇلفۇڭ گىرىھىغە مۇبتەلا مەن .

هەرچەند تىلىڭدا مۇبتەلاسەن .
كۆڭلۈڭدە رەقىبغە ئاشناسەن .

بۇ سۆزدىن ئېتەرمە كۆكسۈمە چاك .
ئۆرتەرمە جانىمنى مىسلى خاشاك .

مۇنچە نېگە ئەيلەدىڭ دىلفىگار ؟
يوقتۇر يەنە سەن كەبى ستەمكار .

كىمگە ئايتاي بۇ ماجەرانى ،
كۆڭلۈمداغى داغ ئىلە يارانى .

يا رەب ، نېگە مۇنچە زار قىلدىڭ ؟
ئىشق ئىچرە زەبۇن خار قىلدىڭ .

هەر نەچچە بولۇپ يۈرۈر ئېسەم زار ،
هالىمنى بىلمەيدۇر ئول ستەمكار .

هەرچەند ئىشىتمەسەم مەلامەت ،
جانىمغە يېتەر تۈمەن هەلاۋەت .

دەرد ئىلە فىراقدۇر سىرىشتىم ،
مىهر ئىلە ۋەفادۇ سەرنەۋىشتىم .

هەجر ئىلە خەراب فۇرقەتىڭدىن ،
مەخمۇر شەرابى شەفقەتىڭدىن .

ئەرشنى ئۇنۇتمە گاه ياد ئەت ،

ۋەسلىڭ مەيى بىرلە بەلكى شاد ئەت .

ئول نەۋئ ئىچىپ بۇلاي ئانى مەست ،
ئالدىمدا توقۇز فەلەك بولۇپ پەست .

ئانداغ ئۇنۇتاي ئىككى جەھاننى ،
نې ئىككى جەھاننى ، بەلكى جاننى .

يۈز جان ئىبرۇر ئەر نىسار بولسۇن ،
مۇھۇمى لەئلى يار بولسۇن .

*　　*

ئىنشا قىلۇرەم فەسانەئى ئىشق ،
ئول نەۋئ دەبان نىشانەئى ئىشق .

ئالەمغە تىلىمدىن ئوت ساچىلسۇن ،
ئالەم ئىلى كۆڭلىگە ياقىلسۇن .

ئەلقاب كىلىپ ئەزەلدە ھەم ئىشق ،
ئەل زىكرى بولۇپ ئەبەددە ھەم ئىشق .

ئەينىدۇر ① ئانىڭ چۇ ئەينى ئەفلاك ،
ئۆرتەر بارى ئالەم ئەھلىنى پاك .

شىنى ② نىكىم ئەررەئى جەفادۇر ،
ئۈچ نۇقتەسى ئانىڭ ئۈچ بەلادۇر .

---

①②③ بۇ سۆزلەر « ئىشق (عشق)» سۆزىدىكى « ئەين» ، « شىن » ، « قاف » تىن ئىبارەت ئۈچ ھەرپنى كۆرسىتىدۇ .

قافى ③ كېلىبان چۇ كوھى ئەنبۇھ،
ئەنبۇھ نە يەئنى كوھى ئەندۇھ.

ئۇستىدە ئىكى نۇقتە ئىكى زاغ،
يوق زاغ، كۆكۈللەرگە ئىكى داغ.

ئاۋازەسى پۇر بولۇپ جەھانغە،
ۋەسفى داغى سىغمايىن بەيانغە.

دەرد ئىچرە كۆكۈل خەرابى ئاندىن،
جاننىڭ داغى ئىزتىرابى ئاندىن.

ئاندىن ئېرۇر ئەھلى دىل فىغانى،
بەلكىم بارى مىھرى قوزغالانى.

ئىشق ئەھلىغە دەرد ئاھ ئاندىن،
ئەئشۇقغە ئىززۇ جاھ ئاندىن.

بىرىنى ئەيلەپ ئەزىزۇ خۇررەم،
بىرنى ئاڭا زار ناتەۋان ھەم.

بىر كىمسەگە بىرنى ئاشق ئەيلەپ
ئىشق ئىچرە ئاتىنى سادىق ئەيلەپ.

بىرنى ياساپ ئافەتى زەمان ھەم،
بىرىگە نەسىب ئېتىپ فىغان ھەم.

بىردە كۆرۈنۈپ بۇتى پەرىۋەش،
زاھىر يەنە بىردە بىر بەلاكەش.

ھەر ئىككە شىۋە ئىشقبازى ،
نازىيۇ ئەگەر بىرى نىيازى .

شەمئ ئىچرە گەھى ئاچىلدۇرۇپ گۇل ،
پەرۋانەنى كۆيدۇرۇپ چۇ بۇلبۇل .

ئىشق ئوتىغە بىرنى كۆيدۇرۇپ پاك ،
مەئشۇقىنى ئەيلەبان تەرەبناك .

بۇلبۇلغە نەسىب ئېتىپ ھەم ئەفغان ،
گۇل باغرىنى ھەم قىلۇر ئىمىش قان .

ئاشىقغە ھەمە ۋەفا قىلىپ خۇي .
مەئشۇقىنى ئەيلەبان جەفاجوي .

گەھ ھىرقەتۇ گەھ مۇھەررىق ئېرمىش ،
گەھ هارىقۇ گاھ مۇھەررىق ئېرمىش .

يۈز رەڭگىدە گاھى جىلۋە ئەيلەپ ،
كۆزلەر كەبى گاھى شىۋە ئەيلەپ .

قاش سۇرەتىدە بولۇپ نەمايان ،
ئەل كۆڭلىن ئېتەر بەسى ھەراسان .

گەھ لەب بولۇبان قىلىپ تەبەسسۇم ،
ئانداغ خىرەد ئەھلىنى قىلۇر گۇم .

گەھى قامەت ئولۇپ خىرام ئەيلەر ،

ئەيش ئەھلىگە بەسى ھەرام ئەيلەر .

ساچ سۇنبۇلىغە گەھى سىپىپ ئۇد ،
ئۆرلەتكەلى ئەل نىھادىدىن دۇد .

خەت ئۆزرە بولۇپ گەھى سىمەن ساي ،
ماتەملىك ئېتەرگە ئىشق ئېلىن ، ۋاي .

كىرپىك نەدىنكى بەلكى بولۇپ نىش ،
ئەل كۆڭلىنى ھەردەم ئەتكەلى رىش .

مەقسەد ھەمەدىن جەفا ئاشۇرماق ،
ھەر نەۋئى قىلىپ بەلا ئاشۇرماق .

ئىشق ئەھلى بارىنى غارەت ئەتكەي ،
غارەت ئېلىگە ئىشارەت ئەتكەي .

ئەلقىسسە ، بولۇپ ماڭا فۇسۇنساز ،
ھەردەم مېنى ئەيلەدى نەۋاساز .

ئۆزلۈكدىن ئەمەس ئىدى بۇراھىم ،
ئىشق ئالدى ۋەلېكىن ئىختىيارىم .

سالدى مېنى بۇ غەم ئىچرە ناچار ،
غەم خەيلى ئارا قىلىپ نەمۇدار .

غەمكىم دېدىم ، ئول سېنىلڭ غەمىڭدۇر ،
سەنكىم يوق ئېسەڭ بۇ غەم نېدىندۇر .

بۇ ۋەجھىدىن ئەيلەدىم نەچە ئەرز ،
بولدى ماڭا ئەرز ئەتمەكىم فەرز .

رۇبائىيلار

1

كەلگىل، سانەما، قۇچۇپ دۇداغىڭغە ئۆپەي،
مەگزىڭنى شۇرۇپ ـ شۇرۇپ قاپاغىڭغە ئۆپەي.
ئېسلەپ داغى سەقاغىڭغە ئۆپەي.
بەس ئەمدى، دېسەڭ، تۇشۇپ ئاياغىڭغە ئۆپەي.

2

ئولدەمكى مېنى زارۇ نىزار ئەيلەدى ئىشق،
غەم تىغىدا كۆڭلۈمنى فىگار ئەيلەدى ئىشق.
ھەي ـ ھەي، نە قىلاي ئەمدى كۆڭۈل ئەسرارىن،
بىر يولى بارىنى ئاشكارا ئەيلەدى ئىشق.

3

ئول كىمسەگە كىم يار ئاڭا چىنىدۇر،
يوق چىنىكى بىر نىگار ماچىنىدۇر.
گۇلشەن ئارا بەزم ئېتەرگە ئول ئەيلەسە ئەزم،
مەرغۇب ئاڭا چايى بىلە چىنىدۇر.

4

دەۋران قىزىنىڭ ھۇسنىدە بىر چىنى يوق،
گەر كۆپ دېسە ئەل بىرىدە ھەم چىنى يوق.
بۇ غۇسسەنى دەفئ ئېتەرگە سەئيى ئەتسە كىشى،
مۇشكىلدۇر ئاڭا چايى بىلە چىنى يوق.

5

خۇش ئۇل كىشىكىم مەشرەبىدۇر شاھانە،
ئۇرداسى بولۇپ لايىق ئاڭا مەيخانە.
مەي ئۇرنىدا چاي ئۇلسە پەيمانە چىنى،
نې بولغۇسى بۇندىن ئۆزگە ئىشرەت يانە.

6

بۇ شۋەنى مەئزۇر تۇت، ئەي يار نەدىم،
كۆر گىل بۇل نەچە نىئمەت ئەزىمايى ئەزىم.
قىسمەت ئاڭا ئەيلەپ ئىر مىش ئۇل ھەيىبى قەدىم،
چىنى بىلە چاي، چايجوش چىلىم.

7

خۇش ئۇل كىشىكىم دىلبەرى دىلجوي ئۇلسە،
كافۇر چىنىدە چاي خۇش بوي ئۇلسە.
ئالدىدا چىنى سۇراھى، ئىلكىدە چىلىم،
بۇ شەرت ئىلە ئۇمر ئىچى تەرەبجوي ئۇلسە.

8

بىر جۇرئە ئىچىپ مۇدام مەست ئۇلسە كىشى،
مەست ئۇلسە نە يەئنى مەيپەرەست ئۇلسە كىشى.
ئۇريان بولۇبان خاھىش ئىتىپ رەسۋالىق،
دەۋرانىنى بۇزۇپ مەست ـ ئەلەست ئۇلسە كىشى.

لۇغەت

ئا

ئابدار	(1) سۇلۇق ، سۇيى مول (2) تىنىق ، ساپ ؛ يالتىراق
ئابى ھەيۋان	ھاياتلىق سۇيى .
ئاتەشبار	ئوت ياغدۇرغۇچى ، يالقۇنلاتقۇچى
ئاتەشىن	(1) ئوتلۇق ، يالقۇنلۇق (2) ئوتتەك قىزىل
ئاداب	« ئەدەب » نىڭ كۆپلۈكى
ئارەز	يۈز ، بەت ، چىھرە .
ئارىف	بىلگۈچى ، تونۇغۇچى ، مەرىپەتلىك ، دانا
ئارىفى كامىل	تولۇق ، مۇكەممەل بىلگۈچى
ئازمايىش	سىناش ، ئىمتىھان
ئازۇردە	ئازار چەككەن ، رەنجىگەن
ئازۇردەدىل	دىلى رەنجىگەن
ئاس	يۇگىى ئاق ، يۇمشاق بىر ھايۋان ۋە ئۇنىڭ تېرىسىدىن ئىشلەنگەن جۇۋا
ئاسا	سۆزلەرگە قوشۇلۇپ : (1) تىنجىتقۇچى ، راھەتلەندۈرگۈچى ؛ راھەتلىك (2) كەبى ، ئوخشاش قا- تارلىق مەنىلەرنى ئىپادىلەيدۇ
ئاسىغ	پايدا ، نەپ
ئاشام	(1) يېيىش ، ئىچىش (2) سۆزلەرگە قوشۇلۇپ « ئىچكۈچى » مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ
ئاشۇب	غوۋغا ، توپىلاڭ

ئاشۇفتە (1) پەرىشان ؛ چېچىلغان ؛ تارقاق (2) بېرىلگەن ، مەپتۇن ، ئاشىق ، شەيدا

ئاشيان ئىن ، ئۇۋا

ئافەرىدە يارىتىلغان

ئافەرىنىش يارىتىلىش ، ۋۇجۇدقا كېلىش

ئافىيەت ساقلىق ، تىنچلىق . ئافىيەت ئەھلى ـ ساغلام ، پاكىزە كىشىلەر

ئالەمسوز جاھاننى ئۆرتىگۈچى

ئالۇدە بۇلغانغان ، ئىپلاس

ئامىز سۆز بىرىكمىسىدە « ئارىلاش ، قوشۇلغان ...» قاتارلىق مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ . خۇن ئامىز ـ قانلىق ، قان ئارىلاش

ئان ۋاقىت ، پەيت

ئاھۇ (1) كىيىك (2) ئەيىب ، گۇناھ

ئە

ئەبەس بىھۇدە ، بىكارغا ، پايدىسىز

ئەبىر بۇلۇت

ئەبرار ياخشىلار ، ياخشىلىق بىلەن تونۇلغانلار ، پاك كىشىلەر

ئەبرۇ قاش

ئەتفال گۆدەكلەر ، باللار

ئەجز كۆچسىزلىك ، زەئىپلىك ، بىچارىلىق ، ئاجىزلىق

ئەخبار خەۋەرلەر

ئەختەر يۇلتۇز

ئەخزەر	كۆپكۆك ؛ يېشىل
ئەخگەر	قىزىرىپ يېنىپ تۇرغان چوغ
ئەدەم	(1) يوق ، يوقلۇق (2) ئۆلۈم
ئەدىم	يوق ، بولمىغان
ئەرئەر	ئارچا ، تاغ دەرىخى
ئەرەق	تەر ؛ سۇ
ئەرغەنۇن	چالغۇ ئەسۋابى .
ئەرغەۋان	باھاردا ئېچىلىدىغان قىزىل گۈللۈك دەرەخت
ئەرغۇۋان	« ئەرغەۋان » غا قاراڭ
ئەرمۇغان	ئارتۇق ، ھەدىيە
ئەرۇس	كېلىن ، كېلىنچەك
ئەزبەس	چۈنكى ، شۇنىڭ ئۈچۈن .
ئەزم	بىرەر ئىشقا قەست ، قىلىش نىيەت قىلىش ، ئىنتىلىش ، يۈرۈش ، جۈنەش
ئەزھار	چېچەكلەر ، گۈللەر
ئەسرار	« سىر » نىڭ كۆپلۈكى
ئەسرۇ	ناھايىتى كۆپ ، ئارتۇق ؛ تالاي ، غايەت
ئەسغەر	كىچىكرەك ، ناھايىتى كىچىك
ئەسفەر	سېرىق ، ساپسېرىق
ئەشجار	دەرەخلەر ، ياغاچلار
ئەشقىيا	يارىماس ، ياۋۇز كىشىلەر
ئەشك	كۆز يېشى
ئەفئال	پېئىل ـ ھەرىكەتلەر ؛ ئىشلار ، قىلىقلار
ئەفزۇن	ئارتۇق ، زىيادە ، كۆپ
ئەفسەر	تاج ، جىغا ؛ بىرەر نەرسىنىڭ يۇقىرى تەرىپى ، ئۇچى

ئەفسۇردە روھسىزلانغان ، سۇلغان ، چۈشكۈن

ئەفشان چاچقۇچى ، چىچىش

ئەفغان قايغۇ ئەلەمدىن نالە قىلىش ، پىغان

ئەفكەندە تۆۋەن ، پەست ، تاشلاندۇق ، يىقىلغان

ئەفگار يارىلانغان ، جاراھەتلەنگەن ، مەجرۇھ

ئەفلاك « فەلەك » نىڭ كۆپلۈكى

ئەقتائ پارچە - پارچە نەرسىلەر

ئەقسا ئەڭ ئۇزاق قىرغاق ، چەت

ئەلقاب لەقەبلەر ،ناملار

ئەلھان يېقىملىق ئاۋازلار

ئەمۋاج مەۋجلەر ، دولقۇنلار

ئەمىق چوڭقۇر ، تېرەن

ئەناسىر ئېلېمېنتلار ، ئۇنسۇرلار (سۇ ، ھاۋا ، تۇپراق ، ئوت)

ئەنبۇھ (1) توپلانغان (2) دۆۋە ، كەڭ ، تولا

ئەنجام ئاخىر ، تۈگەش ، تۈگەللىنىش ، نەتىجە

ئەنجۇم يۇلتۇزلار

ئەنداز تاشلىغۇچى ، ئاتقۇچى ؛ تاشلاش ئېتىش

ئەندام بەدەن ، بوي ، گەۋدە ، جىسىم

ئەندەلىب بۇلبۇل

ئەندۇھ غەم ، قايغۇ

ئەنسار ياردەمچى ، ياردەم بەرگۈچى

ئەنفاس نەپەسلەر ، دەملەر

ئەنقەرىب يېقىندا ، يېقىن كۈندە

ئەنۋار «نۇر» نىڭ كۆپلۈكى

ئەھباب دوستلار

ئەھلى ۋەرەئ تەقۋادارلار ، پەرھىزكارلار
ئەھلىيەت يېقىنلىق
ئەھمەر قىپقىزىل ، قىزىل
ئەۋساف سۈپەتلەر ، تەرىپلەر ؛ ماقتاشلار
ئەۋقات ۋاقىتلار ، پەيتلەر ؛ كۈنلەر

ب

بادە مەي ، شاراب ، ئىچكۈلۈك
باران يامغۇر
باك قورقۇنچ ، خەپ
بال (1) قانات (2) ھەسەل
باۋەر ئىشىنىش ، ئىشەنچ .
بائىس سەۋەب ؛ باھانە
بەرەھمەن ئاتەشپەرەسلەر ئىبادەتخانىسىنىڭ روھانىي باشلىقى
بەرەھنە يالىڭاچ
بەرد سوغۇق
بەرق (1) چاقماق ، چېقىن ، يېشىن (2) ئوت ، يالقۇن
بەلەند يۇقىرى ، يۈكسەك
بەلىيەت رەنج ، مۇشەققەت ، ئازار ؛ قايغۇ ، مۇسىبەت
بۇراق ئۇچار ئات ، تۇلپار
بۇرقەئ پەردە ، نىقاب
بۇل ـ ئەجەب ئەڭ قىزىق ، تەئەججۇب ، ئاجايىپ
بۇل ـ ھەۋەس ھەر نەرسىگە ھەۋەس قىلغۇچى ، ھەردەم خىيال
بۇنياد ئاساس ، نېگىز ؛ تەرتىپ ؛

بۇنىياد ئەتمەك ــ بارلىققا كەلتۈرمەك

بىھەمتا يەككە ، يېگانە ؛ تەڭدىشى ، ئوخشىشى يوق

بىھبۇد (1) ياخشىلىق ، ساغلاملىق (2) پايدا ؛ نىجات

بىھجەت (1) شادلىق (2) گۈزەللىك

پ

پەرتەۋ نۇر ، شولا ، يورۇقلۇق ، پارلاقلىق

پەردان ئۇچقۇچى ، ئۇچقان هالدىكى ؛ ئېتىلغان ؛
پەرران بولماق ــ ئۇچماق

پەرگاله (1) پارچە ــ پارچە ، بۆلەك (2) تىتىلغان ، يۇڭزىلانغان

پەژمۇردە (1) سولغۇن ، پۇرۇشكەن (2) غەمكىن

پەيام خەۋەر ، دېرەك

پەيكان (1) كاكان ئوقنىڭ ئۇچى ، ئوق ئۇچىدىكى مىتال باشاق
(2) تىكەن (3) كىرپىك

پەيۋەند سۆز بىرىكمىلىرىدە « ئۇلىنىش ؛ بالا » قاتارلىق مەنىلەرنى
بىلدۈرىدۇ

پوش (1) كىيىم ، لىباس (2) سۆز بىرىكمىلىرىدە « كىيگۈچى ،
كىيگەن » مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ

پوشىدە (1) مەخپىي ، يوشۇرۇن ، يىكىك (2) كىيىنگەن

پويە يۈرۈش ، مېڭىش ، كېزىش

پىچۇتاب (1) تولغىنىش ، ئىزتىراب (2) سىقىلىش ، قىينىلىش

پىرەھەن كۆڭلەك

ت

تاب (1) تاقەت ، كۈچ ، قۇۋۋەت ، قۇدرەت ، چىدام (2) تولغىنىش ، پۇكۇلۇش (3) نۇر ، تاۋلىنىش ؛ ئىسسىقلىق ، ھارارەت ، ئىستىما

تابان يورۇق ، يارقىن ، پارلاق ، يالتىراق

تەباھ خاراپ ، بۇزۇق ، ۋەيران

تەجەررۇد ئالاقىسىزلىق ، چەتلىنىش ؛ يالغۇزلۇق

تەجەللى كۆرۈنىش ، جىلۋىلىنىش

تەجرىد ئارتۇقچە نەرسىلەردىن خالى قىلىش ، چەتلەشتۈرۈش ، ئاجرىتىش ، ئايرىش

تەرەب خۇرسەنلىك ، شادلىق

تەرەبناك خۇرسەن ، خۇرسەنلىك بىلەن

تەرەننۇم كۈيلەش ؛ سايراش

تەرەھھۇم رەھىم قىلىش ؛ غەمخورلۇق ، مەرھەمەت

تەرراھ نەقىش سالغۇچى ، نەققاش ، بىنالارنى بېزىگۈچى

تەرياك (1) ئەپيۇن (2) زەھەرگە قارشى دورا

تەزەلزۇل (1) قىمىرلاش ، تىترەش (2) ئۆزگىرىش ، ھۇلۇقۇش

تەزەللۇم شىكايەت قىلىش ، زارلىنىش ، داد ـ پىغان

تەسخىر قولغا ئېلىش ، ئىگىلەش ، رام قىلىش

تەشبىھ ئوخشىتىش

تەشرىف ئۇلۇغلاش ، شەرەپكە ئىگە قىلىش ، شاراپەتلىك قىلىش

تەغافۇل بىلىپ تۇرۇپ بىلمەسلىككە سېلىش

تەغيىر ئۆزگەرتىش

تەفاۋۇت	ئايرىما ، پەرق
تەكەللۇم	سۆزلەش ، سۆزلىشىش
تەلخ	ئاچچىق
تەمۇغ	دۇزاخ
تەھەمتەن	(1) باھادىر ، پالۋان (2) « شاھنامە» دىكى باش قەھرىمانلاردىن بىرى بولغان رۇستەمنىڭ لەقىبى
تەۋەھھۇم	ۋەھىمىگە چۈشۈش ، قورقۇش
تەۋق	باغ ؛ مارجان تىزمىسى ؛ قۇشلارنىڭ بويىندىكى ھالقا شەكىللىك سىزىق ؛ ھالقا
تەئۋىز	تۇمار ، تىل تۇمار
تۇبى	(1) جەننەت دەرىخى (2) كېلىشكەن قامەت
تۇرفە	يېڭى ، يېڭىلىق ؛ قىزىق ، كىشىنى ئەجەبلەندۈرىدىغان ، ئاجايىپ . نادىر
تۇلۇ	چىقىش ، كۆرۈنۈش
تۇمتەراق	تەنتەنە ، دەبدەبە ؛ شاۋقۇن ـ سۈرەن
تۇند	(1) شىددەتلىك ، قاتتىق (2) ئاچچىق ، غەزەپ (3) شوخ
تۇندخو	(1) بىر سۆزلۈك ، ئۆز گېپىدە قاتتىق تۇرغۇچى (2) نازۇك ، نازۇك تەبىئەت
تىفل	گۆدەك ، ياش (بالا)
تىير	(1) ئوق ، كامان ئوقى ، ياي ئوقى (2) مىركورىي (3) ماچتا (4) كىرپىك

ج

جارۋب	سۇپۇرگە
جاۋىدان	ئەبەدىي ، دائىمىي ، مەڭگۈ
جەببار	(1) قۇدرەتلىك ، ئەزىمەت (2) غەزەپ قىلغۇچى
جەبھە	ماڭلاي ، پېشانە
جەبىن	ماڭلاي ، پېشانە
جەرەس	قوڭغىراق ، كولدۇرما
جويەندە	قىدىرغۇچى ، ئىستىگۈچى ، تەلەپ قىلغۇچى
جۇرئە	بىر يۇتۇم ، بىر ئوتلام
جۇرم	گۇناھ ، جىنايەت
جۇزۋ	بۆلەك ، قىسىم ، پارچە ؛ كىچىككىنە ، ئازغىنە
جۇستۇجو	قىدىرىش ، ئاختۇرۇش ، ئىزلەش

چ

چابۇك	چاققان ، تېز ؛ چەۋەنداز ؛ ئويناق ، شوخ
چابۇكسۇۋار	چەۋەنداز ، ئات مىنىشكە ئۇستا
چالاك	(1)تېتىك ؛ ئىلدام ، چاققان (2) كېلىشكەن
چەرخ	(1) ئايلىنىش (2) ئاسمان ، كۆك ، پەلەك (3) تەقدىر ، تەلەي

خ

خار	تىكەن

خاۋەر	شەرق ، كۈنچىقىش
خەلەل	نۇقسان ، كەمچىلىك ، زەرەر
خەللاق	ياراتقۇچى ، خۇدا
خەم	ئېگىلگەن ، بۈكۈلگەن
خەيل	گۇرۇھ ، توپ
خۇدنەما	شۆھرەتپەرەس ، ماقتانچاق
خۇرشىدۋەش	قۇياش كەبى ، قۇياشتەك
خۇشخان	ھاپىز ، يېقىملىق ، تەسىرلىك ئوقۇغۇچى
خۇمخانە	مەي تەييارلايدىغان ئۆي ، مەيخانا
خىرەد	ئەقىل ، پىكىر ، زېھىن ، ھوش
خىلئەت	ھەشەمەتلىك كىيىم ؛ تون ـ سەرۇپاي
خىلقەت	يارىتىلىش

د

دامەن	ئېتەك ؛ ئۆڭكۈر
دانەندە	بىلگۈچى ، بىلىملىك
دەريۇزە	گادايلىق ، تىلەمچىلىك ؛ پېقىرلىق ؛ گاداي ، تىلەمچى ؛ دەرۋىش
دەستگىر	(1) ياردەمچى ، قوللىغۇچى (2) قولغا ئېلىش ، قولغا چۈشۈرۈش
دەفئ	قايتۇرۇش ، رەت قىلىش ، كەتكۈزۈش
دەندانە	چىش ، چىشنىڭ ئاراچلىرى
دەھر	دۇنيا ، ئالەم ، زامان ، دەۋر
دۇن	پەست ؛ رەزىل ، ناكەس

دۇداغ	لەۋ
دىلجوي	كۆڭۈلگە تەسەللى بەرگۈچى ، كۆڭۈل سورىغۇچى ، ئەركىلەتكۈچى
دىلستان	كۆڭۈلنى ئۆزىگە ئەسىر قىلغۇچى ، دىلبەر
دىۋار	تام
دىيدە	كۆز

ر

راز	سىر ، مەخپىيەت
رازدار	سىرداش ، ئىشەنچىلىك
رامىش	مۇزىكا ، كۈي
رەخشان	يالتىراق ، پارلاق
رەخشەندە	« رەخشان » غا قاراڭ
رەفئ	كۆتۈرۈش ، يۇكسەلدۈرۈش ؛ يوق قىلىش
رەفىئ	يۇكسەك ، يۇقىرى
رەمەق	ئەڭ ئاخىرقى نەپەس ، ئاخىرقى تىنىق
رەمۇز	ئىما ، ئىشارەتلەر ؛ بەلگىلەر
رەھ	يول
رەھگۇزار	(1) يول ، چوڭ يول (2) ئۆتكۈنچى
روزگار	(1) تۇرمۇش ، تىرىكچىلىك ، كۈن كەچۈرۈش (2) دەۋر ، زامان
رۇتبە	مەرتىۋە ، دەرىجە
رۇخ	(1) يۈز ، بەت (2) شاھمات ئۇرۇقىدىن بىرىنىڭ نامى
رۇمۇز	ئىما ـ ئىشارەتلەر ، بەلگىلەر

رىدا	چايشاب ؛ دەرۋىشلەرنىڭ ئۈست كىيىمى
رىز	سۆز بىرىكمىسىدە « تۆككۈچى ، چاچقۇچى ، ئاچقۇچى ، تۆكۈلگۈچى » مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ
رىفئەت	يۈكسەكلىك ، يۇقىرى مەرتىۋىلىك
رىكاب	(1) ئۈزەڭگە (2) پادىشاھ ھۇزۇرى

ز

زايىل (زائىل)	يوق بولغۇچى ، يوقىلىدىغان ، ئۆچىدىغان
زەرد	سېرىق ، سېرىقلىق ، سارغايغان
زەغەن	قۇزغۇن
زەنەخدان	ساقا ، زىناق
زەۋرەق	قېيىق
زۇلف	چاچ
زۇھد	دۇنيادىن ۋاز كېچىپ ، تائەت ـ ئىبادەت بىلەن شۇغۇللىنىش
زۇھۇر	زاھىر بولۇش ، كۆرۈنۈش ، پەيدا بولۇش
زىشت	خۇنۇك ، يامان
زىھى	ياخشى ، گۈزەل ؛ جايىدا
زىيىب	بېزەك ، زىننەت ؛ گۈزەللىك ، ھۆسن

س

ساكىن	توختاش ، تۇرۇش (بىر جايدا) ؛ تېنچ ، ئارام
سالۇماھ	يىل ۋە ئاي

ساھىر سېھىرگەر، جادۇگەر، كۆز بويامچى؛ سەنئەتكار؛ قىزقچى

سەبا تاڭ شامىلى، مەيىن شامال

سەباھ تاڭ ئېتىش پەيتى، تاڭ سەھەر

سەباھەت گۈزەللىك، ھۆسن

سەبزە مايسا؛ يېشىللىق؛ يېشىل رەڭ

سەبۇك يەڭگىل، يىنىك

سەبۇكەش مەي قۇيغۇچى، ساقى

سەبۇكرەۋ تېز ماڭغۇچى، چاققان

سەبۇكرۇھ خۇش چاقچاق

سەد (1) توساق، تام (2) يۈز (سان)

سەدر (1) ئۇلۇغ مەنسەپ (2) كۆرەك

سەرئەنجام ئاخىر، سۈك، تۈگەللەش، تۈگەللىنىش

سەربەسەر پۈتۈنلەي، باشتىن ئاياغ

سەربەستە بېشى باغلانغان؛ يوشۇرۇن، مەخپى

سەربەلەند ئاتاقلىق، داڭدار، شۆھرەتلىك؛ يۈكسەك

سەرد سوغۇق؛ خۇنۈك

سەرسەر سوغۇق، كۈچلۈك شامال

سەرگەشتە بېشى ئايلانغان، سەرگەردان، ھەيران

سەرمەست كەيپىلىك، خۇش كەيپ، مەست

سەرنەۋشت تەقدىر، پىشانە

سەرنىگۈن (1) بېشى چۈشكەن، ئاستىن ـ ئۈستۈن (2) تەلەيسىز، تەتۈر پىشانە

سەفىي پاك، تازا، تاللانغان

سەقا سۇ توشۇغۇچى، سۇ بەرگۈچى، سۇ سەپكۈچى

سەقەر	دوُزاخ ، جەھەننەم
سەڭگدىل	باغرى تاش ، تاش يۈرەك ، رەھىمسىز
سەما	ئاسمان
سەمەك	(1) بېلىق (2) يەر ئاستى
سەمەن	ياسىمەن گۈل
سەمەند	ئوُچقۇر ئات
سەھبا	قىزىل مەي
سەھل	ئاسان ، يەڭگىل ، قۇلاي ؛ ئەرزىمەس
سەھۋ	(1) خاتا ، يېڭىلىش (2) ئۇنتۇش
سەۋت	(1) قامچا (2) تاۋۇش ، ئاۋاز ، شاۋقۇن ؛ ئاھاڭ ، كۈي ، مۇقام
سەيد	ئوۋ ، شىكار
سەيياد	ئوۋچى
سوز	كۆيدۈرۈش ، ئۆرتەش
سوزان	(1) كۆيگەن ، يېنىپ تۇرغان ؛ يالقۇنلۇق (2) ئەلەملىك
سۇبھىدەم	تاڭ پەيتى
سۇجۇد	سەجدىلەر
سۇد	(1) سۈت (2) پايدا ، بەھرە ، نەپ (3) سۈركەش ، سۈر-تىش ، ئىشقىلاش ...
سۇراھي	ئۇزۇن بويۇنلۇق مەي ئىدىشى ، شىشىسى
سۇرۇر	شادلىق ، خۇرسەنلىك
سۇرۇش	پەرىشتە ، ئەلچى ؛ جىبىرەئىل
سۇلۇك	يول تۇتۇش ، يول تېپىش ، ياخشى يولغا كىرىش
سۇمنات	بۇت نامى
ستەمكار	زالىم ، ئەزگۈچى ، ئازابلىغۇچى

ستيز (1) خۇسۇمەت ، دۈشمەنلىك (2) زۇلۇم (3) ئۇرۇش ، جاڭجال ، ماجىرا ، غەۋغا

سدق چىن ، راستلىق ، توغرىلىق ؛ ھەقىقەت ؛ خالىسلىق

سرشت يارىتىلىش ، تەبىئەت ، خۇلق

سيادەت ئۇلۇغلۇق ، بۈيۈكلۈك

سيمىن (1) كۈمۈش ، كۈمۈشتىن ئىشلەنگەن (2) كۈمۈشتەك ئاق

سينە كۆكرەك ، كۆكس ؛ يۈرەك

ش

شاغىل شۇغۇللىنىش ، مەشغۇل

شاھەنشاھ ئۇلۇغ پادىشاھ ، شاھلارنىڭ شاھى

شەب كېچە ، تۈن

شەباب ياشلىق ، يىگىتلىك

شەرار ئۇچقۇن ؛ تاۋلىنىش ، يالتىراش

شەرارە « شەرار » غا قاراڭ

شەرەر ئۇچقۇن ، يالقۇن

شەرمسار ئۇياتچان ، ئۇيالغان

شەفەقگۇن شەپەق رەڭ ، قىزىل

شەمايىل تۇغما خاراكتېر ، خۇلق ، ئەخلاق ؛ شەكىل ، سۈرەت ، كۆرۈنۈش ، تۈزۈلۈش

شەمەت نەقىش

شەمىم خۇش ھىد ، يېقىملىق ئىس

شەنئە يامان ، خۇنۈك ، يارىماس

شەھباز لاچىن
شەھريار بۈيۈك پادىشاھ
شورىدە پەرىشان
شىئار ئەسەر ، بەلگە ، ئادەت

غ

غارەت بۇلاڭ ـ تالاڭ ، تالان قىلىش
غەبغەب ئېڭەك ، ساقاق
غەزال كىيىك ، ئاھۇ
غەلتان يۇمۇلاق
غەمزە كۆز ئىشارىسى ، كۆز بىلەن ئىشارە قىلىش ، ناز ۋە دىلـ
بەرانە خۇلق بىلەن كىرپىك سوزۇپ قاراش
غەمزەدە غەمكىن ، قايغۇلۇق
غەنىم دۈشمەن ، قارشى تەرەپ
غىنا بايلىق ؛ مالدارلىق ؛ توققۇزى تەل

ف

فەرجام سۈڭ ، ئاخىر ، ئاقىبەت
فەرخۇندە قۇتلۇق ، سائادەتلىك ، بەختلىك
فەرراش خىزمەتچى ، مۇلازىم
فەرران راۋان ، تېز
فەريادرەس ياردەم بېرىشكە يېتىپ كەلگەن ، ياردەم بەرگۈچى
فۇرۇغ يالتىراش ، يورۇقلۇق ، روشەنلىك ، شولا ، نۇر

فۇزۇل (1) ئارتۇق ۋە كېرەكسىز (ئىش ، سۆز) (2) تەلۋە ، تەنتەك

فۇزۇن ئارتۇق ، زىيادە ، كۆپ

فۇنۇن ھۈنەر ؛ ئادەت ، نەيرەڭ

فىردەۋس باغ ، جەننەت بېغى

فىگار جاراھەتلىك ، يارىلىق

ق

قەبا تون ، تون چاپان

قەراغ كۆز قارىچۇقى

قەقنۇس قۇش نامى ، قەقنۇس قۇش

قەۋىي كۈچلۈك ، قۇۋۋەتلىك

قۇدس پاكلىق ، تازىلىق ، مۇقەددەس

قۇرس پارچە ، پارچە نان

قۇللاب قارماق ، ئىلمەك ؛ ئەگمە

قىرمىز قىزىل رەڭ

قىبىرگۇن قارا تۇسلۇك ، قاپقاراڭغۇ

قىيل گەپ ، سۆز ؛ قىيلۇ قال ـ گەپ ـ سۆز

ك

كاش كاشكى

كاشانە (1) كىچىك ئۆي ، خانا ، تۇرار جاي (2) ئۇۋا

كاشىف كەشىپ قىلغۇچى ، تاپقۇچى

كافۇر ئاق ۋە خۇش بۇي ماددا ؛ ئاپئاق

كام (1) تىلەك ، ئىستەك ، مەقسەت (2) بەھرە ، بەھرە ئېلىش (3) تاڭلاي ، ئېغىز

كامران (1) ئۆز مەقسىتىدىگە ئېرىشكەن ، بەختلىك (2) ھاكىم ، ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى

كەبك كەكلىك

كەنارە (1) قىرغاق ، چەت (2) قۇچاق ، قۇچاقلاش

كەۋكەب يۇلتۇز

كەۋنەين ئىككى دۇنيا

كەئس كاسا ، قەدەھ

كۇش سۆز بىرىكمىسىدە « ئۆلتۈرگۈچى ، سويغۇچى » مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ

كۇشاي سۆز بىرىكمىسىدە « شادلاندۇرغۇچى » مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ

كۇنجايىش سىغىش ، جايلىشىش

كىردىگار ياراتقۇچى ، خۇدا

كىسۋەت كىيىم ، ئۇست ـ باش

كىشۋەر مەملىكەت ، ۋىلايەت

گ

گەردۇن ئاسمان ، پەلەك ، كۆك

گەردىش (1) چەمبىرەك (2) ئايلىنىپ يۈرۈش ، سەير قىلىش

گەرم (1) ئىسسىق ، قىزىق ، قىزغىن (2) يېقىملىق ، ئوچۇق چىراي (3) چاققان ، يۈگۈرۈك

گوي سۆزلىگۈچى ، ئېيتقۇچى

گۈستاخ ئەدەبسىز ، تارتىنمايدىغان

گۇفتار سۆز ، سۆزلەش ، سۆھبەت

گۇفتۇگوي سۆزلىشىش ، سۆھبەت

گۈلفام گۈل رەڭ ، قىزىل

گۈلگۈن گۈل رەڭ ، قىزىل

گۈلنار قىزىل گۈل ، ئانار گۈل ؛ قىپقىزىل

گىرەھ (1) تۈگۈن ، چىگىك (2) قىيىنچىلىق (3) قاشنىڭ چىمىرلىشى

گىريان يىغلىغۇچى ، يىغلاپ تۇرغان

ل

لايەزال ئەبەدىي ، سۇكى يوق

لايەئقىل ئەقلى يوق ، ئەقىلسىز

لەۋھ (1) تاختا ، يېزىق تاختىسى (2) روشەنلىك ، مۇلايىملىق ،

لۇتف رەھىمدىللىق ، مەرھەمەت

لىقا كۆرۈنۈش ؛ يۈز ، چېھرە

لىللاھ ئاللا ئۈچۈن

م

مانەند ئوخشاش

مەتلۇب تەلەپ قىلىنغان ، ئارزۇ قىلىنغان نەرسە ، ئىستەلگەن نەرسە

مەخمۇر (1) مەست ، مەستلىك ھالەتتىكى (2) مەي خۇمارى

مەردۇم (1) ئادەملەر ، كىشىلەر (2) قارىچۇق ، كۆز قارىچۇقى

مەرغۇب يېقىملىق ، سۆيۈملۈك

مەرھەم مەلھەم ، مەلھەم دورا

مەزاھىر زاھىر (پەيدا) بولۇش ، چىقىش ئورنى ؛ چىقىش ، كۆرۈنۈش

مەزھەر «مەزاھىر» غا قاراڭ

مەسرۇر خۇرسەن ، شاد

مەسكەن تۇرار جاي ، ئورۇن ، ئۆي

مەسكەنەت بىچارىلىك ، پېقىرلىق ، مىسكىنلىك

مەسمۇئ ئاڭلانغان ، ئېشىتىلگەن

مەسنەد تەخت ؛ يۈكسەك ئورۇن ؛ ھۆكۈمرانلىق ئورنى

مەسئۇد سائادەتلىك ، بەختلىك

مەسھۇب ھەمسۆھبەت ، بىرگە يۈرگۈچى

مەسىھ ئىسا پەيغەمبەرنىڭ لەقىبى

مەشام بۇرۇن ، دىماغ

مەشۋەرەت كېڭەش ، مەسلىھەت

مەفرەش گىلەم ، كىگىز ، پالاس

مەفلۇك پالاكەتكە يولۇققان ، قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن

مەقدەم قەدەم قويۇلغان جاي ۋە پەيت ؛ قايتىش ، قەدەم قويۇش ؛ بېرىش

مەلىھ (1) گۈزەل ، چىرايلىق (2) شىرىن ، مەزىلىك

مەنزۇر كۆرۈنگەن ؛ نەزەردىن ئۆتۈپ ماقۇل بولغان

مەنىش تەبىئەت ، خاراكتېر

مەھتاب ئايدىڭ ، يورۇق

مەھجەبىن پىشانىسى چىرايلىق ، ئاپئاق ، گۈزەل
مەھجۇر ئايرىلىپ قالغان ، ھىجراندا قالغان ، مەھرۇم
مەھز (1) خالىس ، ساپ (2) پەقەت ، يالغۇز
مەھزۇن غەملىك ، قايغۇلۇق ، خاپا
مەھل مۇھلەت ، پۇرسەت
مەھلۇل ھەللەنگەن ؛ ئېرىتىلگەن
مەھۋ يوقىلىش ، پۈتۈش ؛ ئۆزىدىن كېتىش
مەۋزۇن ئۆلچىنىدىغان ؛ كېلىشكەن ، چىرايلىق
مەۋلا (1) ساھىب ، ھامىي ، ئۇستاز ؛ جاناب (2) قۇل ، بەندە
مەئزۇر ئۆزرىلىق ، ئەپۇ قىلىنغان ، كەچۈرۈلگەن
مەئۋا باشپانا ، تۇرار جاي ، ماكان
مەيگۇن مەي رەڭلىك ، قىزىل رەڭلىك
مۇئەتتەر خۇش ھىد ، خۇش بۇي تارقاتقۇچى
مۇئەللا يۈكسەك ، بۈيۈك ، يۇقىرى ، ئەلا
مۇباھات پەخىرلىنىش ؛ ماقتىنىش
مۇبتەزەل خار ، پەست ، تۆۋەن
مۇبھەم يوشۇرۇن ، بىكىك ، نائېنىق
مۇجەللا جۇلالانغان ؛ يالتىراق ، پارلاق ، روشەن
مۇجتەمەئ توپلانغان ، بىرلەشكەن ، جەم بولغان
مۇخەممەر ئېچىلغان ، تۇرۇپ قالغان ؛ ئاشقان خېمىر ؛ يۇغۇرۇلغان
مۇختەسەر قىسقارتىلغان ، قىسقىچە ، ئىخچام ؛ قىسقىسى
مۇدام (1) دائىم ، ھەر قاچان (2) مەي ، شاراب
مۇدرەك ئىدراك قىلىنغان ، چۈشىنىلگەن ، بىلىنگەن
مۇرشىد (1) توغرا يولغا سالغۇچى ، يول كۆرسەتكۈچى (2) پىر ، ئىشان

مۇرغ	قۇش ، پەررەندە
مۇزتەرىب	ئىزتىراپتا قالغان ، قارارسىزلانغان ، تېنچسىزلانغان
مۇسەخخەر	ئۆزىگە قارىتىلغان ، بويسۇندۇرۇلغان
مۇسەخخەر —	ئۆزىگە قاراتماق ، بويسۇندۇرماق
مۇسەلسەل	بىر ـ بىرىگە زەنجىرسىمان ئۇلانغان ، زەنجىر شەكلىدىكى
مۇسەللەم	ئىنكار ياكى قارشىلىق قىلىنماي ماقۇللانغان ؛ تەسلىم بو-لۇش
مۇسەۋۋەر	سۈرەتلەنگەن ، تەسۋىرلەنگەن
مۇستەغرەق	غەرق بولغان ، چۆمۈلگەن
مۇستەغني	ئېھتىياجسىز ؛ تارتىنغۇچى
مۇستەكرەھ	يېقىمسىز ، خۇنۇك
مۇستەمەند	غەملىك ، قايغۇلۇق ، گىرپتار ؛ باغلانغان ، بىچارە ، مۇھتاج
مۇستەمئ	تىڭشىغۇچى ، ئىشتكۈچى
مۇشكبىز	خۇش بۇي ھىد تارقاتقۇچى ، چاچقۇچى
مۇشكىن	خۇش ھىدلىق ؛ قارا تۇسلۇك
مۇغەننىي	سازەندە ، چالغۇچى
مۇغبەچە	مەي تۇشۇغۇچى ، مۇلازىم
مۇلەۋۋەن	ھەر تۈرلۈك ، رەڭمۇ رەڭ ؛ بېزەلگەن ، بېزەكلىك
مۇلك	(1) مەملىكەت ، ۋەتەن (2) دۆلەت ، پادىشاھلىق (3) مال ـ مۈلۈك ، بايلىق (4) دۇنيا ،ئالەم
مۇھتاز	تاللانغان ، ئاجرىتىلغان
مۇنىر	نۇر بەرگۈچى ، يورۇتقۇچى ، پارلاق

مۇنس	ئۇلپەت ، ھەمراھ ، دائىم بىللە بولغۇچى
مۇھەررىك	ھەرىكەتلەندۈرگۈچى ، قىمىرلاتقۇچى
مۇئتاد	ئادەتلەنگەن ، ئۆگەنگەن
مۇئتەقىد	ئېتىقاد قىلغۇچى ، ئىشەنگۈچى ، ئىخلاسمەن
مىژە	كىرپىك
مىژگان	« مىژە » گە قاراڭ
مىسل	ئوخشىشى ، تەڭدىشى
مىنا (مىينا)	(1) شىشە ، مەي شىشىسى (2) كۆكۈمتۇل ، ھاۋارەڭ (3) سىر ، نەقىش
مىزبان	مېھمان كۈتكۈچى ، ئۆي ئىگىسى

ن

نارەنج	(1) ئاپېلسىن (2) سېرىق تۇس
نافىز	نۇپۇزلۇق ، تەسىرلىك
ناۋەك	(1) كاماننىڭ ئوقى (2) كىرپىك
ناياب	تېپىلمايدىغان ، تېپىلماس
نەخل	(1) كۆچەت ؛ خورما دەرىخى (2) يارنىڭ قامىتى
نەززارە	(1) قاراش ، نەزەر تاشلاش ، كۆز سېلىش (2) تاماشا
نەزىھ	پاك ، تازا ، ساپ
نەستەرەن	ئاق ئېچىلىدىغان بىر خىل گۈل
نەسرىن	« نەستەرەن » گە قاراڭ
نەشئە	كەيىپ ، ھۇزۇر ـ ھالاۋەت
نەفھە	خۇش بۇي ھىد

نەقد (1) تـاللانـغـان-، سـايلانـغان ، خالىس ، ساپ (2) قىممەت باھا نەرسىلەر (3) ئاقچا
نەقىي پاك ، تازا ، خالىس
نەڭ ئار ، ئۇيات ، نومۇس
نەڭۇ نام ئار – نومۇس ، شۆھرەت
نەمەك تۇز
نەمەكدان تۇز ئىدىشى
نەھب تالاش ، بۇلاش ، ئوغرىلاش
نەھر دەريا
نەۋ يېڭى
نەۋئ تۇر ، جىنىس
نۇزۇل چۇشۇش ، يۇقىرىدىن پەسكە چۇشۇش ، قونۇش
نۇقەت (1) نۇقتا (2) خال ، داغ
نۇقس كەمچىلىك ، يېتىشسىزلىك
نۇقل شـارب ئـىچكەندە ئىستېمال قىلىنىدىغان يېمەكلىك ، شىر-نىلىك
نىسار چېچىش ؛ چاچقۇ
نىش نەشتەر ؛ تىكەن
نىكخاھ ياخشى نىيەتلىك ، ياخشى خاھىشلىق
نىگاھ بېقىش ، قاراش
نىگۇن ئېگىلگەن ، بۇكۇلگەن ؛ تۆۋەن
نىگىن (1) ئۇزۇك (2) مۆھۈر
نىم يېرىم
نىھال كۆچەت ؛ كېلىشكەن بوي ، گەۋدە
نىھان يوشۇرۇن ، يىكىتىلگەن

نىھان ئەيلەمەك ــــ يوشۇرماق ، بىكىتمەك .

ھ

ھازىق	بىلىملىك ، ماھىر ، ماھارەتلىك ، ئۇستا
ھايىل	توساق
ھەبا	(1) چاڭ ، توزاڭ (2) بىھۇدە ، بىكارغا
ھەبىب	دوست
ھەجر	ئايرىلىق ، جۇدالىق ، يىتىشەلمەسلىك
ھەدەف	(1) نىشان (2) يۆنىلىش
ھەدىقە	باغ ، گۇلزار
ھەرىر	يۇپقا ۋە نازۇك توقۇما
ھەزاقەت	(1) تېۋىپلىك (2) ماھىرلىق ، بىلىمدانلىق
ھەزىن	قايغۇلۇق ، مۇڭلۇق ، غەمكىن ، ھەسرەتلىك
ھەشر	(1) توپلىنىش ، يىغىلىش (2) قىيامەت ، قىيامەت كۈنى
ھەمراز	سىرداش
ھەنگامە	(1) يىغىن ، توپلىنىش (2) ۋاقە ، ھادىسە
ھۇباب	(1) كۆپۈك ، قاپارتما (2) ئاسمان گۈمبىزى
ھۇدا	(1) توغرا يول ، راست يول (2) ئىسلام دىنى
ھۇللە	بېزەكلىك ، نازۇك ۋە نەپىس كىيىم
ھۇللەپوش	كىيىم كىيگەن ، ئىپەك كىيىم كىيگەن
ھۇۋەيدا	بەلگىلىك ، ئاشكارا ، روشەن
ھىرمان	مەھرۇملۇق ؛ ئۈمىدسىزلىك

ئۈ

ئۈچماق	جەننەت
ئۈزار	يۈز ، بەت ، چىھرە
ئۈستىۋار	چىداملىق ، مەھكەم ، توغرا، كۈچلۈك
ئۈسرۈك	مەست
ئۈششاق	ئاشىقلار
ئۈقدە	(1) تۈگۈن ، بەند (2) ئالاقە ، باغلىنىش (3) قىيىنچىلىق
ئۈلۈۋۋ	ئالىي ، يۇقىرى ، يۈكسەك ، يۇقىرىلىق ، يۈكسەكلىك ، بۈيۈكلۈك

ۋ

ۋابەستە	باغلىق ، بىر ـ بىرىگە باغلىق ؛ ئالاقىدار
ۋاژگۈن	تەشكەي ، تۆۋەن ، پەست
ۋاسىئ	كەڭ ، يېيىق
ۋالە	بىرىلگەن ، مەپتۇن ؛ ھەيرەتتە قالغان
ۋايە	(1) ھەسسە ، ئۈلۈش ؛ بەھرە (2) ئىستەك ، تىلەك (3) ئېھتىياج (4) ئادەت .
ۋەرد	ئەتىرگۈل
ۋەرزىش	مەشق ، كۆنۈكمە ، ئادەت
ۋەسەت	ئورتا ، ئورتىلىق
ۋەسۋاس	يولدىن ئازدۇرغۇچى ، ۋەسۋەسە

ۋەھدەت	بىرلىك ، يەككە ـ يېگانىلىق ، تەنھالىق
ۋەھىد	يەككە ، يېگانە
ۋۇسئەت	كەڭلىك ، كەڭرىلىك ، يېيىقلىق

ئى

ئىبتىلا	مۇبتىلالىق ؛ بالاغا قالغان ، گىرىپتار بولغان
ئىبتىھاج	شادلىق ، خۇشاللىق ، سۆيۈنچ
ئىتاب	قەھر ، غەزەپ ، قىيناق
ئىتتىھاد	بىرلىشىش ، قوشۇلۇش ، بىرىكىش
ئىجابەت	قوبۇل قىلىش ، ماقۇللاش ، رازى بولۇش
ئىجتىناب	ساقلىنىش ، چېكىنىش ؛ قېچىش
ئىجلاس	مەجلىس ، يىغىلىش ، ئولتۇرۇش
ئىجمال	قىسقىلىق ، ئىخچاملىق ؛ قىسقا
ئىددىئا	مۇددىئا ، ئارزۇ ، تەلەپ
ئىرفان	بىلىش ، تونۇش (تەپەككۇر بىلەن)
ئىزتىراب	تاقەتسىزلىك ، يىقارارلىق ، تېنچسىزلىق
ئىزتىرار	چارىسىزلىق ، نائىلاجلىق ، مەجبۇرىي
ئىز (ئىزز)	ئەزىزلىك ، ئىززەت ، قەدىر ـ قىممەت ؛ ئىززۇ جاھ ـ ئىززەت ۋە ھۆرمەت
ئىسار (ئىيسار)	بېغىشلاش ، ئىنئام قىلىش ، تەقدىم قىلىش
ئىستىخارە	چۈش ئارقىلىق پال سېلىش
ئىستىغنا	(1) مۇھتاجسىزلىق ، مۇھتاج بولماسلىق ، ئېھتىياجسىزلىق (2) ناز ، خۇلق

ئىمداد	مەدەت ، ياردەم
ئىمساك	(1) ئۇشلاش ، ساقلاش (2) بېخىللىق
ئىنفىئال	خىجالەت ، ئۇيىلىش
ئىئلام	مەلۇم قىلىش ، بىلدۈرۈش

ي

يازۇق	گۇنا ، ئەيىبلىك
ياۋۇشماق	يېقىنلاشماق ، يېتىشمەك

فاکسمل

بسم الله الرحمن الرحیم

اطلعت من جبهة الساقی تجلی الهدا — مرشد اهلی حقیقت وصل ایلار اقتدا

اوخشاماس کیم سینه ده شمس کیبی فیض صبح — لامکان سیر اولغوسی بو نشأه دین تاپغان گدا

غم غباری می خماریدین کونکل کوزگوسیدا — ساقیا جرعه توت انداغکیم بولور غم زدا

باده زوریدین ایل حجره سی دور اولوق فغان — بو قیسه می گر اغلوقان اندین چکار توترلوک صدا

هر قطره کیم کوکاچ جرعه سین میخانه لار — بولسه یوزلنج هر بیری برکا ایلاری فدا

ساقیا می تشنه سی مندین یوک کیم بولدوم — می تعلیمین منده مستغنی مندین اکمل ابتدا

زر قیزیل کیفیتی سندیک لا دین مستور دور — سیماهیریندین تحوکی نقشی قیلغونکیزنی ادا

جامی می اسمین جدا ذکر ایلامک مرغوب ایمس — ذکرینی ایلاکیشی زر حرف ایله قیلغای ادا

هیچ مطلق بولسه انداغ باده زوریدین اریب — قایدا امالسون بو کونکل جامیدا نقش ما علا

عرشیا

عرشیانی هیچ دمادم قیلمادن تأخیر کیم

اشربوا یا ایها العطشان گلور هر دم ندا

زینتی یا نشان اندادر اساس محرم زبان اندا — سعیب اندرکه سیغماس نکته حرف بیان اندا

آتاب اتینی عصیان اهلکو کلا عرصه سیندا کیم — یازوقلار ضعیفلارین سیندوروغ عکس صاحبجوان

بورنك خلوتکه زینتانکه عادت بودو زورق — کم طالب تجلان مطلوب بولغای مهمان اندا

خطو غیر دین کرچه حریم قدس ایرور فارغ — کم اغراق اوزکادین یا قیقه بولدر نیاز سیان

بورنک یا ماغلیق کماکلیک الکلاب تنشلا بان بارماغ — تجلی خلوة قیلدی یا ریسان هجر رشید سان اندا

وجود مجمع البحرین رحمتدین تاپیب ترکیب — بحر لطف شفاعت هستا سانک لیقو قهر فیان

نبی یا جود ملک فرض ایلادیکم کرم مکانا تامیس — زمان اول مکان باتی بحر اول هر زمان اندا

حبیب حکیم مهر اولغا اینیک یا هادی عیب — یوق ایرمیش خلوة جانانیدین اوزگا مسیح جان

عجایب حجره بو مهما جو نیکم شه جیکب خوب براق — یوق ایرمیش خبر متاع فخر ازمعا اندا

مهالرا مکا ایردی نسبی فضل شرافت دین — یقین اولنو عکیم وسیس دین تانی مکان

خیالک اندادر گرچه اوزی دعوت اولمش نشانک ایردی اگر اولسه اوفرح همه هر قچان ابدا

یاز قلامز عفو اسکین اجورماق ادعالردن لوای مرحمت با نشوه حیکیب شاه جهانم ابدا

بو جلوت بزمیده محجوب اولمق علیق ابتدا بنی بولفاهمان اندا اولو بولفانهایان

نفوس قدسیه الا اینکه اولوق بر ذره گنجایش عجب اولدر که بو صورتده بیله بولدی عیان

الهی بارجه جرمین عفو ایتاردا اولسون شفیع

فراموش اولماسون عرض قولونک فهم نالان

حبوبات ارجدین منده بار جانم زمان ابدا نشانسوی ماغیل حو بنکیم ابهیش نام نشان ابدا

کونکل بادید احرسند حیابر له جانه پیوستور نه حاجت بولبا اولسه فشید امر زمان

یادکار اوتخوانیم کوریسه گر سنک نازی دب قچان عالمه معنده الغ ایردی جسمیم ناتوان

رواج حسن اوجهر ذریتم کاهی ایلامش از بس بولبولکل حسنی تا هم کسه اگر رنگ خزان ابدا

منی کورکانجه نفرین قیلمانکیزای اهل عالم کم جهانبخش تیغی معلومیم اکرلوق قیامان

جهانمکر یغه خرسند اولمالیش آبینه باسکیم بو دهر حره اولوبدر فتنه آخر زمان

فلک

فلکده کیمده مهر اوزره مه و شالنجه او طلیش سمندین سکردیب اول شوخ بولنجه ناکهان

سجودی درگهیدین باش کوتاره عرشیا وه کیم

جهانده اولماده مونداغ شاه خرده دان پیدا

کوندوز و هم کیجه اول خورشید تابان بولماسا قامتیم خم دور اگر سرو خرامان بولماسا

زاهدا فردوس ایله حور و رنک تماشاسین تیلای کلبهم کر خیال حسن جانان بولماسا

بیش نه دین و دیرین بو کلبه‌ء سوز افغانیم نیر کورب بو کونکل کر آتش عشقیده کریان بولماسا

بلبل شوریده قایدین کلیب ایتار ایردی نوا غنچه بوستان ایله کونکلوم اویی ویران بولماسا

دریکتا نا نجاس ایردکیم صدف قعرده وجود کوزلاریم ابر کرم دیک کریان بولماسا

باده نوشین زمان غنچه نیلکیم شیدا ایل قیلمس ایردی کر بو کونکلوم اوی ویران

غربت نازلار اول صنم ایرور دیر بیهشتیم خوف سیماس ایردی لذت وصلینی هجران بولماسا

عرشیا یارینک نقد ایمانینی تاراج ایلادی

نیکه بس اول شوخ ظالم نا مسلمان بولماسا

خوشا حسنونک ظهوری کیم مسیحا دمی دیک پیدا — بولوبدور عشقیدا هجران بیخود و مونکا ست

بولوب لعلینکا زار عشقینکا ار کیم بر دم — بولور رالشیوه شوخ بناچینک یانیدا بولور عبها

اگر اول گل کذ ربیلک جمن ساری بولور گلا — بر مست بر بیخود بیر واله بر شیدا

قنوب سوز نی تا بلبل دیک انسانا الم توتوب — بولوب فیض فغانیمدین سراسر برک لاله کویا

توزنوب مضمون رنکین لول کوزنکا سالغای برق — گلستان سخن ایچره بولور لول گل یکتا

تجوک ای عاشق شیدا دیماس سین وصل دالگنی — که هم اول عکس توشارکل لا گلستان ایچره دور رعنا

دیمه ای سخن عرش غیم کوری کیم استعدا — صدف بر قطره کا قانع بولوب تاپای دریکتا

لبونکا تا زغنچه هم آغزینک کبی دوران ارا — قامتینک دیک یا سرو قبور روضه رضوان ارا

غنچه گلدین دیسام نازک قدینکا خوب ایمس — رشته دور کیم سهام الغذینک بهاران ارا

عنبر خاشتینک موی دیک نرجه اوزه توش فشن — یا هلال عید ابرو بولسلوالوان ارا

دانه خالینک کوز کا چ بر تو یا رکوز مردمی — طرفه دور کیم صید قیلغا دام کیم رمان ارا

بوزاوزه

غزل

بو زاوره منکز نینک صحن گلشن منکزر نیک اوزره تم تم عرق ایله دو رکیم و نجو لونکا فارغ بیگان قارا

جا کلیک کو کلوم ارا عشق نینک اوتین یاندوروغم
زرنی لوکا نلار پرور زر رست لا یینج

سکر یتوب جانیمنی بلبل دیک فغان ایلار گونکا
گلعذاریم یاد ایله سکر یب میدان ارا

ای فتوحی قابل تا یار جود دین اثر
قدر بلمس کیمسکا بو چرخ کجگردان ارا

حقیقت کیمیجه لوتونی فاش دین توتیم قیلوب ایلاب
اینکلریکلر جان حقیقت توتیم دین ایلاب

وصل جامیدین کونکل سرمشار ایتدیم
بو کونکل نی فرقت خماریدا خراب ایلاب

لینک یاد ایدا لوکا نالا توتیم دورگیم عشق شهید
تمنا ایلا کوم یا لیتنی کنت تراب ایلاب

ایاغ زنک خشنی برخنک اوزره کوزلاریم سوزر
چیاتی یارغ یا همیش سیدین سام کباب

فلک ماه مهر گلشن چهره گلزار یوز اغنین تا
تزلزل چهره سالک کد عارضی نی حجاب ایلاب

فراق رنگ رخسار لنکدا لونلارکی تلاب
سرشکیم نغلام قطره بین دز خوشاب

دیار سیند سرم ایلاسه کلیم سا نا که
لوله کوزلاریم سر دیار یلغو قیلغوم پرآب

یوزونگ مه ریدا کونگلوم زره تیک اضطراب ایلاب ساچینگ باد ایدا تونلار تولغانور من پیچ و تاب

کبیک سیلکینیم کونشنی کورسا اول ایرنی جلوه بیلا لوس

نیکیم عرش گیبی تا روز محشر ترک خواب ایلاب

محبت تا یاردیم فانی ایکیدین ایلاب هداد انگا کو مردمین یل مخمر ایتیم عشق اعتقاد ایلاب

سلام ایتکای او قالطف ایلاب ناغرین بیا یشنگلی نه بولغای ایدی یانگلی بو حزین کونگلوم شاد

صبا تیکو بیده او تلوغ بیادی درد ایلاب کونگلوم ... باتیل ازغنون بر بیا ایلاب

فراقینگ توکار او وصلینگ خیالی ایرمس دور ایرکیمکلی ایریش دوز ایلای ایجاد

یو یاتگیم ایلاب کسکینیک و اکرمکنی ایمس سخاوت یار تابغای ایرحیم نه یار نیم بیاد ایلاب

کونگلونگ امن اوراکیدا صنعی تیغ ابتلا سورایین موکی جالیغ انیکام ایت نه یاد

فانشیک و دین یکترین فلک عرش توکنشیم نه تخیم گی تخت بیلا خسرو شاه قباد ایلاب

اوز حسینگا اول مه مثل اینا کوزکو کوروب سوداکو بیا یانو فور نشسی تیک تروکو

مرحیلکر

عیبلمه گر زاهد اینی توغی عاشق ایلی بیلمیش بو رنگ — قصد جان ایلار گر یوق کوروب بلا یاغی کوزکورو

هر نجه زخم ایلار اولغاچ سار عریان سونکاکی — تا تنگ قیلور عالم ایلی جسمیم الو کولکو کورو

دو دلیکم گر ییک ایلکا کین ستار رسن — جمع اولوب تکلیمش بار برخ ساریدین خوش بو

نجه شاهیم اولسام علابین فریاد — شاد اولوب ایلکین قانی با اسد اول جهم

دهر بریا شوخ بریا ظالم ایتار کرد ولیغ — اوزنیم یوز تابلغ جفا اهلی مین کوروب سرو

وبعدین اوز یند جانیم جالار اوز ره — توبیغا یندین نجه یوز داغ ایلیکی بیلکی کوره

اوز فراغی تو نسکر اوکلکا ریار شغلو — غیرتینک حجینکیم سواد لوترا اشو راهو

شوق عارض اتو سائن اول کاکلم منکر یا ایلامیش

عر زای غبار یدین کلبرکا اوزه یاغدو کوزو

تو غیش ابرو ایلکار مشرق سار یدلون افتاب — بو العجب یا تنک بین اولی سار هنی ایلار کباب

تو لغان تونکان سا حنکلا یدفرق — یا دیلم توغ لغانیب بلکیل زمین عتاب

جا فراالعلنک شکر بیع رو بیو کوزه — قیلغو سیدین کیم کو ندو کوزلارم بولدیر پراب

دولت وصلک ایله بر گیجه گورمش ایدی چشم | وقت سحرده خسته آنلار ایکن قیلدی جنبش
نیجه لبلر ایله ولارینک طاقتی یا اولمان | اقار ایدی غمده قلبم اوقیدیده گردون حباب
ای اولان گلیبانگ اوزره گوزوبا فاره بکا | سنکر دکوز روحم سی کیمکا اولور سیا
بلارینک کیفیتی هر دم تصور ایلاسام | ای کاه خون ناب حسرتله هم گلگون اشک
نالواجانینه جان الفتک درمان ایدی | منکا ایدر فرقتک یبح ایلوا قالدی
نیجه اوق اولنا بر گیل سنلو نگاهین تار | قید خوش اولمغی عرش نعلانا باغ

سنک ماهم لاله گوندور لعل خندانین گو | خاطرم آشفته زلف پریشانین گو
برافروزه بیدا ایکیس فلکده زر مسیح | اولدیلار پنها ایکی لعل درفشانین
خسرو و فرهاد و مجنونم باشک گوتارمس زر خنجر | بو جهانده اوینکه عشقیم شان ایوانین
تواناما مهر افهم ایسته آتشره صبح | آو نگاهیم جا ایله جاکی زبانین گو
باغ گلزارده ایم و جاده گوردی گونگل | جلوه نخل نهال نخل خرمانین

سوزدل

سو دلی بیر یکیتی قوتیغون نینکلاریم   فهم ایتیارمن بو کونکل دا هیچ سوز بیجراین

فیکاری ایما اوقینک نیغانی بیلدر ایلی   نشتر اولغا جاندا مرباغیم بیکانیم

سبز نیکلکوم کوردو نوبر نظاره طوطی سی   خضر خطی لبینک لعلی شکرافشانیکو

سنبل عرش ملاررده نوای فتوح

مرغ انظام راه مرغ خوش ایجابین کوز

ای لنک قیلور حسنینی خراندین ایراغیل   نهال قدینک ... دین ایراغیل

منی او جراحی عمل اول ... رغر تکا   کونکل ... آنا کیماندین ایراغیل

قچابر بلبل کلستان کره ویکسام فغانیم   جمن ج حسنی اول ... فغاندین ایراغیل

قنوغان ... بدعت ماولوم حقتا   جها ... نیکلاری ... مانداین ایراغیل

تنیم جون ... ال ... جسم ... او   بورزلک ... عتاب مهربانین ایراغیل

غنا سوز خدا کوردو بیری لطفی مجتباع   نه دی ... لطف مهربانین ایراغیل

بو عشق غمیم ... ایکی عالم ... ینماس   نظرنی ایلدی اول ایکی جهاندین ایراغیل

قیا بقمز ایلیار جانان محبت اهلی زارا — غرور حسن چهره بهارندن جاندن سر غافل
اولورسن بونده عادت ایمانیه کر حیوان اول کافر — فراموش اولماسون عمر شکیم اندیشه سر اغفل

کیلو مودی ایلک کاکه دنیا جانا اندین کوب — یا سامن چهره لر کوکب اولدی کاشانه اندین کوب
متبو لسرم وصل غنیمت سایه کر فوقی — کیسو ماکل دور صراحی بزم مینا اندین کوب
بودم قوبه جامی الب ایلکا اول ساقی — جواهر لر باشدین ساجاق قادر وارا اندین
قیلو خرم جوهر کسن بادی جنت جامی — ابرو خمخانه لار بایلودم میخانه اندین
گراول مهر نزول انماک نیم برکا خیال ایله — مهیا ساغر کلفام مینا خانه اندین کوب
عذار شوقی اول حلوه کربو خلوت — کوبا شمع جهان ارکوم داغی روانه اندین

مکر تشریف ایتسه عرش با سال کره سندین بیکم
کوزونکا والار ایلاب شاها اندین کوب

ازدیکی مکلوم جلوه کر کورکاج زنک عاقل بکست — برق دیک قیلودار طرفی مایل بکست

سورکای

سوزکی قتلیمغه فتنه کوزلری اسرو من | کیم نسیمای اولماغای یاربکیم اول قاتل یکیت

هر توی حسنونکغه مو لذت لعلی شکر | بولوبان شیرین هر سوزیدین حاصل

نی عجب ایل جهان عشقیدا کامل اولسا | کیم ازلها عشق ایلار کا دور فاضل

توکوزوب عارض اوزه خالغو جانی بلا | روزکار ایلیوری بیرکا ایلادی مشکل یکیت

ایلا شمن الکلا ما فاو نیم وصفین سوز | تیم قچان ایلار فارغی ز میکا دخل یکیت

عمکین ایرمس غریبا هو شوغ کماکاتا

یکیت

مست کورکاچ بو بیگل مست لایعقل

کوردی کیم عالم دا مونداغ شوخ بیر یکیت | خلق خوش آینی دلکش بسیار زیبا یکیت

فاش کلا عید کریک ناو کی دلدوز ابرو | قدر عرعر لعل شکر کوزلار شهلا یکیت

هتا سا کیم بر بر کلار کجا مین دم | بار طبعی خرم هر بیر کوهر والا یکیت

یکم وصلنکه فرقتدین فلغونکه تیره روز | کیم شعار ایلا ادرو کا موکه استغنا یکیت

مست بر باقاغیدین کیم جهان کا | کوزلار جامی بیله مونداغ قدح پیما یکیت

ممكن ایمش جهت لاغر بو رنگ حسن جمال　　بو جهتدن بیره اوزره اوفاجق جسمیکا دور شیدا

ممكن ایمش فقرا ایله بولنمق الله بر کافی　　بو غنی مبیندن اراهم بو قنوره جاشا نکیت

یاروی شمعه تجلی یا عکسیم یا یدی نور　　بیمره کلمیم بو ناکو ایلادی مأوا بکشت

کیم بیر رواسا کر حسن بیشتیدین

قیلغای ایردینک گاهی عرش با روا یکیت

ای کم کتدی اقناممی زار ایتکالی یکیت　　ششن ق مژگان بیله جانیمنی افگار ایتکالی

احبابلر کلدیلر بوزین آیلا انجم صحنین جمن　　بر بکلر تیغین انداخار فکار ایتکالی

دیجادیکم شیدا بولکا او زلوکمدین اول جادو شینه　　سرایم چند کونکلونی اختیار ایتکالی

ایلار ایردیکم بر اوزره دعوای عاشقلیغ لیکا　　عاقبتلیغ رسوا بیله منلدین شرمسار ایتکالی

بر کیچه کلیم یا بوغزیز رقیب وصل ماه وش　　بلکه لیغزین بو تجلی اشکار ایتکالی

من وفا و مهر آیینی تنغو قیلیغلیم ساری　　سین جفا و جور رسمی شعار ایتکالی

آتش لعلینک ایله و سپنده خالینک دیدیر　　آه کیم بو خسته کونکلوم ال نه زار ایتکالی

الیاس

ایلیانغ منیدین قراریم صبر هوشیم دیب   بلکه یورمیندکینی هر دم سورار ایکان
عرضیا کرده نوایی هم اسیر اولمیش ایکان   بولماغای مونداغ ایرانی دیوانه وار ایکان

ایکی کوز دور غمیدین قیلیب خونابه یوت   اندین ایلیغ غنچه دیک کونکلوم نینگ قوت آلا یوت
یاد وصلینک دین هجر و لونکل سرمایه   لعلینک ارمانین قیلای جان کیبی یوت
یخه اوزلوک رشته سیکا قیلغانین و ایلیک   ال اچیغمی ایلیک قدح سقاردی اوزینی
توز بجو ملسدبرو لو ریا جمالینک ارای   اق سقالیم وارکور و لوب قورو تو قیلیا قوه
جار فصل دیر کیده فارسی غ ایر مس غصه   حک منغنی جار کا منکیل لو کونکلوم اوت
دم مهر ابینی رسیم کو رجوادث اوغلا   ایکا نیکلدور ساو برا و تار کونکلونک
کار بار دهر الیو قدور تغاوت ای خرد   غم کم کورغم غبار یدین اوزونک
دلربا لار قصدیدین املاب لو لمایل مغرو رکیم   شاهد دور انکا کور سالو بادلر وت
جون نظر کا تیره ایلیک جهنم مهر ینی کور دیکیم   کوزیکر دین ماه ایلاب عشق کوزونکینی

کوز قیلور قیلغالی کوکلوم قیلور بیجا برله بحث
دین قیلور تاراج اوغری بیلکه ایجار برله بحث

زلفی اولتورماک کا یوزی نیر کوزکی قیلمش جدل
نجم قیلور بیلدا لونی خورشید تابان برله بحث

ایچکونه لبلار انکه بول جلوه خضر مسیح
قیلماغا یدین نشیب اول لعل خندان برله بحث

سنور دیکه سرو النغیم مشی ایلابان ای سیم بیکیم
عقل بیلکای خوب اکیس دور قیل حیران برله بحث

بوی لبلار و جهر ابراهیمیات جیلوکر نسیم
قادین استیکای لونیدا اول زلفی پریشان برله بحث

لعلی بوقلیم یادی مردم تیر کوزرو اوز لبای کوکل
عار ایتار اندین که قیلغای انجو مرجان برله بحث

ظلم جابی ازرای کردبیسه عرشی جیک لوا
کیم اجل موجی دور کیم سلطان برله بحث

ایر دورو کیم نهایت سنگه من جانیمدین ایریلغاج
نی سبب جانیم ایردی بیلکه ای جانیمدین ایریلغاج

کوز و نیک بیجر قرار زورکیم بوق قرار الیتوردین
قالیب ظلمت داسندیک قاتا بانیمدین

یوزونک اوزرع قلا یاد کوزونکم ترانب ایلاب
دواتای قالیب جره درمانیمدین ایریلغاج

بیلنیک

بیلینگ اردا ایدی منداغ بیگیم قالماغای دردا — که سیزدیک شوخ طبع شوخ جولانغیدین پیدا
منی محکم الحسن کونگول لادین پری کیم سرو — سینینگ دیک نوش لب جانفزا خورشید سیما
فراقیم زور بیلیشکای باریکیم بادا ایلادیم — که سیزدیک سخن فهم سخندانیمدین
که ایدین مسود کشتلغین قیلینگ باریکیم تیکلیگلی — نوا ولیک کی شمع شبستانیمدین

لوحش ای مرغان خدنگینگ کوزلار یکلاسیده انا کی گلی کوز کای — مرا یسالیدیک او طفلیش کافر ایکیدا یساغ
سولانیک کوز تیکه دینگ فهم تب سرو مانیکی کونگلی حاکیمین — چشم تیک شهنزیکین ستم تیغیدا قان کور کای
تیلیمکیش کوزلار کونگلوم دا طاعت نفیدین اتسا مهیج — سیز انگه غازیکلار ایلار خانمان
گوز هرکان حین قصد ایلار اندا غم — ساک نوکین قراقچی لار اتیک لا یکاروان
دیگیل یالاریم مساس او قا وحو لی کوز کای تیکان — ایا غینگ تقلیدیس رخنده ادبرا وزره نیشان

بورنگ توقیفی بیلن ایر سعادت ایلاپ اعلی حرم　　تجلّی ایوریب فرکولی توبنده عیان
منوّر ایراوزنه کم عرفلار کا مثال انجمه　　نجه رخشنده اختر لارکا آی ایرله قران
کوزوم آق قرالی نیتیب کوکان یاپقیم ذات ثابت　　بولوب لا یحفوریدین دیکیم فهم یکه فنا

وفا ایستر دور جهان اهلیدین ای عرت بولماغیل خرسند
نجه کام اهلیدین ارتوق اوزونک کام الیمور کامنج

ای کوزلار نرکس خط ریحان قد شمشاد　　بلبل کبی عشقینکدا ایشم ناله و فریاد
جانیمنی سنی ایلدیم هجرانینک ایله اوزماق　　برنیم نگاهی بیله کیم ایلادی آباد
شیرین ایرنینک یادیدا ایرسی فرقتی ننکه　　قان یوتتی آریس من کبی مجنون ایله فرهاد
کوزلوم تیکوب کوخسته مژکان اوقیدین　　صید ایتی انکیک ایکی قهلر کوزلار جلاد
اوقوب اوکون کوزنرهم قیلغوم سبقی عشقا　　جونکیم بیتی جیرخ فلک اول قادیر استاد
کر اولوس سنکا بنده لیک لیکن طوق بولوبنغه　　بولغوم بو جهان واریکی کوندیدین ازاد
چکیم اولسا سنی قیلغوسید ور لو تصور　　عرشیکه اینک بولجیسیم خواب براد

خیال شعم

خیال شغلی

خیال شغلیغه رنگین قیلیب یاشیم قیلیکا باعث دور
دمی قاشی هلالی نازنینیم سجده کا باعث دور

منی منع ایتیب دایم رواجی مندین اولغانیدور
ریا و زهد اهلی فریاد ایلاب داد خواهیم دور

یوزی مکتوب انجمن قانلیغ یاشیم تحریر قیلمیشم
قراقاشلی ایاغی بیرلا اول خط اول قانغان دور

دیمانگیز لوح حدیث و صحف اسیر پیامی
چو ایام قولادور ... اذکر ... گواهیم دور

قچان ... اولغوم ... عشقینگ ...
منینگ لیکین ایرا ... تقدیر الهی دور

نه جهد ... وصالینگا عاقبت
سلوک اهلی ... اعرف ... دور

یارب منینگ یوزی وفانیدین دور
دیدم اوزی کونگلوم بلانیدین دور

عشقینگ غمی سیدا کریور من
دیدم اوزی سیدا جانیدین دور

برهوش ... قولیدین
هردم منینگ یوز بلانیدین دور

سین رحم نگاهی بیرله یاقالی
مندین سنینگ بو وفانیدین دور

ای عشق کوینده توشتیم هر کیم — جان جگرنینک پروانه دین دور

گر عاشق اولوب سینه نینک دین کیج — بو کوی الیده جیبانه دین دور

گلچهره جهره سینی کورماگی — بلبل کبی بو نوا نه دین دور

عشقو اوقینی جانیمغه اتمای — اولماق انگا مبتلا منیدین دور

عشاق ارا سیدا شاعر شیخی

سلطان گدا نما یندین دور

سنی جان با کوکلوم الوغه دلربا دیرلار — منی دایم زلفونک رشته سیغه مبتلا دیرلار

سنی تخت ملاحت سیدا رشاه زوال — منی کوی کونکدا خار زار بولغان برلا دیرلار

اگر او شوخ رقیم کلگیر باندین خرام ایلا — ایرور لشکر کافر و یاجوج بلا دیرلا

انینک دوری یدا بولوما هیچ یقین فخرا اینا عشاق — ایشیکنک تیره کردین کوزو مهر کا توطیا

بو عمر یکه رو بلا عشقدا ایجابی حکمسا ما — نه عاشق مهرو با قیلدو نیر کاشنا

بو زلفونک زنگونک کوری مشک دوز سنبل سا — یوزونک نابین کوری و الشمس و الضحی

منابل

منی ایلدا ایماقرما دیرلر اول ماتم کورکاج فلک بیله اویدین یانکا کیتکالی بو نوا دیر
جنون صحراسیدا غربت اهلی نینک غمین کورکاج
شهید عشق اسین تو پا بولوب لشکر کربلا دیرلا

جسمم کربا نیم علا تاتی ابر تو شبیب ایتی نینک ویزینه بیز بولور نیچه ده دور مکر
جان سجود ایلاب کوروب ناب افتاعاز فنین جلوه کر رخساره سیدا نور فیه دور مکر
بو قتو و فرزند آدم اوزنک حسن جمال دیر بولوب شکل شمایل دین فرشته دور مکر
جسمم کربا نیم و جود و دم قیلور ایندا اقبال کو شکل جلوه کی دانه نور شکال هر که دور مکر
کونشه برقع کیتو بسه یوز ریدین دیر بو جلوه کر شمع تجلی کا بیکر دور مکر
عرشی نینک باشقه حقدا عرش دین او یکو بیلدرو
کر دیسانک بوز ار مسکین جالکه در که دور مکر
جهاد ابر نینک بیک یاز بشو اولو قتور محبت تاریخه داکیم اسیر مبتلا بو قتور

بنانک عشقو سرلیلا سانک کوکلوم بیابان غم — نچوککیم سن بو عالمده کره دلربا یوقدور

عجب کیم بو روش آب روان دن قاشنکدا او — زبس محبوبلار بکزر سنکدیک بیوفا یوقدور

هلالی ابرو طلوعی طالعیم دور کوکب دین — جهان ایچره منینکدیک غریب رفیق آشنا یوقدور

متاع حسن کوکه سایر کوب دور لیکن — اولونکدا امن کیم آوارلک الار کبی یوقدور

منی سن کیم شهید ایتدی ابرو قانیم تیغ تکلوک — وکرنه اول انیم تیرتفا غیدا ایتک خطا یوقدور

هرنکنا وک لار مژه کلر قسید و کوکلوم ایچار آفت — جانیم کوید و کل لیقار ترکانکا منکدیک بلا

کوکل اهلنی هرکیم سانمایل فرقت ارا یار — شهید عشقیم اولنوغ دشت کربلا یوقدور

نیکبادید اغر شروز کار رنکی یا تیره
زبس کیم دهرارا اندلاق کوز و قاش قرالو یوقدور

ای ضم لاروکر ساینم سنکا دیوانه هر — کیم چراغ حسنکا کوکلوم قوشی پروانه هر

بو کوکل اوینکاز نیت اوکلیله صفا صد قدرین — نیم رقل الشانک لو لقا دکنشانه

دی حجه کو یونکدا ابیات عشقیم کمال او نوعیم — الغامن فرقت سیجو و کعبه بتخانه هر

تمت

شمعه کوی نگارم نزول ایتسه‌ن خرام ایلیه — نیتک ایکیش خورشید غیرتله سماک اکر پروانه‌دور

بو فلک وادی‌سی ایدا هر کیمکه تر مقصود وصل — زاهد سالوس غم جنت ایله جانانه‌در

تا منک ایکیس مستی ایلدی سنک دعوا ایدوب نکیم — بار ریا اهلیکه مسجد منکا میخانه‌در

شوکت حسنله سلیمان جنونله نغمه — دفتر فرهاد شیرین پارهٔ افسانه‌در

ترتب جام محبت دین توغان سرشار ایکیس — چون ازل ساقی‌سی بن ایدی مردم منکا پیمانه‌در

خسته عزتنی یاد سن اول گلعذر گیل ای صبا
بوی مهر گلکه‌ای اول مرحبا کیم بیگانه‌در

نگارا خاک پاینکه ... ایزدم جانیم — دمی تیغنی چکا ... فدا ایتسه قاتل جانیم

چو کوکلوم شیشه‌سی لعلینک ابله‌ک آرزو ایلس — حیات تاز بجا ایزینک اوریکا زمانیم

قوزومو ... خالینکه بر دین نار اولمیش — نهال قدینکا هر دم فدا روح روانیم‌دور

سبا عشق ظلم ایتسه عجب حالیمه برسور ماس — محبت کشتوریغه کرده اول ... وانیم

جدا ایلاب توقوز افلاک آهیم ... زمین — جهان ... سویدو روکول ایلان ... اوطوغ فغانیم‌دور

وصالینگ دین یوق ایدی اوزگا بر لحظه لیکن منی سندین جدا قیلغان فقط تابع نهایدور

فراقینگ ایلکیدا اولدیم ذلیل و ناتوان گویا یوزوم هم رنگ نای نال جسمیم ناتوانیدور

کونگلنی ~~...~~ قیلیش

حزین کونگلوم ارسه ناوک عشقینگ بیلان مجروح کوزوم یاشی کلگون ایلا کان زخم نهانیدور

لبی لعل توزی لعل سراپا لعل گلدک دیمانگ برگ گل قباسیکیم قضا نیچه تیکانیم

کوزوم فانکیده جادو ابروی ایشارا قیلمیش لینک یاد یدکو ... جشم ... قیانیم

خدنگینگ طعنه سی گا عرصه ایکو کونگلوم نشانه ایکیل

دمی تیگ ازر بیس حیات جاودانیدور

اوینالو تونگ اولوز اورزه ایکی قاشینگ ... یار شب یکیم ایکو ولیکن کال جانیم ...

غمزه کا کوزلارینگ نقد تار ایجی اوجون سبقت ایلا کرا ایکولا ابر بیی ...

غم اسارولعا تیم کوزین ... توغ کور واندا کیکلا کیم ...

مگر آیین دا مه عزیز کال لانیک خاطریم تارقانی اوجوم هر طرفکا تار ...

عزیز

عنبرین خالنک قداحی قیلدی عشقلا قهار — جان قلوبین ایلیکی الیب وعادم پیشلشور

اوینا نیتلوبن عالیکوز موج وفا دوری هیبت — یا الکی آهو که ایلکی قراند اقانیشور

ای کول مدیرین قوران قلمش مکرکیمه تحمل — اوینا عاج قاع و قاشیبا بر بنی ماراشور

بو العجب یارلیدا حرمم لوب کته ترقیب — آه سیلای کحلاکیل دیب منی دایم قاولاشور

عرش تحریقدن جانلوکان ربا کبریتقار

سکرنبکالی سمندین شوخ لایکیم اوینا تنغور

اول بت جابکسوار الفنج سمندرکه نازکید — تنکلوج تانغیه سانجت عالم اهلین تیترلور

عشق ایلی تکلین یاربس عالیلو ردغه ملغقین — کالوزکاه ابرکث قولوبان ابرعالور

قاتیم خم ایلابا جابمز سکرتانک اوتیجه — کاه قاشین تیراتیکیغلارنیغ اوینا تور

تعجیم جللدرین کلابه اعزال وحشی — تیمکی شیح جالنکی قویکیغه اوینالور

آه لاکیم عافرینک صریدا حکسا دیر زره — ای کول بلکیم اقوز چرخ بربین تیترالور

اول شه جابکسوارک عشقلاسن ایلکیکا — عشق ایلی سودا ایلکه ایلاب جسمیم سوداور

نیلاسون هر کیمکه تیلماس مبدء بیگرا عشق عشق بیر منبع ایتیب اول کانی معنی اول کانور

مهوشیم رخساریدین خورشید پرتو سالدی یار خضر خطی سیتیدا لعل مسیح انفاسی یار

عارضی اوزره اول خال و خطی سنبل لیک ساچی اوزره بار لب کیبی غنچه‌نینک اسلامیغه غوغاسی یار

پرتو حسن تجلی‌سی یا ید بیضا ایرور غمزه‌سی کوزی کوریم لامکانی ایچره بار

نکته غم خلقی ارا غم‌ساری مجزوب اول ماقاتیبی غنچه غم محبوبی‌نینک نور جنت المأوای هم

فاش ایلار فرخ جمالی تشلار در گهر لاله رنگین لبی لالدک لعل نابیدا یار

کیم اولساکیم معامیدین صنعیم لطفی ایلایار یار کاهی نازنینیدا یار کاهی اشفتاسی بار

نازنینکه ایکو گل عشقیدا اول گلرخ‌نینگ هر طرفدا اول نیگارینگ بلبلی شیداسی یار

فخر ایتیا من وصفی اول زخدیمدین بیر ساری وصفی ایتا کاگر یاروینینک طوطی گویاسی

دیدیم عشقیم منعیدین کرده غبت دور گرسانکه

عرشی نینگ اغیار سوزیدین کوک کرده‌ی بار

۵۹ نه

خوش‌تر فصل گل‌ده سال کورتک گلزارلرا　　　گل آراسیدا نه اولتورسه گلمز خسارەلرا

گل آرا ایلاب نسیمین هر یاذوق گل　　　بولسه اول جانغه وصل یار بولمای اغیارلرا

یوق آیدن معلوم گل رنگی قراری اولرماس　　　اولنی کورکلوم وردی تا کیم آه آتشن یار

گل جای گلگون قدح لیک گل عرق افشین اصبوح ایله　　　غنچه اوقمای سلایین تو تشا شکر گفتاری لرا

ساوغاول گلین رنگینی یماخزان ییلی　　　یا ملک تمثیل نسیم آه دل افکاره لرا

گلشن اهل حسن رنگ گل ساقی و لیدین گل همین　　　سبقت جمال نقدینی قیلیب نثاره لار

بس که نرگس لعل چمنده جلوه جو کلمار ایلادی　　　یوق چمن نرگس لار ایل نرگس بیماره لرا

گلشن گلبرگ ساقی سایه‌ئی برگ کیدی　　　بل غنیمت کر ایرور اطرافیدا کناره لرا

کوییار اوزره گل لارکو رسا تو فصل بیج

صبح داعیت آجیلدی وبرش گل اشعاره لار

خوره کوریشی لار گل رعنا لرنی　　　ناز غیبان جولانغه کرکان اولکی عنانی

جان مصور لعانین کورمک تیلار سین اگر　　　جلوه قاماتن کور ایدا اول قامت زیبانی

داغیغه کونکلوم تیلاسنقا تماشا ایلا کوز لاله‌قا باق — یللوق اوی اوزره کونکلی لشکر یغماسینی کور

کوزلرینک قتلیمکا ساری اولماغین تو میلکیم — درج لبدین نیز کوزونکا خسته سوب ایمارینی کور

قوشنی یالی سیاسی اوزره یاتلان کورکاج کیبه — خاطر شیدا زلفی تابیدین غم غازی کور

نرکس الکنوچ جامیدین ایچکانک ایسانک آرزو — کل نظر وقتیدا کوزدین لب قدح پیمانسی

مهر اوز نیسابی قیلیغالی الیم فیلینک طلب
مضطرب کوب ذره‌ینکلیغ عزم خورشیدا کور

یوزمو یا مهر تابان یا ید بیضامودور — یا کوکل لالار کوزکوسی یا یار کل حمرامودور

شهپر جبریل یا نورس نهال باغ عشق — جلوه کر یا روح کلکی یا قد رعنامودور

رشته عنبرامو لو یا سنبل باغ بهشت — آه دود دیدین نشانی یا زلف عنبر سامودور

کوز ایکی خونریز کافر یا ایکی آهو بره — یا ایکی جان نقطه‌سی یا نرکس شهلامودور

صحن کلشن یا تجلی یا مکرعین جمال — مشعل خلد برین یا مهر روح افزامودور

مد بسم الله مولو یا سطر آیات حسن — یا جبین غا حمی یا زیلمیش حسن یا خط زیبامودور

نقطه

نقطهٔ موهوم‌دور یا ئیم فهم یا عین عشق   یا آغیز یا غنچه یا یوقلوق نشانی
کویدور مور نینک جنت یا ملائکگا   یا کونگل آز خلوتی یا مسجد اقصی مور
بلبل باغ سیا منبع فیض غفور   جام دین جام ازدکا یا عرش کوباهو

یوزدا یورلونک حکمید آیات والشق القمر   لبدا خطینک صفحه‌سی کلکول آیات
غبغب اول سیمین زنقن دور بدا اندغم   هاله اوزره مید بن ال دور بکا قلغانیدک
سبز سرعت دین اول عارض   نونهال اوسیتدا قدرت ملیدین
کوی کو یونکدا باشیم یا جو کاشنکدا کوز   ابد انصاف بلا اسانک بلا ناب
خون دلدین توشه آیلاب عرشی قیل   عشق اطوارینیدا یوقتور موندین

اولدر حسن جهان حسن ایلاتشه دور مکر   تونلار یتیم اق وار ییق ایکی کرکه دور مکر
جسمیم کرمانیم حلا باقی ایز بر تو بنا   ای تینکک تیغه‌سی تور نیچه مه دور مکر

جان جهاندا ایلاگو روبا آفتاب عارضین جلوه‌گر رخساریدا خورشید انور دور مگر
یوقتور فرزند آدم‌دا بو رنگ حسن جمال دیر ملایک شکل تمثالیدین فرشته دور مگر
تبسم گریانیم وجود دوم قیلور اندا خیال حلقهٔ گردابیدین اوسکان بیر گهر دور مگر
اوتشه عشق کوتاریبسه یوریدین کونکل دیر بو جلوه‌گر شمع تجلی کا بیر کیچه دور مگر

عرشی‌نینگ باشی فرح‌دا عرش‌دین اوتکوسی دور
گر دیسانگ یوزار مسکین خاک درگه دور مگر

اول صنم آتشوی لبی کا او کونکل خرم ایماس سو قالیق قیلماقا اول جانیم نینگ سیغم ایماس
بصرا اوغوم جانیدین داغی کیم کونکلوم دور بو جهان لجه‌مینکا جانانا کیم ایماس
ایکی گریان لولارینی سولکا انقلاب او لتور دور لعبت‌دا اهل جهان کوکان قرصم ایماس
خوش‌نزار دهرا ارجن‌کیند قم کور ب نیت یار اوچ ماسه فردوس دم ایماس
قان یوتوب شام سحر لعل لبینک ارمانیدا بر زمان کریاکلاریم شاغید امردا ایماس
عالم آرا ماه نینگ سروی بومای جلوه‌گر بوستانلار بوستانی عالم عالم ایماس

عرشی

عشقی مهجوریدین اوتی کونکلوک تقصیرلار
وصلینکا ایلتسانک نی تانک خوبلار زمان محرومیم واکاس

دریغ اول کونکلوم لحره باره قیلدی پاره پاره ایستلمشن
اوکوب جانیم ارا باره غمین افکاره لبینه سیکس

اوزنک دلبر یدا طرفه خاطرقیم یوماس لبس
بولوب هوش اهلیدین کیم ولیها شیداسی لکنیه

کیم اوندوکوز شوخ ستمگر عشق زورید
ایسیب من حرمتیم دین کرم حرمت دا ایغ

بیت کونکلوم دلبر دیب اسهول اتکان ارمین مشتیم
غلط دلبر نماکلیک عبدل ازار لینه بیلماس

تغافل دین یان انلیغید موسلا الم یکم
الیب وتقوینی مندین لحظه بیدار لیغ

بولوب هرکیمکا یار مونکجه دل ازار بولغای
منی بیزار محرومدین قیلیب ازار لیغ

اوزوم ایلا تماشا سیدا کم راست لیق
اوزین فهم ایلا یسام خرشیوه مکار لیغ

اکرچه اول خورشید خوش قل ایتب خبر وشام
اریو بو طرفه عشقی غیر دل افکاره لینه

جان ایرماس کی دیم هجره جانیم بولکیس
مهر کونکلوم فغان لیغ مهربانیم بولمس

گرکه کوبدور دلبر یالار وصلین امکان آرزو　　دهر ارا دلجو بلوق انکا دلستانیم تون بس

مهر اگر یلدوز دور جهد ادجید اسالمانغا　　کلیم لحره جلوه‌های جهانیم بولسه بس

حور وصلی بر له و جاقوتلاردین نغظین دکای　　کاه‌کاهی شیوه شیرین زبانیم بولسه بس

یته اقلیم ورره کوبشلار منکا منظور الماس　　کشور حسن ملاحتده عذره جانیم بولسه بس

تنکونکدای جاتی گرم هستاب مدار امذنک سنکنک　　رام واولغان توبدین اوق ارام جانیم بولسه بس

سلماکان قدریم بکیت لیک جاغی ابدیرکیم بلور
عرشدین تا اسلاب اوزکانه بو قدر دانیم بولسه بس

کلی تیلا گلشن لحره لوک گلر خار بس　　شیوه حسن ملاحت جلوه دیدار بس

زلفینه بید منکا کوستاباسالمانغ سنظ　　تا زلفی یاد بر له الا ساهم بیدار بس

دولت نبات استانیلت ددقوتی تنکره بیس سایه　　تیک بر کول کوی سا سایه دیوار بس

اهل صفا وجود آئینی نه گرایلار فردوس　　سین وفا و مهر سین قیلغیل زنهار بس

گرکه کوبدور بو حمزه جلوه یوز یرکی　　بول دالکم کلیم لحره بریر رخسار بس

کوزو

کوزوم کونکلوم خوشلوغین خال لبیدین آستمان — هجریدا کونکلوم داغ و دیدهٔ خونبار بس

اویدوب روجانگ کیم قاشینگ ایماکلیک — لعل آتشبار ایله اول گرس خونخوار بس

اوزلغیدین نیارغه توبه قصدین ایلاسام — ایم بو بیکلیغه توبه‌لاردین قیلسام استغفار بس

سایراسانگ کویدا ایمدی قیلمایل اندین صریح

عرش عرضینگ قوش تیل ایله ایلاسانگ اظهار

ای بو جانغلیق فاقینگ نیخلیوره رفتار اولس — رشک لعل لبینگ گاه موجه گفتار اولس

اورسینگ کیم باقی غنیلدیکنگ کوزونگ اوزره کاین — قیمت جنونکا مندک [illegible] خریدار اولسا

نوبوزن غلوق [illegible] کونکلوم [illegible] — استانا [illegible] افکار اولسا

هو کیهیم ملیش غرور حسن شیدا طرفکیم — دیمگه سین سایدین یوز گرفتار اولسا

کلشن وصلینگ تماشاسی دا سایراجاق تونه — عمر باقی کونکاندین محو دیدار اولسا

نیکه بس قیلدینگ جفا سیمین وفا آیین [illegible] — من قچان دیدیم قوی ایمدی موکشار اولسا

عمرینگ تا عرش قیلغا یار ایدوسندین طمع — زار کونکلوم خیال الفتینگ یار اولسا

اوز لعلی برق سرین سلک انسانک الماس اورتا ماکلیک دو جهان اهلینی علی هذا القیاس

خلعت زر کورکلی انکلیند اکو کلوم حسنی بولدی اندا عکسم زر یاقوت نعمه خار الماس

زلفی سوداسی شب هجراندین کونکل الیجه کیم کوزکا مانند اولدی سحر انکا نه توندین کیم یاس

عاشق شوریده دین قورقوب قچار اهل ورع شیر کورکاندا یوق عجب کر بولسه کیکالر هراس

قیلماس کونکلوم دا قبر قیلماک مشایخ معاصر دین تجرید بولغالی کونکلوم قدم انکا دوزخ حکم داس

خانقه شیخی وما حیف اجاکیم یوق ایمدی سجود ساقیا ایمدی سنی جام می بیله بولدم حق شناس

کوز قاشی نی زلفی لعلیدین اول سبع لوب الدی مندین جلوه لار ایلا بو بش حس حواس

خانقه طوفینی قیلسام عرض شیخ ایتماس قبول مرحبا دیر دیر دین کی اتمام التماس

عرش کرسی رند فناسین کی لباس قیلم کیم

زر قاشیدین ترجیح کلدی فقر اهلی لباس

عارض جانان احیب دور مهر تو انوار اقماس خوش تکی کریم قیلدی شاه صهبا ایماس

اغمنیش کلدار را معشوق عاشق ار بولسه ایکی رنکلیک جلوه قیلغا بر کلی رعنا لباس

قاشین

قاشینگ ایلکیدین حسن اوجی اوزره قولوتوق قزح کاکلین قیلادی پریشان خاطر شیدا ایماس

ضرب تیشم بیر ماشینغه کونکلیگا اندازه بولدی نقش ضعف فرهاد مجنوندین قاتیش اوزره پیدا ایماس

آیدا کورکاچ داغ تمثالین دیمانک عشق آیدیدین دود آهیدین قرار دوری بیلور سودا ایماس

غمینگیکیم مهرمای کونکلیدا قیلماس سکون صدق اطواریدا اول جان جنغ پای برجا

باغ ارا سرو صنوبر قد کر موزون ایرور نونهال قامتینگ یکلیغه ولی زیبا ایماس

قامتی موزونلونگ اوزره عارضینگ کلکونه‌سی سرو باشیدا اچیلغان بر کلی حمرا ایماس

عشق جامیدین آچیلغان مست بیخود بولغان ایل
عرشکه چیقدین فرقم سندک ولی رسوا ایماس

منکا بر کوبته فقر فنا بس فراشس اورنیدا بر توقا بوریا بس

اولوس وصلینی نوشین تیلار ده منکا فرقت جاغی خار بلا بس

بوز قلو قد وزیله اوق سرشتیم توزو کلوک بندین ایت ای یار سابس

جمنده نیلاین آچیلیب یوز کل کر اول جلوه‌ده کلکون قبا بس

منی کویدورسکرا اوتدک توتتیب   نگاهینک قیلیلی غسل ای دلربا بس

تنی وصلیدا قیلماس شکر اوزره شکوه   انکا یوز حسرت الحره ابلا بس

سرشتی اول جونبر کا شورش عشق   نجوک قیلغای مزاندین ماجرا بس

ثنای جنّت دا اول لوزنه یمن جور   جهان باغیدا ابرجور لقا بس

چینک احمد عرشا لو رلوک نوایی
نوای صوتیدا چیک انک نوا بس

ای حریمینکا خبر سین انکا محرم الیاس   لی مع الله کلدی شاهد بسکه بو مبهم الیاس

در کهینک فیض دین اولمیش باره عز قرب کمال   قرّة العیننک ذکرین قیلماغا آدم الیاس

جشم سار شرعینک دریا قیلیتور لوک ظهور   اول لوکیدین کولکا کوثر یا اوزه زمزم الیاس

مهر آیین شرعینک انوار یغ قیلماغا آرزو   مهر اوجین سکن انکا عیسی مریم الیاس

فتح الابواب فیوضا تنکدین ایری عزّ جاه   مایهٔ منجز سلیمانینک کیدا خاتم الیاس

الها مین بو نسیم خلعتینک انوار یدین   جا نشه تدبرکلی بو باغ ارا خرم الیاس

نردبان

نردبان اولغاندا آرینگ چاغی توقوز چرخ کیم
پایه لاردین پایه ای برتر عرش اعظم ایماس

ای کیم الیسکننگ اوی باقصیدا چرخ اوکردو
شیخلیق دعواسین ایلا قدری نینگ کیم

کیونک الحجه رکرا ایلکیدا ریحکول کیم
سلکیدا اولماقفه انزنک جام جم ایماس

رحمة للعالمین رسلکا مختص اوچون
ارجه سرو ز سنینک یک سرو عالم ایماس

کورماک نستا ناپتی کورمالیک نداسنی کیم
ماعرفناک ایری جونکیم سر نیغم علم ایماس

معدم صوبت بیله نیرمیکه تم قوید ونک قدم
شهپر روح الامین هم لال اولوب هدم ایماس

عرش اهیم لوحیدا ایماس حق بکیم ایرور لطفونک عمیم
بارم جرم اهلیدین آننگ جرمی کرم کم ایماس

چرخ زالین کورکه بوزرنک مکر نساج ایلامیش
بوز جهان نی اهلینی ردمدانا نساج ایلامیش

کورا الماکا عافیت دین دهر ایلی خرم تیغی
شادلیغ مجموعه سینی فتنه آبا دایلامیش

مکرباریدین لوبرکا سالیبان توریوک لوکول
اوزیکا آزاده لایق قیدنی معتاد ایلامیش

فتنه احکامین روکار دانه انجم تیناصب
ایکنه سین غمزه قوسین تیلکا فولاد

وسعت کونکلومده سالسا شول لعلنگ عذرین ثنا | فتنه‌لر ایلاب دمادم حمله بر یغما ایلمش
بونه طالع عمالار نه بخت و اقبال ارکون | همت اعلی نبد لبیب دو ملالی آزاد ایلمش
یوز جفا و جور ایله سابقین توز اکور کیم یو دهر | خاطریم خرم لبغین لحظه کیم با ایلمش
شاهد قدیک جهاندین بسکه افرید و غضب | مدحتی دیلو ایلایان سلب بر زاد ایلمش
بادهٔ غم ایلاب استم بیم بلاب ایلو غراق منکا | ظلم کشن لیک باهدا عشقی اوستا ایلمش

نه عنبرلوی خطا اوکل خساره یاتمش | نه دود آه عاشق لاله انواره یاتمش
دیکم کو بیدا همیسا آچیلغان نرکس شهلا | سر سر رهگذارین سکر نظاره یاتمش
کوزاو جیدا قیا باقی کوب ای شوخ رفوا | سر کوینگ بیل لار عاشق بیچاره یاتمش
منی حیران باشیغه سایه لو شب غم ایرسی | نتانک خورشید شو کرسی دلوار پاره یاتمش
قچان سیکا بلارینگ یادی کتر مجروح کونکلوم | اکوبا مرهم کافور بیدور یاره یاتمش
بیلو منصور سرارینک فی توحید اکانلار | حقیقت دار فناغه درکه جباره یاتمش

لوماره

کوتارمه باش سجود آستان یاردین ای شیخ کیم / جبهه کیم بولسه عاشق درکهی دیواریغه نقش

می تونی قوبتی کوزونک کوزومنی بیباک ایلامیش / باده ایچکان شوخلار دیک داغی چالاک

کاه چهرنگ کوروب تنبیه ای می سیله دفعین قیلور / غم سپاهی زور تاپیب قهرکه غمناک

بو کونکل آینه سینی کرچه توتسه زنگ و غم / باده صافین زیرا تاپیب اولنی غم پاک ایلامیش

اوزغالیم صبح آغی باده کلکونی بیسب / کوک تعاسی صبح وش بر دمدا اول چاک

کویدور کادیب ای نیسانی می زار اول آتش نیکیم / بحر اوتی یانغا نسیم خار و خاشاک ایلامیش

ایلامیش دم سر تاتیب کر جنع مستیغ منی / ساقی اوتلوغ می انینگ دفعیکا تریاک

قانع اول نعیل دردی کیم عرشاکیر بیردیر

جرعه غم صافیدین ربا کا امساک ایلامیش

تونکچی ان عزم آیلا اول عالم کا بولغانکونر باش / خجلت ایلاب آری قرالیق بولدی سان غازار فو

جسم کوردیکیم قیلیب دین قصد تیغی کوزلا تیز / عارت اکلان شهین با عافیه قوتلادی

طرفه کیم کثرتده لیک اهل قیلغای اول کیم ایلکه
لیک ایتار توشیوه انینگ نازپرورلیکی فاش

ایلکیده کوزگو بولوب حالین کورا آلماغونی
گیم قویاش نظاره سین منع ایلاکاندیک کوز یوماش

واعظین تحسین کیم ارها سار تعلیم اسوکنگای
کویه رحم ایتمای کونگلوم بسوب تیغ الوروب باغریر

خط بیمی کونگل قیمه بیلان اندعیکم ابرور
کافر اولوب نیچه نصیب اوزره قیلغا انلا شی

بردی وصلینگ خیالیدین کونگل فارغ ایکاس
صحبتیم اهل تهنا ایله ایرور محض معاش

عقل دیر سوالو بولوین ابت بیله یا سجه قوب
عشق ایتور بیر بیر بیلیک کاکلو وجی برله قراش

من قچان دیدیم کونگل دردی غمیشین فاش ایتیا
قیلدی عشقینگ رنجاشی یاشوروم دردینگ فاش

فهم ایتار من بولماغوم اولکوکه بحر اندین خلاص
هیچ بیدادیم بحر لوز آه افغاندین خلاص

ریسا زلفینی بوز عالم پریشان ایلاسه
من نیچوک بولغایمن اول زلفی پریشاندین

عشق و همدین دور بولوب کونگلدا ایشوردم عبث
ایم کرد ویرانه هجر بولدی طوفاندین خلاص

التماس ایت جرعه دلبر هجری جام دین
استانینگ دردی جهان اندوه دوراندین

عشق تیغی

عشق تیغی بیله جانیم دیرم قربان ایلاسا　　بولسه یوز جان سنکا هر کونده قربان ایلاین

کیم کیشینینک زیباسی تاماقدین اولیت بتور ملول　　هجر ایله تا روز محشر قیلغه جرماندین خلاص

عرشنی قیلدی نکاهینکدین خلاقی انجیل دیبادم

دیدی قیلمام بو جفا باسا کر حکم سلطاندین خلاص

باش ایاغیم دین نثار ایلاماک کیم یار ایتی خط
اول خطی موی دیک میان بیلا ایاغ تولغای غلط

تیغ بلا باشیم کیسیب ایلار زینک اوز کسیدین الم
نه اوچون مطلوب ایرمیش دیر وسط جزی وسط

بزم غم تیکسام خیالیدین لبی ایلا جهره می تیلی
توده زرین اوز زر اندا غیم ایشغا نیک سمط

بزم جانلیق کار خسندین قیلیش ویریغ
دُرّ اشکیدین طلک کوسیا اسا جسامیم لوز نمط

کوزلاریم دم اریکی کوزکا آفت مو دیبی
یا مگر کلک خنفا حسنی ویا زلیفا نقط

یار ملک خلیغه کردون زور قیسی نیلیبن ایرور
بحر دین تاپ کوزکا تیکرو سیل اشکیم بولاری سوط

زرفیزرنکاه سیدین عرش اشی ننادی بولیکیم
کوزلاریم سکلی محیط مردمی اوینا غلط

کیمسه کیم کور کهای بو طرز بیلا یارلیق
نازنین پرده سیده قیلغا اول طنازلیق

قوز غالیب ال جهان تور بوک تماشا ایلکر
اوت ساجیب بیدین ایل طرفه آتش بازلیق

تیکسام اول نرکس بیدار تور کوک تالای
قاندین انکا بلبل بی خانمان دمسازلیق

موج مولو لعل تم جوم ظلم نیسه سنک دل
مردمی یوزجه قیلز اول قیلومیم آزلیق

ساغری خورشید کوکده یردا کل تیب تنک — موجه یم لولبینکا حسن حسن ای سازلیق

آطا یا غید اقالو فرماد مجنون خوب ایب — عشق میدانیدا قیلسام ترک نازلیق

مهر کیم کشیش لیغیدین شعلاسی توشمیش قوری — دانه لالارکا یا تعاج کورکه سرافرازلیق

جرخ اوز خورشید دیک یارمن جهان غریب ... — دردمندی تا یادیم قیلغانی منکا همرازلیق

شاه معنی غمزه سی کویدور و تورلوک ...

کورکوزی ایدت خرد اهلیغه صنعت سازلیق

بیلاکا شعار اولمیش اکرده سو فا بولماق — منکا معتاد تورکویدا انینک بیله بولماق

مثل ایردیکه آدمکا یوق وصلی ایماس ممکن — ولی بولدی منکا بو نیک آنکه مشکل تنها بولماق

فلاسی فعرزنه هر کیم کوراررز نوبت دین اولی — میب بولسا کرا او لشوخ کویدا کدا بولماق

هوا سیلی ازیس کونکل کوریغه تندا اولمیش — نه حاجت اول صنم تنک تار زلفیدین ردا بولماق

ازلدین وه کونکل تعد نار عشق اولغا تندور — ایماس حاجت بلالارکا کیم ولی دردلر بیا

خرامینک چاغی لطفی بلا تبسم لیک لعل یا یمال آلتما — منکا بس کیم تمنادور کوتولونکدا خاک پا بولماق

نه ممکن

نه ممکن جان قوشی تا قاریالیق عمر ایچره بس کیم — کرانبشدین اوق انکا قسمت ایمیش دور مثلا

بو جان باشینه کی ظالم دی تیغینک تمنا قیلور — زیس جان باشینه معراج تیغینکه فدا بولماق

جوهر اوت ایچره بیالغیل سالما هجرا اوتیغه یارب — بسی مشکل دور معشوق عاشقدین جدا بولماق

اگرچه بی نشان بولماق منکا مطلوب عمر ایرور

ولی مرغوب دور مهر و بلاغه آشنا بولماق

کوردیکم عالم دا مونداق قاتل بیباک ساوق — زشت روی تند خوی سخت بی پروا ساوق

فتنه لار اطفالیغه لونکر ورماق بی تعلیم ایت — درس مردابلارکا لو فتور لوکیمی ملا ساوق

برغنس ایچ تاشین بلار اول اوز جالیدیکه — بولیسیه زمینک عالم ایچره سرو کرنا ساوق

کوربودم اشجار جالینی ساوق زاهدکیبی — هجد امونزلار لونکبا تانی سرتاپا ساوق

دلو جانغی جد جانغی جلوه کردور لو العجب — بوقدور دوزخ دا مونداغ هم بنا جانلا

نجه سل کیمسارلار کوردوم ساوق فلا کیم سی — کوروم اوکیم موندانغ ساوق دیم لیق نیا اصلا ساوق

کلیبات ایماک ایلکیدین کیمکا غم سل کیلسی — سودلوق بیدا ایتغیدین بولنابیدا ساوق

یوق ساووراق بو جهان ایچره ساووق ایلیدین بولک

عمرینی نادان بولوب بخیل البخیل یال ساووق

یوزگه دور ایزدین اولغای ایلاییس کونگلوم قلق
سایه‌یکا دفع بولغل الرحیم رب الفلق

من نجا اوزلوکدین ایتیم جیب حجاب اولدین اوق
قسمیم کلمیس زبس حی ارکانی المتفق

انگکه دین تیزنی جبیم اوز ره کوزلاریم حکمی
اوی بیک کوکب سا جلوه ایر اوزره تی طبق

سیا اوز چیدین قیلغا من تصور عشق
سرنگون اوزن قاره ایم لو بویدور بیشتق

ارکاج اوک اوزبرده جلوه گلگون ایلایس
اون یاشو نغاج جیب اولغا افق رنگ شفق

اوزنزاکت کل کبیتا یاملیدین کلکرک ایم
میل رفتار ایلاسه ظالم قیلوب یوزدا عرق

ذکریم اولدی عشق عمر ایچره نگوگیم برمادی
عشق بیر عیبیم شین قافدین اوزگا سبق

اوتغه تو شا جهان مانگلیسی ناکافیل
قاید افاکسیوم سوزیشت عشق ایچره بو حالیدین رمق

گر زبان من برسا زراق او لاکیم عرشتینک
قسمی علمیس زبس حی ارکانی المتفق

سرنیغ

سرینگ کلاهیدا اول شوخ کل قبا باقینگ
کلاهی اوزره صبا هلیغا داغی جیغا باقینگ

سنانی ایلکیدا کیم قوزار سور اغنه سیز
قراقرامزه برلکه کوزی قراغی باقینگ

ظهور قیلدین ایلاب یکه کاکل
یورنک زموزی سیله صنعی خداغه باقینگ

یاییدا ایرکه قاتل اوزرید وردی خونخوار
هجوم مار سیله کاکل اژدهاغه باقینگ

نموذ زلفی یوزی کا تیلار کسیز تشبیه
قرالغون اوچوق یوزیا سحر صباغه باقینگ

یوشیوه بیله کیم غارت جهان قیلمیش
غلافی لحجه بی سور ابتلاغه باقینگ

صداغی اوچیدا اسرایدور لولیک قاتل
جهان خرابیغه اول کافر بلاغه باقینگ

وفا ایلیکا اوراردم دم جفا سنغین
فلک شهیدی کوزونک شوخ بیوفاغه باقینگ

نوایی کرچه نواما یابین اولوسیز دین
کلینک که ایمدی سیز عشرت سیواغه باقینگ

نه ممکن سعی ایله کوی یاریغه بجه اوراسام تنگ
ریاض غنچه وش بیلدور

گلوی صلبدا امیم یحر یلاساغار ماغلیغیم کویا
ابر ورکیکا نمی اوخا نستر تنغراغیدین

علو دردینک غمی بیکلاین بیر دم بقا الماعی — اتینک سنغان الیدین ییتامن کوز تیکیب

الف نمایان کیم جهانی بلا ارا قاش یاسیدین اولوغ — خدنک تا مژکان یاره سیدور دیجانکیز باروک

محبت غیر یوکلکوم حریرین قیلمیش انداغ فیح — تول اقسام الوکیم جبینه کیم تجلم ابرودر ایلیک

نه خیذر لعونک هوس آن قیلغا الوز بستابان کونکل — اتینک لوی نی طلنا بیدا الای زنار وجه اوزیک

لبینک دا اتشین اوتی ایکی خالینک جابایکی داغ — نه امکان بولغا اول سعی ایله ایکی نقطه سیدیک

بولوب باهم صعب حالت بولماغای هجران بلاسیدین — خوشا ایکی کونکل کیم بولسه وصل قیناسیدا ازیک

لب لطفی بیله اول غذار سبزه سین بیلدیم — بیکا قصد ایر کونکلک کا انداغ کیم اکا کویدور حاک

فراق اندوهیدین عمریم حیر بولمایین فارغ — تیکیب دین اوقالماکاور نیش اکان فانکمای لوب

فراق اندوهیدین عمر ایحره بیر دم بولمادیم فارغ
بهم بولماس کیشی کا یار کوییدا الوزنکا اوملک

ساجی کرحضرتی کا حسن یدین اول قان تمک — توزغه قانیده صحن جهان ایله علیج هم ادکینیا

فارغ اول الفت دین مرحانه لو کیم باکن ایان — خواه اونکه خواه سول جور و ر کرنی فلک

خواه

خواه کوییده ور سنغه عذار خوبانیم بیر کون سیوم لیلی
خال مشکینیغه نیلایین چونکیم توشوبمن سنرک

پرده دالو لعل خط نظر کوزیم یاشیم سیل نظر
چون تشنه یا نغاندین کیبین چونکیم او جاریار کیرک

دیده گریان عاشق سین و لب شکر طلی بو گوهر
ناله بیله چیک حکیمل بولسه هم آهسته رک

آه کوب بهمش ایله حکیمم انکا ایشار اوجو
خوار ایرور فی ایلا نیم خواه یعید بولور گری کتیک کا

خالین ایرجا ب داغ نایتیم ذاتین ایلاب گوز شغه
چونکه شمع رعد چکیب ساپل دررصم ذره تک

گر منکا عشق اهلی نکرت عوی سن غم فلک نی
عزیز عشق المیس بلغا چونکیم ایرور اصل امی

بسی تو بخلوتغم الدنیک بیرنکاهی برلا اهی جانیم
سنکا ایلدیف فدا ایلکی بوجانیم بلکه ایمانیم

هنیتامه گرکورنه سینغ شاد خرم اندا اثرش
بسی سین سیز زبون غم لیدی منینک حالی پریشانیم

محبت وادیسیدا کزیبی سار میلاند و
بو عالمده منینک سندین اوزکا یوقتور ارمانیم

تونونکه سرفتنه ایماقانکا منینک آتی نی جاب ندو
تاسینک ابتک قلیچ بوینه قیلور قصد قربانیم

تیشینگ گویا درکه لبینگ یاقوت احمر دور — ساچینگ کیم سنبل سارا یوزونگ دور ماه تابانیم

یوزونگ شوقی و سایی ملکا اوتلار اکیم — جهان نی کویدور دور کونگل قیلغوسیدور سوز افغانیم

منگا بس کوی نه غمخوار ار ورل نشا جو بانینگ — عجب ایرس اگر عشق اهلی اولسه فرمانیم

مونگ چون ناوک جاندور داغی تنگ غنچه دین آغزینگ — بلینگ حیجه غنچه کلدور قدینگ سرو خرامانیم

طلب لاروکه عمر ستینی اولومکا باد ایتکیل

بسی کون کلومین آلدینگ نگاهی بر له ای جانیم

وادریغا عالم ایچره آشنایی تاپمادیم — بر باقیب کونکلوم الوغه دلربایی تاپمادیم

من وفا قیلغاسار ایرتا جفایی یارینگ — دردیمه تونش ایستدین بر دوایی تاپمادیم

آشنا یارینگ کاچک لوکسوم بهم — ایشلار یننک کبی یوقیغ جایی تاپمادیم

سرگذشتیم ایردیکوی بطالعیم نینگ دو تلوغی — بو یمه مهرو یلاردین بر دوایی تاپمادیم

عالم ایچره تورت بار ارعناصر نی کرنب — بار خلایق کوم بیدار جلایی تاپمادیم

بلبل ساجهار باغ ایچره وادریغ — بوز نوا قیلدیم ولی برگ نوایی تاپمادیم

دانش

دانهٔ حسنینگ کوروب ای عرش عنقاسی دیک
عشق دامیغه سینینگ بیر مبتلا بی تاب ایکیم

قیلدی منگا اول جلوه ناگه تیغا قالدیم
بی تابلیغ عشقینی جوی غم ستا قالدیم

لشکر لبیدین بردی مکر و عشوه اول شوخ
جان نقدینی ایلکیما الیب بیرا قالدیم

معشوق دیدی باور ایکیش منگا عشقینگ
غیرت تیغی برله اول رقیبنی ییرا قالدیم

غمزه اوقی برله یتیب ییردی یوراکیم
پرواسیز قیلالماس ایکیده تیا قالدیم

مجلس آرا اول شمع نی کوردیم آرالاب
پروانه کبی اورتولوب ایلاین تیا قالدیم

قیلدی مکر اول قیر صفت دعوی شور
طوفان بلا بحره ناگه آقا قالدیم

وصلین طلب ایلاب ایردیم شیلیکیا
نومید بولوب ال کرا المای نا قالدیم

می سوندیکه بیار غه اول رشک یوزندی
درحال قبوب نی قولیدین آلا قالدیم

ساقی کبی رشته نی لوکوبکی کا توتی
صافی نی الیب درد غه باغریم تیغا قالدیم

عشق اوتیغه یاندیم یالغاچ بحر یانمدبر علیم — ناله لار تورلوک چیکار دایم فغانیدیر حلیم

اوت سلیب سوینی بهم اسلاب چیقاریب دودلار — نشتر شوریش سلم تحریر بانیدور حلیم

لار ساچیب
سوز دل تقریر ایتیا جاج اغزیدین اوت — طمطراق سینه بر له نکته رانیدور حلیم

نسیم
بو جهاندا بو قیته دور براندین اوزکا موم — راز داریم غمکساریم مهربانیدور حلیم

دودی تارتیب ایلیب ردعیلام بو غنچه عجب — قوه تادل بیم قوت روح روانیدور حلیم

روی زرد آه سردیم کیمکا تقریر ایلایین — اوزیدا بو صورت اولغاچ رازداریدور

شادیم
تا قیامت اوز مه کوینکلونکنی تیلار ودین

بس که عالم اهل حرمی اودا نیدور حلیم

ستم گری بی مروت چرخ کجرفتار بولغالم — اننینک دین زره مهر و فالور تا بنی آدم

قانی اسکندر دارا قانی جمشید و فریدون ل — نشیب تعای اولاغه تحتیده یکما کی جام جم

اگر بولسه ابدی سلطنت اوچکانینکه بنده — وجودوم ایلار بولوب قلیغانی فانی بی کم

جهاننینک تخت بختینی محبت فقر کا ساتقاچ — جمیع اهل بهشت با شیغیباج ولدیلار آدم

کمترین نوم

گوزلرم نازیله طوتوب قیلدی زار انگاره   یوزینی کورسات کوکلین عمر ایلیب قیلدی غم

اگر سالدا وفا نی بو اوشبو عاشقلر نه   یوزینگ الطافی نی قیلغای قطرهٔ شبنم   ساچقاندر

الهی رحم ایت غریب دعاسین مستجاب ایلگیل

رحیمی هرنه ایسه سن منگا قیل مغفرت ارحم

گنهکار الطاف ایت قیلغیل گناهیمنی کرم   توبه یا نوقلا ایلیکا فعلیم تباهیمنی کرم

غفلت ایله عمر زمانی یاد ایلکیمنی قیلدم   مارتغان عشق مجاز ایچره آهیمنی کرم

رحمتینگ ایسکین امید قهرینگدین ایلی امیدیم   قیلغای اوشبو جرم دین روی سیاهیمنی کرم

ایلایا رب عفو گورلدین بیلدورمایین   ایلیکان کونگلوم اندا غمزه جا هیمنی کرم

کوزلاماغ حسنونگ مظهرین نیتیا حرصیم   غیریکا سالغان نظر قیلغیل نگاهیمنی کرم

یارب انگکیل خسته غریب بردم که اول مایین

غفلت ایچره اوتکان اوشبو سالی ماهیمنی کرم

دهر دیر ایچره معون دن غ فایدا ارزیمانیم   گویا او حسن خلاقینه مظهر دور انجم

کاتب اثر ایلیق ظاهر قیلور نرگس آسا آر
احسن التقویم انینگ شانیغه یازغان مخفی رقم

قاشلاری کوز قیلدی یا قیلادی موزون خط
خیر کیلی فهم اولاس انگا خسار الحرفهم

باور ایتمان ملحدین کبی بیلا انبیا قتل
محکمی ابرواسی کمالی تعریف غزلونی عدم

نوش لب ال غنچه سیدین موجودی شکرین
یا ملکی جیوه اسوسیدو آب زمزم

نور ایسکی بال اوستیده مژگان لوق
مصحف ابحر کل لفظ یا انیدایم یا ردور

بیت چاشنی حکمه اول ذکر دیدا عزت لوب موجود
حق کلامیده نبل مرغوب ایمیش مومن غم

ای رفعت ملکیم وصلینگ آه هر عبد جهو اقلیم
کوروب تازه گل نوقیدا بلبل دیک نوحه اقلیم

جهان آشوبی بر شیخ جهانو جلوه کراو کیم
نظر منیدین قیلالا کی خبر لوجانه جان قیلیم

قوچالماس قیین توحد ایدی لعلنگا ذبحی کلرکی
قزیل گل نغزینین یوندلار ایلا قیا قیلدیم

حیات ناتوست لعلینگ ایرعانین کم غمگیتم
نه عمر توب قیالا تیم نه دردیمکا دوا قیلدیم

غبار رینگ سوقیدا نولار منکا حیرت لوب غم
نوالار ایلاکا کجه ایلاکی ایلاکا صبا قیلدیم

بلند

بلند قدرلیار اورهمار ولیریغه یوق اوجون مرغوب حزین ناله‌لیر ایلالار جاعو دیدین اندک صدا

نکبل ایمدی عشقی اوز کونکلونک صلاح پارسالیقدین

کوکسوم پاره ایلا آخر قه پارسین ردا قیلدیم

کمال حسنونکا الحمد ایله دعا قیلابین یوزونک صفاتینی والشمس ایله ادا قیلابین

سواد سایهٔ سرو قدینک اگر توشسه ایکی جهاندا ایکی یوزوم قرا قیلابین

هوای گل گوزونکنی ایلابان زنار ساچینک سوادی خیالدین ردا قیلایین

بو دیر لحظه که بو کامین خمار آلود شراب شوق تیب ذوقنی رسا قیلابین

ذیالیدین اگر ایلاسا روا کامیم که نقد جان جهانیدا انکا فدا قیلابین

بو شورش ایله سالا عالم ایچره بو غوغا که تیره آه ایله گوک کوکسینی یرا قیلابین

ثنا که بو زهد ریاسی مسجد ایچره ملام یاریب صنم کده کا ذکر ربنا قیلابین

مین اوشال کرا ایل بنک الینی اوپماک اولوب کوزومکا غبارینی طوطیا قیلابین

بو نظم باریغه معنی دوردین ترتیب عطر سخن سرا ایله یوزین مثل کهربا قیلابین

ایلیب ایردی غمزه اوقین جانغه قاتیغ یای ایدین
یاره لیغ قوش دیک اوچوب کیتتی کونگل ماه قاشیدین

من نیچوک تیسام ایلاکی ایمدی بس کیم اول کلرو نینگ
خاطر آزرده و ملبس ایل بلبل سیدیدین

گوشه ویرانه دا ایو سالدیم نشیمین عجب
خاطریم مشغوله چون بیلیم او نوش غوغاسیدین

پرتو حسنینگ و مجلس ارا خورشید جهر
چوروالور پروانه تیکلیغ شمع بزم آراسیدین

طوطی خط نقل شکر دین ایرور شیرین دهن
کیم لب جانانه نی نوش او لعل شکرخاسیدین

اولسه زلفونگ شیالی بو کونگلده جلوه گر
شانه تیکلیغ چاک چاک اولمیش کونگل پاره سیدین

سر نگون بولدی باغ ارم ایچره سرو
گوریب گر زنگ خرامی قامت زیباسیدین

زر قیز زرنگ حسرتیدا آتشه کلدیم بتلا
نشا یابلی لبینگ لعل افراسیدین

قیلغوسیدور عرش کوزنیدین کیم جنونیمی فروغ
گوز یاشیم سوفانلیق شوخ بی پرواسیدین

لطفی یه جانانگا انتینا ر ایتکوم تولی
بیحد بیشار اتیبه تولی جانانا ایلیمیش قرار

کل جامعی

گل چاغی بلبل کبی کیم ایلامیش تورلوک نوا ‖ من مهمل اولوب قید ایلادیم کونا کون فغان

گل ورق آچیب چمن ده مصحف وصفین اوقور ‖ غنچه لار شرحی کل اچیلدی اوچون دور صد بیان

عارضی دوریدا دور زلفلار کویا اتر ‖ کعبه اطرافینی الغان کبی هندوستان

سورهٔ عشقینک نی تفسیر ایتکالی بار یهد اهل ‖ مکتب خاموش لو وقفه کرد ارباب بیان

ناوک عشقینک ایلکی اینلیغ کونکل مجروح دور ‖ هر قیا لوبلدر روان هر قطر قانیدین فغان

اهل عالم گرچه اسکندرنی عالم گیر دیر ‖ عالم عشق ایچره من کویا سلیمان زمان

خود نما عشقا دین سوزها نشانه ایچره منینک ‖ بی نشان دین کیم قچان اهل نشان بر کای نشان

عرشی مهجورنی موکیم نظر دین سالماغیل

لطف ایله جانا انکا هستی نثار ایلکوم جان

قوز دین اوجتی اول بر تندین سوبا بقا نمود دین ‖ جان ارسیدین بابا نا ایمان مودین

انس غنچه لی سبز کورامین کرینیم جان تکبیر زر ور ‖ یا منکا جانا کوچی یا جانغه درمان دین

قامتینی یا ایلاسام ایلادما غیمغه لوکلو ‖ حیکا ایم دور مولوبا دود هجرا مودین

اوپیب رو اوتدک ... اوزینی کوردین | آفتی دوران بولوب طبع ایرانمودین

اوتسا ایکیب بزدین تونی کوزکا ... سوار | اوزنا کالح جانا ... جانانمودین

نچه صنعتلار کوب و نظم ایرا هر کوم بولکه | حکمتی لقمانا مولوب طبع ایرانمودین

عرشنی قوشلار ... بیله بولوب کلیسه سایه ایرا غاج

بلبل نالان مولوب مرغ ... انمودین

نی خوش توخوش ... قسمه کرانلار بردین | عشق برله جانسوز عاشق ... بردین

سحرلار کوز ... اول ... غمزه جادوسیله | من ... جانا ایلتابین ... غمزه خونخواردین

لعل نکلی ... آفتاب ... | باده رنکین ... لب ... ساریدین

من جمالینغ ... تماشا کوزی ... | خوش ... زاهد جورلار ... بردین

من شراب لعل ... رشاد و ... ای رفیق | سین ... لب ... جام ... بردین

من اطبه ... عشق ... | هر نه فیضی ... من ... بردین

یار ملک ... عشق ذاتیدین | عرش ... جام ... سایدین

بوباش

بو یاشین تاپتی ایکی کورکوم نه چاغ یار یالانغ یاشی اولسون — فلاکنی آنار اول یار یاشی اوزینه تیکسون

سمند نعلی یاسین اوزره کوکا چیکدی فلکیم — یالقون آتی شعله‌سی جولغانی او یاکوزده قویاش

نه چاغ فرق که اوت کوکنی تیکدی بیر ابرانیک — نه جاغ تخت فلکی بیر عشق او یش فاشی اولسون

کرد اول مصیبت لار که سالدی کونکلوم هجران اوتی — لوزه سیل الیغ لوکونکل دین یاشیم خراش

قویاشیم مهر ایمس یار اوحدا اولشو غمیم — دمی غیب سلی آهیم عروجی کرلو یاشی او

اول کیلاز ظلم جدین ول ایکو غم یکوز الاس — جفا اینک چشمی کوزیمیم نینک سینی فاش

ربی سوقا بو کونکل قاید ایکانین نیه ایمیش — صحبت اول لول سلیه ایمک بوکوزلار یاشی

او کونکل وحشی سیین ول ایر زلفی دامیغه تسخیر ایتیم — نه جاغ صبا لاغیر برکیک اوزره بلاش

ترحم لوزیدین تپ ابار دا غمال تاخیر — ایکی اوقونکغه و او کوزهد فاش اولکا

مغز نشین نسوده ایر لول زر اوراقیدین کلاغ کوب — کراغه — کرفراش

نوایی دیک نشاط اوزره یاشین قویار عمر ایچره

اگر عشقینک هواسیدین یاشار حجرانی یاشی اولسون

یوزینگ آیا کوزتابان اینچه آرتیقمو ایکین
جان آلاچو قیغه اوق یا قاقماغه اوت قاچمو ایکین

نرگس اوکاری نیته سرورلار کوزینه
بیر علاج ایرماس انینگ ادراکیغه عقل لوقیتا قاچمو ایکین

اوچیدین تا اوچیغاچه سامان منظور مونکن آستان
یا ایرور لو دوزده هجران اوریقهم ساحلی ایکین

نیچه عاشق کشلیک اوسته ظلم و اسرار لیک
یا اوزی خونریز قاتل یا کوز آچمو ایکین

تیرکوز و ابرو چند لب قیلمش اولوم عشق کونکل
مهر دمی قیلیم خیالین کونکل قیلما قاچمو ایکین

ای عالم کبرسی لوز وصلی قیلیان امید
کویدوروب هجران اوتی داغی غا اوزی قاچمو

اولتوع آیدین لوزوم کونکاس لیکینی نتادیم
عمرنی هر دم سیل اگم اوتنه اوزی قاچمو ایکین

سالیبان کوکلوم کا مهر درکی مهربانیم قایدا سین
جانیم ارامین الیب آرام جانیم قایدا سین

عاشقی نیکوچم جان ارتوسنگا الغدیک قانینک
لو ملسه کر وصل انینک آه جانیم قایدا سین

کرچه منی فرهاد آیا سمن دردیکم اندین کلکن ایماس
یوقسه سینور شیرین دیلیم شیرین زبانیم قایدا

کوز کارلی کا کوزونی آلا سان ایدی کونکلا
کاکودیک یو لدی کونکلا دین لیسانیم قایدا

نیلن سرین

سیزسیز کوندوزلاریم توندین آرتوق تیره کوریم
روشن ایلارکا ای ماهی جهانیم قایداسین

عمر باقی نی نادانلار دیک قدرینی بیلمادینگ
بیلکالی قدرینی احمد قدردانیم قایداسین

~~کورکالی کلکوز روزی لالا سایلی احمدی کوینگا~~

سرو دیک شمشاد تورلوک دعوی قیلسین کلیب
قیل خرامان کیل ای غنچه سرو روانیم قایداسین

توزلاری کا سایه آیلا مردمین تخت ایلادینگ
احمد اولتورسنک ای تخت نک اوزره جانیم

کوندوزلار اولکوم فرقت بیله اولتوربولی
عرش احمد بیلان ناکهانیم قایداسین

عارضین رخ لحظه قیلدیم مهر تابان آرزو
تا نکا ایاس قیلماس قیلدی تولندی مهتاب آرزو

بو که مجنون قوقالو تیک کوکلوم سودای زلف
قیلغای ایرمیش من مکر زنجیر قلاب آرزو

لعل لبلارینک قدحی جام اکر الکیمادور
یتکه تونعا من عجب دم لعل سیراب آرزو

اونکلا ایاغم اولتوسیلا کوزکا عارضینک لوب کوزوم
قیلدی کوزلار قیلماغای موندا غی سکر خواب

جلوه کر اول تیب قیلیبی کوزکا اوق باش ایدرونک
کعبه دیکر سبزکا دور ای کنج محراب آرزو

قانی اولماقو بیدا اینت لار ایاغی قانیغه   تشنه اولغامن گر استسام باده ناب

نوک مژگان نینگ توشی عرش گی قیلدی هوس

باورنیم چین دیبالی قیلدی جواو نیناب آرزو

توملادیم کونگلوم آلور غمزه سین کیم یاری نینگ   خسته جانیم تیر کوزور کالعل دُرباری نینگ

جنت فردوس اگر حور رضوان ایزدا سیامیم   نا یماغا یمن رسینک دیک صاحب سواری نینگ

ای کونگل نیلکیم بو بیصبار لو ساکلد یو نگلکیم   ایم کورو ید ور بو کیم چهره دیداری نینگ

تیشلارینک یادیدا هردم دُر غلطان یغلادیم   بولماغای عشقینک دا مونداغ چشم خونباری نینگ

وصل اینادیب گر ایتین تو تسام نه بانیم ور تالوز   بو قتورور عالمدا بیزنک گرفتاری نینگ

تاغ ارا غم تیشه سین اور ماقه فرهاد نینک یاد   تو ماس ایرمیش مسیح کیمی سندک ستمکاری نینگ

گر حقیقت سنا سانک بلکیم عجایب دلبری   طرفه موندا کیم بو لماغای دست خونخواری نینگ

تیره قیلغاندور کاریم بو کونی قاره هجر   معلوم اولکایم بو قتورور مونک کافل افکاری نینگ

هنوا دور کریم کونلوک دا تمن مینک سالار   باری موجود عمر کیم بو عاشق زاری نینگ

کعبهٔ روم

کعبه روم ایتاکنار عارضی نینک خطاسیغه — هند حبش بابا غیشلا ایمی کوزلاری نینک قراسیغه

ناوکین ستیم هر زمان جان کونکلکا ایدر یغ — کوز قراسین قدا ایلاکو ملاری نینک یاراسیغه

زمزمه‌ی نازیغه بولوق باریم نیاز ایتیب — جان کونکل کرو قیلا کشیوه خوش اداسیغه

کوکونکلیم یدر کوزوم کم نقیب کبی قولوب — بر نظر بنی سالمادی عاشق بینواسیغه

اوزنی سالسا قیا کیم ایتیوریمیش عجب بولوهر — وصل جانی اکر ایتیت عرضه دلرباسیغه

خال خطیکه بولور داد و حکم یدین ساحب انکا — لعل اوزه لعل بولوک کامن لعلی روان فداسیغه

اولکو مرئی کونده بولور کونی اولکه تینکا اولا

ظالم شوخ جفاجو ایر بولیمی مدعاسینه

خلاق سیملو جوان بولور دین تولمس کیب ایکی — بر زادی بیر شمس دین تنو تیزه تا یغائی

وعده بیراکیسام وصلیدا اندین موی زنار — بجونکیم کل وصالین بانیسه بلبل کبی کچار ده

منی زاهد چکار ذکره وه بولور ار اهل جنید — گر بیاغ جهره کوبا نالیه بلبل جفا اوراقه

نسیم کیم ایمس گلشن وصلینگ تماشاسی　　ایرور باغ ارم دوزخ فردوس تک منگا

کوزوم جامی می وصلینگ دین ایچکوزوم توروسه　　ایرور کوثر سوین نوش ایلامک کونگلوم کا

آدریغ لولونک اولعل درج بیله عزیز درکامیم　　قوبار یاش تا یغه هر دم مرصع تاج بوینن

سنوق کیم کوکلوم علاینک تیغ قیدین تا کونکلوم　　تا لال انداغ کیم اولبیش مهر بیدین اون کون کونکلوم

تغافل یوسفین هر دم سپهر ایماک اوجه　　زنخدانی ارا اول چشمه سیدک کونکلوم قانیش جه

منگا مطلوب درد سوز ایرور نی مدعا آسایش　　بجو کیم من ایرور من عاشق اول هر دم قریب ایله

بنا اولار بسنکدین دود هجران عزیم ایلکیم

قرار بانوقه جهان بیرب توقاس کوک ایکی

قیا باقیب غمزه برکوز قاره　　قیا باسلادی کوکلوم نه چاره

هزارلار تاردین اتماق قهم باقیب　　بتی اوق بیرین ابلار کناره

من اوزدوریم اکوس نظم اوردوم　　سوز اهلی بار چه جالیش لار نغاره

کوزیم یوسفه یوق اولغونزیلی　　جهان شوریغه اوقدور ستاره

منکلی ملقا

منکا قیلغالارین تعدا وایتار کا ‏ ‏ یوق اغزی توکونی کوکسینک شماره
کونکلنی درد ایله درمان پذیر ایت ‏ ‏ اتیشکیم دردی یوق اول هیچ کاره
تونکونی سوزنک اولسون عشق بازی ‏ ‏ دساتکیم کورکاسی عمر دوباره
کونکل ایکرتنش خرد بیدین عبث توت ‏ ‏ تورور بلبل زغن صوت بچاره
طرب وقتیغه عرش مفتشم سل ‏ ‏ سو سوکر دو نغاو لاب آب نظاره

عشق ار من اولوم اغیار اولکا نام ایله ‏ ‏ طرفه کیم اول جان ایت پیکرا لمس بدنام ایله
خسته انروین دیک جفا بکیم تاپ جوجکر فن اجیح ‏ ‏ لطف برله سو سکر حالیمنی هم دشنام ایله
سالمادی بر سکا باش ایا رب با دی انجم حشم تیز ‏ ‏ جونکه یوق دوم وصلین ایزداب کوب ابرام ایله
نجه اسانک کاسی ای ساقی دیر تولوغ بت ‏ ‏ بر لوبلا خوش قیت یا یزخا ربیم جام ایله
برکون اولغا صوفیلار صوتی عیدین ملول ‏ ‏ حالدین بر و دیبک حمخانه و نیادیکیم اصنام
کاهی جم اوزره یاش السرخ حال ایلاب لوز روب ‏ ‏ ایلاکاکی عرض حالیمنی نجوک اعلام ایله

زهی طالعین کیم هرچند نوش ایتار کوثر سوین — بروحی هم اول الوغسل ایلر دستاریم

اوییدوب روز ازل کل ایلادی جسمم ابداع عشقنکم — غم لحیی اولدو هم بر آغاز نائی هم ایلم

عشق ایله بویله مسلم عرشه تور اولکرزی ایت

اول کوهر سوالیق ایزداب اولوب اولونکنا ایلم

کلمه سوپ آچتی جهانین هر کوکل اوقل ها اوزنکا — دیرمن اوزعالم غم اولودم سکر ایله اوزنکاه

حسن حسن دین الیب اولدم حیک کل کبی — بوما غایه نا کر اوافت بیت نا کیه اوزنکاه

عمر لحیی ایلادی بر شوخ جالین یادیم — بو نه حالت کیم بو بوکای تور روکا اوزنکاه

بو هشین هر چند ایزدانچه سنعه سنجم — بار بو بولا هکی سمانکه دلهوا اوزنکاه

ای فلک کوسوندا از قمیص کرم لوبدور قبسل حلن — تیر دل اوزرکا دوبر نا وک آه اوزنکاه

بیرق بار بن مرکب قیلی ای یار نالما اوقزوروق — طرفه دو کیم اوزمانده بن ایزد ابل خواه

عرش ما سالک فخر کونین قبله کوکند منو

شبوه کلمن بولکلدو نشان خرکاه اوزنکاه

دهر ئینک سکلاری کوزیم کا اولدی حالی اوزگاچه | بیلمای آیا یار هجری نینک خیالی اوزگاچه

تعقوب ایلا بیرار الول یا ماد وقا کمالی رفیق | مست اولوب نی چاره لار بیلکلیب یار اوزگاچه

ای مصور سن ایلا قیلما تصویرین خیال | کوز قاشی اوزگانینک خطا خالی اوزگاچه

بوالهوس لار غمزه سی ایلا بیکلنینک اچا بیلم | تلموروب اوتروسیدا اینک تعدالی اوزگاچه

تانکلا تعوریاسین نظر حسن جهان آرا سیغه | یا سوروکم کویریب کینیدین قرالاو زکام

سانغاریب یکانی قرار بیمر رجال اهل | اهل امیش آنی عذار انفعالی اوزگاچه

عشق ارا قدر سنا سایلیک کوکیلم اوزگاچه | ایل تعوی یندا زیندالاو بالی اوزگاچه

فلک کوزغاره سی کونکلی نور قیلو اوزناکا جهل | زلف انکا تعویذ ایلا بیسم دالی اوزگاچه

دهر مهر خندکولشی سن ساسیل زهر خند

یار موجا قصد قیلودین احتمالی اوزگاچه

جلوه کرلیک لار مشکار کرنکی نازک کنی | کاکلی هر یا ساجیلغا کولار نازک کن

یا سیلیغ ایلا موبا تو خلوق قیلودین بیلادیم | لا بلا کور کوزی می اول یار خط لو کی

لبلاریدین جانپرور دانانی ایماسین کوروب — جان الور الوق ایمیش هیچ نداغ بنه جانکنه

سنبل کاکل یکیدا ابجاتلیغ قوتوب بارقش — طرفه دوریکیم قتبیل منکز قانی هر کوکسیکنه

ایبت ابرو بیرکورنی کلکیل خطار نیک تزی — دیبانکا بار سالم ایدیلاب بابین اورو

نو خلوقا خاصین ایبت سلطانی نجه دیم تووکم سهل — کرما اوغلان ویش ابرو ایل ایولسیم سوزلوک کنه

شوخ چوکان جلوه گا فرشبوه میادلیق — سرو قد سیمین زقن هیم عارض افتلوک کنه

نیمجه یاری قیزیل کوزکا ک شدا فرقرا — سنبل نش دین اورکان نال جیقی لوبرکنه

عرض با الله وصفیدا یا شیلیق لتقینک نی قوی ایدین

لا و با النعد به دیدینک سوزلار لعل ایدی شورکنه

ایلاهاسین کینکی اول شوخ جفادین غیری — یوق الکا منده بجز صدق صفادین غیری

رحم ایتسکی آچوقدین لوتاریم کوزوزینه — نه قیلو عمر الچی بنده خطادین غیری

یاره قیلدی کوزنی تیز قرانودین هم — سنبلونک بیچرسین بخت قرادین غیری

عمر الچی باش ایا بیک یو بکرا ولغانم بیدور — عشق دشتیدا بی سر و پادین غیری

طرفه یم

طرفه کیم سیر ایتمادیم یاریغه قاشنی سیبن غیب آتیشین سلماس آلیکیمسه خدا دین غیری
قاتیلالار بولون اندین که ظلم ایلاسه کوب قیلدا یوق احتیاط الله خواجه رضا دین غیری

عرشی کونین ایجدین استامه خبر فوق و حصول
یوق ایمش اهل شرافت فؤاد دین غیری

عارضینگ او سیدا قاشلار کورکا انگا افکنده سی ای اولوکولوکول سیغیب سیمیاد املا بنده سی
قامتینگ سرو دسیدین بولغانی قالدی سرو کیم باشیدا اشکال کیم برکیدین اولدی زنده سی
اغزی تحقیقیدا کوب دین باراید کیم تکلومدا نکته نا لب لعل شکرین جنعار لطف برلا خنده سی
قوتشی اوغلنغا خست ایلا کیم کوییدا فلک بیل ایلا کرعرض اوزین کوک نیلگون مه رخشنده سی
ارزشاه هشتیه ینگ کوکا ج مرد تخت اوزره برکیدا طرز بیده کلکین ایچره هرج جوینده سی
ثیمه نیرکرده کهنکار کوزین قال تو غدی کیم قاسی طالع برجیدین اول اختر رخشنده سی

یا عکسین عرشیا کورکاج مو لولدی یا غزا
ساغار نیکا یبی قیلار نیسترین شرمنده سی

وه نه بالا هر بوی یوزی جلوه کر اولدی بر تی — عارضی کل غنچه لار ایکا تا میشاد و ملاحتی

کاکلین انی دام ساسدی زلف مسلسلین موی — نرکسین جادوسی سودکو کوکلوم آلور زغه آفتی

عاشقی ماهی مس تیرلار دریا کهر — غنچه کل مو دو بویاکو سام اننزنک قامتی

خسته جانینک ایلکو نکال استار ایسانک د وصلینی — چاره قیلو غمزه لطف ایله یاردو انینک جذابتی

بولغای عشق آهی کو کلوم بهر کوب حبرور — خسته جانیم نی تیرکو زور تیره تمن ملاحتی

یتی فلک نی اورتا سا آهم اگر حیف بنانک — جونکه توشوبدو کوکلوم عشق اوتی نینک حرارتی

نازقلب موز ابله قیلدی کوکلنی پرخون سنم — بار مدی باکه سلادیم لبلری سلان قرارتی

لبلاری رنک لعل اولوب لاله داغی ایرور خجل — سوزلاریدین جود رتا مار کوبد ور انینک زراکتی

قان ییر جوکه بغل ساعرنی خسته دل نبانک

باردو جابیندالو یمن عشق اونی نینک حرارتی

وصال هجریدین یانکلو اولوب جانا زاریمی — منکا یار نصیب اسانک نی لولغای کل غذا رحمی

بجز بی رحم ایلیکا لولوبمن مبتلا اخر — ساور مینکا هواغ و کورت عمکین غباریمی

تایب

تا ایشیتیم کمال انداغکه روح وامق فزا
کلیب پروانه تجلیغه اوروب اوشبو مزاریم نی

کوروب ابصال شمائل بهار لاله زار دیر
باغیرقانین شغفون ایلاکان کابی غذاریم نی

دیکیل بو عمر عالمدین وفا کورمادیم هرگیز
بودم بحره نفس العوکه بیلسمین توراریم نی

اگر گل پرده دا بولسه گوک آرام اولور بلبل
یوز آججیل سیغرا ایکیل بوجای سیغاریم نی

بجه کیم خسته جانیم نور سی می لعلینگ کا ای ساقی
تبسم جای نی یرا ایکیل دفعه ایت خماریم نی

جمالینگ دین بجز محروم اولوب مجروح فراق اولورو جانانی
وصالینگ بیرله خشنود قیل دل امیدواریم نی

بولور مشتاق کوکسوم داغی […] فراق […]
توز روب […] اولوب […] رحم آصلتغال الله

اگر عشقی اولوب اولسا منداین […]
فنا دشتیدا تاپیدا کورام مرغ تراریم نی

لقا ممکن ایمس بجز حاصل قیلمایین حاصل
خزان برگیدیک برباد ایلای عمر نه باریم نی

دریغا کیم منی تشلاب کوکل اول ترک یغماچی
فالیب یولاریچه تا آشنا اولا آشنالیک

نظردین سالدی اولدین اوشبو […]
ایرز […] کوزوم کا […]

نه سودا ایدر اکر صد اولسه جوان خرمهره لاریبدا — ثنای ایدر ایکی عالمده دُرِّ بی‌بها کبی

خوشا بزم وصال دین بحر اغوش کلمراتل ایردم — بوکون مهتاب عیشم تیره یالابلقا کبی

عیب ایجول لازیدن ابدی امیدی وفا قیلماق — اسیر هجران ایلا بان اول بیوفا کبی

نجوک بر بیوفا بر شوخ ظالم شوخ ایدی یارن

تمن دردا ایله بس عرشینی ایلاب بیغا کبی

خورشید بهاهی تابانی اوزره زرین علم جکلکی — داغی پرتو ساجیب گردون اوزا تو لوکر رقم جکلکی

فنافراشی ایلاب صبح نینک سیمین تر وتابین — مرصع تارکا نینی جاروب حرم جکلکی

مؤذن واعظ کعبه ده هردم صدد ذکرین بیان ایلاب — برهمن دیر تختی اوزره اسرار صنم جکلکی

باش الکعبه وین شیخ حرم دیر پهنادا اوالدام — غجه اول ابت زلف عنبر بار یا کبی خم جکلکی

حقیقت اهلی تعریف انگا بین فهم ایلارکا دیک — مغنی ارغنون تار رنکه زیر بم جکلکی

مغیلکم کو بید اولکیتا نیب قابجاک ایزرو — فریدونم بلا سلیمی تختی اوزره جام جم جکلکی

خوشا اول ندیکم عمر اساس نوقلوغین بیلکاچ — طرب جامین ترحم ذوق برله دمبدم جکلکی

جعا بتبغینی

جفا تیغینی دوران طفلری احبابه ایلایکم نه تنها بنی یکا اوردیلر اوغرادیکا حکم

دیار ظلم التلیغ لوای کرده کوبسندی

کدای عشقی موسم سوز ملکیدر ایل الادوم حکمی

یا سوزوب کلدیکی یوزین کلنار شکر چهره او بیا لوطیش قیزیل ابر چهره لوی آتی

شعله دین یالمیش یوزینکی پرده اندا غمی فو یاش بو بعادت بحکمی دیسام کیم تیرکل النیب قراپی بردم

یکه عرض جمال قیسا مز او نیاس وا ایکم داغ حل طاهر قیلو رغه ایمدی کوکسوم برای

باد قیلسون رقیبین همک نسیمی سنبلی دیسه کرامل دلی هر لحظه اوزوم دین برای

جان همندین سیوب ساعتی املایه وصلین تیلاکی قوبروغین بحکم سوزو من اللیدین ایکاکی

یکه کوکسوم احتفاین بیل لعل ابنا جان پرده سیلن دیسه صدق ایلاک بیوک غنچه جبیل برای

ایلا زیرک نقشین سفالین کیم تصمیم ایلاسا مکه تن لیکدین قاشین اندایع نقشین برله سنعر آکی

نه تسلیم تیلا سیمن آل جمالنکدین نقاب عارضینک مهر دین اندایع زره لار آدی

عشقی جانان یادی بیله برقدح نوش ایلا کیل اول دیسا آنک او زو نکا اولوم کدین قوتقاری

فنای

قاشیدا اوفوق یا نجم اوزه رخساری اوکیم لولوی منینگ دیک گوهری
اول ایرور خورشید تابان اوزگالار دور مشتری

نجم حسن اهلی کلیب یانینکا آنداغ بلکه دور
بیر تنیم خرمهره گویا بیر گوهر

قیمتی چون نینک منینک اوزگالار فهم ایلاماس
انکا اهل گوهر بها بین کرای یا جوهری

اول یکیت غمزه مین کوب روناکه لوکوردی کوب
اول یکیت لاردین موسیم آیتوق لوکوردوم قمری

دوره خطا عارضی دور بیدا انداغکیم ابرور
مهر اطرافیدا سنبلی رنگ چرخ عنبری

حسن اطفالیغه لوحی عارضیدین هر سبق
اینکه تلقین ایلکان دیک شعله مهر خاوری

آدمی ایق هب ایلا عشق افزون ابلا ایکیل
همکل ایرمس اول پریکا کرچه عاشق پروری

اول پری راتی بینک الیزلا اوزه شیم
اوزگالاک تاسین جهاندین کیم گلبرگ تری

اولدم کیم نی زار زار ایلادی عشق
غم تیغیدا کونکلوم فکار ایلادی عشق

هیچ نی قیلای ایکیده کونکل اسرایین
بر یول بیلدینی آشکار ایلادی عشق

کل کیل صفا توجوب دولتغه اوینای — فکر نینک غه شوب و شوب وقیا غینکغه اوینای
ایسلاب داغی سوقاغینکغه اوینای — بس ایکی دیسانک توقوز شوب اباغینکغه اوینای

اول کیمسه کیم یار انکا جینی دور — یوق جنی که بریکار جا حسنی دور
گلشن ارا هر دم ایناکا اول آیا عزم — مرغوب انکا جابی سیله حسنی دور

دوراق یرنینک حسنی دابر حسنی یوق — ازاوب دسه اهل بریدا ایم حسنی یوق
بو غصه نی رفع ایتار کاسی ایتکیشی — مشکل دور انکا جابی سیله حسنی یوق

خوش لکیم او کیم مشرب دوشاهانه — اورداسی لولوب لالیق انکا حسنی خانه
می اورنیدا جا اولسه پیمانه حسنی — نه بولوسی معتذیر اوذکا عذر بیانه

بو شیوه‌نی موزون توتت ای یارندیم — گویا کمال بو ایچره نعمت عظمای عظیم
قسمت انگا ایلاب‌دیر مینگ اول حق قدیم — حسنی بیله جابجا بیجوش حلیم

خوش اولمیش کیم دلبر دلجوی او — کافور چینیدا جا خوشبوی اولسن
الدیدا حسنی صراحی ایلکیدا جام — بو نشردا ایله عمرلیکی طرب جویی اولسن

بر جرعه لبیدین عالم مست اولسه کیم — مست اولسه نی یغنی می پرست اولسه کیم
عریان بولوب اوشبو خواهش ایتیب رسوالیق — دوران اینچ بولوزیب مست الست اولسه کیم

بو عالم ملکیدو بیل وزره برباد — کیتیار آندین باری بر دم امانی
بورنگ برباد بولماغلیق طلب ایل — عجب اولدورکه بولغای لار انگانی
ایبورنگ کلیمنی انینگ زرّه مانند — ایماس ممکن انینگ بولدینه بنیانی

زنکلیک

ترکلیک قوشلرین توتقافقه یاریب   اجل سر رشته سین مانند صبا

سنان کربکلاریدین تا زینبا یوز   قیلیلار قلیج سدیدین یا آتش جا

جهان اهلنی آهو بره بکلسینه   اجل رشته سین مانند صبا

ترحم آیتین ایلاب فراموش   ندای اقتلوا الطیبس انکا یاد

فنادین اوزکایم تاپتی بقاسین   ملک دور کر ییر سر آقی میسر

ستم تیغین اوزادابه درینه اول   قیلیز اوزینه دور خارا و فولاد

بو عالم زلورید و زوالی واسد

ایماس زلور کیم یعنی ماسوالله.

بو عالم کا بقا قاندین میسر   فنا کردی همه لوبه مخمور

نسیم استکاج فنا عالم وجودین   ساویمش کردین چون باد صرصر

بو گرد امواجی دور کیم ظلمت مهر   سو بهشتانده اوولیش کوز بکند

اجل دندانه سین یر یا شقه آخر   کیسی جمشید دگرکی لوبه سرور

وفا استار ایسانک حبیب واحد فلانی استامه دیمه فلانی
بو عالمنی بقاسیز انکلای دوست توکل برده ساسی باردیستی
اگر عاقل ایسانک بو سوز قبول ایت فهم لایعرفوا هذا للمعانی
بو عالم زیور ایدور فانی والله ایماسن زیورکه یعنی ما سوی الله

بو عالم کورکوزور گر لاله و باغ ایرور باغ ستقه هر لاله سی داغ
جهان نینک قوشلاریدا فرق ایتیدور الینک دو زاغ بلبل بلبل زاغ
جهان تخشی سیدین گنج تحجین الغیل اینک دو باغ گلشن گلشن تاغ
خزان ایلی اوجوره ماقدور نصیبی شجرلار وزره کوبدور کرمه بیغراغ
عجوز یکلیب دور بکرمانند چیکار اقسول اوجوب یوزلاله یا باغ
وجودونک شمعینی کویدور ماک آخر یاروتماغلیق اوجون قویسه اکر یاغ
قیلیب حسرت ایلی کونکلنی پاره سونکلار دین داغ برتاره تیرناغ

فنا شیوه‌سی وه توبه‌من ای کلیم   کشتی خسروده یک جهانی قیلمش مسخر

خراب ایلادی بوسی فغفور حسنمیین   هلاک ایلادی داغی کبر لب قیصر

اولوغ ذاتیدور روح پیغمبر مثل   تعالی الله آندین بار صد فخر

تولادین اوز کونکلینی بر کابر کیلی   اکر بر دور ول والله اکبر

بو عالم ازلیدور رفاقت والله

ایاسن زیور کیم یعنی ماسوی الله

بو عالم ایچره ذرّاب و قالتی   الیب دو سیاه کریم ماند دور آنی

نه قاتنه بووفاسیز لیق لار بیغه   ستم تورلوک قیلولار جادوانی

صبا خار بنی ایلاب ینشیس لدوز   جگرچون غنچه نی ایلار زبانی

حوادث سلسلین کردون نغه انداق   اوروب کوکلوک قیلیب ایلار لوز نشانی

الهی کاچ غصه‌لارمن مهرابا تی   شفق یوزیکا جیقیب کوز کلی قانی

جهان خوش جلوه شوخی دور کیم اما   ایرور بربیوفانی مهربانی

وفا ایتار

بو رنگ فانی جهانغه ناظر اولسانگ فنا اهلیکه تیشلار کورسه باریماغ
مصیبت‌لار یتیب آخر اتادین قالیو فرزند ساجها باشتو تورانغ
بو عالم زیوریدور فانی و اس ایماس زیور که یعنی ما سوی الله

بو عالم زیبی دین بولغیل مجرّد فنا اهلی قلیب دورلار ارند
قبول دورنه یعنی بس کم سویب اینینگ بیدا تجرید اهلی مجید
بولوب حکمت دا موجد اقتدارینگ فلاتون گر اوقورالدینگدا ابجد
فصاحت فنی دا اولسانگ بیکلینه کلامینگ ایلا عیسی نی تنحود
کرامت بولوقکه تجزیه ور اولغاج چو موسی کورکوزوب گراکلیکا یوزید
صباحت دا جهانا مشهور اولسانگ اگر یوسف مثل لیک کورکوز بو بخته
کمال رفعتینگ انداغکه بولسه ایاغینگ اوپکالی گردون نگون قد
شجاعت بابیدا اولسانگ تهمتن بولوبان زیر دستینگ دیو سود

بو مذکور

بو جنگلو اولغان ایشلار باره سی هیچ بیروکا باقی بولادین بول مجرّد
بو عالم زیوریدور زیب و لهو ایاس زیور که یعنی ماسوی الله

بو عالم جاهی دور بیر زهر قاتیل حذر قیل کر ایرور سین مرد عاقل
قچان عاقل کوروب انچمیش تولا زهر که جاهل بیق دور اولماق انگا مایل
بو رنگ زهر ایکان ایریش هوش اول که بیلماک اننگ هوشینی زایل
ایچیبکر اولدروب قیلمیش تمام بو ایکان لاری اولکالار کا داخل
بو رنگ داخل لیغین تاتری انقلاب غرایب کیم بولور لار انگا شاغل
قتولماق قایدا ممکن دور که قیلماق خلاص اول زهر دین کر بیر کامل
ور نهان فنا ملکیدا اول تش تعلق دور انگا تیماک کا حایل
بجیب لوی زهرنی ایلاب تشیمان یقانک جاک ایلا سانک ایکندر حاصل
بو زهر ایلاریدین برجه سوزکیم دیدیم من انگلای ای مغرور غافل

بو عالم زیوریدور فانی و الله　　ایماس زیورکه یعنی ما سوی الله

بو عالم زالبیدین توتغیل کناره　　ایرور پیدو بیری آنینک شماره

بو بولنلار ید التون توق ایرور اوت　　قولاقلار ید اغی آندین شراره

بوزیدادام لار شکلین کوروب اول　　قیلور جان قوشلارین توتماقغه چاره

ضمارنکی ایماس ایلکیدا آقاندور　　قراری غلبق اوچوندور کوزی قاره

بساط لارید انجم دیک ساچیلغان　　نخود دور کیم اوچوندور گوشواره

عصاسی ایلکیدا اسحر آفرین دور　　ایماس معجز کونکل قیلماقغه پاره

کم بر مطلقغه دور بو طرفه دور کیم　　مقیدغه قیلورلار استعاره

بتالیق یار حسنین کورا آلمای　　کم زار اولغونک انکا قیلغانک نظاره

ایشیتیب کل شیء هالک نی　　کم بولغای سین سوی الله دین کناره

بو عالم زیوریدور فانی و الله　　ایماس زیورکه یعنی ما سوی الله

بوعالم

بو عالم شوخلرین انداغ قیلکیم اختصاصا　　　کییار زربفت یازین قیش دین اولباس

بو ریو ریر ایله یوز مینک گنج قارون　　　کلور قانجه کیشی کا انجه افلاس

جان اوتماق فکر بیداغم کعبتین　　　یوز آچسا کیشیکا برماس یوزدا برطاس

حوادث شرا جینغه ایل توشتی اوجون　　　فلک نرطاس ایلاب مهره بنی کاس

بولوب عاجز که اندین قورغاشونغه　　　مسلط کرایدی تاشلارغه الماس

کوروب قاتیل لیغین بو طاق تنه یعنی　　　امید اوزنیغه اندین کیمسه کا یاس

جهان سلیدا ایتیب بر نجه سوز　　　بقا وصفیدا بولدوم گرم انفاس

وفا اندین امید اتماک نه یعنی　　　اننک دیک سودا ایلیکو تقلید او وسواس

وَلَامَوْجُوْدُ فِی الدَّارَیْنِ قَطّاً　　　فقلت اسمعوا یا ایها الناس

بو عالم زیور ید ور فانی والله　　　ایاس زیور که یعنی ما سوی الله

کیل عرشی فنا جامیغه سبقار　　　بو فانی دهر را آندین نه ارتار

فناجامین ایچیب بولغیل سبکرو — تعلّق دین ایسانگ که گران بار
نچه سوزلار که یازدینگ بیخودا نه — جهان فانی لیغی نی ایلاب اظهار
فصاحت کشوری بحری اگرچند — نوایی غه مسلّم ایردی گفتار
جهان فانی لیغیدین شکوه ایلاب — انینگ دین هم بوتر کیب ایلی بیزار
انینگ رولیغی نی لازم ایلاب — بو فن دا سین هم اولدونگ که دربار
نه ممکن بیر دیمونگلاغ سوز دیماک کیم — انینگ جامیدین اولدونگ که سرشار
نه اول شهر اهل ایکو دیدوک سوز — کلیب دور بو غرض دین نچه ابیات
غرض اول کیم سوی الله دین کونگل اوز — نه چیز اول بو قیتور و بیر یار غمخوار
بو عالم زیوریدور فانی والله — ایاس زیور که یعنی ما سوی الله

ای پری تا بلعتدین بر قدیک ایمتوسین — اوت سیلاحین یا بانگ یوزودین آفت دور المتوسین
یالب بیلکو پیچ بیله دردا هلیغه درمانموسین — جسم ایاسین سین جانموسین یا جانانغه تموسین

شعله

شعله سین یا شمع بیتی عیش ده خونسین چراغمو سین

جالغنی مهر صبوحی دیک عجب مستانه سین
تلبه سین یا پاک سین معلوم یا که اوتدیک یانه سین

مست سین مستانه سین هم می سین مینانه سین
خمر سین خمخوار سین خم ایلیبه خمخانه سین

چشمه خورشید سین معلوم یا گل خندان موسین

عارضینگ اوت تیک تدیا نیب اولکم لولغه جلوه گر
نیلاسینه عشق اهلی کور ماکونگلی اوتغه خویش جگر

کوزلارینگ کافور قدینگ عرعر لبینگ گلبرگ تر
الحذر موندغ بلاینی کیما ندین الحذر

برق جلوه شوخ پیکر آتش سوزانمو سین

قامتینگ سرو چمن سنبل خطینگ زیب سمن
حور سین یا نور سین یا روح ایکل پیرهن

زیب زینت خط و خالینگدین تاپیب صحن چمن
کاکلونگ تار عقده سیدور نسیم مشک ختن

مهر رخشان یا تجلی یا مه تابانمو سین

نازنیناز ایلماکا عالم کا سندیک نازنین
گلشن فردوس حسنونگ خرمنیدین خوشه چین

مهر آیین چو طلعت سرو قامت مه جبین
از ریاس کاکلونگ چینی غه نور اقصای چین

غنچهٔ سبز است مو یا گل خندان مو سین

سرو اوزره گل دیک یوزونگ و قد اوزره تو شمشاد بوالعجب ایزد آنکا تاپماس تنینگ دیک نی عجم دین تا عرب

چین ماچین تا چیک خراسان تا حلب بارچه عالم ایچره عشقینگ سالدی یوز شور تعب

عشق سین معشوق سین یا حور یا رضوان مو سین

گل یوزونگ تو شوقیدا کوزلریم های ایرور بیدار گل قل یوغونگ نه داغ ینی تا شاهد قلبیم اقرار گل

نرگسینگ نظاره سیدین لبلر آتش بار گل لیک سندیک یوز قیتور و گل لاده زخم خوار گل

سرو سین شمشاد سین طوبی مو سین ریحان مو سین

ینگلی ای سنگین توشو بدور حلقه‌وار نرغا غنچینگ نکته و حالت دور آیا یوزونگ خال خطینگ

یوزدا یوتم تم عرق کوزلارینگ کوکنیک قاتلینگ روح روان با دام تر دور کوزلارینگ

لاله حمرا مو سین یا اختر رخشان مو سین

ای جمالینگ لایزال بی مثال بی بدل صورتینگ تصویری دور طرفه نقاش ازل

قایدا یول تاپغای یوزینگ شکلیکا نقص خلل سایه دیک عرشی اینگ و صفیدا نیتیب کوب مثل

طوطی

طوطی شکرفشان یا بلبل نالان هوس

کوندوز و کیچه اول خورشید تابان‌دین جدا
مشعل عیشیم اوچوب اول ماه تابان‌دین جدا

طوق غم بوینومدا اول سرو خرامان‌دین جدا
کویا بولدیم توشوب بلبل گلستان‌دین جدا

یا مگر طوطی بولوبدور شکرستان‌دین جدا

هجر اوتی تن‌دین اوتوب سونگاککا اوردی کا
اول قلیب کوزلاریم تا باسیل تالوکرنی اوردیکا

اندک آهیم اوقی توقوز فلک‌نی اوردیکا
کوزیی یوزلانسه تا سمک‌نی اوردیکا

بولسانکه بر اوجوق بولدوم افغان‌دین جدا

اشک ایاغی تکدی کوزوم بحریدا قالمای ناله کوب
بلکه یانغیم حسنتی فرقت‌دین توکوب ناله کوب

داغ دین هجران آچیلدی میں تنیدا لاله کوب
زهره‌جبینی‌دین فرق قیلیسام لاله کونده ناله

بولغوم اندین جدا بولغای ایدیم جان‌دین جدا

کوییدور بر کول قیلیب هجران اوتیدین جانانیم
ایم ساوردی کول دین آرتوق هر صحرا ایم

قیلدی کول دین اییرو توسکا بلبل نالان منی
کوکرتوب سکی یوزلانغای گردش دوران منی

قیلغو دیک ایرماس داغی اوکلوکه چرماندین جدا

کونکلوم ایچرا نیش فرقت دمبدم سانچیلغیل　　ای فراق اندوهی تیغی بیرله باغریم تیلغیل
جان سارایی تیغ هجران تون کونی آیتیلغیل　　کیم سنکا دیدیکه بو دم نی بیانی تیلغیل

قیلغای ایردینک یارجه وین قیلغونچه جاندین نالا جدا

سوز عشق هجری کونکل نی کوید وربو کول قیلدیکیم　　جانغه اندوه هجر اوتی نینک شعله سی یا قیلدیکیم
با شیجه باش واهل کرمانی خط بیا زیلدیکیم　　توبیا پروانه کم کوید هجر داغین بیلدیکیم

اوتماک استا بولغوده شمع شبستاندین جدا

قمروش اوماسمو عاشق سرو گل رخسارسیز　　طوطی دیک اوچماسمو ای شکر گفتارسیز
وای اول دلغه کیم ایرمیش تریک دلدارسیز　　عرشی غنا اولمالیک قوش دیک یچه گلکیم یارسیز

بو جانسوز پروانه یار شمع رخشاندین جدا

بیت

ایرور دردیم تمناسیکه من جانیمدین ایریلغوچ　　نه شه جانیم ایردی بیلکه ایمانیمدین ایریلغوچ
ملاحت شهریدا شیرین کبی جانیمدین ایریلغاچ　　ازیب هوش خرددین نیچه سامانیمدین ایریلغاچ

بارین

یارین سهو ایلادیم یا بدل جانانیمدین

ییدور اجر الیننک ای جان ابو کونلار دا جدا لیقتین — که فرقت خاریدین کوزونک کونکلوم کیب التعدین

منکا صبر طاقت قالدی بو دم بو انتعدین — کوزونک هجرین قرارسیز روزکاریم کوز قرالیق

قالیب ظلمت دا ییندماتا باتیمدین ایریلغاچ

صباحینک فکریدا کونگلوم هردم ای نو بهتناب ایلار — داغی ایکسر کوزونک داغی وجودوم نی خراب ایلار

دوداغینک شوقی هردم جانیم نی کباب ایلار — یوزونک اوزره عرق لار دین کوزوم نی پر آب

دوتا تا ماغی قالیب درد و حسرت دا نیمدین ایریلغا

عذارینک گلشنی یاد ایدور کونگلوم بیتی نالان — ایکی نرگس لارینک شوقی ایدا کونگلوم کوزی حیران

صباحینک سعی ده ایدین بو خطریم یا قالیب فرمان — لیک ارمانیدا منه مجوکیم قلماد درمان

که سندک شوخ طبع شوخ جوانیمدین ایریلغا

تون کیجه ابلکه هردم الفغینک نی یاد ایلادیم — کنی اوتیکوزلکا کاج سکانیب فریاد ایلادیم

وصالینک تاپماغا یاد تیلدا هردم شاد ایلادیم — فراقینک زور بیدین هی یاریم برباد ایلادیم

گر ایستسنگ سخن فهم سخندانیمدین ایریلغاچ

صبا بو عرض عشقیمنی ایلکیم اول یاریغیم تیکور گیل | که یالغوزلوق بلاسی و رنگ آزاریمکه تیکور گیل

فراقیم هجره اول مجنون بیماریمغه تیکور گیل | که اندین صوت دکتلیغ فزیکایاریمغه

نوا تورلوک چیکای شمع شبستانیمدین ایریلغاچ

عذارینگ جلوه‌سی زلفونگ ارا شمع شبستاندور | سواد سنبلونگ یاد ایدا کویا عنبرستاندور

الف دیک قامتینگ شکل نهال باغ و بستاندور | کوزونگ کافر بازار تیوسیدا اندا یانغاندور

گلستان هجره آغزینگ چشم کیم باغ و بوستاندور — انجوا ندور

تجلید موی یار برج وحدت دین آوازه‌گر | لطافت دین خورشید ایلاب مکر دربر

ملایک پیدین یا هیم نزول ایتی یورینگ شهر | سعادت برجیدین یا هیم طلوع ایلابمو جوهر (اختر)

تمن منینگ زیبا جنجی فلک شونکا چیراندو

قوراکون نیشه توشتی جدا یولیغ قوبا شیمدین | خراب ولغوسیدوور جناب طوفانیا شیمدین

کدیو بمی بیحد اوقات اتکلیک تشیمدین | غرض جانیم ایکس جانانیم ایرس جان تلاشیمدین

وکرنه

وگرنه جانه جانان بولماغای بیر کیلیک آساندور

قوانچلار ایمس غم شامی‌نی کیچیردیم کیله یاشیم
نه فرقت تونلاری جانان فراقینگ‌دین چیکیب بولدیم

غمینگ چیککالی فرقت تونلاری بیدور توم مونگلیغ ایچیم
بو لوب دریا سیل آقسه کوزیدین ینا بیر ساری یاشیم

عجب ابر ماس غم کیکی کوز جمیدین تابان تولغاندور

صبا غمگین کونگلوم چین الیدا رسوی زنان
دیکیل وصلینگ خیالی‌نی یاشیم بیر یاشدین ایرور گردان

جنونیم تا غیدا خانه کیب هردم قیلور افغان
بو بولدی تیک کوزلاریم آق قراسی آلیشیب گریان

ساچینگ لعلی کیکی کونگلونگ‌نی پیچ پیچ ایلیم پریشاندور

آشیتیماس نی یم جبهه‌دیستا منالیم زارم
وصالینگ تاپماین بس قیلماکی خیالینگ‌نی

نه چاغ قیلور سین ای جان تا وصالینگ‌نی
تویلی پروانه دیکی رسوا منگا شمع جمالینگ‌نی

جمالینگ‌دین جدا کوندور منگا شمع شبستاندور

سواد عشق‌دین انداغ ترا کونلار ساریغ بیلگی
بو رولار ساییه دیک یا تغیدا کوب شیدا ماتم و آه

قوتولغامن مگر کوییدا سالغای بو ترنوم زار
خجالتدین منینگ جانیم قیلدی قبلغای لغار

عجایب کوزلاری قاتیغ ناسن یغیر ایلکه سالماندور

نکه دین جانیمه یوز قیته سالکدا اول کوزی قاره / سنی شیفتم قیلوب اولسه نکوک قیلغوم انکا جاره
تنکرجا عیدا جانقدین انکا بوملیس هدف باره / نه مرکان اوقینی قاش یاسیدین اول ماه رخساره
الوب ایرس او قیدو جان ایلکیده جانیغه اتقاندور

قویاش خسار یدین عالم یوزی نی زرنکار ایتنک / لبینک پرتوی سالیب خارا غم لعل آبدار ایتنک
بیکا عشقینی خار فرقت ایله دل افکار ایتنک / ادای خسته دل نی کل یوزونک کا خار زار ایتنک
جدا قیلماق ایلا کل خار سیز بولماق امکاندور

کوزلار ساحر صنم نینک زنکرو فرنکی بار / قدودین سرو لبی دین لعل شکر خاسی بار
انکینده کوکلاک تیری بت جامه تیلاسی بار / نیچه نار بخی صنم نینک وسمه دین قاش باسی بار
قیمیز یسا جباغ ایچیدا کاکل اژدرهاسی بار

الغو سید و نقد ایمانیم بت قلماق اوچون / غارت ایلاب بار متاع دینیم الماق اوچون
لشکر اسلام کفر کشوریغه جایماق اوچون / زلفی چین چین عارضی خال ایلا یا یماق اوچون

لشکر

لشکر شاه حبش نینک ره ایله غوغاسی بار

سورهٔ طه نی دا ایدین برایما الکلادیم   ایتی واللیل ترجین زلفی بیلدا الکلادیم

والضحی تفسیرنی وجهید ابیدا الکلادیم   مطلع حسنیدا والشمس هویدا الکلادیم

سورهٔ ن والقلم دیک سبزه خطّ طغراسی بار

نغمهٔ ققنوس ایله تینک اول آواز حزین   صور اسرافیل ایله آهم ایرور کر هم نفس

طوطی طبعیم کابو کاشیان زرین قفس   نالهٔ بلبل غم هجرانیم لعلینه کو کلوم عیب ایماس

بادماغی گلشن ماچین دا بی پرواسی بار

تیر باغینک تینک تا حسنیدین خجلدور ماه حور   خوش جو خورشید جبینی اوزره تونکان توجی تور

لعل لبوم نعلین لحره نعرهٔ جامنی سور   زعفرانین قزیل گل تومارغه اوزره کور

زرنگار قبهٔ شاهان دا استغناسی بار

بزم عیش لحره صالینک سیر منکاای صحرا   جنت الماوا الو جهم زینک دشت کربلا

بو بهم کرداغنجا دین خلاص ایت ای خدا   زورق کونکل نظر دا جلوه گر قیلیا خدا

مجمع البحرین نیکلیغ کوزلاریم دریاسی بار

عرشی بو افلاک ظاهر ایتدی و بیغم ایماس
یا بیچرای زنهار لی قامتی پیچم ایماس

عرض حالنی نه دیب ایتکیم منکا مبهم ایماس
معلوم اولدی کیم نوای نینک حبنوزی کم

باشی ایاغی کاکل اژدرها دیک سودا بار

در نه اول حیدر بزرگوار عالیشان کیتمیش
سالیب ظلمت ارا بارایل خورشید زمان کیتمیش

قیلیب بیعزنی نسبی ازدهها تکیم قیان کیتمیش
نقاسیز دور جهان ملکی شاهی خود وا

ولی کرکتیم هر کیم دیک بی نام نشان کیتمیش

نجابت اهل اسلام ارکینت دور اول شه اعلا
نه سود کیم دیک کر قیلسام تمن فریاد واویلا

سیادت بحریدا اندغ قیجا ندور کوهر والا
دریغا اول خلق شیرین دریغا اول رتبهٔ اعلا

که یعنی صاحب سند چراغ خاندان کیتمیش

ستون بامدا بارکاهی دین ایدی فاتنکا
ضیایی مشعل نور نبوت ایردی کون تنکا

همیشه طاعت و تقوی تسبیح ایردی حالاتنکا
مروت فتنی یکسان ایردی اندغ بور ایا تنکا

بغت

شریعت شهریدین یعنی بو ادمن امان کیتمیش

جهان بهبود تاپقای کلیک کا ادیب‌لیک نی خبر سیز بیلدیم
چراغ مهر خوبان تیره بولماقیغه اثر سالدیم

داعی محشر کوزیبا و شقاوت نه مختصر بیلدیم
بو کون نیکا بل محشر کوربینده هم تیز بیلدیم

جهانی تیره ایلاب چون تکیلم اول مهر پنهان تمیش

قیالیق دریغا زبده اصلی بنی آدم
کیتب انداغکه تا آخر اتیمادی بردم مسجادم

الغی یری تانک ایرمس عجب ایکی دلیکل خم
بسن ایرمس بیرد مونداغ کوزلاریم سیلاب بیدا بردیم

قولوب غم لشکری بیرزنی بو الجب اول تاراج ایتمیش

شکایتنی کلا قیلسام اوزتاب جانیم
نه تنها ورنالون جانانیم بلکه ایمانیم

تنانکی ایلا سامم کونکلوم قوشنی چاک گریبانم
ملک نی قیلغوسی شهرده از بس سوز افغانیم

مدار مذهب آیین شمع شب روان کیتمیش

تیلیم وصفین بیان ایتما اندا تنکلال اوغوتی
ها تعریفین ایتماک صعوبه کلو نکیم محال اولغای

مقی اوصاف شاسته مونداغ قیل قال اولغای
ایماس ممکن بار ایلیکا جهدیکا محال اولغای

محال عالم مهر دستان ناگهان کیتمیش

بجوکدور چالینگیز فرقت کیبدا ای برادرلار   مصیبت شامی کوب اوّاره بولغان یار اخترلار
بلیبت خاردین مجروح بولغان پارهٔ صغرالار   فراق اندوه تیغی دین بسیه آزردهٔ پیکرلار

ایرور موصونینکیز دیب بو محل آرام جان کیتمیش

بیابان فراق بحره بیسی آواره لار سیز مو   قیو آواره لار درد اکره ناغی پاره لار سیز مو
یتیم قالغان الم دشتیدا آهو بره لار سیز مو   خزان برگیدین آتوغ آسرنج خارهٔ لار سیز مو

دیبا کیم الغو سیدور کونکلو منیز دلستان کیتمیش

الیب سن باشیمیزدین تاج منیز ای اجل توسانک   نه بولدی ای قضا آیدماق اجل نینگ کوزلارین اوسانک
اولوب کوزنی جانغی تمن مینینگ منیتین قوی سانک   جهان بخشینی جونکیم کوزرا المایدور توسانک

ولایت شرق اوزره سرور صاحبقران کیتمیش

کیل ای مهر جهان بولدم لطفونگ قربت اکیل   قبول درگه قدرسینکنی مدیکا قربت اکیل
منی مخلص لارینگ در دیکا یادکنی طبیب اکیل   توبونکدا اغزینی سایار غم دم کیب اکیل

دیسان

دینیامهرین تیوب محروف کونکل دانالار ایتمیش

اول کونکیم بو توقوز طارم پیدا قیلدیلار　　ای کون طرفه انجم لار هم پیدا قیلدیلا
هر بیری رخشنده شمع برق سیما قیلدیلار　　بر قدم اول لعل کوچ تجلا قیلدیلا
نردبان قوبماق اوچون کرسی پیدا قیلدیلا　　سیمکاهی بو لسیوب عرشنی معلا قیلدیلا
لامکان خلوتکهین انکا ماوا قیلدیلا　　نی اوچون کیم اسرار دید اول مطلوب آلیه

لامکانیدا اوچکا اول تون قیلدی براقی شتاب　　خیمه‌لار کوکدین حجب بردیلار زیب سحاب
زرین　اندین اوچکانده طشت آتشین افتاب　　زهره تورلوک صوت ایله چالمیش ایدی چنک رباب
فیکرون اول کیجه کا ستیلادیغی مشکناب　　هر سهنا اول خیمه طرفیدا ابر جلیل طناب
یا بطاروا جی بنی [illegible] تیبن هم حساب　　ابر دی اول کوزنین اوزکه جو کیم نی یاد [illegible]

قدرتین نقاش حکمت نقش سرو ایلادی　　کل مشامین یاد سنبل معطر ایلادی

پرتوی گل برگلشن غنچه منور ایلادی
زیب اوچون عرش سوی سین چلمه احضر ایلادی

هر چمن کانبچه تور اوک غنچه سی تر ایلادی
چلمه چمنی توکه سی کا غنچه سی تر ایلادی

سبزه دین گل شبنمنی سبزه پیغمبر ایلادی
چیکمادی قامت سنینکدیک بر نهال جویباره

ای وجودونک شانی کلدی رحمة للعالمین
اندین اولدی بر حکمونک پیان زیر نگین

اولدیلار روینکا ذکر روح الامین
رحمتینک پیشانه سی دادیمیا یوق ایردی حلیم

مرغزار رحمتینکدین بار خلایق خوشه چین
بار ملایک سعی دین انداغ فضلینک شاکر حقی

قیلدی القا تنکری انکه حق شفیع المذنبین
کلمادی عالمکا بیرسیذیک سعادتمند شاه

قیلمادی ذات اقلیمدین جلوه سیدیک هیچ ذات
تاپتی جود و بکددین انداغ جمیع کاینات

سیغمادی کلدیک ایکی شانی الیغدین ممکنات
بار صح عصیان اهلیکا سندیین امید نجات

رفعتینک دور کیدا انداغ خیر کلدی مدرکات
جنتم سار رفعتینکدین تختی چاپان ابجیات

شوکت

شوکت شرعنک کوروب شرمنده بولدی سقف مینا　　سین ایرورسین ایکی عالم اهلینک پشت پناهی

ای بو نرکسنک شأنیده ما زاغ البصر　　سورهٔ والشمس آیات عارضیدین دور خبر
کلدی حسنونک تعریفیده او الضحی والقمر　　آیتی واللیل مشکین کاکلونکدین بر اثر
قاب قوسین اولدی معراجینکه شرح مختصر　　ایردی سرینک تاجی عرشینکه کرسی رهکذر
آقشی طور ایردی لعلینک شعلهٔ سندین بر شرر　　شق صدرینک بابیدا کلدی الم نشرح کواه

ایر حجی دوکیدین جد انبیا احسان تا قیب　　قوتی آدم ابرا جوا خلقینکدین جان تا قیب
خضر لعلینک نثاسیدین اولدی حیوان تا قیب　　غیرتینکدین نوح رشی بابلا طوفان تا قیب
سود دورسنک افسر جهان تا قیب　　عیسی جان بخش اولدی لطفونکدین فیض عرفان
جشمهٔ لطفونک دا ایوب غناد درمان تا قیب　　تاپتی فیض درکهینکدین هم سلیمان عز و جاه

ای قدینگ زیبا جمال گلشن اوج قدم
بوی تاریب بارلیق تینگلدین گلستان عدم

اوزینگ حسنینگه ذاتیدین خاوریدا اوردی دم
قوبدی سیندین لوق جهان بارلیق برلا ساری قدم

شوکتینگدین شاخ لیغ عالمگا تولدی بتی غم
جلوه قیلغنینگ تمناسیدا گردون بولدی خم

دفتر لطفی بکوغه عصیان قاسی بوقتی قلم
قالماس انداین حشر واجرم بیلا ملیندین برد اوخفاه

ای برق فیکرت اری روز کرت شاهیندین تیز پر
لامکان اوج جیکا اولدم ایلادینگ فخر ان سفر

اردیبا هم بولالماس عشقینگ چاغی قمر
مینبر بالمهما لیغیکا بر جیدا زیب فر

حسن قرصین وصل چاشنیجره قویدی ماحضر
مهرمه اولدم قران قیلدی و یاکسر شکر

شاهم عصیان جرمینگدین زور ریدین بولدی جبر
بر شرر لطفونگدین اورتار بولب مینینگ خرمن گناه

قول العلاک ایروی زیبا قامتینگدین بر نشان
احسن التقویمی شرحی خلقینگدین دور بیان

طوطی باغی اثنا افصح دیدی لطفونگ عیان
لیلة المعراج یوزی کاکلونگدین تاپتی جان

لح

لمع الله منزل ایردیکده طاغی اودنا مگار نکهت وجه اللیل زلفونکدن ایدی عنبرفشان
لفظ لا احصی فم اقدسکدن زور ایلدین ایروب فغان ای شفیعه للمذنبین الحیک یار ایلک نیکه خوار

ای مبارک خلیفه بوبکر ایدی تاج سر اول یار غار اقلیمی بعثت اوستنده اسکندر اول
روم عشق شام درد سوز اوزره قیصر اول یار اصحاب سلوک سیر الا کار رهبر اول
ناقلان دفتر سرار اوزره سر دفتر اول ماه مشعل مسجد محراب مهر منبر اول
سروران شیر فی الله یار صف غوغه رهبر اول حجله خیل عشق عرفان در کیدا خاکراه
بر در قوت مصطفی شرعیکا بازوی عمر طمطراق کوس قلعت برله بولدی تحریر
مهر فتح مه نصرت جبهه سیدا جلوه گر نجه مینار هر کی قالمادی کیزرا اثر
شمس لولاک حکمی کلکا ساری کزیدر قیلدکدین اهلی غبار اوزنی کحل البصر
تنزیپ ارض سماتی ایر باقیب اول نام ور اولکی خالص درکینکا کلبینه یوز مینک رو سیا

ای ذی النورین نور رحمتله منور نوری | مهر خلوتگهده اولسه ایکی چاکری
زهره داغی فخر ایدیب بطلیش ایدر راه مشتری | خدمتنده انجم قندیل قدسی چرخ چنبری
قل اوغلی هستا ایردی همچو بلال اوزری | رقص لایوز ذوق بزمنده ایردی مشتری
خیمه اولوب تیده اعلم هم شریعت پروری | مجمع البحرین رحمت ایردی اول احبابه

ای علی با بها دیب وصفده اولکش هریا | گرسه میدان لجره هیبت ایله اول دلدل سوار
سوریش ایردی کفر ایلینی که همین کریا | توز طغیان وین جهان قالمادی اندین غبار
ایدی اول سلطان دین بر کون بولوب افتیاب | لافتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار
شیر درگاهیم ایتاب آبتین ازلده کردگار | ذکرین ایلاب بار ملک تسبیح هر شام سحر

اول ایکی شهزاده کا قیلسا فدا نور جان روا | هر ایکو ایردی نجوم کیم نور چشم مصطفی
هر ایکو دلبند زهرا و علی المرتضی | هر ایکو دو شمع ارض هر ایکاو مهر سما

هر ایکاو

هر ایکاو هم قاتل کفار هم شقبا   هر ایکاو ایردی فروغی مهر اوجی مصطفی
هر ایکاو نور بخش آفتاب والضحی   اول ایکاو مدحی توکانماس گر قیلسام یوز یل

دیدیلر الستکیدین ایچتیم تو دم جام هدا   ایکی عالم نوری ایکاو ور دودم انداغ یشتابا
بولغوسی شاه حقیقت دهر ارا بولغان گدا   لذت فقر ایلکا دیکم شوکت اوین ایلاپ فنا
زخمک غم بر که کونکلوم سازیدین چکتیم نوا   اول شفیع المذنبین اسمی قیلور منداق ندا
چیقتی داغی سینه پرغصه دین توتوک صدا   بولمه نومید ای یاروغلوق لوک کر فعلینک تبا

ایکه الرحمن صفاتینک قلزمیدور فیض جوش   الرحیم اسمینک تیندورور دایما رحمت خروش
یا ذی الحی آتینک انداغ دهر ارا پیدا نموش   جلوه گر دور جلوه تانینکدین انسان تا وحوش
رحمتینک خمخانه سیدین دایما رحمت جروش   لال و لوب وصفینکدا عرشی بولدی لوح دم کر خموش
فخر زینی لطفونکدین بولغای قیل جاه کوش   یاردور زینب عالی گرای رسولونکا ای الله

ایلادی آخر تنین جسمنی ستمکار ایکو نکل
باغریمیزنی جزو نیکلیغی ایلاب افگار ایکونکل

عمرده بیر اول دور ولیساق بیزنی بیزار ایکونکل
چونکه قیلدینک بیزنی بو غمگا گرفتار ایکونکل

افیلا ایلکاکی باغیرغه ایمدی بیسیار ایکونکل
غمیدن آه فغانلار قیلینک اظهار ایکونکل

قایدا ایمدی غم سوروشی قیلیغ غمنی ازار ایکونکل
بولغو مینیر بیز نکیمه ایسو کیم کا زار ایکونکل

اهل دردیکه پیچرکا آه و فغان بولدی نصیب
ناله کویا قوش ایچیده قسمت اولدی عندلیب

عارضی ایرمیس او حورتن بو دردیم اوسن هر طبیب
شا اولوب ایلکین قچقار ایلاب چون بالب قیلیب — رقیب ل

نورغه تنیم ایرکانین انداغکه بیلدیم عنقریب
غملن اولغای طعنه سابیغون ایرور دیم حبیب

چونکه بو محنت اراشفته بولدوم غریب
اوزلوکونک تاب اوزونکدین بولیلان خبردار ایکونکل

نجه یاد انش اهلیغه یار ایردی الفتیم
اوزا حبیب بو معنی که ایریلغانینه دور حیرتیم

یوز ندامت لار بیلا ایمدی کیکالیا حسرتیم
اوز تابلکاهی فراق کاهی نفرقتیم

انکلاخ

انگلاغاچ هم حالسیز بو غربت ایچره شاتیم | شاتیم یوق فرقت ایچره حد دین افزون محنتیم
قالمادی بو ملککا ایسکیم عالم ایچره طاقتیم | قایدا تاپغونک اینزدا ایمدی بول جنبرداک کونکل

آخر ای رکون اجل قیلمیغونچه توشکای بایمیز | ای لبا بیچاره خبر قویماغای درمانیمیز
دردیمیز زیاتیو شوریمه قالماغای امکانیمیز | تاپماغای تغییردین خطالار نیزیک پیشانیمیز
باشیمیزدا سایه‌بان بولغای عزرائیلیمیز | پری‌یوزلی لالرانگتهای کونکلکان قانیمیز
باربیار معتقدلار کوب بیکای ارمانیمیز | قانمیز نه ایکوسی بزخه خونخوارای کونکل

عدلا ایلاب ملکی بو چرخ آخرسینه دورو | قایدا ابر آزاده‌وش هرانکا جوز بیتیکورو
دانش اهلین قایدا کور تیغ شدت بیلکورو | یوز تمن درد بلا اوقین بیکشیمیه باغدورور
دیماسا جان بو عجم دنیه تیلنی کوییدورور | اسراهر خیبد مخفی میهم کونکل آغدورور

اولتوروب غصه الله اغلیه‌رك بلکه بیم توتوره   بسکه یوق ایشلار غمه سندن قیلدیم کورکاری کوکل

کلکونی شرق ساریدین نیرنگ ابر دانجه یار   بیزنی دیب بولغاچ مسافر غریب حیره خوار
رشته تیری قیلغانیز کاکلم استوار   ایلکاکی ترحم لار بیرله بحه یل کار زار
رستم آسا سالغوسی خونخوار علارغم اضطرار   قاتنغینه المانعیک بوجا عالار برقرار
جمله خونخوار علار کورشه ریدین الکی فرار   طرفه المعنی اولادین قلاس آثار

نجه ای مجنون گرفتار الم کیم بولغایین   پایمال محنت رنج و غم کیم بولغاسین
نجه اوغم صرصریکا مبتلا کیم بولغایین   آجرابان بو جرکنت دین نجه کم کم
شاید آخر خنجر جانغی محتشم کیم بولغایین   بار کابی محرم خاص حرم کیم بولغاسین
رحمت فقر انکلاب محرم اکرم تکلیم کیم بولغایین   بولماغیل نومید حقدین بیل اطلبکار کوکل

کرفه بونکب

گر بولنک بو جهان فانیده هجره خوار و زار
جان غمی هر دم بوزیلیم تیشه کونکل بولسه فگار

خوش دل اول غیل عاجز حق قیلیم مر لگیر اضطرار
فقرونی فخر ایتکان ایرمیش اولوغ دین اولوس هوا

بار جهد هوش اهلی قیلادور نیکا تجرید اختیار
پرده غفلت هجره کیچین منفخ ایتکان پرده دار

کیمکا اوطالع مساعد کیمکا بولدی بخت یار
صبر قیل بسانکه اگر قیلیب غنچه مقدار اچی کونکل

عشق اهلی بیلدی نیکلا ما ایمدینه معنی تاریقی اون
تلبه لار دیک قیلیبه حرفینکدر دنیک ایتور داو روم

قاندین عشق اوتلوغ نهنک قانا بو نامیدین اوین
کلبه فقر و قناعت هجره تیغای بیلن اوروم

نی ایسیم اوتلوغ کیفین کل دین مونکه اورلارمگا توتون
مونجه سوزلماق نیدورسیم و یستید کوبا قیتون

اولاول اردیکه بولغای ایردا ایلدین یا نفور روی
قیلدینک آخر عشق نینک دردی اوزلتار کوزلار

ای شوخ ستمگری پری زاد
هر دم قیلورم سینی یاد

یادینک ایلا بی خراب اولدوم
عشقینک اوتیدا کباب اولدوم

عشق ایچره که زار ناتوان من — فرهاد ایله چون که توامان من

ای جمله صنم لر شاهی سین سین — محبوب لارنینک پادشاهی سین سین

حسنونکدین ایرور جهانده نور شور — شهرینده بهشت ارا باری حور

سین ای پریلار اختری بیکدور — رضوان ایله یار چاکری بیکدور

والشمس یوزونک فسانه سیدور — واللیل ساچینک نشانه سیدور

زلفونکدین ایرور کونکلده اوز بند — جان داغی ایرور کونکلکا پیوند

آریلار اسانکلاری پریشان — تارقار بو کونکل قوشی پریشان

مژکانینک اتیب کونکل نی پاره — قاشینک داغی هم ایکی پاره

اول ابرو روبا لب کونکل کا یوز نیش — بو بر بولوبان داغی جفاکیش

یوزونک کوزومه چو شعله سیزدور — کوزوم کوروبان فراقینک تیزدی

تا آغزینک ایلا اسام توهم — اوزوم کورارم جهان آرام

لعلینک که آچیلدی سوزکا چون کل — عاری چو نوادین اولدی بلبل

یادیکغه

یاوی منه کمر انفسلاریک گاه تار تار فراقدین تنمن گاه

قدینک دور مثال سرو آزاد گلدستهٔ یا نهال شمشاد

نازک بلینک ار خیال قیلغوم جان رشته سیغه مثال قیلغوم

قیلنک مگر ای خرام جانیم میل ایتکوسی چیقار روانیم

نیچه نی گورار ایسام نباگه قیلغوم دو خیال ذات الله

عریان قیلغالی تونونک مرشام فرض ایلادیم آنی نغرهٔ خام

کیدینک نچه کون لباس گلگون اندین بری کوزلار اولدی پرخون

سندیک یینه یوق دور نازنینی خورشید لقا و مه جبینی

خوش عشوه نما و دلربا سین اما نه دین که بیوفا سین

وصلینک طمعیدا زار دور من سرگشتهٔ بیقرار دور من

عشقینک بیله گرچه متهم من وصلینک دین همیشه بی بهره من

محروم جمال نچه قیلغونک نومید وصال نچه قیلغونک

غیرینینگ کوینگل ایچره بولغدور روز　　بلکیم یادینگدا اولسه الله

گر دیرسه دیبانینگ پیدا من　　زلفونگ کبی هیچه مبتلا من

هرچند تیلینگ دا مبتلا سین　　کونکلونگ دا رقیب غمشناسین

بو سوزدین ایتار مه کوکسوم چاک　　اوتار مه جانیمنی مثل خاشاک

مونچه نیگا ایلادینگ دلفگار　　بو قیتوریه سین کبی ستمکار

کیمکا ایتای بو ماجرانی　　کونکلوم داغی داغ برانی

یارب نیگه مونجه زار قیلدینگ　　عشق ایچره زبون خار قیلدینگ

هرنچه بولوب بور ور ایسام زار　　جانیمنی بیلما یدور اول ستمکار

هر بیتتیم اسام ملامت　　جانیمغه بیتار مین حلاوت

درد ایله فراق دور سرشتیم　　مهر ایله وفادور سرنوشتیم

هجر ایله خراب قیلدینگ بین　　مخمور شراب عشقینگ من

عشقینغ اوزونگه کا بیاوایت　　وصلینگ دین ییلکیم نا ایت

اولقوع

اولنوع کیم بولای ارنه مست — الدی توقوز فلک بولوب پست
اندا اوتوتای ایکی جهان نی — نه ایکی جهان بلکه جان نی
یوز جان ایرور نثار بولسون — محوی لعل یار بولسون

انشا قیلورم فسانهٔ عشق — اولنوع ویبان نشانهٔ عشق
عالمغه سالیب ین اوت ساچیلسون — عالم ایلی کونکلیکا یاقیلسون
القاب کلیب ازلده هم عشق — ایل ذکری بولوب ابدده هم عشق
عینی دور اینینک جو عینی افلاک — اورتاب یارب عالم اهلنی پاک
شینی بینک کیم ازه جفا قره — اوچ نقطه سی انینک اوچ بلادور
قافی کلیبان چو کوه انبوه — انبوه نه معنی کوه اندوه
اوستیدا کی ایکی نقطه ایکی زاغ — یوق زاغ کونکل اراکا ایکی داغ
آوازه سی یر بولوب جهان غم — وصفی واغی سخنایین بیان غم

دردِ هجره کوینکل خراب آندین جان نینگ داغی اضطرابی آندین

اندین ایرور اهل دل فغانی بیلکیم باری مهر قوزغالانی

عشق اهلیغه درد و آه آندین معشوقغه عزّ و جاه آندین

بیرینی ایلاب عزیز خرّم بیرینی انکا زار ناتوان هم

بیر کیمسه کا بیرینی عاشق ایلاب عشق اهره اتینی صادق ایلاب

بیرینی بیاب آفتی زمان هم بیریکا نصیب ایتیب فغان هم

بیر داکورولوب بتی پریوش ظاهر بیریغه بیر دابر بلاکش

هر ایکیکا شیوهٔ عشق بازی نازی و اگر بیری نیازی

شمع اهره کهی اچیلدوروب گل پروانه نی کوییدوروب بلبل

عشق اوتیغه بیرینی کوییدوروماک معشوقی نی ایلابان طربناک

بلبلغه نصیب ایتیب هم افغان گل باغیغه هم قیلور ایمیش فان

عاشق غه همه وفا قیلیب خوی ،،، معشوقینی ایلابان جفاجوی

ای حرقتکا محرق ایرمیش ای حارقکا محرق ایرمیش

یوزونکا اوکا جلوه ایلاب کوزلارکبی کا شیوه ایلاب

قاش صورتیدا بولوب نمایان ایل کونکلین ایتاریسی هراسان

ای لب بولوب بان کبی تبسم ،،، انداق خرد اهلینی قیلور گم

ای قامت اولوب خرام ایلار عرش ایلکا بسی حرام ایلار

ساج سنبلیغه کبی سبب عود اورلاتکالی ایل نمادیدین دود

خط اوزره بولوب کبی سمن سا ماتم لیک ایتارکا عشق ایلین وای

ای بیک نه دیسن که بولوب بنفشه ایل کونکلینی هر دم اتکالی ریش

مقصد همه دین جفا شورماق هر نوع قیلیب جفا بلا شورماق

عشق بارینی غارت اتکای غارت ایلیکا ایثار اتکای

القصه بولوب منکا فسون ساز هر دم منی ایلادی نماساز

اوزلوکدین ایاس ایدی توزاریم	عشق آلدی ولیکین اختیاریم
سالدی منی بو غم ایچره ناچار	غم خیلی آرا قلیب نمودار
غمکیم دیدیم اول سنینک غمینکدور	سین کیم یوق ایسانک بو غم نیندین دور

بو وجه دین ایلادیم که عرض
بولدی منکا عرض ایتماکیم فرض

بر طرفه نگار که یوزی حور پریزاد	طاعت ماجانغی محراب کبی قاشی نگار مو بار
نو باوهٔ فردوس و یا سرو خرامان	یا ارلیغی جانیغه یوزنکی لبی پیدا
هر چند منی شیفته یوز ناوک عشقی	کوز مردمی کبی تکل و پیدا ایلادی اسرار
یر یوزی غم و قایلیه یانیش یانغل اقربلیق	اوینا سمیه دیب اول شوخ لبی سیمکار
هر چند که بار او چیه کوز نکیدو شیفته دور	یوسف نیه طلب بیله کوزی نمودار
عمر ایچره خرابات آرمسینا یوروبمن	یوز کاش بیر بو لبسا آیدیا نگار
بر کاز بد مست ایدیکو عشقی ویر سین	یا غنچهٔ شوخ شکر خنده جفاکار

طرفه صنع الهی دور کوچای　　طبع بینک جلوه گاهیدور کوچای

چیقتی چین شهریدین چیچه برله　　چین ایلیننینک گواهیدور کوچای

هیچ ربع زمین ده یوق بو کیباه　　دارولار پادشاهیدور کوچای

کوزنی اویقو ایلی خراب ایتسه　　دستگیری فناهیدور کوچای

تولایب آتشی کوب آغر گلسه　　انچلاره عزم خواهیدور کوچای

قدرینی نامناسب ایل بیلماس　　اهل مشرب غذاسیدور کوچای

عرشنینک طبعیغه مناسبدور　　بویی خوش رنگی خوش دور دور کوچای

مەسئۇل مۇھەررىرى : راخمان مامۇت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : تۇردى قادىر نازىرى

خوجا جاھان ئەرشى

دىۋانى ئەرشى

نەشرگە تەييارلىغۇچى : مەھەممەتتۇرسۇن باھاۋىدىن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى ۋە تارقاتتى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى №0348)
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى : 850×1168 مىللىمېتر 1/32
باسما تاۋىقى : 9 . 75 قىستۇرما ۋارىقى : 5
1995 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
1995 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى : 1 — 1100
ISBN7—228—03480—5/I • 1241
باھاسى : ئاددىي مۇقاۋىلىقى : 17 . 60 يۈەن
قاتتىق مۇقاۋىلىقى : 19 . 50 يۈەن

责任编辑:热合曼·马木提
封面设计:吐尔地卡德尔·纳孜尔

霍加·加罕·艾尔西

艾尔西诗集

买买提吐尔逊·巴吾东 整理

策划:新疆维吾尔自治区维吾尔古典文学研究会

新疆人民出版社出版发行
(乌鲁木齐市解放南路348号　邮政编码830001)
新疆新华印刷厂印刷
850×1168毫米　32开本　9.75印张 5插页
1995年9月第1版　1995年9月第1次印刷
印数:1——1100

ISBN7－228－03480—5/I·124
定价:平装:17.60元 精装:19.50元